ČTENÍ NA DOVOLENOU

S. S. Van Dine

VYVRAŽDĚNÍ RODINY GREENŮ

PŘÍBĚH PHILA VANCE

Ba vraždu. hnusnou jako každá vražda,
leč hnusnější, oč nepřirozenější.
HAMLET

ODEON

PŘELOŽILA EVA OUTRATOVÁ

© 1928 Charles Scribner's Sons; renewal copyright © 1956
Claire Wright

NORBERTUL. LEDERERO VI

Ἀγαθὴ δὲ παράφυσις ἐστιν ἑταίρου

OSOBY

PHILO VANCE

JOHN F. X. MARKHAM
veřejný žalobce hrabství New York

PANÍ GREENOVÁ
vládkyně domu Greenů

JULIE GREENOVÁ
její nejstarší dcera

SIBELLA GREENOVÁ
mladší dcera

ADA GREENOVÁ
nejmladší dcera

CHESTER GREENE
starší syn

REX GREENE
mladší syn

DR. ARTHUR VON BLON
rodinný lékař

SPROGT
sluha

GERTRUDA MANNHEIMOVÁ
kuchařka

HEMMINGOVÁ
starší komorná

BARTONOVÁ
mladší komorná

SLEČNA CRAVENOVÁ
ošetřovatelka paní Greenové

VRCHNÍ INSPEKTOR O'BRIEN
člen newyorské policie

WILLIAM M. MORAN
šéf pátracího oddělení

ERNEST HEATH
seržant z oddělení pro vyšetřování vražd

SNITKIN
detektiv z oddělení pro vyšetřování vražd

BURKE
detektiv z oddělení pro vyšetřování vražd

KAPITÁN ANTHONY P. JERYM
znalec Bertillonova systému

KAPITÁN DUBOIS
odborník pro daktyloskopii

DR. EMANUEL DOREMUS
soudní lékař

DR DRUMM
policejní lékař

MARIE O'BRIENOVÁ
policejní zdravotní sestra

SWACKER
tajemník veřejného žalobce

CURRIE
Vanceův sluha

/KAPITOLA I/

/DVOJÍ TRAGÉDIE/

/Úterý 9. listopadu; 10.00 hod./

Dlouho mi zůstávalo záhadou, proč přední autoři z oboru kriminalistiky — lidé jako Eduard Lester Pearson, H. B. Irwing, Filsen Young, Canen Brooks, Wiliam Belitho a Harold Eaton — nevěnovali víc místa tragédii rodiny Greenů; neboť tu šlo nesporně o jednu z nejzáhadnějších sérií vražd moderní doby — o prakticky jedinečný případ v dějinách zločinu. Avšak nyní, když si znovu pročítám své obsáhlé poznámky a studuji různé dokumenty, které se případu týkají, uvědomuji si, jak málo z jeho skryté historie vyšlo najevo a jak nemožné by bylo i pro člověka s největší představivostí vyplnit mezery, které v písemném materiálu existují.

Přirozeně, celý svět zná vnější fakta, neboť déle než měsíc byl tisk obou kontinentů plný zpráv o této hrůzné tragédii; a dokonce pouhý obrys událostí stačil uspokojit hlad veřejnosti po abnormalitě a senzaci. A přitom to, co se odehrálo v zákulisí, předčilo i ty nejdivočejší představy čtenářů; a když nyní usedám, abych všechna fakta konečně uveřejnil, přepadá mě jakýsi tísnivý pocit neskutečna, ačkoli jsem byl osobně svědkem většiny z nich a mám v ruce nepopiratelné důkazy jejich pravdivosti.

O přímo ďábelském důmyslu, který se skrýval za tímto strašlivým zločinem, o pokřivených psychologických pohnutkách, které ho inspirovaly, ani o zvláštních skrytých pramenech jeho techniky neví veřejnost zhola nic. Také nebylo nikdy podáno žádné vysvětlení o analytickém postupu, který vedl k rozřešení tragédie. Ani událost související s mechanismem tohoto řešení — události samy o sobě vysoce dramatické a nevšední — nebyly nikdy vylíčeny. Veřejnost se domnívá, že uzavření případu bylo výsledkem běžných policejních pátracích metod; a jednak proto, že veřejnost sama nemá tušení o nejzákladnějších faktorech tohoto zločinu, jednak proto, že jak úřad veřejného žalobce, tak i policie jakoby v tichém souhlasu svorně odmítly uveřejnit celou pravdu — není mi známo, zda z obavy, že by jí lidé nevěřili, nebo že obsahuje

jisté okolnosti tak hrůzné, že se nikomu nechce je ani vyslovit.

Vylíčení, které se chystám napsat, je tedy první úplná a neupravená historie hromadného vraždění v rodině Greenů.[1]) Dospěl jsem totiž k názoru, že je třeba, aby byla známa celá pravda, neboť jde o historii, a historickým faktům se nemáme vyhýbat. Také se domnívám, že kredit za vyřešení tohoto případu se má dostat tomu, komu po právu patří.

Člověk, který vyjasnil záhadu a uzavřel tento palimpsest hrůzy, nebyl kupodivu nijak oficiálně spjat s policií; a v žádné z tiskových zpráv o případu se jeho jméno neobjevilo. A přitom nebýt jeho a jeho novátorských detektivních metod, byly by se ďábelské úklady proti rodině Greenů setkaly s plným úspěchem. Policie přistupovala k vnějším důkazům dogmaticky, zatímco vrah jednal na úrovni, která se zcela vymykala chápání řadového detektiva.

Člověk, který po týdnech usilovné a úmorné analýzy nakonec vystopoval zdroj vší té hrůzy, byl mladý muž ze společnosti, důvěrný přítel Johna F. X. Markhama, tehdejšího veřejného žalobce. Nejsem oprávněn uvést jeho pravé jméno, a proto ho budu pro účely této kroniky nazývat Philo Vance. Vance již nežije v Americe. Před několika lety se přestěhoval do Florencie, a protože nemá v úmyslu se vrátit do vlasti, vyhověl mému přání, abych směl uveřejnit historii kriminálních případů, jichž se účastnil jako *amicus curiae*. Markham rovněž odešel z veřejného života; a seržant Heath — tento statečný a poctivý pracovník oddělení pro vyšetřování vražd byl oficiálně pověřen vedením případu Greenů za newyorskou policii — mohl konečně, dík nečekanému dědictví, uskutečnit svůj životní sen a pěstuje nyní wyandotky na vzorné slepičí farmě v Mohawk Valley. A tak mi okolnosti dovolují, abych konečně uveřejnil své soukromé zápisky o tragédii rodiny Grenů.

Několika slovy musím vysvětlit svou vlastní účast na případě. (Říkám „účast", ačkoli ve skutečnosti jsem byl pouhým pasívním divákem.) Tehdy jsem byl už několik let Vanceovým osobním právním zástupcem. Odešel jsem z otcovy advokátní kanceláře, kde jsem původně pracoval — Van Dine, Davis a Van Dine —, a od té doby jsem se věnoval výhradně Vanceovým právním i finančním věcem, jichž ostatně nebylo příliš

[1]) Doufám, že nemusím podotýkat, že jsem získal pro svou práci souhlas oficiálních míst.

mnoho. Byli jsme s Vancem přátelé už od studentských let na Harvardu, a tak byly pro mne mé nové povinnosti právního zástupce a finančního správce jakási sinekura, spojená s mnohými společenskými i kulturními požitky.

V té době bylo Vanceovi čtyřiatřicet let. Měřil něco pod šest stop, byl štíhlý, mrštný a elegantní v pohybech. Jeho pravidelně řezané rysy dodávaly jeho tváři přitažlivost pevností tvarů, ač jeho cynicky chladný výraz vylučoval možnost ho nazvat hezkým. Měl ostražité šedé oči, rovný nos a ústa, která působila dojmem krutosti a askeze zároveň. Avšak přes tvrdost rysů — která ho oddělovala od bližních jako neproniknutelná skleněná stěna — byl vysoce senzitivní a náladový, a ačkoli bylo jeho chování poněkud nepřítomné až povýšené, každý, kdo ho jen trochu lépe poznal, byl jím nesporně okouzlen.

Školy měl většinou evropské a mluvil s lehkým oxfordským přízvukem, což však, jak vím docela určitě, nebyla u něho póza: příliš málo dbal o to, co si o něm kdo myslí, aby mu stálo za to cokoli předstírat. Neúnavně se dál vzdělával. Jeho mysl neustále dychtila po dalších vědomostech a většinu času věnoval studiu etnografie a psychologie. Jeho největší intelektuální vášní bylo umění a měl naštěstí dosti velké příjmy, aby mohl uspokojovat své sběratelské choutky. Ale byl to právě jeho zájem o psychologii a o její aplikaci na jednání lidí, co obrátilo jeho pozornost ke kriminálním problémům, které spadaly do Markhamovy kompetence.

První případ, jehož jsem se zúčastnil, byla, jak jsem již uvedl jinde, vražda Alvina Bensona. Druhý byl zdánlivě nerozřešitelný případ zardoušení slavné broadwayské krasavice Margarety Odellové. A koncem podzimu téhož roku došlo k tragédii v rodině Greenů. Stejně jako u obou předchozích případů, psal jsem si i při tomto pátrání důkladné poznámky. Opatřil jsem si všechny dostupné materiály, pořizoval jsem si doslovné opisy materiálů určených pro policejní archívy, a dokonce jsem si zapisoval jednotlivé rozhovory, k nimž docházelo při Vanceových poradách s vyšetřujícími orgány i jinde. A přitom jsem si vedl deník, před jehož důkladností a úplností by zbledl závistí i sám Samuel Pepys.

Tragédie v rodině Greenů připadla na konec prvního roku Markhamova funkčního období. Jak se možná pamatujete, přišla ten rok zima velmi záhy. V listopadu se přes New York přehnaly dvě sněhové bouře a množství sněhu, které v tom

měsíci napadlo, překonalo všechny rekordy za posledních osmnáct let. Zmiňuji se o tomto nezvykle ranném sněžení proto, že v tragédii Greenů sehrálo neblahou úlohu bylo dokonce jedním ze základních faktorů ve vrahových plánech. Nikdo dosud nepochopil, ba ani nevytušil souvislost mezi neobvyklým počasím toho podzimu a osudnou tragédií, která postihla rodinu Greenových; ale jen proto, že nebyly nikdy zveřejněny všechny temné okolnosti případu.

Do Bensonova případu se Vance dostal na Markhamovu přímou výzvu; a jeho činnost v případě Margarety Odellové byla výsledkem jeho vlastního upřímného přání pomoci. Avšak k účasti na vyšetřování tragédie Greenových došlo čirou shodou okolností. Během dvou měsíců, které uplynuly od Vanceova rozřešení vraždy Margarety Odellové, obrátil se na něho Markham několikrát v některých sporných kriminalistických otázkách, které se vyskytly v běžné agendě úřadu veřejného žalobce; a právě při neformální diskusi o jednom z těchto problémů poprvé padla zmínka o případu rodiny Greenů.

Markham a Vance byli staří přátelé. Ačkoli se velmi lišili ve svých zálibách, a dokonce v etických názorech, jeden druhého si velice vážili. Často jsem se podivoval přátelství těchto dvou tak protichůdných povah; ale s postupem času jsem je začal chápat jako kdyby je navzájem přitahovaly právě ony vlastnosti, o nichž si byl každý z nich vědom — možná s jistou tajnou lítostí —, že právě jemu chybějí. Markham byl přímý, drsný, někdy až pánovitý člověk, který bral život smrtelně vážně, a kdykoli byl postaven před nějakou překážku, řídil se přísně svým svědomím právníka: vždy poctivý, neúplatný, neúnavný. Naproti tomu Vance byl těkavý, odpoutaný, plný satirického cynismu; dovedl se usmívat nejtrpčím faktům, neustále v úloze rozmarného a nezúčastněného diváka života. Přitom měl pro lidi stejně hluboké pochopení jako pro umění, a jeho rozbory pohnutek a bystrý odhad povah byly — jak jsem toho byl nejednou svědkem — až nepříjemně přesné. Markham tyto Vanceovy kvality brzy pochopil a dovedl rozpoznat jejich skutečnou cenu.

Onoho devátého listopadu krátce před desátou hodinou ráno jsme s Vancem dorazili k staré budově trestního soudu na rohu Franklinovy ulice a Center street a vystoupili jsme do Markhamovy pracovny ve čtvrtém patře. Toho památného rána chtěl Markham podrobit křížovému výslechu dva gangstery, kteří se vzájemně obviňovali z vypálení osudného výstřelu při

přepadení pokladny v den výplaty. Tento výslech měl rozhodnout, který z obou mužů bude obžalován z vraždy a který bude zajištěn jako korunní svědek. Markham s Vancem o tomto případě diskutovali předešlý večer v klubu Stuyvesant, a Vance ho požádal, aby mohl být výslechu přítomen. Markham ochotně souhlasil, a tak jsme si přivstali a vypravili se dolů do města.

Výslech obou mužů trval hodinu a Vance dospěl k neuspokojivému názoru, že to neudělal žádný z nich.

„Podle mého mínění, Markhame," protáhl Vance, když šerif odvedl oba vězně nazpět do cely, „tihle dva chlapi jsou naprosto upřímní: každý z nich je přesvědčen, že mluví pravdu: *Ergo,* žádný z nich tu ránu nevypálil. A v tom je ta trapná obtíž. Oba jsou vyloženi šibeničníci — přímo zrození pro šibenici; — a je to velká škoda, že nemůžete naplnit jejich osud odpovídajícím způsobem... Ale poslyšte, nebyl při tom přepadení ještě někdo?"

Markham přisvědčil. „Ten třetí utekl. Jak říkají tihle dva, byl to známý gangster jménem Eddie Maleppe."

„Pak ovšem je Eduardo náš člověk."[1])

Markham neodpověděl a Vance se lenivě zvedl a sáhl po zimníku.

„Mimochodem," řekl, když si kabát oblékal, „všiml jsem si, že náš ušlechtilý tisk si dnes vyzdobil první stránky palcovými titulky o nějakém pogromu, k němuž došlo včera v noci v sídle Greenových. Proč to?"

Markham se rychle podíval na hodiny a zamračil se.

„To mi připomíná, že mi dnes ráno volal Chester Greene, že se mnou musí nutně mluvit. Pozval jsem si ho na jedenáct hodin."

„Co vy s tím máte společného?" otázal se Vance, pustil kliku, kterou už měl v ruce, a vytáhl pouzdro na cigarety.

„Nic!" utrhl se Markham. „Ale lidé si myslí, že úřad veřejného žalobce je nějaký clearingový ústav pro všechny jejich potíže. Znám náhodou Chestera Greena už dlouho — jsme oba členy marylebonského golfového klubu — a tak budu muset vyslechnout jeho stížnost na to, jak se někdo pokusil odcizit jejich pověstné rodinné stříbro."

[1]) Později se to ukázalo správným. Téměř rok nato byl Maleppe zatčen v Detroitu, extradován do New Yorku a usvědčen z vraždy. Oba jeho společníci už byli úspěšně usvědčeni z loupeže. Dnes si odpykávají dlouhé tresty v Sing-Singu.

„Tak ona to byla loupež?" Vance zadýmal z cigarety. „A zloděj přitom zastřelil dvě ženské?"

„Ale byla to taková žabařina. Zřejmě nějaký amatér. Zpanikoval se, začal střílet a vzal nohy na ramena."

„Mně to připadá dost divný postup" Vance zamyšleně znovu usedl do velkého křesla u dveří. „A opravdu zmizely nějaké starožitné příbory?"

„Nic se neztratilo. Zloděje zřejmě vyplašili, než stačil něco pobrat."

„Nezdá se vám to trochu za vlasy přitažené? — Lupič amatér vnikne do sídla významné rodiny, chtivě spočine zrakem na stříbrných mísách v jídelně, a najednou se lekne, běží do prvního patra, postřelí dvě ženské, každou v jejím budoáru, a uteče... Velice dojemné, ale málo přesvědčivé. Jak jste přišli k téhle líbezné teorii?"

Markham sopti, a když promluvil, jen s námahou se krotil. „Když přišlo včera v noci hlášení, měl službu Feathergill.[1] A tak se vypravil s policií na místo činu. Souhlasí s názorem policie."

„Přesto bych dost rád věděl, proč Chester Greene zatoužil po tom učinit vám zdvořilostní návštěvu."

Markham stiskl rty. Ten den ráno nebyl právě v srdečné náladě a Vanceova nevážná všetečnost ho dráždila. Po chvíli však nevrle odpověděl:

„Když vás ten loupežný pokus tolik zajímá a trváte-li na tom, můžete si počkat a vyslechnout, co mi Greene chce."

„Počkám si," usmál se Vance a svlékl svrchník. „Jsem slabý člověk, nedolám tak naléhavému pozvání... Který z Greenů je Chester? A jaký byl jeho příbuzenský vztah k oběma zesnulým?"

„Vražda byla jen jedna," opravil ho Markham trpělivě. „Nejstarší dcera, neprovdaná čtyřicátnice, byla zabita na místě. Mladší dcera, která byla postřelena, má tuším naději z toho vyváznout."

„A Chester?"

„Chester je starší syn, něco kolem čtyřicítky. Ten byl první na místě, potom co padly výstřely."

„Kdo z rodiny tam ještě žije? Pokud vím, starý Tobias Greene už je na pravdě boží."

[1] Amos Feathergill byl tehdy zástupcem veřejného žalobce. Později kandidoval na kandidátce Tammany Hallu do funkce člena státního sboru a byl zvolen.

„Ano, starý Tobias zemřel před dvanácti lety. Ale jeho manželka ještě žije, ačkoli je ochrnutá. A pak je tam — nebo spíš bylo — pět dětí: nejstarší Julie, pak Chester, pak další dcera Sibella, řekl bych, že jí není ještě třicet, a nejmladší Ada — adoptovaná dcera — té může být takových dvaadvacet nebo třiadvacet let."

„A mrtvá je Julie. Která z těch dalších dvou dcer je ta postřelená?"

„Nejmladší, Ada. Stalo se to zřejmě v jejím pokoji, který leží přes chodbu od Juliiny ložnice, a zloděj se tam dostal patrně omylem, když prchal. Pokud jsem vyrozuměl, vrazil do Adiina pokoje hned potom, co střelil Julii, zjistil, že se spletl, vystřelil znovu, a nakonec utekl po schodech dolů a hlavním vchodem ven."

Vance chvíli mlčky kouřil.

„Ten váš hypotetický zloděj musel být hezky zmatený když si spletl dveře do Adiny ložnice se schody, nezdá se vám? A pak je tu otázka: co dělal ten anonymní pán, který si přišel vyzvednout rodinné stříbro, v prvním patře?"

„Patrně hledal šperky." Markhama přecházela trpělivost. „Já nejsem vševědoucí," pronesl s přídechem ironie.

„Ale, ale, Markhame!" snažil se ho ukonejšit Vance. „Nesmíte se tak zlobit. V tom vašem vloupání ke Greenovým jsou jisté slibné náměty pro ryze akademické úvahy. A tak mi dopřejte, abych se oddal svým neškodným zálibám."

Vtom se však objevil v létacích dveřích které vedly z malé místnosti mezi čekárnou a kanceláří veřejného žalobce Markhamův mladistvý a čilý tajemník Swacker.

„Pan Chester Greene přišel," oznámil svému šéfovi.

/KAPITOLA II/

/VYŠETŘOVÁNÍ ZAČÍNÁ/

/Úterý 9. listopadu; 11.00 hod./

Když Chester Greene vstoupil, bylo na něm vidět silné nervové napětí; ale jeho rozčilení ve mně nevzbudilo sympatii. Chester se mi na první pohled nelíbil. Byl střední postavy a mírně otylý. Působil jaksi rozměkle a rosolovitě; a ačkoli byl oblečen s vybranou péčí, jeho oděv nesl stopy přemrštěnosti: manžety byly příliš úzké, límeček vysoký a barevný hedvábný kapesníček v náprsní kapse byl příliš povytažený. Vlasy měl Chester prořídlé a víčka jeho blízko u sebe posazených očí byla naběhlá, jako by trpěl ledvinovou chorobou. Ústa pod krátce přistřiženým plavým knírem byla pokleslá a mírně ustupující brada byla pod dolním rtem zbrázděna hlubokou rýhou. Chester Greene vyhlížel jako typický zhýčkaný zahaleč.

Když si Greene potřásl ruce s Markhamem a Vancem a já jsem mu byl představen, sedl si a pečlivě zasunul hnědou ruskou cigaretu do dlouhé jantarové špičky.

„To je od vás děsně hezké, Markhame," řekl a zapálil si cigaretu slonovinovým zapalovačem, „že jste ochoten se osobně podívat na ten binec, co se u nás včera v noci konal. Stanovisko, které k tomu zaujala policie, nevede nikam. Chápete, nic proti policii — jsou to správní hoši. Ale... Zkrátka, nevím jak bych to řekl, ale něco se mi tady nechce líbit."

Markham ho chvíli se zájmem pozoroval.

„Co vlastně máte na mysli, pane Greene?"

Greene zamáčkl cigaretu, ačkoli z ní zatáhl nejvýš pětkrát, a začal rozpačitě bubnovat prsty po okraji křesla.

„To bych sám rád věděl... Je to divné — zatraceně divné. Někde za tím něco vězí — něco, co způsobí hroznou paseku, když tomu včas nezabráníme. Já to nedovedu vysvětlit, ale takhle to cítím."

„Pan Greene možná trpí na předtuchy," poznamenal Vance s dokonale nevinnou tváří.

Greene se prudce otočil a změřil ho pohrdavým pohledem. „Blbost!" Vytáhl další ruskou cigaretu a znovu se otočil

k Markhamovi. „Já bych byl rád, kdybyste se na to mohl podívat zblízka."

Markham zaváhal. „To patrně znamená, že máte vážné důvody k tomu, abyste nesouhlasil s názorem policie, a proto se obracíte na mě."

„Budete se divit, ale nemám." (Měl jsem dojem, že při zapalování druhé cigarety se Greenovi lehce zatřásla ruka.) „Vím jen to, že se můj rozum automaticky vzpírá teorii, že to byl zloděj."

Bylo těžko říci, mluví-li Greene upřímně, nebo něco záměrně tají. Přesto jsem měl pocit, že se za jeho stísněností skrývá strach z něčeho, a zároveň jsem měl i dojem, že mu nad tou tragédií rozhodně nepuká srdce.

„Mně se zdá," prohlásil Markham, „že teorie lupiče plně odpovídá faktům. Už se mnohokrát stalo, že se zloděj polekal, ztratil hlavu a zbytečně postřelil lidi."

Greene prudce vstal a počal přecházet po pokoji.

„Já to nedovedu vysvětlit," mumlal. „Ono je za tím ještě něco jiného, jestli chápete, jak to myslím." Rychle obrátil na Markhama vytřeštěné oči. „Mně z toho na mou duši až běhá mráz po zádech!"

„Všechno je to příliš vágní a nezachytitelné," poznamenal Markham přátelsky. „Já bych řekl, že jste tou tragédií příliš rozrušený. Možná že za den dva..."

Greene zvedl ruku na znamení protestu.

„Ba ne, Markhame. Dejte na moje slova, že policie toho svého zloděje nikdy nenajde. Cítím to — tady." Greene si teatrálně položil pěstěnou ruku na prsa.

Vance ho mírně pobaveně pozoroval. Natáhl nohy před sebe a zadíval se do stropu.

„Poslyšte, pane Greene, — promiňte, že vás přerušuji ve vašich esoterických dohadech — ale nevíte náhodou, kdo by měl důvod k odstranění vašich dvou sester?"

Greene se zatvářil zaraženě.

„Ne," odpověděl po chvíli, „to nevím. Kdo by proboha chtěl zabít dvě nákladné ženské?"

„Nemám nejmenší tušení. Ale když zavrhujete teorii o zlodějovi a vzhledem k tomu, že obě dámy byly nesporně postřeleny, lze z toho vyvozovat, že je někdo chtěl sprovodit ze světa; a napadlo mě, že vy jako bratr a člen rodinného kruhu byste mohl vědět, kdo k nim choval vražedné úmysly."

Greene se naježil a prudce vysunul hlavu dopředu. „Já o ni-

kom takovém nevím," odsekl Vanceovi. Pak se obrátil k Markhamovi a pokračoval vemlouvavě: „Kdybych měl sebemenší podezření, nemyslíte, že bych se s ním hned nevytasil? Mně už to leze na mozek Celou noc se mi to motalo v hlavě, a to je nepříjemné — strašně nepříjemné."

Markham nezávazně přikývl, vstal, přešel k oknu a tam zůstal stát s rukama založenýma za zády a díval se dolů na šedé kamenné průčelí věznice Tombs

Přes zdánlivou netečnost si Vance Greena velice pozorně prohlížel; a když se Markham obrátil k oknu, trochu se vysunul v křesle a začal povzbudivě:

„Víte co, povězte mi, co se vlastně včera v noci stalo. Pokud jsem byl informován, vy jste byl první, kdo obě postřelené našel."

„První jsem doběhl k Julii," odpověděl Greene dosti neochotně. „Adu našel v bezvědomí sluha Sproot. Krvácela z ošklivé rány na zádech."

„Cože? Na zádech?" Vance se naklonil kupředu a vytáhl obočí. „To ji střelil zezadu?"

„Ano," Greene svraštil čelo a podíval se na nehty, jako by to i jeho znepokojovalo.

„A slečna Julie byla také střelena odzadu?"

„Ne, zepředu."

„To je zvláštní!" Vance vypustil kroužek dýmu směrem k zaprášenému lustru. „A obě vaše sestry už se chystaly k spánku?"

„Šly spát už před hodinou... Ale co to s tím má společného?"

„Člověk nikdy neví. Je vždycky dobře sebrat co nejvíc takových drobných detailů, když se člověk chce dobrat skrytého zdroje záhadných vnitřních hlasů."

„Dejte mi pokoj se záhadnými vnitřními hlasy!" zavrčel Greene bojovně. „Copak člověk nemůže mít o něčem nějaký pocit, aby ho hnedka někdo .."

„Ale ovšem, ovšem. Jenže vy jste požádal veřejného žalobce o pomoc a předpokládám, že než se v té věci rozhodne, potřeboval by slyšet pár přesných údajů."

Markham se vrátil od okna a usedl na okraj stolu. Jeho zvědavost byla vyburcována, a naznačil Greenovi, že souhlasí s Vanceovými otázkami.

Greene sešpulil rty a zastrčil jantarovou špičku do kapsy.

„No dobře. Co ještě chcete vědět?"

„Mohl byste nám zopakovat," pokračoval Vance líbezně, „jak po sobě následovaly události, potom co jste uslyšel první výstřel. Předpokládám, že jste ho slyšel?"

„Samozřejmě, že jsem ho slyšel — nemohl jsem ho neslyšet, protože Juliin pokoj je hned vedle mého, a já jsem ještě nespal. Skočil jsem do pantoflí, oblékl jsem si župan a vyšel jsem na chodbu. Byla tam tma, a musel jsem hmatat podél zdi, abych se dostal k Juliiným dveřím. Pootevřel jsem je a nahlédl dovnitř — co kdyby tam někdo byl a střelil po mně — a ona tam ležela v posteli a na předku košile měla samou krev. V pokoji jinak nikdo nebyl, a tak jsem k ní honem běžel. A právě vtom jsem zaslechl další výstřel. Znělo to jako z Adina pokoje. To už jsem z toho byl tak zpitomělý, že jsem nevěděl, co mám dělat; a jak jsem stál u Juliiny postele a klepal se strachem — ba jo, byl to strach . . ."

„Ani se vám nedivím," pronesl Vance povzbudivě.

Greene přikývl. „Zatraceně nepříjemná situace. Zkrátka, jak jsem tam stál, slyšel jsem, jak někdo sestupuje po chodech z druhého patra, kde má pokoje služebnictvo, a poznal jsem krok starého Sproota. Slyšel jsem ho, jak potmě hledá Adiny dveře a jak je otvírá. Pak mě začal volat a já jsem běžel k němu. Ada ležela na zemi před toaletním stolkem. Společně jsme ji zvedli a položili na postel. Mně se trochu klepaly nohy — každou chvíli jsem čekal, že přijde další výstřel — pánbůhví proč. Ale už se dál nestřílelo, a za chvíli už jsem slyšel, jak Sproot dole z haly telefonuje pro doktora Von Blona."

„V tom, co říkáte, nevidím nic, co by se nesrovnávalo s teorií, že to byl zloděj," poznamenal Markham. „A mimoto můj zástupce Feathergill říká, že na sněhu před vchodem byly dvoje šlépěje, jedny přes druhé."

Greene pokrčil rameny a neodpověděl.

„Poslyšte, pane Greene," — Vance se opět sesunul v křesle a zadíval se do stropu — „vy říkáte, že když jste nahlédl do pokoje slečny Julie, viděl jste ji, jak leží v posteli. Jak jste ji mohl vidět? To jste si tam rozsvítil?"

„Já? Ne!" Greena otázka zřejmě překvapila. „Svítilo se tam."

Vanceovi kmitl v očích plamének zájmu.

„A jak to bylo u slečny Ady? Tam se také svítilo?"

„Ano."

Vance sáhl do kapsy, vytáhl pouzdro a pečlivě a cílevědomě

si vybral cigaretu. Podle jeho pohybů jsem poznal, že potlačuje silné vzrušení.

Také Markham rozpoznal pod jeho zdánlivou lhostejností známky dychtivosti a s napětím ho pozoroval.

„A kolik času podle vás asi tak uplynulo mezi oběma výstřely?" tázal se dál Vance, když si pomalu zapálil cigaretu.

Greenovi se takový křížový výslech zřejmě nelíbil, ale přesto odpověděl bez váhání.

„Dvě tři minuty — rozhodně ne víc."

„Přesto ale," uvažoval Vance nahlas, „když jste uslyšel první výstřel, vstal jste, navlékl jste si pantofle a župan, vyšel jste na chodbu, po hmatu jste došel k sousedním dveřím, opatrně jste je otevřel, podíval jste se dovnitř, a pak jste přešel přes celý pokoj až k posteli — a to všechno zřejmě předtím, než zazněl další výstřel. Je to tak?"

„Zajisté, je to tak."

„Tak vida! Říkáte, dvě tři minuty. Ano, přinejmenším. Velice pozoruhodné..." Vance se obrátil k Markhamovi. „Poslyšte, kamaráde, nerad bych nějak ovlivňoval váš úsudek, ale tak se mi zdá, že byste měl vyhovět panu Greenovi a ujmout se pátrání sám. Také já mám nějaké předtuchy. Něco mi říká, že se z toho vašeho zloděje vyklube nějaký *ignis fatuus*."

Markham se na něho tázavě podíval. Zřejmě si něco rozmýšlel. Nejenže ho Vanceův výslech Chestera Greena značně zaujal, věděl též ze zkušenosti, že by Vance nikdy nic podobného nenavrhl, kdyby pro to neměl pádný důvod. A proto mě nijak nepřekvapilo, když se Markham obrátil k svému znepokojenému návštěvníkovi a řekl mu:

„Dobrá, Greene, podívám se, co se v té věci dá dělat. Patrně se ještě dnes odpoledne zastavím u vás. Buďte tak laskav a postarejte se o to, aby byli všichni členové domácnosti doma, rád bych je vyslechl."

Greene mu podal třesoucí se ruku. „Všichni — rodina i personál — budou na místě."

A pompézně vypochodoval ze dveří.

Vance si vzdychl. „Nepříjemné stvoření — velice nepříjemné stvoření. Nikdy se nedám na politiku, když to s sebou nese styky s takovýmhle panstvem."

Markham se zatvářil rozmrzele a sedl si za stůl.

„Greene je považován za významnou osobu společnosti — a nikoli politiky," řekl jízlivě. „Patří k vašemu totemu, a ne k mému."

„Neříkejte!“ Vance se rozkošnicky protáhl. „A přitom ho fascinujete právě vy. Vnitřní hlas mi říká, že mě zrovna v lásce nemá.“

„Zacházel jste s ním trochu drsně. Sarkasmem si nikdo nikoho nenakloní.“

„Ale Markhame, člověče, já jsem se o Chesterovu náklonnost taky neucházel.“

„Vy myslíte, že něco ví nebo něco tuší?“

„Čertví,“ zabručel Vance a pokračoval: „Povězte, je ten Chester typický představitel rodiny Greenů? Poslední léta jsem se s naší smetánkou tak málo stýkal, že moje znalosti v oboru místních nabobů jsou žalostně chabé.“

Markham se zamyslel a pak přikývl.

„Obávám se, že je. Staří Greenové byli solidní chlapi, ale dnešní generace už se zřejmě pokazila. Starý Tobias Třetí — Chesterův otec — byl samorostlá a v mnohém obdivuhodná postava. Byl ale zřejmě poslední z rodiny, kdo zdědil staré greenovské kvality. Ti další už jako by podlehli jistému rozkladu. Ne že by byli přímo slaboši, jsou spíš poznamenáni skvrnami počínající hniloby jako ovoce, které zůstalo příliš dlouho ležet na zemi. Podle mě mají nadbytek peněz a času, a přitom nedostatek kázně. Je ale též třeba říci, že se u mladších Greenů projevuje jistý intelektuální rys. Všichni mají zřejmě dobrou hlavu, i když jejich myšlení bývá jalové a pokroucené. Já bych řekl, že Chestera podceňujete. Přes všechnu banalitu a zženštilou afektovanost není zdaleka tak hloupý, jak si myslíte.“

„Já že si o Chesterovi myslím, že je hloupý? Ale, příteli! To mi ošklivě křivdíte. Kdepak, Chester nemá nic z korunovaného vola. Je dokonce chytřejší, než si myslíte vy. Ta jeho vodnatelná víčka skrývají pár zatraceně bystrých očí. Naopak, právě ta jeho naučená póza blbečka mě přiměla k tomu, že jsem vám navrhl, abyste se případu ujal.“

Markham se zaklonil dozadu a přivřel oči.

„Co máte na mysli, Vanci?“

„Už jsem vám to řekl. Vnitřní hlásky — něco jako Chesterovy okultní předtuchy.“

Podle jeho vyhýbavé odpovědi pochopil Markham, že se Vance prozatím nehodlá vyjádřit určitěji, a po chvilce zachmuřeného mlčení sáhl po telefonu.

„Když se mám případu ujmout, měl bych si zjistit, kdo na něm pracuje, a získat od toho muže co nejvíc informací.“

Markham zavolal inspektora Morana, šéfa pátracího oddělení. Po krátkém rozhovoru se s úsměvem obrátil k Vanceovi.

„Případ má váš přítel seržant Heath. Právě je u sebe v kanceláři, a za chvilku přijde sem.“[1])

Za necelou čtvrthodinku se Heath dostavil. Ačkoliv byl vzhůru skoro celou noc, vypadal neobyčejně svěže a energicky. Jeho široká bojovná tvář byla stejně nehybná jako vždycky a jeho světlemodré oči měly obvyklý pronikavý pohled. Pozdravil Markhama obřadným, ač mechanickým podáním ruky; pak ale uviděl Vance, a jeho tvář se rozzářila bodrým úsměvem.

„Ale podívejme se, pan Vance! Kdepak jste byl celou tu dobu?“

Vance vstal a potřásl si s ním pravicí.

„Běda, seržante, od té doby, co jsem vás viděl naposled, žil jsem pohroužen do terakotové ornamentiky renesančních fasád a jiných podobných hloupostí.[2]) Ale s radostí konstatuji, že zločin je zase na vzestupu. To víte, život by byl zatraceně šedivý, kdyby ho občas nezpestřila nějaká ta pěkně zamotaná vražda.“

Heath zamrkal a tázavě se podíval na Markhama. Už dávno se naučil číst mezi řádky Vanceových frivolních řečí.

„Jde o ten případ u Greenů, seržante,“ řekl Markham.

„To jsem si myslel.“ Heath těžce dosedl na židli a zasunul si do úst černý doutník. „Zatím nemáme nic nového. Vyhledáváme všechny recidivisty a zkoumáme jejich alibi pro včerejší noc. Ale to bude trvat ještě pár dní, než je všechny probereme. Kdyby se ten chlap nebyl vyplašil, než stačil něco sebrat, mohli jsme ho vystopovat po zastavárnách a přechovávačích. Jenže on se zřejmě něčeho polekal, jinak by nebyl začal takhle střílet. A podle toho si myslím, že to bude nějaký nováček. A když to tak je, budeme to mít o to těžší.“ Heath si přidržel zápalku chráněnou v dlaních k doutníku a zuřivě zabafal. „Co jste chtěl ještě vědět o té loupeži, pane Markhame?“

[1]) Týž seržant Heath pracoval na případu Bensonově i na vraždě Margarety Odellové. Ač oli se při vyšetřování první vraždy choval k Vanceovi nepokrytě nepřátelsky, vznikl mezi nimi později zvláštní přátelský vztah. Vance obdivoval u Heatha jeho houževnatost a přímost; a Heath nabyl hluboké úcty — až na jisté výhrady — k Vanceovým schopnostem.

[2]) Když si Vance přečetl při korektuře tyto řádky, požádal mě, abych zde uvedl název vynikající knihy, „Terakota v italské renesanci“, kterou nedávno vydala Společnost přátel terakoty v New Yorku.

Markham zaváhal. Samozřejmost, s jakou Heath předpokládal, že viníkem je obyčejný zloděj, ho poněkud zmátla.

„Byl u mne Chester Greene," začal vysvětlovat. „A je zřejmě přesvědčen, že to nestřílel žádný zloděj. Požádal mě, abych mu prokázal zvláštní laskavost a na případ se osobně podíval."

Heath posměšně zavrčel.

„Kdo jiný než zpanikovaný zloděj by postřelil dvě ženské?"

„Správně, seržante." To odpověděl Vance. „Ale přitom se v obou pokojích svítilo, ačkoli si obě šly lehnout už asi před hodinou. A mezi oběma výstřely uplynulo několik minut."

„To všechno vím." Heath mluvil netrpělivě. „Ale když to provedl nějaký amatér, je těžko si domyslet, co se tam nahoře vlastně událo. Když takový chlápek ztratí hlavu..."

„Aha, a tady je právě ten háček. Když totiž zloděj ztratí hlavu, nechodí obyčejně z pokoje do pokoje a nerozsvěcí světlo, a to ani za předpokladu, že by vůbec věděl, kde jsou vypínače. A určitě se při tom fantastickém počínání nebude motat několik minut po tmavé chodbě, zvláště když už někoho zastřelil a způsobil v domě poplach, nezdá se vám? Mně to nepřipadá jako panika; spíše se to podivuhodně podobá úmyslu. A mimoto, proč by ten váš vzácný amatér běhal po dámských ložnicích v prvním patře, když jeho kořist byla dole v jídelně?"

„To všechno se dozvíme, až ho chytíme," opáčil Heath zatvrzele.

„Vtip je v tom, seržante," vložil se do řeči Markham, „že jsem panu Greenovi slíbil, že se na věc podívám, a proto jsem se od vás chtěl dovědět co nejvíc podrobností. Zajisté je vám jasné," dodal, aby Heatha trochu obměkčil, „že se nijak nehodlám vměšovat do vaší práce. Ať dopadne případ jakkoli, veškeré uznání sklidí vaše oddělení."

„Ale já proti tomu nic nemám, pane Markhame." Heath věděl ze zkušenosti, že když pracuje s Markhamem, nemusí se bát, že by přišel o nějakou slávu. „Ale přes to, co si myslí pan Vance, nenajdete v tomhle případě nic, co by stálo za pozornost."

„Možná," připustil Markham. „Ale už jsem to slíbil, a odpoledne bych si tam rád zajel a podíval se na to zblízka, když mě napřed trochu zasvětíte do tamních poměrů."

„Toho zasvěcování nebude moc." Heath chvíli zamyšleně přežvykoval doutník. „Nějaký doktor Von Blon — rodinný

lékař Greenových — telefonoval kolem půlnoci k nám na ředitelství. Zrovna jsem se vrátil od jednoho přepadení ve městě, a tak jsem vzal pár chlapců a zaskočili jsme tam. Tam jsem našel ty dvě postřelené ženské, jak víte, jedna byla mrtvá a druhá v bezvědomí. Zavolal jsem doktora Doremuse[1]) a začal se rozhlížet po domě. Za chvíli přišel pan Feathergill a pomohl mi v tom. Ale moc jsme toho nezjistili. Ten chlap, co to udělal, se musel nějak dostat dovnitř hlavním vchodem, protože od dveří vedly dvoje šlépěje — jedny sem a druhé tam, ovšem mimo šlépějí doktora Von Blona. Ale sníh byl tak sypký, že jsme nemohli pořídit pořádné odlitky. Včera v noci přestalo sněžit kolem jedenácté; a ty šlépěje byly docela nepochybně toho zloděje, protože kromě doktora po té vánici nikdo ani neodešel ani nepřišel."

„Lupič amatér s klíčem od hlavních dveří sídla Greenových," zamumlal Vance. „Vskutku pozoruhodné."

„Já neříkám, že měl klíč, pane Vance," ohradil se Heath. „Já vám jenom říkám, co jsme zjistili. Ty dveře mohly zůstat omylem odemčené; nebo mu mohl někdo otevřít."

„Pokračujte, seržante," pobídl ho Markham a káravě pohlédl na Vance.

„No, a pak přišel doktor Doremus a ohledal mrtvolu té starší slečny a prohlédl zranění té mladší, a když odešel, vyzpovídal jsem celou rodinu i služebnictvo — mají tam sluhu, dvě komorné a kuchařku. Jen Chester Greene a sluha slyšeli první výstřel, který byl vypálen kolem půl dvanácté. Zato druhý výstřel probudil starou paní Greenovou — její ložnice sousedí s pokojem její dcery. Ostatní členové domácnosti celý ten poprask zaspali; ale než jsem se tam dostal, ten Chester už je dal všechny zburcovat. Se všemi jsem mluvil, ale nikdo nic neví Asi po dvou hodinách jsem nechal jednoho muže uvnitř a jednoho před domem a šel jsem. No, a pak jsem spustil normáln mašinérii; a dneska ráno to tam kapitán Dubois důkladně prošel kvůli otiskům. Doktor Doremus provede pitvu a do večera nám dá zprávu o výsledku. Ale z toho se nedozvíme nic zvláštního, co by nám nějak pomohlo. Byla zastřelena zepředu a zblízka — skoro z doteku. A ta druhá, ta mladá — ta byla celá kropenatá od prachu a noční košili měla propálenou. Tu střelil odzadu. — A to je asi tak všechno."

„Podařilo se vám od ní získat alespoň nějakou výpověď?"

[1]) Doktor Emanuel Doremus, hlavní soudní lékař.

„Ještě ne. Včera v noci byla v bezvědomí a dneska ráno byla ještě moc slabá, aby mohla mluvit. Ale ten doktor — Von Blon — říkal, že ji asi budeme moci vyslechnout dneska odpoledne. Jestli toho chlapa zahlídla, dřív než ji střelil, mohli bychom se od ní něco dovědět."

„To mi něco připomnělo, seržante." Vance dosud pasívně naslouchal rozhovoru, ale teď přitáhl nohy a trochu se napřímil. „Měl někdo z Greenovy rodiny revolver?"

Heath se na něho zpytavě podíval.

„Chester Greene říkal, že má starý revolver dvaatřicítku a že ho míval uložený v zásuvce u stolu ve své ložnici."

„Ale neříkejte! A viděl jste ten revolver?"

„Chtěl jsem ho vidět, ale on ho nemohl najít. Že prý už ho léta neviděl, ale že asi někde bude. Slíbil mi, že mi ho do dneška najde."

„Nedělejte si velké naděje, že ho opravdu najde, seržante." Vance se zamyšleně podíval na Markhama. „Už začínám chápat, na čem se zakládají ty Chesterovy předtuchy. Obávám se, že je v jádru přece jen obyčejný materialista... Jsou to smutné věci."

„To myslíte, že zjistil, že je revolver pryč, a dostal strach?"

„Ano — něco takového... Těžko říct. Je to zatraceně spletité." Lenivě obrátil zrak na Heatha. „Mimochodem, jaký druh zbraně ten zloděj použil?"

Heath se krátce rozpačitě zasmál.

„Jedna nula pro vás, pane Vance. Mám obě střely — dvaatřicítky, vypálené z revolveru, a ne z automatické pistole. Ale snad z toho nechcete dovozovat..."

„Ale, ale, seržante, já se jen jako Goethe snažím získat větší jasno, může-li se *Licht* překládat jako..."

Markham přerušil jeho mnohomluvný únik.

„Zajedu ke Greenovým po obědě, seržante. Mohl byste jít se mnou?"

„Samozřejmě, pane Markhame. Stejně tam musím zajít."

„Výborně." Markham vytáhl krabici doutníků. „Sejdeme se tam ve dvě hodiny... A vezměte si na cestu pár *Perfectos*."

Heath si vybral dva doutníky a pečlivě si je uložil do náprsní kapsy. Ve dveřích se otočil a čtverácky se zazubil.

„Přijdete taky, pane Vance — abyste, jak se říká, řídil naše bludné kroky?"

„Za nic na světě bych to nezmeškal," prohlásil Vance.

/KAPITOLA III/

/SÍDLO RODINY GREENŮ/

/Úterý 9. listopadu; 14.30 hod./

Greenův palác — jak newyorští obyvatelé dům běžně nazývali — byl pozůstatek starých časů. Po tři generace tu stál na východním konci 53. ulice a jeho dva arkýře doslova vyčnívaly nad kalné vody Východní řeky. Pozemek, na němž byl dům postaven, zabíral celou šířku bloku — nějakých dvě stě stop — a měl stejně širokou frontu do obou příčných ulic. Od těch dávných dob se okolí od základu změnilo; ale duch obchodního rozmachu nechal sídlo Greenů nedotčeno. Byla to oáza idealismu a klidu uprostřed ruchu obchodního podnikání; a jedna z podmínek závěti starého Tobiase Greena stanovila, že dům musí zůstat neporušen ještě nejméně čtvrt století po jeho smrti, jako pomník jemu a jeho předkům. Jedním z posledních činů Tobiase Greena na tomto světě bylo, že dal celý pozemek obehnat vysokou kamennou zdí s velkými železnými vraty, které vedly do 53. ulice a s menší brankou pro dodavatele do 52. ulice.

Dům měl jedno a půl patra a byl korunován různými věžičkami a shluky komínů. Architekti říkají podobným stavbám s jistým zvláštním přízvukem „château flamboyant"; ale žádný hanlivý název nemohl nic změnit na klidné důstojnosti a feudálním tradicionalismu, které vanuly z jeho velkých kvádrů šedého pískovce. Stylem byl dům pozdně gotický, místy s mírnou příměsí nového italského ornamentalismu, kdežto věžičky a římsy připomínaly Byzanc. Ale přes všechnu pestrost detailů nebyl přeplácaný a nebyl by se zvlášť zamlouval svobodozednářským středověkým stavitelům. Nepůsobil jako hrad z románu, vyzařovala z něho esence dávných věků.

V přední části zahrady rostly javory a stříhané buxusy, promíšené hortenziemi a šeříky; za domem stála řada smutečních vrb, jejichž větve splývaly do řeky. Cihlami dlážděné cestičky byly lemovány hustými živými ploty; a vnitřní strana zdi, jíž byl pozemek obehnán, byla pokryta popínavými rostlinami. Západně od domu vedla asfaltovaná cesta ke garáži pro dva vozy za domem, kterou přistavěla mladší gene-

race Greenů. Avšak tato novodobá cesta byla skryta za vysokými buxusovými ploty.

Když jsme onoho listopadového odpoledne vstoupili do zahrady, celý pozemek jako by byl zahalen do jakési zlověstné šedi. Stromy a keře byly holé, až na buxusy, obtížené sněhovými čepicemi. Holé popínavé rostliny na zdi se podobaly řadám černých kostlivců; a až na chodníček vedoucí k hlavnímu vchodu, který byl narychlo a nedokonale zameten, byla celá zahrada pokryta zvlněnými sněhovými závějemi. Šedé zdivo domu mělo téměř barvu chmurného zataženého nebe; a jak jsme vystupovali po širokých stupních k vysokým domovním dveřím se špičatým štítem nad mohutně klenutým portálem, zamrazilo mě jakousi neblahou předtuchou.

Sluha Sproot — drobný bělovlasý stařík s vrásčitým kozlím obličejem — uvedl nás s tichou pohřební důstojností (zřejmě už věděl o tom, že přijdeme) přímo do velkého pochmurného salónu, jehož okna za těžkými závěsy hleděla na řeku. Za několik okamžiků vstoupil Chester Greene a okázale přivítal Markhama. Heatha, Vance a mne pozdravil jediným povýšeným kývnutím hlavou.

„To je od vás báječné, že jste přišel, Markhame," brebentil dychtivě, usedl na krajíček židle a vytáhl svou jantarovou špičku. „Předpokládám, že chcete začít s výslechem. Koho vám mám zavolat jako prvního?"

„Zatím s tím ještě počkáme," řekl Markham. „Především bych chtěl něco vědět o služebnictvu. Povězte mi všechno, co o nich víte."

Greene se nepokojně zavrtěl na židli a zdálo se, že má obtíže se zapalováním cigarety.

„Jsou jen čtyři. Dům je sice velký, ale to víte, my toho tolik nepotřebujeme. Julie nám vždycky dělala hospodyni a Ada se starala o máti. — Předně je tu starý Sproot. Třicet let je u nás jako komorník, číšník a majordom v jedné osobě. Je to pravý typ starého rodinného služebníka — takový, jak o nich čítáme v anglických románech — oddaný, věrný pokorný, diktátorský a všetečný. Ostatně protivný chlap. Pak tu jsou dvě komorné — jedna se stará o úklid a druhá o obsluhu členů rodiny, ačkoli si ji zmonopolizovaly naše dámy, většinou na zbytečné hlouposti. Starší, Hemmingová, je u nás deset let. Nosí ještě šněrovačku a zdravotní obuv. Myslím, že je u baptistů — je nesnesitelně pobožná. Druhá komorná, Bartonová, je mladá a do světa: myslí si o sobě, že je

neodolatelná, dovede pár slov kuchyňské franštiny, a je z toho druhu děvčat, která pořád čekají, že je mužští členové rodiny budou muchlat za dveřmi. Vybrala ji Sibella — je to přesný typ, jaký si Sibella vybírá. Už asi dva roky je ozdobou našeho domu, a ulejvá se z práce. Kuchařka je solidní Němka, typická *Hausfrau* — objemné poprsí, číslo bot čtyřicet. Všechen volný čas tráví psaním vzdáleným neteřím a synovcům někde na horním Rýně; a její chloubou je, že má v kuchyni tak čisto, že by tam i ta nejnáročnější osoba mohla jíst z podlahy; ale my jsme to nikdy nezkusili Starý pán ji najal rok před svou smrtí a přikázal, že tu může zůstat, jak dlouho bude chtít. — To je tedy všechno, pokud jde o služebnictvo v domě Samozřejmě máme i zahradníka, který se v létě potlouká po zahradě. Přezimuje v nějakém zapadáku v Harlemu."

„Šoféra nemáte?"

„Tu otravu jsme si ušetřili. Julie nemohla auta vystát a Rex se v autě bojí — třasořitka jeden. Já si řídím svůj závodní vůz sám a Sibella je učiněný Caraciola. Ada také řídí, když ji máti zrovna nepotřebuje a Sibellin vůz je volný. — A to je všechno."

Markham sledoval křivolakou nit Greenových informací s tužkou v ruce Nakonec odložil doutník.

„A teď, když dovolíte, rád bych si prohlédl dům."

Greene ochotně vyskočil a zavedl nás do přízemní haly s dubovým táflováním, kde u protilehlých stěn stály dva velké vyřezávané vlámské stoly ze Sambinovy dílny a několik anglo-holandských koloniálních židlí. Na parketové podlaze ležel dagestánský koberec, jehož lomené barvy se opakovaly na závěsech, halících vchody do pokojů.

„Tak tedy jsme právě opustili salón," vysvětloval Greene pompézně. „Za ním tam vzadu" — Greene ukázal do chodby za mramorovým schodištěm — „je otcova knihovna a pracovna — to, čemu se říkalo jeho svatyně. Celých dvanáct let tam nikdo nevkročil. Hned po otcově smrti ji máti z nějakých citových důvodů zamkla ačkoli jsem jí mockrát říkal, aby ji dala vyklidit a udělala z ní kulečníkový sál. Ale když si máti něco zamane nikdo s ní nic nepořídí. Zkuste to někdy, jestli toužíte po silných dojmech."

Greene přešel na druhý konec haly a rozhrnul závěs před vchodem naproti salónu.

„Tady je přijímací pokoj, ačkoli ho dnes moc nepoužíváme. Dusná, protivná místnost, a komín tu mizerně táhne. Kdykoli

jsme rozdělali v krbu oheň, museli jsme volat odbornou firmu, aby nám vyčistila gobelíny od sazí." Greene zamával jantarovou špičkou směrem k dvěma překrásným francouzským gobelínům. „Tam za těmi posuvnými dveřmi je jídelna a za ní přípravna a kuchyně, kde se dá jíst z podlahy. Chcete si také prohlédnout kuchyňské křídlo?"

„Ani ne," řekl Markham. „Prozatím mi stačí váš popis. — A mohl bych se teď podívat do prvního patra?"

Vystoupili jsme po schodišti, které se vinulo kolem mramorové plastiky tuším od Falguièra — a octli jsme se v horní hale, obrácené k průčelí domu, s velkým trojitým oknem, za nímž bylo vidět holé koruny stromů.

Uspořádání místností v prvním patře bylo prosté, a odpovídalo čtvercovému půdorysu domu. Ale pro větší jasnost připojuji hrubý plánek, neboť právě uspořádání těchto místností umožnilo vrahovi uskutečnit jeho ohavný a zvrhlý plán.

V prvním patře bylo šest ložnic — tři po každé straně chodby, a v každé z nich bydlel jeden člen rodiny. Na přední straně domu po naší levici byla ložnice mladšího bratra, Rexe Greena. Pokoj vedle něho patřil Adě Greenové. Vzadu byla ložnice staré paní Greenové, kterou s Adiným pokojem spojovala prostorná šatna. Z plánku je vidět, že pokoj paní Greenově poněkud vystupoval ze západního průčelí domu, čímž vznikla jakási klenutá loggie, z níž vedly úzké schody na trávník před domem. Na loggii vedly zasklené dveře jak z Adina pokoje, tak z ložnice paní Greenové.

Na protější straně haly byly tři pokoje: Juliin, Chesterův a Sibellin. Juliin pokoj byl v přední části domu, Sibellin v zadní a Chesterův uprostřed. Je rovněž třeba poznamenat, že dveře do Sibellina pokoje a do ložnice paní Greenové byly za hlavním schodištěm, kdežto Chesterův a Adin pokoj byly přímo u ústí schodiště, a Juliin a Rexův pak dál směrem k přední části domu. Mezi dveřmi do Adina pokoje a do ložnice paní Greenové byly dveře do malé komory na prádlo.

Chester Greene nám toto uspořádání stručně vysvětlil a pak zamířil k Juliině pokoji.

„Sem se asi budete chtít podívat nejdřív," řekl a otevřel dveře. „Na příkaz policie se tady s ničím nehnulo. Ale stejně nechápu, co mohou být ta zkrvavená prostěradla komu platná. Je to nechutné."

Místnost byla veliká a bohatě zařízená nábytkem z doby Marie Antonietty, s šedozelenými atlasovými potahy. Proti dve-

ním byla na stupínku postel s nebesy; několik temných skvrn na vyšívaném ložním prádle bylo němým svědectvím tragédie, která se tu minulou noc odehrála.

Vance zaznamenal rozestavení nábytku a obrátil zrak k staromódnímu křišťálovému lustru.

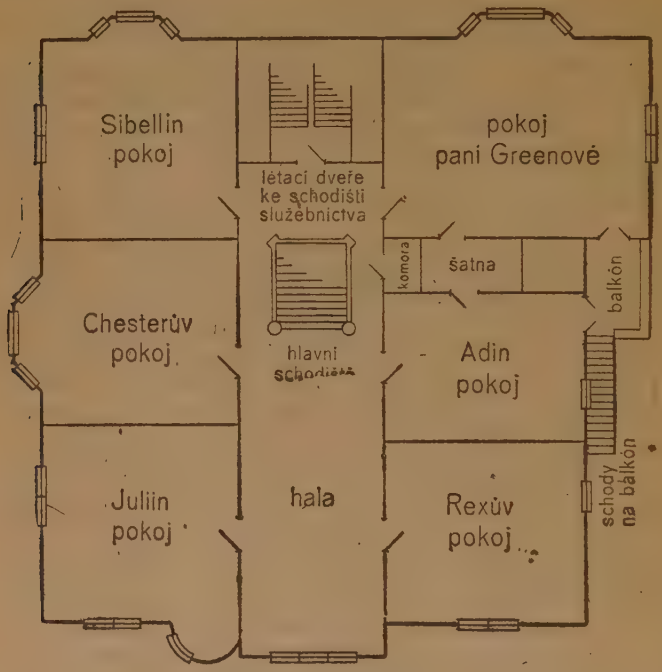

Plánek 1. poschodí
(Pro zjednodušení jsou vynechány koupelny, šatny, krby atd.)

„Svítil tenhle lustr, když jste včera večer našel svou sestru mrtvou, pane Greene?" otázal se jakoby mimochodem.

Greene neochotně přisvědčil.

„A prosím vás, kde je vypínač?"

„Tamhle za tou skříní." Greene lhostejně ukázal na bohatě zdobenou starožitnou skříň u dveří.

„Není ho vidět, co?" Vance přistoupil ke skříni a podíval se

za ni. „Vskutku pozoruhodný zloděj!“ Pak se přiblížil k Markhamovi a něco mu pošeptal.

Po chvilce Markham přikývl.

„Greene, já bych vás teď poprosil, abyste šel do svého pokoje a lehl si na postel přesně tak, jak jste ležel včera v noci,

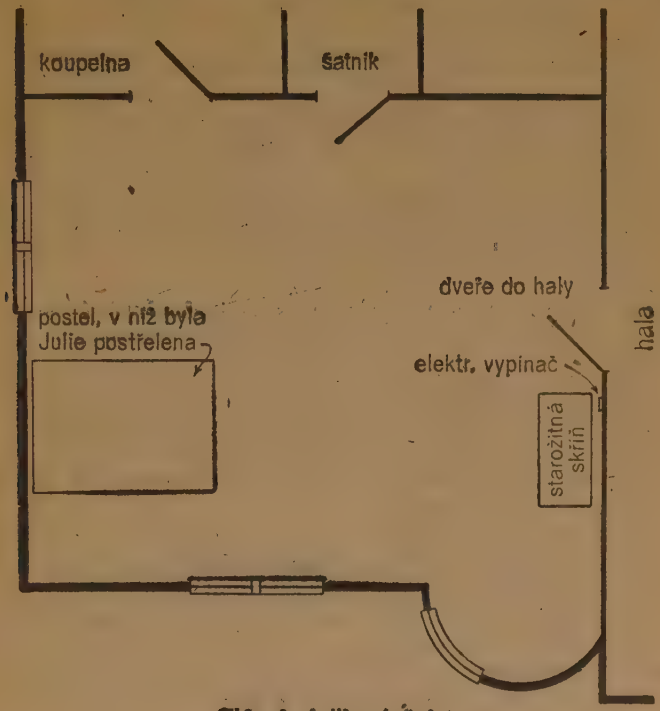

Plánek Juliiny ložnice

když jste uslyšel výstřel. A až zaklepeme na zeď, vstaňte a dělejte všechno tak, jak jste to dělal v noci — pokud možno přesně. Rád bych si to časově stopl.“

Greene ztuhl a pohoršeně se podíval na Markhama.

„Jak si to . . .“ začal, ale vzápětí odevzdaně pokrčil rameny, vypochodoval z pokoje a zavřel za sebou dveře

Vance vytáhl hodinky. Markham počkal, až Greene dojde na určené místo, a pak zaklepal na zeď, a čekali jsme. Při-

padalo nám to nekonečně dlouho, než se konečně pootevřely dveře a Greene nahlédl skulinou dovnitř. Pak pootevřel o něco víc, váhavě vstoupil a zamířil k posteli.

„Tři minuty a dvacet vteřin," hlásil Vance. „To mě velice znepokojuje... Co myslíte, seržante, že ten váš vetřelec dělal mezi těmi dvěma výstřely?"

„Co já vím?" opáčil Heath. „Patrně bloudil potmě po hale a hledal schody."

„Kdyby bloudil takhle dlouho, byl by z těch schodů dávno sletěl."

Markham přerušil diskusi návrhem, abychom se podívali na schody pro služebnictvo, po nichž sestoupil sluha, když uslyšel první výstřel.

„Ostatní ložnice prozatím prohlížet nemusíme," dodal, „ačkoli bych se rád podíval do pokoje slečny Ady, jakmile to lékař uzná za vhodné. Kdy očekáváte jeho rozhodnutí, pane Greene?"

„Říkal, že přijde ve tři. A je náramně dochvilný — nesnesitelný puntičkář. Ráno nám poslal ošetřovatelku, aby se starala o mámu a o Adu."

„Poslyšte, pane Greene," ozval se Vance, měla vaše sestra Julie ve zvyku nechávat přes noc dveře odemčené?"

Greenovi poklesla čelist a oči se mu rozšířily.

„A hrome! To rozhodně ne! Teď, když jste mi to připomenul... vždycky se zamykala."

Vance nepřítomně přikývl a vyšli jsme do haly. Tenké, suknem potažené létací dveře vedly na schodiště pro služebnictvo v zadní části domu, a Markham je otevřel.

„Tyhle dveře žádný hluk moc neutlumí," poznamenal.

„To ne," souhlasil Greene. „A starý Sproot má pokoj přímo u schodů. A taky má dobré uši, někdy až moc."

Už jsme se chtěli vrátit, když se z pootevřených dveří po naší pravici ozval pronikavý hašteřivý hlas.

„To jsi ty, Chestere? Copak je to za hluk? Jako bych neměla už tak dost vyrušování a starostí..."

Greene vsunul hlavu do dveří matčina pokoje.

„To nic, máti," řekl podrážděně. „To jenom policie slídí po domě."

„Policie?" Hlas zněl opovržlivě. „Co tadv chtějí? To se nás ještě dost nenaotravovali včera v noci? Proč raději nechytají toho zloděje místo aby mi postávali před dveřmi a vyrušovali mě? — Tak říkáš policie?" Hlas se stal bojovným. „Hned mi

je sem přiveď, já si s nimi promluvím! Já jim dám, policie!"

Greene se bezmocně podíval na Markhama; ten jen přikývl, a vstoupil do pokoje nemocné. Byla to prostorná místnost s okny na třech stranách, okázale zařízená nejrůznějšími nesourodými předměty. Jako první padl můj pohled na indický koberec, pak na vykládaný sekretář, na zlaceného Buddhu, na vybledlou perskou výšivku na zdi, na několik masívních čínských vyřezávaných židlí z teakového dřeva, na dvě železné kované stojací lampy a na červeně a zlatě lakovanou čínskou komodu. Rychle jsem pohlédl na Vance a zjistil jsem v jeho očích výraz užaslého zájmu.

V obrovské posteli bez čela ležela paní domu, podepřená do polosedící pozice kupou různobarevných hedvábných polštářů. Mohlo jí být mezi pětašedesáti a sedmdesáti lety, ale vlasy měla téměř černé. Její dlouhý, kobylí obličej, ač zežloutlý a svraštělý jako starý pergamen, vyzařoval dosud podivuhodnou energii: připomněl mi portréty George Eliotové, které jsem kdysi viděl. Přes ramena měla vyšívaný orientální šál; a v rámci toho nezvyklého a nesourodého pokoje působila krajně exoticky. U postele seděla růžolící ošetřovatelka, jejíž naškrobená bílá uniforma nápadně kontrastovala s ženou na lůžku.

Chester Greene představil Markhama, a nás ostatní jen mlčky přešel. Paní Greenová zprvu na představení nereagovala, ale když si Markhama pořádně prohlédla, trpitelsky mu pokynula hlavou a podala mu dlouhou kostnatou ruku.

„Předpokládám, že nemohu zabránit tomu, abyste mi takhle okupovali dům," řekla znaveně s výrazem nesmírné tolerance. „Právě jsem se snažila trochu si odpočinout. Po všem tom rozčilení včera v noci mě zase strašně rozbolela páteř. Ale co na mně záleží — na staré, ochrnuté ženě? Stejně na mě nikdo nedbá, pane Markhame. Ale vlastně mají úplně pravdu. My mrzáci už nejsme k ničemu, viďte?"

Markham něco zdvořile zamumlal na protest, ale paní Greenová ho ani neposlouchala. Zjevně s velkou námahou se obrátila k ošetřovatelce.

„Urovnejte mi polštáře, slečno Cravenová," poručila jí netrpělivě a pak naříkavě dodala: „Ani vy se vůbec nestaráte o moje pohodlí." Ošetřovatelka beze slova uposlechla. „A teď jděte za Adou a počkejte u ní, až přijde doktor Von Blon. — A jak se daří mému miláčkovi?" V jejím hlase náhle zazněl tón líčené účasti.

„Už je jí daleko lépe, paní Greenová," odpověděla ošetřovatelka bezbarvým, věcným tónem a tiše vešla do sousední šatny.

Stará paní na posteli obrátila žalobné oči na Markhama.

„Je to strašné, když je člověk mrzák a nemůže chodit, ani se sám postavit. Už deset let jsem nevyléčitelně ochrnutá na obě nohy. Jen si považte, pane Markhame: deset let trávím na tomto lůžku a v tamtom křesle," — ukázala na křeslo pro invalidy, stojící ve výklenku, „ a nemohu se dostat z jednoho na druhé jinak, než když mě někdo přenese. Ale utěšuji se pomyšlením, že už tu dlouho nebudu, a snažím se být trpělivá. Ovšem, nebylo by to tak zlé, kdyby ke mně děti měly víc ohledů. Ale to asi žádám příliš mnoho. Mládí a zdraví nerado myslí na stáří a nemoc — tak už to chodí na světě. Mým údělem je být každému na obtíž."

Paní Greenová si vzdychla a těsněji se zabalila do šálu.

„Vy se mě chcete na něco zeptat? Nevím, co bych vám mohla říci, aby vám to bylo něco platné, ale s radostí udělám, co budu moci. Nezamhouřila jsem oko a po celém tom rozruchu mě záda strašně bolí. Ale nenaříkám si."

Markham hleděl na starou paní s účastí. Byl na ni vskutku žalostný pohled. Její dlouhá bezmocnost a osamělost pokřivily to, co patrně kdysi býval břitký rozum a ušlechtilá duše; nyní se z ní stala do sebe zahleděná mučednice s přemrštěnou citlivostí k svému neduhu. Pozoroval jsem, že Markhamovo první hnutí bylo okamžitě se s ní rozloučit několika slovy útěchy; ale smysl pro povinnost mu velel, aby zůstal a dověděl se, co se dovědět může.

„Nerad bych vás obtěžoval víc, než je nezbytně třeba, milostivá paní," řekl laskavě. „Ale velice by nám pomohlo, kdybyste mi dovolila, abych vám položil dvě tři otázky."

„To už máte jedno," odpověděla stará paní. „Už jsem dávno zvyklá na to, že mě někdo obtěžuje. Ptejte se, co chcete."

Markham se uklonil se starosvětskou zdvořilostí. „Jste velice laskavá, milostivá paní." A po krátké pomlce: „Pan Greene mi říkal, že jste neslyšela první výstřel, který byl vypálen v pokoji vaší nejstarší dcery, ale že výstřel v pokoji slečny Ady vás probudil."

„Je to pravda." Pomalu přikývla hlavou. „Juliin pokoj je odtud dost vzdálený — na druhém konci haly. Ale Ada vždycky nechává dveře mezi svým pokojem a mou ložnicí otevřené pro případ, že bych v noci něco potřebovala. Přirozeně, že mě

výstřel v jejím pokoji probudil... Počkejte. Musela jsem právě usnout. Včera v noci mě páteř hrozně zlobila. Celý den jsem měla bolesti, ačkoli jsem dětem o tom nic neřekla. Těm nezáleží na tom, že jejich ochrnutá matka trpí... A pak, sotva se mi podařilo zdřímnout, ozvala se ta rána, a bylo po spaní — a tak jsem tu ležela bez pomoci, neschopná se pohnout, a jen jsem čekala, co se teď strašného stane mně. A nikdo se nepřišel podívat, jestli jsem v pořádku, nikdo si nevzpomněl na mě ubohou, osamělou, bezbrannou. Ale na mě si stejně nikdy nikdo nevzpomene."

„Jistě to nebylo z nedostatku ohledů, paní Greenová," ujišťoval ji Markham vážně. „V té situaci patrně všichni zapomněli na všechno ostatní, a myšleli jen na ty dvě tragédie. — Povězte mi, slyšela jste ještě nějaké zvuky z pokoje slečny Ady potom, co vás probudil výstřel?"

„Slyšela jsem ji, chudinku, padnout — aspoň to tak znělo."

„A žádný jiný zvuk? Například kroky?"

„Kroky?" Paní Greenová se zřejmě snažila rozpomenout na své dojmy. „Ne, kroky jsem neslyšela."

„A co otvírání nebo zavírání dveří do haly, milostivá paní?" Tu otázku položil Vance.

Stará paní se na něho rychle podívala a změřila si ho.

„Ne, neslyšela jsem otevírat ani zavírat."

„To je dost zvláštní, nezdá se vám?" pokračoval Vance. „Vetřelec musel z pokoje odejít."

„Předpokládám, že asi odešel, když už tam není," odpověděla zžíravě a znovu se obrátila k Markhamovi. „Co jste chtěl ještě vědět?"

Markham si zřejmě uvědomil, že z ní žádnou závažnou informaci nedostane.

„Myslím že už nic," odpověděl. „Samozřejmě jste slyšela, když sluha a váš syn vešli do pokoje slečny Ady?"

„Samozřejmě. Nadělali přitom takový rámus — ani trochu na mě nebrali ohled. Když ten poděs Sproot volal Chestera, ječel při tom jako hysterická ženská; a podle toho, jak potom hulákal do telefonu, člověk by soudil, že doktor Von Blon je hluchý. A pak bůhvíproč si Chester vzpomněl a zburcoval celý dům. Celou noc jsem neměla ani chvilku klidu. A pak přišla policie a celé hodiny dupala po domě jako stádo bizonů. Hotový skandál! A já — bezmocná stará osoba — jsem tu ležela zapomenutá a bez pomoci s příšernými bolestmi v páteři."

Po několika soustrastných frázích jí Markham poděkoval za pomoc a rozloučil se s ní. Když jsme vyšli a zamířili ke schodišti, slyšel jsem ji ještě, jak volá zlostně: „Sestro! Sestro! Slyšíte mě? Hned mi pojďte urovnat polštáře! Jak si to před stavujete, takhle mě zanedbávat ...?“

Jak jsme sestupovali po schodech, hlas milosrdně zanikl.

/KAPITOLA IV/

/ZTRACENÝ REVOLVER/

/Úterý 9. listopadu; 15.00 hod./

„Máti je starý kverulant," prohodil Greene na omluvu, když jsme se vrátili do salónu. „Věčně hubuje na své milující potomstvo. — A co teď?"

Markham byl hluboce zamyšlen. Odpověděl Vance.

„Mrkneme se na personál a poslechneme si, co o tom říká. Začneme Sprootem."

Markham se probral a přitakal, a Greene vstal a zatáhl za zlatou šňůru od zvonku u dveří. Za minutu se objevil sluha a postavil se do pozoru těsně na prahu. Během dosavadního vyšetřování se zdálo, jako by si Markham nevěděl tak docela rady a jako by ho ani celá věc příliš nezajímala, a proto se ujal vedení Vance.

„Posaďte se, Sproote, a řekněte nám pokud možno stručně, co se včera v noci přesně událo."

Sproot pomalu postoupil do místnosti, oči sklopené, ale zůstal stát u stolu uprostřed.

„Byl jsem u sebe v pokoji a četl jsem si Martiala," začal a skromně zvedl oči, „a najednou se mi zdálo, že slyším tlumený výstřel. Nebyl jsem si tím tak docela jist, protože někdy je takhle slyšet bouchnout výfuk z ulice. Ale pak jsem si řekl, že bych se přece jenom měl jít podívat, co to bylo. Byl jsem v negližé, račte rozumět, a tak jsem si vzal přes sebe župan a šel jsem dolů. Nevěděl jsem, odkud přesně ta rána zazněla. Ale když jsem byl v půli schodů, slyšel jsem další výstřel a tentokrát to znělo jako v pokoji slečny Ady. Běžel jsem tam a zkusil kliku. Dveře byly odemčené, a když jsem se podíval dovnitř, slečna Ada ležela na zemi — byl to hrozný pohled, pane Vanci. Zavolal jsem pana Chestera a spolu jsme položili chudáka slečinku na postel. A pak jsem šel zatelefonavat pro pana doktora Von Blona."

Vance se na něho zpytavě podíval.

„To bylo od vás velice statečné, Sproote, že jste se nebál takhle v noci a potmě hledat, kde se střílí."

„Jste velice laskav, pane Vanci," odpověděl sluha pokorně.

„Já se vždycky snažím konat svou povinnost vůči svým pánům. Už jsem v rodině ...“

„To všechno víme, Sproote,“ zarazil ho Vance. „Pokud jsem rozuměl, bylo u slečny Ady v pokoji rozsvíceno, když jste otevřel dveře.“

„Prosím, bylo“

„A nikoho jste neviděl a nic jste neslyšel? Třeba jak někdo zavírá dveře?“

„Prosím, neslyšel.“

„A přitom ten, kdo střílel, musel být někde v hale současně s vámi.“

„Patrně byl.“

„A mohl po vás taky střelit.“

„To mohl, pane Vanci.“ Sproot jevil dokonalou lhostejnost k nebezpečí, jemuž unikl. „Ale co se má stát, stane se — když to smím takhle říct. A já jsem starý člověk ...“

„Ale ale! Vy tady budete ještě dlouho — jak dlouho, to ovšem nedovedu říct.“

„Zajisté, pane Vanci,“ Sprootovy oči hleděly tupě před sebe. „Nikdo nemůže proniknout záhadu života a smrti.“

„Jak vidím, jste tak trochu filosof,“ poznamenal suše Vance, a pak: „Byl doktor Von Blon doma, když jste tam volal?“

„Prosím, nebyl. Ale noční sestra mi řekla, že se vrátí každou chvilku a že ho sem pošle. A taky za necelou půlhodinu byl tady.“

Vance přikývl. „To je všechno, děkuji vám, Sproote. — A teď nám sem, prosím vás, pošlete *die gnädige Frau Köchin*.“

„Prosím, pane Vanci.“ A starý sluha se odšoural z pokoje. Vance ho zamyšleně sledoval očima.

„Roztomilé stvoření,“ zašeptal Vance.

Greene zavrčel. „Vy s ním nemusíte žít pohromadě. Ten by vám odpovídal na všechno: »prosím, pane Vanci«, i kdybyste na něho mluvil třeba valonsky nebo volapükem. To je radost, když vám takovýhle čmuchal čtyřiadvacet hodin denně šmejdí po domě.“

Kuchařka, statná, flegmatická, asi pětačtyřicetiletá Němka jménem Gertruda Mannheimová, usedla na krajíček židle těsně u dveří.

„Narodila jste se v Americe, paní Mannheimová?“

„Narodila jsem se v Bádensku,“ odpověděla bezbarvým, poněkud hrdelním hlasem. „Do Ameriky jsem přijela, když mi bylo dvanáct.“

„Předpokládám, že jste nebyla vždycky kuchařkou.“ Vanceův hlas měl nyní poněkud jinou intonaci, než když mluvil se Sprootem.

Kuchařka zprvu neodpověděla.

„Nebyla,“ řekla po chvíli. „Teprve od smrti mého manžela.“

„A jak jste se dostala ke Greenovým?“

Kuchařka opět zaváhala. „Znala jsem pana Tobiase Greena. On byl známý mého manžela. Když manžel zemřel, nezbyly po něm žádné peníze. Tak jsem si vzpomněla na pana Greena, a řekla jsem si ...“

„Chápu.“ Vance, zrak v neurčitu, se na okamžik odmlčel. „Neslyšela jste nic z toho, co se tady včera v noci událo?“

„Ne, neslyšela. Až když na nás potom pan Chester volal, abychom se oblékly a šly dolů.“

Vance vstal a obrátil se k oknu vedoucímu na Východní řeku.

„To je vše, paní Mannheimová. Buďte tak laskava a pošlete mi sem starší komornou, tuším, že se jmenuje Hemmingová.“

Kuchařka beze slova odešla a za chvíli zaujala její místo vysoká nehezká osoba s ostrým puritánským obličejem a přísně sčesanými vlasy. Na sobě měla černé šaty a měkké střevíce bez podpatků; a přísnost jejího vzezření ještě zdůrazňovaly brýle se silnými skly.

„Pokud vím, slečno Hemmingová,“ začal Vance a znovu usedl ke krbu, „vy jste včera v noci žádný z těch výstřelů neslyšela a o neštěstí jste se dověděla, až když vás pan Greene zavolal.“

Komorná přikývla prudkým, výrazným pohybem.

„Byla jsem toho ušetřena,“ řekla skřípavým hlasem. „Ale to neštěstí, jak vy tomu říkáte, to muselo dříve nebo později přijít. Když to chcete vědět, tak to byl boží trest.“

„My to sice nechceme vědět, slečno Hemmingová, ale rádi vyslechneme vaše mínění. — Tak podle vás v tom střílení byla boží ruka?“

„Taky že byla!“ Komorná mluvila se zbožným zanícením. „Greenovi jsou bezbožné, hříšné pleméno!“ Vyzývavě pohlédla na Chestera Greena a zkřivila rty. „‚Nebo povstanu proti nim,‘ praví Hospodin zástupů, ‚a zahladím i ostatky i syna i dceru i synovce‘ — jenomže tady žádný synovec není — ‚a vymetu je pometlem zahynutí,‘ praví Hospodin.“

Vance se na ni zpytavě podíval.

„Jak vidím, máte Izaiáše trochu popleteného. Ale nemáte

náhodou nějaké informace shůry o tom, koho si Hospodin vyvolil, aby zosobňoval ono pometlo?"

Hemmingová stiskla rty. „Kdopak to ví?"

„Vskutku, kdo? ... Ale abychom se vrátili k věcem pozemským: předpokládám, že vás nijak nepřekvapilo to, co se včera v noci stalo."

„Tajemné konání Boha všemohoucího mě nikdy nepřekvapuje."

Vance si vzdychl. „Můžete se vrátit k svému studiu bible, slečno Hemmingová. Jen bych byl rád, kdybyste se *en route* na okamžik zastavila a řekla slečně Bartonové, že tady toužíme po její přítomnosti."

Komorná prkenně vstala a vyšla z pokoje jako obživlé pravítko.

Bartonová byla zjevně vyděšená. Ale její strach přece jen nebyl tak veliký, aby docela zaplašil její vrozenou koketnost. V bojácném pohledu, který k nám obrátila, probleskovala jistá upejpavost, a automaticky si rukou uhladila kaštanové vlasy nad uchem. Vance si nasadil monokl.

„Vy byste měla chodit v bleděmodrém, slečno Bartonová," radil jí s vážnou tváří. „Daleko lépe by vám to šlo k vaší snědé pleti než tahle višňová."

Strach rázem zmizel a Bartonová věnovala Vanceovi tázavý, líbezný pohled.

„Ale proč jsem s vámi chtěl hlavně mluvit," pokračoval Vance, „bylo proto, abych se vás zeptal, jestli vás někdy pan Greene políbil."

„Který ... pan Greene?" vykoktala Bartonová úplně zmatena.

Při Vanceově otázce Chester nadskočil v křesle a začal se rozhořčeně ohražovat. Ale výmluvnost mu selhala a obrátil se k Markhamovi v němém pobouření.

Vanceovi zaškubalo v koutcích úst. „Ale na tom vlastně nezáleží, slečno Bartonová," řekl rychle.

„To se mě ani nezeptáte na to ... co se stalo včera v noci?" otázala se Bartonová, zřejmě zklamána.

„Aha! Tak vy víte něco o tom, co se stalo?"

„No, to nevím," připustila. „Já jsem spala ..."

„Právě. A proto vás nebudu obtěžovat otázkami." A s úsměvem ji propustil.

„K čertu, Markhame, tohle si nenechám líbit!" spustil Greene, jakmile Bartonová odešla. „Já tyhle žertíky tady toho...

tady toho pána považuji za krajně nevkusné... To přinejmenším."

Také Markham byl rozmrzen ležérním tónem Vanceova výslechu.

„Nechápu, co chcete získat takovými zbytečnými otázkami," řekl s potlačovanou rozmrzelostí.

„To proto, že se pořád ještě držíte své teorie o zloději," odpověděl Vance. „Ale je-li tu, jak se domnívá pan Greene, ještě jiné vysvětlení včerejšího zločinu, pak je nezbytné, abychom se důkladně seznámili se situací v tomto domě. A je stejně důležité, abychom přitom nevzbudili podezření služebnictva. Odtud moje zdánlivě irelevantní otázky. Snažím se postihnout všechny lidské faktory, s nimiž máme co dělat; a myslím si, že se mi to zatím docela dobře daří. Už se objevilo několik zajímavých možností."

Než mohl Markham odpovědět, prošel kolem oblouku vedoucího do haly Sproot a otevřel někomu, koho uctivě pozdravil. Greene ihned vyšel do haly.

„Vítej, doktore," slyšeli jsme ho. „Myslel jsem si, že už musíš každou chvilku přijít. Je tu pan veřejný žalobce se svým doprovodem, a rádi by mluvili s Adou. Řekl jsem jim, že si myslíš, že by to bylo možné odpoledne."

„To zjistím, až Adu uvidím," odpověděl lékař. Rychle prošel mimo a slyšeli jsme ho, jak stoupá po schodech.

„To byl Von Blon," oznámil Greene, když se vrátil do salónu. „Poví nám, jestli už je Adě lépe." V jeho hlase se ozval tvrdý tón, který mě tehdy překvapil.

„Jak dlouho znáte doktora Von Blona?" otázal se Vance.

„Jak dlouho?" Greene se zatvářil překvapeně. „No přece odjakživa. Chodil jsem s ním do školy. Jeho otec — starý doktor Veranus Von Blon — přivedl na svět všechny mladší Greeny; byl to od nepaměti náš rodinný lékař, duchovní rádce a tak. Když Von Blon starší zemřel, přesedlali jsme samozřejmě na jeho syna. A Arthur je schopný chlapec. Zná svou farmakopeu. Starý pán ho vycvičil, a pak se Arthur ještě zdokonalil v Německu."

Vance ledabyle přikývl.

„Než přijde doktor Von Blon, mohli bychom si snad promluvit se slečnou Sibellou a panem Rexem, co říkáte? Dejme tomu napřed s vaším bratrem."

Greene se podíval na Markhama, zda s tím souhlasí, a pak zazvonil na Sproota.

Rex Greene se dostavil okamžitě.

„Tak co zase chcete?“ otázal se a napjatě si nás prohlížel nervózním pohledem. Mluvil dotčeně, skoro plačtivě a něco v jeho hlase připomínalo podrážděné nářky paní Greenové.

„Chceme se vás jenom zeptat na včerejší noc,“ odpověděl Vance smířlivě. „Mysleli jsme, že byste nám mohl pomoci.“

„Čím bych vám mohl pomoci?“ zeptal se Rex nevrle a zabořil se do křesla. Ušklíbl se na bratra. „Jak se zdá, jediný z nás byl tehdy vzhůru Chester.“

Rex Greene byl mladík malé postavy, snědý, s úzkými svislými rameny a abnormálně velkou hlavou, posazenou na krku, který vypadal jako vysušený. Přes vypouklé čelo mu spadala kštice rovných vlasů a měl ve zvyku ji odhazovat z čela prudkým trhnutím hlavy. Malá pohyblivá očka za obrovskými kostěnými brýlemi jako by nedovedla zůstat v klidu; a v tenkých ústech mu neustále škubalo, jako by trpěl nějakým bolestivým tikem. Bradu měl malou a špičatou, a tím, jak ji zasunoval dozadu, ještě zdůrazňoval její malé rozměry. Nebyl na něho příjemný pohled, a přesto v něm bylo něco — snad jistá přemíra přemýšlivosti, —, co vzbuzovalo dojem člověka nečekaných možností. Jednou jsem viděl zázračného mladého šachistu, a ten měl stejně utvářenou lebku i celkový charakter tváře jako Rex.

Vance vypadal zahloubán do sebe, ale já jsem věděl, že zaznamenává Rexův zjev do nejmenších podrobností. Po chvíli odložil cigaretu a lenivě zaostřil zrak na stolní lampu.

„Říkáte, že jste včerejší tragédii celou zaspal. Jak vysvětlíte tuto pozoruhodnou skutečnost, když přece jeden z výstřelů padl v sousedním pokoji?“

Rex se vysunul na okraj křesla a zavrtěl hlavou ze strany na stranu, přičemž se nám všem pečlivě vyhnul pohledem.

„Já jsem se to nepokusil vysvětlit,“ odsekl, ale přesto vypadal náhle sklesle a jakoby v obraně. Rychle pokračoval: „Jednak jsou tady hezky tlusté zdi, a pak je tu vždycky nějaký hluk zvenčí... Možná že jsem měl hlavu pod dekou.“

„Určitě by byl strčil hlavu pod deku, kdyby ten výstřel slyšel,“ poznamenal Chester bez nejmenší snahy skrýt své opovržení k bratrovi.

Rex se prudce otočil, a byl by se proti naříčení ohradil, nebýt Vance, který mu honem položil další otázku.

„Co vy soudíte o tom zločinu, pane Greene? Slyšel jste všechny podrobnosti a znáte situaci v domě.“

„Já jsem myslel, že se policie usnesla, že to byl zloděj.“ Rexův zrak spočinul pátravě na Heathovi. „To je přece váš názor, ne?“

„Byl to můj názor a je to můj názor,“ prohlásil Heath, který až dosud zachovával znuděné mlčení. „Ale váš bratr se na to zřejmě dívá jinak.“

„Tak Chester se na to dívá jinak.“ Rex se otočil k bratrovi s výrazem potměšilé nenávisti. „Chester možná ví, jak to bylo doopravdy.“ Nikdo nemohl být na pochybách, jak to Rex myslí.

Vance znovu přispěchal na pomoc.

„Váš bratr nám řekl všechno, co ví. Teď právě nás zajímá, kolik toho víte vy.“ Jeho přísný tón způsobil, že se Rex přikrčil v křesle. V ústech mu prudčeji zacukalo a počal si nervózně pohrávat s ozdobnou šňůrou na domácím kabátku. Poprvé jsem si všiml, že Rex má krátké křivičné ruce s křivými zduřenými prsty.

„Víte to jistě, že jste žádný výstřel neslyšel?“ pokračoval Vance zlověstně.

„Už jsem vám řekl dvacetkrát, že ne!“ Rexův hlas stoupl do falzeta a jeho ruce se zaryly do postranic křesla.

„Klid, Rexi,“ nabádal ho Chester. „Ať zase nedostaneš záchvat.“

„Dej mi pokoj!“ křikl Rex. „Kolikrát mám ještě opakovat, že o tom nic nevím.“

„My jsme si jen chtěli důkladně ověřit některé skutečnosti,“ vysvětloval Vance smířlivě. „A vy byste jistě nechtěl, aby smrt vaší sestry zůstala nepomstěna pro nedostatek důkladnosti z naší strany.“

Rex se trochu uvolnil a zhluboka se nadýchl.

„Já bych vám to řekl, kdybych něco věděl,“ řekl a přejel si jazykem suché rty. „Jenže za všechno, co se v tomhle domě stane, dostanu vždycky já — totiž my dva s Adou. A pokud jde o pomstění Juliiny smrti, to mě zdaleka tak nezajímá jako to, aby byl potrestán ten lump, co postřelil Adu. Ta už to má beztak dost těžké za normálních okolností. Máti ji drží doma, a musí jí sloužit jako nějaká služka.“

Vance uznale přikývl. Pak vstal a přátelsky položil Rexovi ruku na rameno. Bylo to u něho něco tak nezvyklého, že jsem užasl; neboť přes svůj hluboce zakořeněný humanismus, Vance jako by se vždycky styděl za jakýkoli projev citu, a neustále se snažil své city potlačovat.

„Netrapte se tím tolik, pane Greene," řekl chlácholivě. „Buďte ujištěn, že uděláme všechno, co je v naší moci, abychom našli a potrestali toho, kdo slečnu Adu postřelil. — A teď už vás nebudeme dál obtěžovat."

Rex ochotně vstal, už opět klidnější.

„Ale to nic, rádo se stalo." A s tajně vítězoslavným pohledem na bratra nás opustil.

„Rex je divný brouk," poznamenal Chester po krátké odmlce. „Většinu času si čte nebo řeší všelijaké strašně složité matematické příklady. Chtěl si prostrčit skrz střechu hvězdářský dalekohled, ale máti mu to nedovolila. Kluk taky není zdravý. Já mu pořád říkám, že by měl víc chodit na vzduch, ale vidíte, jak se ke mně chová. Podceňuje moje duševní schopnosti, protože hraju golf."

„O jakých záchvatech jste to mluvil?" otázal se Vance. „Váš bratr vypadá trochu jako epileptik."

„Kdepak, nic takového. Jenom když začne moc vyvádět, dostane křeče. On se snadno rozčílí, a pak vybouchne Von Blon tomu říká hyperneurastenie — ačkoliv nemám tušení, co to znamená. Když se rozčílí tak strašně zbledne a dostane takovou jakoby třesavku. A říká věci kterých potom lituje. Ale není to nic vážného. On hlavně potřebuje pohyb — takový rok hezky trampovat někde na ranči, a žádné knížky a kružítka a úhloměry."

„Předpokládám, že je to asi miláček vaší paní matky." (Vanceova poznámka mi připomněla onu zvláštní podobnost povah mezi nimi, kterou jsem vycítil, když Rex mluvil.)

„Víceméně." Chester moudře přikývl. „Je jejím miláčkem potud, pokud máti vůbec dovede mít někoho ráda kromě sebe. Rexe nikdy neprohání tolik, jako nás ostatní."

Vance opět přešel k velkému oknu nad řekou a zadíval se ven. Náhle se otočil.

„Mimochodem, pane Greene, ten revolver jste nenašel?" Vanceův tón se změnil; přemýšlivá nálada byla ta tam.

Chester sebou škubl a rychle se podíval na Heatha. Heath náhle zbystřil pozornost.

„Hrome, ne, nenašel," přiznal se Chester a začal hledat v kapse špičku. „S tím revolverem to máte taky zvláštní. Vždycky jsem ho měl v zásuvce u psacího stolu — ačkoli, jak už jsem říkal tady tomu pánovi, když se po něm ptal," — ukázal špičkou na Heatha, jako by to byl neživý předmět — „nepamatuji se, že bych ho byl v posledních letech viděl.

Ale i tak, kam se mohl, k čertu, podít? Mně to připadá náramně záhadné. Tady v domě by na něj nikdo ani nesáhl. Komorné při úklidu nelezou do zásuvek — člověk musí být rád, že mu vůbec ustelou postel a trochu utřou prach. To jsem blázen, kam ten revolver přišel."

„Dobře jste se po něm podíval, jak jste slíbil?" otázal se Heath a bojovně vysunul hlavu dopředu. Nechápal jsem, proč ty silácké manýry, když Heath přece trvá na tom, že to byl zloděj. Ale kdykoli ho něco znepokojovalo, stával se agresívní; a každá nevyřešená otázka ho hluboce znepokojovala.

„Samozřejmě, že jsem se po něm díval," odpověděl Chester uraženě. „Prohledal jsem všechny pokoje a skříně a zásuvky v celém domě. Ale revolver je pryč... Patrně ho někdo vyhodil při gruntování."

„To je možné," souhlasil Vance. „Jaký to byl revolver?"

„Starý Smith a Wesson, dvaatřicítka." Chester se zřejmě snažil rozpomenout. „Perleťová rukojeť, na hlavni měl vyrytý nějaký ornament — už si přesně nevzpomínám. Koupil jsem si ho před patnácti lety — možná dřív —, když jsem jednou tábořil v horách. Učil jsem se s ním střílet do terče. A pak mě to omrzelo, tak jsem ho strčil do šuplíku pod hromadu starých šeků."

„A byl tehdy v pořádku?"

„Pokud vím, tak byl. Abych se vám přiznal, když jsem si ho koupil, šel nějak ztuha, a tak jsem ho dal trochu zřídit, takže prakticky střílel na sebemenší dotek. Pro střílení do terče je to tak lepší."

„Nevzpomínáte si, jestli byl nabitý, když jste ho dával do té zásuvky?"

„To už nevím. Možná že byl. Už je to tak dávno..."

„Měl jste ve stole také náboje?"

„Tak tohle vám mohu říct určitě. V celém domě nebyl jediný náboj."

Vance si znovu sedl.

„Kdybyste ten revolver přece jen náhodou našel, pane Greene, nezapomeňte to dát vědět panu Markhamovi nebo seržantu Heathovi."

„Ale ovšem, milerád," ujistil ho Chester přímo velkodušně.

Vance se podíval na hodinky.

„A teď, když doktor Von Blon je pořád ještě u slečny Ady, mohli bychom si snad pohovořit se slečnou Sibellou."

Chester vstal, zřejmě s úlevou, že otázka revolveru je pro-

zatím vyřízena, a zamířil k šňůře od zvonku u dveří. Ale jeho ruka zůstala v půli cesty.

„Já pro ni dojdu sám," řekl a vyběhl z pokoje.

Markham se obrátil s úsměvem k Vanceovi.

„Pozoruji, že se vaše proroctví, že se revolver nenajde, prozatím potvrdilo."

„A obávám se, že ta ozdobná zbraň, která střílí skoro sama, se už nikdy nenajde — alespoň dokud se tato nepříjemná historie nevyřeší." Vance mluvil nezvykle střízlivě. Ale za chvilku nato už zase posměšně zvedl obočí a škádlivě se podíval na Heatha.

„Třeba ten revolver ukradl seržantův loupeživý nováček — zalíbily se mu ty ryté ornamenty nebo mu možná učarovala perleťová rukojeť."

„Je docela možné, že revolver zmizel tak, jak říkal Greene," poznamenal Markham. „V každém případě si myslím, že celé té věci přikládáte příliš velkou důležitost."

„To je fakt, pane Markhame," zavrčel Heath. „A mimoto nevím, k čemu nám byly všechny ty vaše besedy s obyvateli domu. Já jsem je tu měl všechny na koberečku včera v noci, hned začerstva; a říkám vám, že nikdo nic nevěděl Ta Ada Greenová je snad jediná, s kterou bych rád mluvil. Tady je jistá šance, že by nám mohla dát tip. Jestli měla v pokoji rozsvíceno, když tam ten zloděj vlezl, třeba si ho stačila pořádně prohlídnout."

„Seržante," řekl Vance a smutně zavrtěl hlavou, „vy už jste s tím svým zlodějem přímo morbidní."

Markham si v zamyšlení prohlížel špičku doutníku.

„Ba ne, Vanci, já bych souhlasil s Heathem. Tak se mi zdá, že ty morbidní představy máte spíš vy. A já jsem se dal příliš snadno zlákat k tomuhle vyšetřování. Proto jsem taky zůstal v pozadí a přenechal hlavní slovo vám. Ada Greenová je naše jediná naděje, že se něco dozvíme."

„Vy jedna důvěřivá čistá duše!" Vance si povzdechl a nepokojně si přesedl. „Nezdá se vám, že našemu muži s předtuchami trvá nějak dlouho, než tu Sibellu přivede?"

Vtom se však ozvaly na mramorovém schodišti kroky a za okamžik nato stanula ve dveřích Sibella Greenová v doprovodu svého bratra.

/KAPITOLA V/

/VRAŽEDNÉ MOŽNOSTI/

/Úterý 9. listopadu, 15.30 hod./

Sibella vstoupila rozhodným svižným krokem, hlavu vzhůru, a nebojácně přelétla přítomné tázavým pohledem. Byla vysoká a štíhlá, atletické postavy, a ačkoli nebyla hezká, každého upoutal zvláštní chladný půvab jejích jemných rysů. Obličej měla živý a napjatý zároveň; její povýšený výraz téměř hraničil s arogancí. Tmavé tuhé vlasy měla přistřižené, ale nikoli naondulované, a přísnost jejího účesu ještě zdůrazňovala odhodlanost její tváře. Pod těžkým, téměř horizontálním obočím seděly hnědé oči daleko od sebe; nos měla rovný a lehce vystupující, ústa velká a pevná, s nádechem krutosti na tenkých rtech. Oblečena byla prostě v tmavém sportovním kostýmu s velice krátkou sukní, na nohou měla punčochy ze směsi vlny a hedvábí barvy vřesu a sportovní polobotky na nízkém podpatku.

Chester jí představil Markhama jako starého známého, a další představování přenechal jemu.

„Doufám, že víte, pane Markhame, proč vás má Chet rád," řekla podivuhodně zvučným hlasem. „Vy jste totiž jeden z mála lidí v Maryleboneském klubu, kterého poraží v golfu."

Sibella si sedla ke stolu uprostřed pokoje a pohodlně si přehodila nohu přes nohu.

„Nedal bys mi cigaretu, Chete?" Znělo to spíš jako rozkaz než jako prosba.

Vance ihned vstal a nabídl jí své pouzdro.

„Zkuste tuhle *Regii,* slečno Greenová," pobízel ji s vybranou salónní dvorností. „Když vám nebude chutnat, okamžitě přesedlám na jiný druh."

„Ukvapený člověče!" Sibella si vzala cigaretu a nechala si ji od Vance zapálit. Pak si opět sedla a zkoumavě se podívala na Markhama. „To jsme tu měli včera v noci hezký bláznec, co? Jakživi jsme tu nezažili takový rozruch. A jakou už mám smůlu, já jsem to všechno zaspala." Sibella se zatvářila ublíženě. „Chet mě vzbudil, až když bylo po všem. To je celý on — nepřeje člověku žádnou legraci."

Její nevážnost se mě kupodivu nedotkla, ačkoli u jiné osoby bych ji těžko snesl. Ale Sibella se mi jevila jako člověk, který je schopen hlubokého citu, a přitom se nedá zdolat neštěstím; její zdánlivou drsnost jsem přičítal nezdolné, byť scestné statečnosti.

Zato Markhama se její chování dotklo.

„Rozhodně nemohu zazlívat panu Greenovi, že tuto věc nebere na lehkou váhu," napomenul ji. „Brutální vražda bezbranné ženy a pokus o vraždu mladé dívky nespadají právě pod pojem kratochvíle."

Sibella se na něho vyčítavě podívala. „Poslyšte pane Markhame, vy mluvíte úplně jako matka představená v tom zatuchlém klášteře, kde jsem byla dva roky zavřená." Pak náhle zvážněla. „Proč bych se měla tvářit nešťastně nad něčím, co se stalo a nedá se napravit? Julie se stejně nikdy nesnažila nějak si zpříjemnit život. Pořád jen hubovala pořád na někom něco měla, a její dobré skutky by sotva naplnily knihu. Třeba bych to jako její sestra neměla říkat, ale ta nebude nikomu nějak hrozně scházet. Chet ani já pro ni rozhodně nebudeme truchlit."

„A co to surové postřelení vaší mladší sestry?" Markham jen stěží krotil své rozhořčení.

Sibelliny oči se viditelně zúžily a rysy na její tváři znehybněly. Ale téměř okamžitě tento výraz opět zahladila.

„Ada se přece zase zotaví, ne?" Přes všechno úsilí se jí nepodařilo vymýtit jistou drsnost v hlase. „Aspoň si může hezky odpočinout a má ošetřovatelku, aby se o ni starala. Mám snad ronit horké slzy, protože se sestřičce dohromady nic nestalo?"

Vance, který střetnutí mezi Sibellou a Markhamem pozorně sledoval, vmísil se nyní do rozhovoru.

„Markhame, příteli, já nechápu, co s tím vším mají city slečny Sibelly společného. Její postoj se možná tak docela nesrovnává s postojem mladých dívek v podobné situaci, ale jsem přesvědčen, že má velmi dobré důvody pro to, aby se na to takhle dívala. Nechme moralizování a raději požádejme slečnu Greenovou o pomoc."

Sibella po něm šlehla pobaveným pohledem, plným ocenění; a Markham neochotně kývl na souhlas. Bylo zřejmé, že výslech nepovažuje za zvlášť důležitý.

Vance se na Sibellu povzbudivě usmál.

„Je to vlastně moje vina, slečno Greenová, že vás takhle

obtěžujeme," omlouval se. „Já jsem totiž naléhal na pana Markhama, aby se na ten případ podíval, když váš bratr ráno prohlásil, že nevěří tomu, že to udělal zloděj."

Sibella přikývla na znamení, že rozumí. „Copak Chet, ten mívá někdy pozoruhodné předtuchy. To je jedna z jeho mála dobrých vlastností."

„Předpokládám, že vy jste také spíš skeptická, pokud jde o toho zloděje?"

„Skeptická?" Sibella se krátce zasmála. „Já tomu vůbec nevěřím! Já sice žádného zloděje neznám, ačkoli bych moc ráda nějakého poznala, ale můj chabý rozum prostě odmítá představu, že by si kterýkoli zloděj při svém fascinujícím řemesle počínal tak, jak to včera v noci dělal ten náš malý vtipálek."

„Jsem prostě okouzlen," prohlásil Vance. „Naše menšinové názory se totiž dokonale shodují."

„Vysvětlil vám Chet aspoň trochu srozumitelně, jaký má názor on?" otázala se Sibella.

„Obávám se, že ne. Měl spíš sklon přičítat své pocity metafyzickým příčinám. Jeho přesvědčení, pokud jsem správně pochopil, pramení z jakýchsi vnitřních hlasů. Prý to ví, ale nedovede to vysvětlit: je si jist, ale nemá důkaz. Bylo to všechno velice neurčité — spíš jakási víra."

„Jakživa bych do Cheta neřekla, že má duchařské sklony." Sibella se zlomyslně podívala na bratra. „On je v podstatě velice přízemní tvor, když ho poznáte blíž."

„Nech si to, Sibello!" ohradil se Chester podrážděně. „Však ty ses dneska ráno málem složila, když jsem ti říkal, že policie hledá zloděje."

Sibella neodpověděla. Lehce pohodila hlavou, naklonila se a mrštila cigaretou do krbu.

„Mimochodem, slečno Greenová," — Vance mluvil ledabyle — „tady vznikla záhada kolem zmizení revolveru vašeho bratra. Byl v zásuvce u stolu, a už tam není. Neviděla jste ho náhodou někde jinde?"

Při zmínce o revolveru se Sibella mírně nastražila. V očích se jí objevil napjatý výraz, koutky úst se zvedly v lehce ironickém úsměvu.

„Tak vy říkáte, že Chesterův revolver je pryč?" Položila otázku bezbarvým tónem jako kdyby byla myšlenkami jinde. „Ne. Neviděla jsem ho." A po krátké pomlce: „Ale ještě minulý týden ho měl Chet ve stole."

Chester se zlostně naklonil dopředu.

„Cos dělala minulý týden v mém stole?“ otázal se.

„Aby tě neklepla pepka,“ odsekla mu Sibella. „Já jsem tam nehledala žádná milostná psaníčka. Ostatně si tě vůbec nedovedu představit zamilovaného, Chete ...“ To pomyšlení jí přišlo zřejmě k smíchu. „Jenom jsem tam hledala tu smaragdovou jehlici, co sis ode mě vypůjčil a nikdy mi nevrátil.“

„Mám ji v klubu,“ vysvětloval Chester uraženě.

„Opravdu? Zkrátka, nenašla jsem ji, ale zato jsem viděla ten revolver. Víš to docela určitě, že je pryč?“

„Nemluv hlouposti,“ zavrčel Chester. „Hledal jsem ho všude ... Taky u tebe v pokoji,“ dodal pomstychtivě.

„To je ti podobné! Ale proč jsi vůbec přiznával, že nějaký revolver máš?“ Sibella to řekla s opovržením. „Zbytečně ses dostal do maléru.“

Chester se nepokojně zavrtěl.

„Tady ten pán“ — opět neosobně ukázal na Heatha — „se mě ptal, jestli vlastním revolver, a tak jsem mu řekl, že ano. Kdybych to nebyl řekl, byl by se to dověděl od služebných nebo od některého z mých milujících sourozenců. A myslel jsem si, že nejlepší je říci pravdu.“

Sibella se ironicky usmála.

„Jak je vidět, můj starší bratr je vzorem všech starosvětských ctností,“ poznamenala k Vanceovi. Ale byla viditelně roztržitá. Epizoda s revolverem nějak otřásla její sebejistotou.

„Vy říkáte, slečno Greenová, že se vám teorie o zlodějovi nelíbí.“ Vance lenivě kouřil, oči přivřené. „Máte snad nějaké jiné vysvětlení pro včerejší tragickou událost?“

Sibella zvedla hlavu a zpytavě se na něho podívala.

„Protože náhodou nevěřím na zloděje, kteří střílejí po ženských a pak utečou a nic si neodnesou, neznamená to ještě, že mohu nabídnout jinou alternativu. Nejsem u policie — ačkoli jsem si mockrát říkala, že to může být docela legrace — a vždycky jsem měla takový nejasný dojem, že honit zločince je věcí policie. — Vy na toho zloděje taky nevěříte, pane Vanci, jinak byste nebyl skočil na tu Chetovu předtuchu. Na koho tedy *podle vás* přišel včera v noci amok?“

„Ale děvče drahé!“ Vance vztyčil ruku na protest. „Kdybych měl sebemenší tušení, neobtěžoval bych vás těmi impertinentními otázkami. Brodím se olověnýma nohama v bažině nevědomosti.“

Řekl to lhostejně, ale Sibelliny oči potemněly podezřením. Hned nato se však vesele zasmála a natáhla k němu ruku.

„Ještě jednu *Regil, monsieur.* Málem jsem to začala brát vážně; a já prostě nesnímám nic brát vážně. Je to hrozná otrava. A krom toho to dělá vrásky. A na vrásky jsem ještě trochu mladá."

„Vy budete vždycky příliš mladá na vrásky, jako Ninon de Lenclos," odpověděl Vance a připálil jí cigaretu. „Ale snad byste mohla bez přílišné vážnosti vyslovit domněnku, kdo mohl mít zájem na smrti vašich dvou sester?"

„Copak o to, tady můžeme být v podezření všichni. Nejsme zdaleka ideální rodina. Nemilujeme se navzájem, jak by se na dokonalou a správnou rodinu slušelo. Věčně jsme si ve vlasech, o něco se hádáme nebo pereme. Tahle rodina vlastně nestojí za nic. Jen se divím, že už se tu nevraždilo dávno. A přitom tady všichni musíme bydlet až do roku 1932, nebo se živit na vlastní pěst; a samozřejmě, nikdo z nás není schopen si vydělat na slušné živobytí. Roztomilé dědictví!"[1])

Sibella chvíli zachmuřeně mlčky kouřila.

„Ano, každý z nás měl všechny důvody pro to, aby vůči všem ostatním choval vražedné úmysly. Tady Chet by mě ochotně zardousil, kdyby se nebál, že by mu nervové následky takového činu pokazily formu v golfu — že je to tak, Chete, miláčku? Rex se na nás na všechny dívá jako na méněcenné, a patrně považuje sám sebe za velice shovívavého a nesobeckého, že už nás dávno všechny nepovraždil. A máti nás nepovraždila jen proto, že je chromá a nedokázala by to. Ostatně i Julie by nás byla mohla klidně všechny vidět, jak se smažíme v oleji, a ani prstem by nehnula. A Ada," Sibella svraštila čelo a náhle ji celou pronikla jakási zvláštní krutost — „ta by nás nejraději viděla všechny mrtvé. Ona není doopravdy jednou z nás, a nenávidí nás. Ani já bych se zvlášť nerozpakovala zlikvidovat zbytek naší vzájemně se milující rodiny. Často jsem na to myslela, ale nikdy jsem nepřišla na nějakou opravdu dobrou a účinnou metodu." Oklepala popel z cigarety na zem. „Tak takhle to vypadá. Když hledáte možnosti, můžete si vybrat. Pod touto rodinnou střechou není nikdo, kdo by nebyl kandidát."

Ačkoli byla její slova míněna ironicky, neubránil jsem se pocitu, že se pod nimi skrývá temná a strašná pravda. Věděl

[1]) Sibella měla na mysli závěť Tobiase Greena, která stanovila nejen to, že sídlo Greenů musí být udržováno v neporušeném stavu po dvacet pět let po Tobiasově smrti, nýbrž i to, že všichni dědicové musí po stanovenou lhůtu žít v domě, nebo budou vydědění.

jsem, že Vance, ačkoli jí naslouchal zdánlivě pobaveně, ve skutečnosti zaznamenává každý odstín jejího hlasu a každou změnu výrazu ve snaze nalézt souvislost mezi jednotlivostmi jejího paušálního obvinění a problémem, který ležel před námi.

„V každém případě," poznamenal nezúčastněně, „jste podivuhodně přímá osoba. Přesto však prozatím ještě nedoporučím vaše zatčení. Nemám totiž proti vám ani zrníčko důkazu. Otrava, co?"

„Copak o to," povzdechla si Sibella s líčeným zklamáním, „pár důkazů si můžete pořídit dodatečně. Pravděpodobně tu co nejdřív dojde k dalšímu úmrtí. Nedovedu si představit vraha, který by toho nechal, když zatím ještě dohromady nic nevykonal."

V tom okamžiku vešel do salónu doktor Von Blon. Chester vstal, aby ho přivítal, a formality s představováním se rychle odbyly. Von Blon se s námi pozdravil srdečně, ač zdrženlivě; všiml jsem si, že k Sibelle se chová sice zdvořile, ale přitom velice nenuceně. Bylo mi to zprvu divné, ale pak jsem si vzpomněl, že Von Blon je starý přítel rodiny a že patrně považuje společenské formality za zbytečné.

„Jaké máte zprávy, pane doktore?" otázal se Markham. „Budeme moci slečnu Adu dnes odpoledne vyslechnout?"

„Myslím, že jí to nemůže ublížit," řekl Von Blon a sedl si vedle Chestera. „Ada má jen trochu zvýšenou teplotu, ačkoli ještě trpí následky šoku a je zesláblá po ztrátě krve."

Doktor Von Blon byl uhlazený čtyřicátník s klidnou tváří, drobnými, téměř ženskými rysy a s neměnným přívětivým výrazem. Jeho zdvořilost mi připadala až strojená — „profesionální" je snad výstižnější označení — a přitom v něm bylo něco ctižádostivého a sobeckého. Ale daleko víc mě přitahoval, než odpuzoval.

Zatímco Von Blon mluvil, Vance ho pozorně sledoval. Záleželo mu snad ještě víc než Heathovi na rozhovoru s Adou.

„Tak její zranění nebylo nijak vážné?" otázal se Markham.

„Ne, nebylo," ujistil ho lékař, „ačkoli stačilo málo, a bylo smrtelné. Kdyby byla střela pronikla o palec hloub, byla by poranila plíce. Opravdu unikla jen o vlas."

„Pokud jsem rozuměl," vmísil se Vance, „střela proletěla příčně nad levou lopatkou."

Von Blon přikývl na souhlas.

„Rána zřejmě mířila odzadu k srdci," vysvětloval pak dál

svým jemným, melodickým hlasem. „Ale Ada se asi lehce pootočila doprava právě v okamžiku, kdy revolver vystřelil, a střela, místo aby pronikla přímo do těla, svezla se po lopatce v úrovni třetího obratle, poškodila pouzdro ramenního kloubu a zůstala vězet v deltoideu.“ Ukázal na vlastní levé paži umístění tohoto svalu.

„Zřejmě tedy,“ poznamenal Vance, „slečna Ada se otočila k útočníkovi zády a pokoušela se utéci; a on běžel za ní a přidržel jí revolver těsně u zad. — Také si to takhle vysvětlujete, pane doktore?“

„Ano, takhle nějak to muselo být. A jak jsem řekl, v kritickém okamžiku se Ada pootočila a tím si zachránila život.“

„Myslíte, když byla rána tak povrchní, že slečna Ada ihned upadla na zem?“

„Není to vyloučeno. Nejenže musela cítit velkou bolest; musíme rovněž vzít v úvahu šok. Ada — jako ostatně každá žena — by v takovém případě patrně ihned omdlela.“

„A lze proto rozumně předpokládat,“ pokračoval Vance, „že útočník si myslel, že ji zabil.“

„Ano, můžeme předpokládat, že tomu tak bylo.“

Vance odvrátil oči a chvíli mlčky kouřil.

„Ano,“ řekl po chvíli. „Myslím, že to můžeme předpokládat. — A pak se nabízí další okolnost. Jelikož slečna Ada stála před toaletním stolkem, a proto dosti daleko od postele, a jelikož ji vrah střelil téměř z bezprostřední blízkosti, lze dovozovat, že tu šlo spíš o záměrný útok než o náhodný výstřel, vypálený v panice.“

Von Blon se na Vance zpytavě podíval a pak tázavě pohlédl na Heatha. Chvíli mlčel, jako kdyby vážil odpověď, ale když promluvil, učinil to opatrně a s rezervou.

„Ovšem, můžeme situaci vysvětlit i takto. Také fakta zřejmě směřují k podobnému závěru. Ale na druhé straně vetřelec mohl stát těsně vedle Ady; a fakt, že střela pronikla do levého ramene na zvlášť kritickém místě, mohl být čistě náhodný.“

„Ano, správně,“ řekl Vance. „Ale máme-li zavrhnout myšlenku, že to byl úmysl, musíme nějak vysvětlit, proč bylo v pokoji rozsvíceno, když tam Sproot po výstřelu vstoupil.“

Von Blona tento fakt zjevně udivil.

„V pokoji bylo rozsvíceno? To je ovšem pozoruhodné!“ Doktor svraštil čelo a zřejmě se snažil strávit Vanceovu informaci. „Na druhé straně,“ uvažoval nahlas, „právě tenhle fakt může

vysvětlit, proč vrah vystřelil. Jestliže vešel do pokoje, kde se svítilo, mohl vystřelit už jen proto, aby osoba v pokoji přítomná nemohla podat jeho popis policii."

„Ovšem, ovšem," zamumlal Vance. „Nu, doufejme, že se to vysvětlí, až si se slečnou Adou promluvíme."

„Tak pojďme na to, ne?" zabručel Heath, jehož obvykle nevyčerpatelná zásoba trpělivosti se počínala kvapem tenčit.

„Nač ten spěch, seržante?" napomenul ho Vance. „Doktor Von Blon nám právě řekl, že slečna Ada je velice zesláblá; a všechno, co se můžeme dovědět předtím, ušetří jí zbytečné otázky."

„Já chci jenom vědět," naléhal Heath, „jestli zahlédla toho chlapa, co po ní střelil a jestli mi ho může popsat."

„V tom případě se, seržante obávám, že vaše naděje budou zklamány."

Heath se zuřivě zahryzl do doutníku, a Vance se znovu obrátil k doktoru Von Blonovi.

„Ještě na jedno bych se vás rád zeptal, pane doktore. Za jak dlouho po jejím zranění jste slečnu Adu prohlížel?"

„To už nám říkal ten sluha, pane Vance," přerušil ho Heath netrpělivě. „Doktor přišel za půl hodiny."

„Ano, to asi tak souhlasí." Von Blon mluvil plynule, samozřejmě. „Byl jsem bohužel právě na návštěvě u jednoho pacienta, když Sproot volal, ale asi za čtvrt hodiny jsem se vrátil, a hned jsem běžel sem. Naštěstí bydlím blízko — v 48. ulici."

„A slečna Ada byla stále ještě v bezvědomí, když jste přišel?"

„Ano, a ztratila hodně krve. Ale kuchařka jí dala na ránu obklad, a to značně pomohlo."

Vance mu poděkoval a vstal.

„A teď bychom vám byli vděčni, kdybyste byl tak laskav a zavedl nás ke své pacientce."

„Hlavně co nejméně rozčilení, chápete?" napomínal Von Blon, když nás vedl nahoru.

Sibella a Chester jako by váhali, mají-li jít s námi, ale když jsem se ohlédl do haly, viděl jsem, jak si vyměnili tázavý pohled, a za chvíli už se k nám připojili v prvním patře.

/KAPITOLA VI/

/OBVINĚNÍ/

/Úterý 9. listopadu, 16.00 hod./

Pokoj Ady Greenové byl zařízen prostě, až přísně, ale jeho úpravnost a drobné známky ženské ruky svědčily o péči, kterou mu jeho majitelka věnovala. Vlevo, poblíž dveří do šatny, která sousedila s ložnicí paní Greenové, stála prostá mahagonová postel; za ní byly dveře vedoucí na kamenný balkón. Vpravo vedle okna stál toaletní stolek a na jantarově zbarvenému čínskému koberci před ním byla veliká nepravidelná hnědá skvrna na místě, kde Ada upadla. Uprostřed stěny vpravo byl starý krb tudorovského slohu s vysokou dubovou obrubou.

Když jsme vstoupili, dívka na lůžku se na nás tázavě podívala a bledé tváře jí zaplavil lehký ruměnec. Ležela na pravém boku, tváří ke dveřím, ovázané rameno podložené polštáři, zatímco štíhlá bílá levá ruka odpočívala na modře květované pokrývce. V modrých očích jako by se dosud zračily stopy včerejší hrůzy.

Doktor Von Blon přistoupil k Adě, sedl si na okraj postele a položil svou ruku na její. Jeho chování bylo současně povzbudivé i neosobní.

„Tady ti pánové by vám rádi položili několik otázek, Ado," vysvětloval s úsměvem. „A protože už jste na tom dnes odpoledne daleko lépe, přivedl jsem je sem. Cítíte se na to dost silná?"

Ada zemdleně přikývla, oči dál upřené na lékaře.

Vance, který se zastavil u krbu, aby si prohlédl řezby, se nyní obrátil a přistoupil k lůžku.

„Seržante," řekl, „když dovolíte, rád bych se slečny Greenové na něco napřed zeptal sám."

Mám dojem, že si Heath uvědomil, že situace vyžaduje takt a jemnost; a bylo typické pro jeho vrozenou velkorysost, že ihned souhlasil.

„Slečno Greenová," řekl Vance klidným přívětivým hlasem a přitáhl si k posteli stoličku. „Velice nám záleží na tom, abychom co nejrychleji vyřešili záhadu včerejší tragédie; a

protože vy jste jediná osoba, která nám může pomoci, rádi bychom, abyste nám zopakovala pokud možno co nejpřesněji, co se vlastně stalo."

Ada se zhluboka nadýchla.

Plánek Adiny ložnice

„Bylo to — bylo to strašné," řekla tiše, oči upřené před sebe. „Když jsem usnula — nevím přesně, kdy to bylo —, něco mě probudilo. Nemohu vám říci, co to bylo; ale najednou jsem byla vzhůru a měla jsem takový hrozně divný pocit .." Zavřela oči a bezděky se celá zachvěla. „Jako kdyby v pokoji někdo byl a chtěl mi ublížit..." Hlas zanikl do úzkostného ticha.

„Byla v pokoji tma?" otázal se Vance mírně.

„Úplná tma." Pomalu k němu obrátila oči. „Proto jsem měla takový strach. Nic jsem neviděla, a zdálo se mi, jako by tu v pokoji byl nějaký duch — nebo strašidlo — docela blízko. Chtěla jsem vykřiknout, ale nedostala jsem ze sebe ani hlá-

sek. V krku jsem měla sucho — jako kdybych měla stažené hrdlo."

„Typické stažení svalů způsobené strachem, Ado," vysvětloval Von Blon. „Lidé často nemohou promluvit, když mají strach. — A co bylo pak?"

„Chvíli jsem se třásla strachem, ale v pokoji se nic ani nepohnulo. A přitom jsem věděla docela určitě, že je tu někdo nebo něco a že mi chce ublížit ... A pak jsem se přinutila vstát — docela potichu. Chtěla jsem rozsvítit, ta tma mě děsila. Když jsem konečně stála tady vedle postele *a uviděla jsem našedlé obrysy oken*, najednou mi to všechno připadalo nějak skutečnější. Poslepu jsem se snažila nahmatat vypínač u dveří. Udělala jsem jen pár kroků, když vtom ... o mě zavadila ... něčí ruka ..."

Rty se jí třásly a do široce rozevřených očí se jí vkradla hrůza.

„To ... to mě vyděsilo," pokračovala s námahou. „Ani jsem nevěděla, co dělám. Zase jsem chtěla vykřiknout, ale nemohla jsem ani otevřít ústa. A pak jsem se otočila a utíkala pryč od toho — toho něčeho — směrem k oknu. Už jsem tam skoro byla, když jsem to slyšela za sebou — takové divné, šouravé kroky — a věděla jsem, že je konec ... Pak přišla hrozná rána a něco mě uhodilo do zad. Udělalo se mi špatně, šero za okny zmizelo, a já jsem padala ... padala ..."

Když se odmlčela, v pokoji zavládlo stísněné ticho. Přes svou prostotu bylo její vyprávění nesmírně působivé. Podařilo se jí jako velké herečce sdělit posluchačům samu emocionální podstatu líčení.

Vance promluvil až po delší chvíli.

„Musel to být příšerný zážitek," zašeptal soucitně. „Byl bych rád, kdybych vás nemusel trápit podrobnostmi, ale je tu několik věcí, které bych s vámi rád probral."

Ada se chabě usmála na znamení, že oceňuje jeho ohleduplnost, a čekala.

„Zkuste to ještě jednou a snažte se vzpomenout si, co vás to probudilo," řekl Vance.

„Ne, nevzpomínám si na žádný zvuk."

„Nechala jste včera dveře odemčené?"

„Asi ano. Obyčejně je nezamykám."

„A neslyšela jste odnikud zvuk otvírání nebo zavírání dveří?"

„Ne, neslyšela. V celém domě bylo úplné ticho."

„A přitom jste věděla, že je někdo s vámi v pokoji. Jak je to možné?“ Vanceův hlas, ač laskavý, zněl naléhavě.

„Já ... já nevím .. a přitom jsem to musela podle něčeho poznat.“

„Právě. Zkuste si vzpomenout.“ Vance se naklonil trochu blíž k zmatené Adě. „Třeba tichý dech — lehký závan vzduchu, jak ta osoba prošla kolem vaší postele — nebo nějaký slabý pach nebo vůně ...“

Ada se zamračila, jako kdyby se úsilovně snažila připomenout si onu nezachytitelnou příčinu svého děsu.

„Já nemohu myslet — nevzpomenu si.“ Její hlas byl sotva slyšitelný. „Tak hrozně jsem se bála.“

„Kdybychom jen mohli zjistit, co to bylo.“ Vance se podíval na lékaře, a ten souhlasně přikývl a řekl:

„Zřejmě nějaká asociace, jejíž stimulus zůstal nepoznán.“

„Měla jste pocit, slečno Greenová, že tu osobu, co byla u vás v pokoji, znáte?“ pokračoval Vance. „Myslím, jestli to byla povědomá přítomnost.“

„Já nevím. Vím jenom, že jsem se bála.“

„Ale slyšela jste ji za sebou, když jste vstala a běžela k oknu Byl ten zvuk nějak povědomý?“

„Nebyl!“ Poprvé promluvila s důrazem. „Byly to jen kroky — tiché, šoupavé kroky.“

„Ovšem, takhle mohl potmě chodit kdokoli, jestli byl v pantoflích ...“

„Bylo to jen pár kroků — a pak přišla ta strašná rána a palčivá bolest.“

Vance chvíli čekal.

„Snažte se rozpomenout na ty kroky — nebo spíš na svůj dojem z nich. Řekla byste, že to byly kroky mužské nebo ženské?“

Ada ještě více zbledla a její polekané oči přeběhly přes všechny přítomné Všiml jsem si, jak se jí zrychlil dech; a dvakrát pootevřela rty, jako by chtěla promluvit, ale pokaždé se zarazila. Nakonec řekla chvějícím se hlasem:

„Já nevím — nemám nejmenší tušení.“

Sibella vyprskla krátkým, trpkým a posměšným smíchem; všechny oči se k ní obrátily. Stála strnule v nohách postele, zarudlá v obličeji pěsti svislých paží pevně zaťaté.

„Proč neřekneš rovnou, žes poznala moje kroky?“ otázala se sestry sžíravě. „Já vím, že jsi to chtěla udělat. To nemáš dost kuráže, abys lhala — ty ufňukaná potvůrko?“

Ada se zajíkla a jako by se blíž přitulila k lékaři. Von Blon napomenul Sibellu přísným pohledem.

„Heleď, Siby, ty buď ztichla!“ To Chester rozbil zděšené ticho, které následovalo po Sibellině výpadu.

Sibella pokrčila rameny a přešla k oknu; a Vance znovu obrátil svou pozornost k dívce na lůžku a pokračoval v otázkách, jako by se nic nestalo.

„Ještě něco, slečno Greenová.“ Mluvil teď laskavějším tónem než dosud. „Když jste tak potmě hledala vypínač, v kterém okamžiku jste ucítila dotek té neznámé osoby?“

„Asi na půl cestě ke dveřím — hned za tamhletím stolkem.“

„Říkáte, že o vás zavadila něčí ruka. Ale jak o vás zavadila? Strčila do vás, nebo vás chytila?“

Ada neurčitě zavrtěla hlavou.

„Ani to, ani ono. Já nevím, jak bych vám to vysvětlila, ale jako kdybych byla do té ruky vrazila, jako kdyby byla napřažená — a sahala po mně.“

„Řekla byste, že to byla velká nebo malá ruka? Měla jste z ní například dojem síly?“

Nastala opět odmlka. Ada znovu zrychlila dech a ustrašeně se podívala na Sibellu, která stála a dívala se ven do černých větví, zmítaných větrem.

„Já nevím — já opravdu nevím!“ Její slova zněla jako přidušený výkřik úzkosti. „Nevšimla jsem si. Bylo to tak náhlé — tak příšerné.“

„Ale pokuste se vzpomenout si,“ naléhal Vance tichým, důrazným hlasem. „Jistě jste musela nějaký dojem mít. Byla to mužská ruka, nebo ženská?“

Sibella se nyní rychle vrátila k lůžku, bledá, oči v plamenech. Divoce pohlédla na raněnou sestru, a pak se rezolutně otočila k Vanceovi.

„Ptal jste se mě dole, jestli mám nějaké tušení, kdo to střílel. Tenkrát jsem vám neodpověděla, ale teď vám odpovím. Řeknu vám, kdo je vrah!“ Pohodila hlavou směrem k lůžku a chvějícím se prstem ukázala na nehybnou dívku, která na něm ležela.

„Tady ho máte — ufňukaného přivandrovalce, toho miloučkého andělského hada na prsou!“

Obvinění bylo tak neuvěřitelné a tak nečekané, že na okamžik nikdo nepromluvil. Ada zasténala a křečovitým pohybem se zoufale chytila lékařovy ruky.

„Sibello — jak můžeš!“ vydechla.

Von Blon strnul a v očích mu zlobně blesklo. Ale než stačil promluvit, Sibella už dál chrlila svou nelogickou neuvěřitelnou obžalobu.

„Ba jo, udělala to ona! A teď vás klame právě tak, jako se celou dobu pokoušela oklamat nás. Nenávidí nás, nenáviděla nás od prvního okamžiku, kdy ji otec přivedl do domu. Závidí nám — všechno, co máme, až po krev v žilách. Bůh ví, čí krev koluje v těch jejích. Nenávidí nás, protože není z nás. Nejraději by nás viděla všechny pomordované. Julii zabila první, protože Julie vedla domácnost a dbala na to, aby tady něco dělala a vydělala si na sebe. Nenávidí nás, a rozhodla se, že se nás všech zbaví."

Dívka na lůžku se žalostně dívala z jednoho na druhého. V jejích očích nebyla výčitka; vypadala ohromená, jako by nevěřila vlastnímu sluchu.

„Velmi zajímavé," protáhl Vance. Nebyla to ani tak jeho slova, jako ironický tón, co k němu obrátilo všechny zraky. Pozoroval Sibellu po celou dobu její tirády a stále ještě se na ni díval.

„Vy vážně obviňujete svou sestru z toho, že to střílela ona?" Vance to řekl vlídně, téměř přátelsky.

„Ano!" prohlásila Sibella bojovně. „Všechny nás nenávidí."

„Pokud jde o to," usmál se Vance, „nepozoroval jsem u nikoho z rodiny Greenů nějakou přemíru lásky a příchylnosti." V jeho tónu nebylo nic urážlivého. „A zakládáte své tvrzení na něčem konkrétním, slečno Greenová?"

„Nezdá se vám dost konkrétní to, že nás chce všechny dostat z cesty, aby pak měla všechno — pohodlí, přepych, volnost —, až by tu nezbyl nikdo, aby zdědil rodinný majetek?"

„To je sotva dostatečně konkrétní, aby vás to opravňovalo k tak přímému a nenávistnému obvinění. — Mimochodem, slečno Greenová, jak byste vysvětlila metodu vraždy, kdybyste měla svědčit u soudu? Nemůžete dost dobře opomenout fakt, že slečna Ada byla sama střelena do zad, nezdá se vám?"

Sibella jako by si poprvé uvědomila nesmyslnost svého obvinění. Zamračila se a zkřivila rty do výrazu zlostného překvapení.

„Už jsem vám jednou řekla, že nejsem policajt," odsekla. „Já nejsem expert na zločiny."

„A zřejmě ani na logiku." Vanceovi se vkradl do hlasu rozmarný tón. „Ale snad jsem vašemu obvinění špatně rozuměl. Myslela jste možná jen to, že slečna Ada zastřelila vaši sestru

Julii a že někdo jiný — nějaký neznámý pachatel, jak se říká — střelil slečnu Adu ihned potom — třeba z pomsty? Že to byla tak říkajíc vražda na čtyři ruce?"

Sibella byla zřejmě zmatena, ale její umíněný hněv se nijak nezmírnil.

„No, jestli to bylo takhle," opáčila zle, „je to zatracená smůla, že to neprovedl pořádně."

„Ta chyba může mít alespoň pro někoho neblahé následky," poznamenal Vance významně. „Přesto si myslím, že stěží můžeme brát vážně možnost dvou pachatelů. Obě vaše sestry byly totiž střeleny ze stejné zbraně — z revolveru dvaatřicítky — a v rozmezí několika minut. Obávám se, že se budeme muset spokojit s jediným pachatelem."

Sibellin výraz se náhle stal lstivě zkoumavým.

„A jaký byl ten tvůj revolver, Chete?" zeptala se bratra.

„Samozřejmě, že to byla dvaatřicítka, starý Smith a Wesson." Chester byl trapně v rozpacích.

„Neříkej! Tak to bychom měli." Sibella se k nám otočila zády a vrátila se k oknu.

Napětí v pokoji polevilo a Von Blon se s účastí sklonil k Adě a urovnal jí polštáře.

„Všichni jsou rozčileni, Ado," řekl chlácholivě. „Nesmíte se trápit tím, co se stalo. Sibellu to bude zítra mrzet a odprosí vás. Ta událost všem pocuchala nervy."

Ada se na něho vděčně usmála a zdálo se, že se po jeho slovech uvolnila.

Po chvíli se lékař napřímil a podíval se na Markhama.

„Doufám, pánové, že jste skončili — alespoň pro dnešek."

Vance i Markham vstali a Heath a já jsme učinili totéž. Ale vtom se k nám Sibella znovu obrátila.

„Počkejte!" přikázala energicky. „Právě mě něco napadlo. Chetův revolver! Já vím, kam se poděl — ona ho vzala." Opět ukázala prstem na Adu. „Viděla jsem ji onehdy u Cheta v pokoji, a bylo mi divné, co tam hledá." Vítězoslavně se zašklebila na Vance. „To je snad dost konkrétní, ne?"

„Který den to bylo, slečno Greenová?" Jako předtím, působil i tentokrát jeho klid jako protiváha její zlobě.

„Který den? To si přesně nepamatuji. Někdy minulý týden."

„Snad ne ten den, co jsi tam hledala svou smaragdovou jehlici?"

Sibella zaváhala a řekla zlostně: „Nepamatuji se. Proč bych si měla pamatovat přesnou dobu? Vím jen to, že jsem šla po

chodbě a nakoukla jsem do Chetova pokoje — dveře byly pootevřené — a viděla jsem ji tam ... u psacího stolu."

„A bylo to tak nezvyklé, vidět slečnu Adu v pokoji vašeho bratra?" Vance to řekl jakoby bez zvláštního zájmu.

„Ona nikdy nechodí k nikomu z nás do pokoje," prohlásila Sibella. „Leda občas k Rexovi. Julie už jí dávno řekla, aby do pokojů nelezla."

Ada vrhla na sestru prosebný pohled.

„Ale Sibello," zakvílela, „co jsem ti kdy udělala, že mě máš tak nerada?"

„Cos udělala?" Sibellin hlas byl drsný a řezavý a v upřených očích jí doutnal přímo ďábelský pohled. „Všechno! Nic! Ty jsi mazaná — s tím svým tichošlápstvím, s tím svým trpělivým a trpitelským výrazem a způsobnými manýrami. Ale mě tím neoklameš. Nenávidíš nás všechny od okamžiku, kdy jsi sem přišla. A čekala jsi na příležitost, abys nás mohla zabít, celou dobu jsi se chystala, vymýšlela ... ty jedna hnusná ..."

„Sibello!" Von Blonův hlas šlehl jako bič a přerušil její trapný výstup. „To stačí!" Vykročil kupředu a výhrůžně pohlédl Sibelle do očí. Jeho chování mě překvapilo skoro stejně jako její divoká slova. Byla v něm zvláštní důvěrnost — náznak intimity, který mi připadal neobvyklý u rodinného lékaře a starého známého. Vance si toho také všiml, neboť lehce vytáhl obočí a sledoval výstup s napjatým zájmem.

„Jste hysterická," řekl Von Blon, aniž zmírnil výhružnost pohledu. „Neuvědomujete si, co říkáte."

Měl jsem pocit, že by se byl vyjádřil daleko důrazněji, kdyby nebyli přítomni cizí lidé. Ale jeho slova zapůsobila. Sibella sklopila oči a udála se s ní náhlá změna. Zakryla si obličej rukama a celá se roztřásla vzlyky.

„Promiňte. Jsem blázen — hloupá husa —, že jsem mohla takhle mluvit."

„Snad abys doprovodil Sibellu do jejího pokoje, Chestere." Von Blon už opět nasadil profesionální tón. „Bylo toho na ni trochu moc."

Sibella se otočila a beze slova vyšla, Chester za ní.

„Ty dnešní ženy jsou klubko nervů," poznamenal Von Blon stručně. Pak položil ruku Adě na čelo. „Tak, slečinko, a teď vám dám něco, abyste se po všem tom rozčilení hezky vyspala."

Než stačil otevřít svou lékařskou brašnu, aby Adě připravil lék, dolehl k nám ze sousedního pokoje pronikavý hlas; a

teprve teď jsem si všiml, že dveře do šatny, vedoucí do ložnice paní Greenové, jsou pootevřené.

„Co se tó zase děje? Jako by už toho nebylo zrovna dost, to mi musíte teď ještě povykovat přímo do uší? Ale to vám samozřejmě nevadí, že já trpím... Sestro! Zavřete ty dveře do Adina pokoje! Proč jste je vůbec otvírala, když víte, že si potřebuju trochu odpočinout? Vy jste to udělala naschvál .. A sestro! Řekněte doktorovi, že s ním musím mluvit, než odejde. Zase už mě tak strašně píchá v zádech. Ale copak na mě někdo myslí, že tu ležím jako lazar..."

Dveře se tiše zavřely a nakvašený hlas zanikl.

„Kdyby ty dveře chtěla mít opravdu zavřené, mohla si je dát zavřít už dávno," řekla Ada unaveně, s úzkostným pohledem na špičatém bílém obličeji. „Proč pořád tvrdí, že jí všichni chceme jen ubližovat, pane doktore?"

Von Blon si vzdychl. „Už jsem vám říkal, Ado, že nesmíte brát nálady své paní matky příliš vážně. Její předrážděnost a její nářky jsou součástí její choroby."

Popřáli jsme Adě dobré noci a lékař nás vyprovodil do haly.

„Obávám se, že jste se toho moc nedozvěděli," poznamenal skoro omluvně. „Je to velká škoda, že Ada útočníka nezahlédla." Obrátil se k Heathovi. „Nepodíval jste se náhodou do sejfu v jídelně, jestli nic nechybí? Sejf je totiž zakrytý panelem nad krbem."

„To bylo první místo, kam jsme se dívali." Seržantův hlas zněl poněkud opovržlivě. „A to mi připomíná, pane doktore: rád bych ráno poslal našeho člověka, aby nám zjistil otisky prstů v pokoji slečny Ady."

Von Blon zdvořile souhlasil a podal Markhamovi ruku.

„A kdybych mohl čímkoli přispět vám nebo policii," dodal přátelsky, „jen mě zavolejte. Velmi rád pomohu. Nemám sice tušení, co bych pro vás mohl udělat, ale člověk nikdy neví."

Markham mu poděkoval a sestoupili jsme do přízemní haly. Tam na nás čekal Sproot, aby nám pomohl do plášťů a za chvíli už jsme seděli v Markhamově autě a brodili se závějemi.

/KAPITOLA VII/

/VANCE PROBÍRÁ PŘÍPAD/

/Úterý 9. listopadu; 17.00 hod./

Bylo téměř pět hodin, než jsme se dostali zpět do budovy trestního soudu. Swacker mezitím rozsvítil v Markhamově pracovně staromódní bronzový lustr s porcelánovým stínidlem, takže místnost tonula v jakémsi tajemném šerosvitu.

„Nepříjemná rodina, kamaráde," povzdechl si Vance a zabořil se do hluboké kožené klubovky. „Velice nepříjemná rodina, degenerovaná a zkažená. Kdyby praotcové dnešního pokolení Greenů vstali z rodinné hrobky a přišli se podívat na své potomstvo, ti by se zhrozili . . . ! Je zvláštní, jak tyhle staré rody degenerují, jakmile začnou žít v blahobytu a zahálce. Vezměte si Wittelbachy a Romanovce a římské císaře a dynastii Abbasidů — to všechno máte příklady fyletického rozkladu. A stejné je to i s národy. Podívejte se na Řím za vlády císařů, na Egypt za posledních Ramsesů a na africkou říši Vandalů za Gelimera. Člověku je z toho smutno."

„Vaše učené úvahy by možná velice zajímaly někoho, kdo se zabývá společenskými dějinami," zabručel Markham s nepokrytým podrážděním, „ale mně nepřipadají pro náš případ nijak zvlášť poučné, ba ani relevantní."

„Já bych si tím nebyl tak jist," opáčil Vance klidně. „Snažím se totiž předložit vám k zralému a hlubokému uvážení různé povahy a vnitřní vztahy mezi jednotlivými členy rodiny Greenů, jakožto světelné ukazatele na temné cestě našeho pátrání . . . A řeknu vám," Vance nasadil humorný tón — „že je velká škoda, že vy i seržant Heath jste v zajetí myšlenek o sociální spravedlnosti a podobných věcech; protože společnosti by jenom prospělo, kdyby takové rodiny, jako jsou Greenovi, přišly k vyhubení. Ale přesto je to velice zajímavý problém — přímo fascinující."

„Lituji, že v tomto nesdílím vaše nadšení," pronesl Markham suše. „Mně to připadá jako naprosto sordidní a všední zločin. A nebýt vašeho zásahu, byl bych dnes ráno Chestera Greena vyprovodil několika zdvořilými frázemi. Ale ne, vy jste se ho musel zastat, a spouštět na mě ty svoje skryté narážky a ta-

jemné vrtění hlavou; a já jako hlupák jsem se do toho dal zatáhnout. Nu, předpokládám, že jste si užil příjemné odpoledne. Zato mně se tady nahromadila práce za celé tři hodiny."

Tento povzdech byl zjevným náznakem, že bychom se měli odporoučet, ale Vance se nijak neměl k odchodu.

„Kdepak, já ještě nepůjdu," prohlásil s potutelným úsměvem. „Přece bych vás nemohl nechat v tom stavu těžkého poblouzení. Vy potřebujete vedení, Markhame; a proto jsem se rozhodl, že vám a tady seržantovi vyleju své rozbouřené srdce."

Markham se zamračil. Znal Vance natolik dobře, aby věděl, že jeho nevážnost je jen povrchní a že naopak zakrývá nějaký mimořádně vážný úmysl. A jeho zkušenost z dávného a důvěrného přátelství ho naučila, že Vanceovo počínání — byť se jevilo jako sebevíc pošetilé — nebylo nikdy výsledkem pouhého rozmaru.

„Prosím," souhlasil nakonec. „Ale byl bych vám vděčen za co největší úsporu slov."

Vance si povzdechl.

„Váš postoj je typický pro ten překotný spěch, jímž je naše nepokojná doba poznamenána." Zvědavě upřel oči na Heatha. „Povězte mi, seržante, vy jste přece viděl mrtvolu Julie Greenové, viďte?"

„Samozřejmě, viděl."

„Byla její poloha v posteli přirozená?"

„Copak já vím, jak měla ve zvyku líhat?" pronesl Heath neochotně a nevrle. „Napůl seděla, za zády měla dva polštáře a deku přitaženou až nahoru."

„A nebylo na její poloze nic zvláštního?"

„Já jsem si ničeho zvláštního nevšiml. Jestli myslíte, že se třeba bránila, tak to ne."

„A co ruce? Měla je na pokrývce nebo pod pokrývkou?"

Heath se zatvářil poněkud překvapeně.

„Měla je navrch. A teď jste mi připomněl, že si tu deku držela oběma rukama."

„Křečovitě?"

„Jo, tak nějak."

Vance se rychle naklonil dopředu.

„A co její obličej, seržante? Myslíte, že byla zastřelena ve spánku?"

„Nevypadalo ta tak. Oči měla otevřené a dívala se přímo před sebe."

„Tak ona měla otevřené oči a dívala se před sebe," opakoval Vance s jistou dychtivostí v hlase. „A co byste řekl, že její výraz vyjadřoval? Strach? Hrůzu? Překvapení?"

Heath bystře pohlédl na Vance. „No, mohlo to být to i ono. Měla otevřená ústa, jako by ji něco překvapilo."

„A oběma rukama křečovitě držela pokrývku." Vance zabloudil pohledem do neznáma. Pomalu vstal a přešel sem tam po pokoji. Zastavil se před Markhamovým stolem a naklonil se nad něj, obě ruce na lenochu židle.

„Poslyšte, Markhame, v tom domě se děje něco strašného, nepředstavitelného. Tím hlavním vchodem včera v noci nepřišel žádný náhodný vrah, a žádný náhodný vrah nestřílel na ty dvě sestry. Je to plánovitý zločin — napřed promyšlený. Někdo čekal na příležitost — někdo, kdo se v domě vyznal, kdo věděl, kde jsou vypínače, kdo věděl, že všichni šli spát, kdo věděl, že služebnictvo už je nahoře — kdo věděl přesně kdy a jak udeřit. Ten zločin pramení z nějakých strašlivých hlubokých pohnutek. Pod tím, co se včera v noci stalo, se skrývají tajemné hlubiny — hnilobné propasti lidské duše. V pozadí toho všeho je černá nenávist, chorobné tužby, úchylné pudy, nemravná ctižádost; a tím, že sedíte se založenýma rukama a odmítáte vidět význam těchto skutečností, jenom hrajete vrahovi do ruky."

Vanceův hlas byl podivně tlumený, a bylo těžko uvěřit, že to mluví týž obvykle rozmarný a cynický Vance.

„Ten dům je poznamenaný, Markhame. Je v rozkladu — nemám na mysli rozklad materiální, ale hnilobu daleko horší. Samo srdce domu zahnívá. A spolu s ním i všichni jeho obyvatelé, duševně i charakterově. K tomu zločinu, který vy berete na tak lehkou váhu, v takovém prostředí prostě muselo dojít. Jen se divím, že nebyl příšernější a záludnější. Znamená konečnou fázi všeobecného rozpadu toho abnormálního lidského společenství."

Vance se odmlčel a vztáhl ruku v pohybu beznaděje.

„Jen si uvědomte situaci. Starý osamělý dům, z něhož to čiší zatuchlým ovzduším zašlých generací, zchátralý uvnitř i zevně, sešlý, zvetšelý, plný přízraků minulosti uprostřed té zanedbané zahrady, olizované špinavými vodami řeky ... A pak si vybavte těch šest nesourodých, nespokojených, chorobných bytostí, které jsou odsouzeny tam strávit čtvrt století v denním styku — takový byl scestný idtalismus starého Tobiase Greena. A žili tam tak den za dnem, v tom zatuchlém ovzdu-

ší zašlých dob — neschopni se vyrovnat s podmínkami alternativy, příliš slabí a příliš zbabělí, než aby se postavili na vlastní nohy; spoutáni demoralizujícím pocitem bezpečí a zhoubným blahobytem; až se nakonec už nemohli navzájem vystát a stali se zatrpklými, zlomyslnými, žárlivými, zlými; nervy obnažené neustálými třeničemi, sžíráni zlobou, spalováni nenávistí, plni hříšných myšlenek — ve věčných stížnostech, nesvárech, hádkách ... A pak konečně nastal zlom — logické a nevyhnutelné vyústění vší té vnitřně živené nenávisti."

„To všechno docela chápu," souhlasil Markham. „Ale vaše závěry jsou přece jen ryze teoretické, neřku-li literární. — Kde máte nějakou konkrétní souvislost mezi včerejším zločinem a nesporně abnormální situací v domě Greenových?"

„Žádná konkrétní souvislost není — to je právě to děsivé. Ale styčné body tu jsou, i když mlhavé. Vytušil jsem je, jakmile jsem vstoupil do domu, a celé odpoledne jsem se je snažil vyhmátnout. Ale stále mi unikaly. Měl jsem pocit, že jsem v domě plném bludišť a slepých chodeb a padacích dveří a zatuchlých kobek: nic nebylo normální, nic nebylo zdravé — jako v domě ze zlého snu, plném podivných, abnormálních bytostí, z nichž každá obráží onu nezachytitelnou, děsivou hrůzu, která včera večer v jeho starých zdech propukla a vydala se za kořistí. Necítil jste to také? Neviděl jste mlhavý obrys toho zla, jak se zjevuje a opět mizí po celou dobu, co jsme s těmi lidmi mluvili a pozorovali je, jak zápolí s vlastními nečistými myšlenkami a podezřeními?"

Markham se nepokojně pohnul a urovnal hromadu papírů před sebou. Vanceova nezvyklá vážnost na něho zapůsobila.

„Chápu velice dobře, co máte na mysli," řekl, „ale nezdá se mi, že by nás vaše dojmy přivedly o krok blíž k nějaké nové teorii o včerejším zločinu. Dům Greenových je nezdravý — to uznávám — a právě tak nezdraví jsou patrně i lidé v něm. Ale obávám se, že jste se dal příliš ovlivnit atmosférou. Mluvíte tak, jako by se ten zločin dal přirovnat k travičským orgiím Borgiů nebo k aféře hraběnky de Brinvilliers nebo k Drusově a Germanikově vraždě nebo k uškrcení princů z Yorku v londýnském Toweru. Uznávám, že prostředí samo navozuje takový záludný romantický druh zločinu; ale přesto je pravda, že zloději a bandité dnes a denně nesmyslně střílejí lidi po celé Americe, přesně tak, jako byly postřeleny sestry Greenovy."

„Zavíráte oči před fakty, Markhame," prohlásil Vance váž-

ně. „Přehlížíte několik zvláštních okolností včerejšího zločinu — Juliin zděšený a udivený výraz v okamžiku smrti; fakt, že v obou pokojích se svítilo; Adino líčení ruky, která po ní sahala; fakt, že se nenašly žádné známky násilného vloupání —“

„A co ty stopy ve sněhu?“ přerušil ho Heath věcně.

„Právě, a co ty stopy?“ Vance se prudce otočil. „Jsou stejně nepochopitelné jako všechno ostatní v téhle ošklivé historii. Během půl hodiny před spácháním zločinu někdo vešel do domu a zase z něho vyšel; ale byl to někdo kdo věděl, že může vyjít docela klidně a že si toho nikdo nevšimne.“

„Na tom není nic záhadného,“ prohlásil praktický Heath. „V domě jsou tři služebné a sluha, a kdokoli z nich v tom mohl mít prsty.“

Vance se ironicky usmál.

„A tenhle spojenec v domě, který tak úslužně otevřel dveře v určenou hodinu, zapomněl zloděje informovat, kde má hledat svůj lup, zapomněl ho seznámit s vnitřním uspořádáním v domě a tím způsobil, že zloděj v domě zabloudil, přehlédl jídelnu, zatoulal se nahoru, potmě bloudil po chodbě, zapletl se do různých ložnic, propadl panice, postřelil dvě ženské, otočil vypínače skryté za nábytkem, neslyšně se dostal ze schodů, když Sproot stál na pár kroků od něho, a vyšel na svobodu hlavním vchodem! . . . Podivný zloděj, seržante. A ještě podivnější pomocník. — Ne, vaše vysvětlení nesedí — ani trochu nesedí.“ Opět se obrátil k Markhamovi. „A dokud nepochopíte nepřirozenou situaci v domě, nemáte nejmenší naději, že byste mohl najít vysvětlení pro ty dva výstřely.“

„Ale vždyť nám je ta situace jasná, Vanci,“ namítl Markham netrpělivě. „Uznávám, že je nepřirozená. Ale proto ještě nemusí plodit zločin. Antagonistické lidské prvky bývají často nuceny k soužití, a skutečně tím vzniká vzájemná nenávist. Ale pouhá nenávist bývá málokdy důvodem k vraždě. A rozhodně není důkazem zločinného jednání.“

„Možná že není. Ale nenávist a nucené soužití mohou zplodit nejrůznější abnormality — obludné vášně, nejhorší neřesti, ďábelské intriky. A v našem případě je celá řada podivných, zlověstných okolností, které si žádají vysvětlení —“

„Aha, teď začínáte být konkrétnější. A co jsou podle vás ty okolnosti, které si žádají vysvětlení?“

Vance si zapálil cigaretu a sedl si na okraj stolu.

„Například, proč vás vůbec Chester Greene přišel žádat o pomoc? Protože mu zmizel revolver? Snad; ale pochybuji, že je to

celé vysvětlení. A co ten revolver? Zmizel opravdu? Nebo ho Chester schoval? S tím revolverem je to zatraceně podezřelé. A Sibella tvrdí, že ho minulý týden viděla. Ale viděla ho opravdu? Budeme toho o celém případu vědět daleko víc, až se nám podaří vystopovat putování toho revolveru. — A proč Chester první výstřel slyšel tak jasně, když na druhé straně Rex, jehož pokoj je vedle Adiny ložnice, říká, že druhý výstřel neslyšel? — A to dlouhé časové rozmezí mezi oběma výstřely také potřebuje vysvětlení. A pak je tu Sproot — sluha polyglot, který si právě četl Martiala — ze všeho zrovna Martiala! —, když se ty ošklivé věci dály, a dostal se až na místo činu, aniž koho potkal nebo slyšel. — A jaký přesný význam lze přikládat prorockému proslovu zbožné Hemmingové o tom, jak Hospodin zástupů smete členy Greenovy rodiny, jako smetl syny babylónské? Má v hlavě nějakou temnou náboženskou představu — a možná že ani tak temná není. — A co německá kuchařka? Tady máte osobu, která, mírně řečeno, má minulost. Přes všechno své flegmatické vystupování není služebná z povolání, a přesto po dvanáct let poslušně vyvařuje rodině Greenů. Vzpomínáte si na její vysvětlení, jak se ke Greenovým dostala? Její muž byl přítel starého Tobiase Greena; a Tobias přikázal, že může zůstat v rodině, jak dlouho bude chtít. Ta také potřebuje vysvětlit, Markhame — a bude to zatracené vysvětlování! — A Rex s tou svou vypouklou lebkou a nedužívým tělem a periodickými záchvaty. Proč ho to tak rozčililo, když jsme ho vyslýchali? Rozhodně se nechoval jako nevinný a nezúčastněný svědek pokusu o loupež. — A zase se vracím k těm světlům. Kdo je rozsvítil a proč? A v obou pokojích! U Julie před výstřelem, protože Julie zřejmě vraha viděla a pochopila jeho úmysl; a v Adině pokoji až po výstřelu. To jsou fakta, která přímo křičí po vysvětlení; protože bez vysvětlení jsou šílená, nesmyslná a naprosto neuvěřitelná. — A proč nebyl Von Blon doma tak pozdě v noci, když ho Sproot volal? A jak to, že přes to všechno se dostavil tak rychle? Náhoda?... A mimochodem, seržante: podobaly se ty dvoje šlépěje té jedné stopě doktorově?"

„To se nedalo zjistit. Sníh byl moc sypký."

„Patrně na tom zvlášť nezáleží." Vance se opět obrátil k Markhamovi a pokračoval v rekapitulaci. „A pak jsou tu v obou těch vražedných útocích jisté rozdíly. Julie byla střelena zepředu, když ležela v posteli, kdežto Ada byla střelena do zad, až když vstala z postele, ačkoli vrah měl dost času,

aby došel až k ní a namířil, dokud ještě ležela. Proč tiše čekal až Ada vstane a přiblíží se k němu? Jak to, že si vůbec troufl čekat, když už předtím zabil Julii a způsobil v domě poplach? Připadá vám tohle jako panika? Není to spíš chladnokrevnost? — A jak to, že byly právě v tu určitou dobu Juliiny dveře odemčené? Tohle bych zvlášť rád vyjasnil. — A možná, že jste si všiml, Markhame, že Chester osobně došel pro Sibellu, když jsme s ní chtěli mluvit, a že s ní zůstal značně dlouho o samotě. Proč poslal pro Rexe Sproota, a pro Sibellu došel sám? A proč to zdržení? Prahnu po vysvětlení toho, co se mezi nimi odehrálo, než se nakonec objevili. — A proč si byla Sibella tak jistá, že to neudělal zloděj, a přitom tak vyhýbavě odpovídala když jsme od ní chtěli jiné vysvětlení? Co bylo v pozadí její ironické upřímnosti, když každého člena rodiny, včetně sebe, vypíchla jako možného podezřelého? — A pak jsou tu různé detaily v Adině vyprávění Některé jsou neuvěřitelné, skoro nadpřirozené. V pokoji se nic ani nepohnulo; a přesto cítila Ada něčí hrozivou přítomnost. A ta napřažená ruka a šouravé kroky — tohle se prostě musí nějak vysvětlit. A proč Ada zaváhala, když jsme se jí zeptali, byl-li to muž nebo žena; a proč byla Sibella přesvědčená, že si Ada myslí, že to byla ona. To také potřebuje vysvětlit, Markhame. — A co vězí za Sibelliným hysterickým obviněním Ady? — A nezapomeňte na podivný výstup mezi Sibellou a Von Blonem. To také bylo náramně divné. Mezi nimi existuje nějaký důvěrný vztah — *ça saute aux yeux.* Jistě jste si všiml, jak ho hned poslechla. A určitě jste si také všiml, že Ada si na doktora velice potrpí: během celého Sibellina výstupu se k němu jaksi tulila, obracela k němu prosebné oči a hledala u něho ochranu. Tak se mi zdá, že naše Adička na doktora bere. A on se k ní přitom chová s onou ryze profesionální laskavostí vysoce placeného lékaře, zatímco se Sibellou zacházel přesně tak, jak by s ní zacházel Chester, kdyby na to měl kuráž."

Vance hluboce vdechl kouř z cigarety.

„Ano, Markhame, je tu spousta věcí, které se musí uspokojivě vysvětlit, než uvěřím na vašeho hypotetického zloděje."

Markham chvíli seděl pohroužen v myšlenkách.

„Vyslechl jsem váš homérský výčet, Vanci," řekl nakonec, „ale nemohu říci, že by mě nějak zvlášť nadchl. Naznačil jste řadu zajímavých možností a nadhodil jisté okolnosti, které stojí za bližší prozkoumání. Ale jediná potencionální váha vašeho argumentu záleží v nahromadění faktů, které vzaty

jednotlivě nejsou nijak působivé. Pro každý z nich je možno nalézt uspokojivé vysvětlení. Chyba je v tom, že jednotlivé součásti vašeho výčtu postrádají spojovací nit, a proto je musíme považovat za samostatné celky."

„Vy s tím svým právnickým mozkem!" Vance vstal a počal přecházet po pokoji. „Nahromadění podivných a nevysvětlitelných faktů, soustředěných kolem vraždy, není pro vás o nic významnější než každá jednotlivá součást jejich souhrnu! Nad tím zůstává rozum stát. Vzdávám se. Sbalím svůj stan jako Arab a tiše se vytratím." Oblékl si plášť. „Zanechám vás vašemu fantastickému, nepříčetnému zlodějovi, který bez klíčů vstoupí do domu a nic neukradne, který ví, kde jsou schovány vypínače, ale nemůže najít schodiště, který střílí po ženských, a pak si na to rozsvítí. Až ho najdete, drahý Lykurge, měl byste ho v zájmu lidskosti poslat na psychiatrické vyšetření. Ujišťuji vás, že je úplně slabomyslný."

Přes všechny Markhamovy námitky nezůstala Vanceova slova zcela bez účinku. Nesporně poněkud otřásla jeho přesvědčením. Ale chápal jsem docela dobře, proč se Markham váhá vzdát své teorie o zlodějovi, dokud nebude úplně prověřena. A také ihned nato toto své stanovisko vysvětlil.

„Nepopírám vzdálenou možnost, že případ může mít hlubší kořeny, než se zdá. Ale prozatím máme příliš málo předpokladů, aby nás to opravňovalo k širšímu pátrání mimo běžný rámec. Nemůžeme dost dobře rozvířit neslýchaný skandál tím, že budeme vláčet k výslechům členy význačné newyorské rodiny, když proti žádnému z nich nemáme ani zrnko důkazu. Bylo by to nezákonné a nebezpečné. Musíme alespoň počkat, až policie skončí své pátrání. A teprve, když nic nového nezjistí, můžeme si celý případ znovu probrat a dohodnout se na dalším postupu... Jak dlouho myslíte, že vám to bude trvat, seržante?"

Heath vyňal doutník z úst a zamyšleně si ho prohlížel.

„To je těžko říct. Dubois bude zítra hotov s otisky prstů, a my si zatím rychle prověřujem všechny známé firmy. A dva chlapci mi vyhledávají materiál o minulosti služebných. Může to zabrat spoustu času, a taky ne. To záleží na štěstí."

Vance si povzdechl.

„Taková krásná vražda! Už jsem se na ni tak těšil, a vy mi tady začnete vykládat, jak se chcete šťárat ve starých milostných avantýrách služebných a podobně. Jak trpké zklamání!"

Vance si zapnul plášť a zamířil ke dveřím.

„Nu, dokud vy dva Jasonové se budete honit za svou bájnou kořistí, jsem tady zbytečný. Myslím, že vás opustím a znovu se věnuji svému překladu Delacroixova deníku."

Ale Vanceovi nebylo souzeno, aby dokončil dílo, které tak dlouho plánoval. Tři dny nato přinesly všechny americké noviny na prvních stránkách tučné titulky, hlásající další hrůznou a nevysvětlitelnou tragédii v starém sídle Greenů která změnila celý ráz případu a okamžitě ho povýšila na úroveň největších *causes célèbres* našich dob Když dopadla tato druhá rána jakékoli pomyšlení na náhodného zloděje se rázem rozplynulo. Nikdo už nemohl pochybovat, že se tím starým, osudem poznamenaným domem plíží skrytá smrtící hrůza.

/KAPITOLA VIII/

/DRUHÁ TRAGÉDIE/

/Pátek 12. listopadu; 8.00 hod./

Den nato, co jsme se rozloučili s Markhamem v jeho pracovně, mráz náhle povolil. Vysvitlo slunce a teploměr vystoupil téměř na třicet stupňů Farenheita. Avšak kvečeru příštího dne začal padat jemný mokrý sníh a pokryl celé město tenkým bílým příkrovem; kolem jedenácté se však opět vyjasnilo.

Uvádím tato fakta proto, že zvláštním způsobem souvisela s druhým zločinem v domě Greenů. Na chodníku k hlavním dveřím se opět objevily šlépěje; a protože byl sníh lepkavý, policie nalezla rovněž stopy v přízemní hale a na mramorovém schodišti.

Vance strávil středu a čtvrtek ve své knihovně nesoustavným čtením a studiem Vollardova katalogu Cézannových akvarelů Třísvazkové vydání „Journal de Eugène Delacroix"[1] leželo na jeho stole; ale všiml jsem si, že je ani jednou neotevřel. Byl neklidný a nesoustředěný a jeho dlouhé odmlky při večeři (večeřeli jsme spolu v obývacím pokoji u krbu, v němž hořela silná polena) svědčily až příliš jasně o tom, že je něčím znepokojen. Mimoto rozeslal řadu dopisů, jimiž rušil všechny své společenské závazky, a svému komorníkovi a domácímu všeumělovi Curriemu dal příkaz, že pro návštěvy „není doma".

Teprve ve čtvrtek po večeři, když pomalu upíjel koňak a lenivě sledoval zrakem kontury Renoirovy *Koupající se ženy* nad krbem, vyslovil Vance svoje myšlenky nahlas.

„Ať dělám co dělám Vane, pořád mě pronásleduje ta zlověstná atmosféra toho domu. Markham má patrně pravdu, když to nechce brát vážně — nemůže přece otravovat lidi v době smutku jenom proto, že já jsem přehnaně senzitivní. A přitom," — Vance se lehce zachvěl — „mám takový nepříjemný pocit. Možná že slábnu na duchu a propadám emocím. Třeba najednou začnu sbírat Whistlera a Böcklina! Snesl byste to? *Miserere nostri!*... Ne, tak hluboko neklesnu.

[1] E. Plon, Nourrit et Cie., Paris, 1893.

Ale ta vražda u Greenových mě tlačí jako můra. A ono to tam ještě neskončilo. To, co se tam zatím stalo, je nějak hrozně neúplné."

Nebylo ještě ani osm hodin nazítří ráno, když Markham přinesl zprávu o druhé tragédii u Greenů. Vstal jsem časně a právě jsem snídal kávu v knihovně, když Markham vrazil do dveří kolem užaslého Currieho, jemuž jen krátce kývl na pozdrav.

„Okamžitě vzbuďte Vance, Van Dine," začal rovnou bez úvodu. „Stalo se něco vážného."

Spěchal jsem pro Vance. Vance něco zabručel, oblékl si velbloudí župan a loudal se do knihovny.

„Ale Markhame, příteli!" řekl vyčítavě. „Odkdy chodíte na návštěvy v pozdních nočních hodinách?"

„Tohle není návštěva," odsekl mu Markham. „Chester Greene byl zavražděn."

„Ale jděte!" Vance zazvonil na Currieho a zapálil si cigaretu. „Kávu pro dva a šaty pro jednoho," poručil sluhovi, když se objevil. Pak se zabořil do křesla u krbu a šibalsky mrkl na Markhama. „Předpokládám, že to zas ten váš jedinečný zloděj. Vytrvalý hoch. Zmizelo tentokrát rodinné stříbro?"

Markham se trpce zasmál.

„Ne, stříbro je netknuté; a myslím, že teď můžeme vyloučit teorii o zlodějovi. Obávám se, že vaše předtucha byla správná — čert vzal tyhle vaše okultní schopnosti!"

„Svěřte se mi s tou srdcervoucí novinou." Přes všechnu zdánlivou nevážnost bylo zřejmé, že Vance je živě zaujat. Skleslost posledních dvou dnů zmizela a vystřídala ji téměř dychtivá oživenost.

„Sproot telefonoval na ústředí krátce před půlnocí. Telefonista z oddělení pro vraždy zastihl Heatha doma, a za půl hodiny už byl Heath na místě. Volal mi odtamtud v sedm ráno. Řekl jsem mu, že tam okamžitě jedu a tak už jsem se po telefonu neptal na žádné podrobnosti. Vím jen tolik, že Chester Greene byl včera v noci smrtelně postřelen téměř přesně ve stejnou hodinu jako předtím jeho dvě sestry — chvilku po půl dvanácté."

„Stalo se to u něho v pokoji?" Vance naléval kávu, kterou Currie přinesl.

„Mám dojem, že Heath říkal, že ho našli v jeho ložnici."

„Byl střelen zepředu?"

„Ano, do srdce a z velké blízkosti."

„Velice zajímavé. Je to opakování Juliiny smrti." Vance se zamyslel. „Tak si ten starý dům přece jen vyžádal další oběť ... Mimochodem, kdo ho našel?"

„Myslím, že Sibella. Jistě se pamatujete, že má pokoj vedle Chestera, a výstřel ji patrně probudil. Ale už abychom raději šli."

„Já také?"

„Byl bych rád, kdybyste jel se mnou." Markham se nijak netajil svým přáním, aby ho Vance doprovázel.

„Však to mám také v úmyslu." A Vance bez dalšího vyšel z pokoje, aby se oblékl.

Markhamův vůz urazil vzdálenost mezi Vanceovým bytem na 38. ulici a sídlem Greenů za několik minut. Před železnými vraty stála policejní hlídka a pod klenutým vstupem před hlavními dveřmi přecházel policista v civilu.

V salóně Heath vážně rozmlouval s inspektorem Moranem, který se právě dostavil; a u okna stáli dva členové oddělení pro vraždy a čekali na rozkazy. Dům byl podivně tichý: nikdo z členů rodiny se neukázal.

Heath nám ihned vyšel v ústrety. Jeho obvyklá uzardělost zmizela a v očích mu seděl nepokoj. Potřásl rukou Markhamovi a Vanceovi věnoval přátelský pohled na uvítanou.

„Vy jste to vystihl, pane Vance. Tady si někdo pěkně zařádil; a rozhodně to nebylo kvůli stříbru."

Inspektor Moran se k nám připojil, a ceremonie potřásání rukou se opakovala.

„Tenhle případ vyvolá pořádný rozruch," řekl. „A když ho rychle nevyřešíme, budeme z toho mít strašnou polízanou."

Znepokojení v Markhamově pohledu vzrostlo.

„V tom případě, čím dříve se dáme do práce, tím líp. Pomůžete nám, inspektore?"

„Myslím, že to není třeba," odpověděl Moran klidně. „Pokud jde o policii, přenechám případ plně v rukou seržanta Heatha; a když jste tady i vy, pane Vanci — nebyl bych tu nic platný." Přátelsky se usmál na Vance a rozloučil se. „Zůstaňte se mnou ve styku, seržante, a vezměte si na pomoc tolik lidí, kolik potřebujete."[1])

[1]) Inspektor William M. Moran, který zemřel loni v létě, vedl po osm let pátrací oddělení. Byl to člověk vzácných a mimořádných kvalit a jeho smrtí ztratila newyorská policie jednoho ze svých nejschopnějších a nejspolehlivějších pracovníků. Původně byl Moran známým bankéřem v severní části státu New York. Byl nucen svou banku likvidovat při krachu v roce 1907.

Když Moran odešel, Heath nás seznámil s podrobnostmi případu.

Někdy kolem půl dvanácté, když členové rodiny a služebnictvo odešli spát, zazněl výstřel. Sibella si právě četla v posteli a slyšela ho zcela zřetelně. Okamžitě vstala, chvilku naslouchala a pak tiše vyběhla po schodech pro služebnictvo — dveře jsou jen pár kroků od její ložnice. Probudila sluhu a spolu pak sešli dolů. Dveře do Chesterova pokoje byly odemčené a uvnitř se svítilo. Chester Greene seděl lehce nakloněn v křesle vedle psacího stolu. Sproot běžel k němu, ale když zjistil, že je mrtev, okamžitě vyšel z pokoje a zamkl dveře. Pak zatelefonoval pro policii a pro doktora Von Blona.

„Já jsem se sem dostal dřív než Von Blon," vysvětloval Heath. „Doktor zase chodil po návštěvách a vzkaz dostal až skoro v jednu hodinu. Byl jsem rád, protože takhle jsem měl možnost si pořádně ověřit šlépěje před domem. Hned jak jsem vešel do vrat, viděl jsem, že někdo do domu vešel a zase vyšel, jako minule; zapískal jsem na strážníka, který byl v sousedství na obchůzce, aby mi ohlídal vchod, dokud nepřijde Snitkin. Pak jsem šel dál, hezky při okraji chodníku; a první, co jsem uviděl, když mi sluha otevřel, byla loužička na koberci v hale. Někdo nedávno zanesl mokrý sníh dovnitř. V hale jsem pak našel několik dalších loužiček a na schodech do prvního patra bylo pár vlhkých šlápot. Za pět minut nato se mi z ulice ozval Snitkin. Hned jsem ho požádal, aby ty šlépěje zpracoval. Stopy byly zřetelné a Snitkin měl možnost si je pořádně přeměřit."

Zatímco Snitkin pracoval na šlépějích, Heath si prohlédl Chesterův pokoj. Ale nenašel nic neobvyklého, kromě mrtvého muže v křesle, a za půl hodiny opět sešel dolů do jídelny, kde už čekali Sibella a Sproot. Právě je začal vyslýchat, když přišel doktor Von Blon.

„Vzal jsem ho nahoru," řekl Heath, „a on si prohlédl mrtvolu. Zřejmě by byl rád zůstal, ale řekl jsem mu, že by jenom překážel. Tak si jen dole v hale chvilku pohovořil se slečnou Greenovou, a za takových pět minut odešel."

Krátce po odchodu doktora Von Blona přišli ještě dva další členové oddělení pro vraždy a následující dvě hodiny zabral výslech členů domácnosti. Ale všichni, až na Sibellu, tvrdili, že výstřel neslyšeli. Paní Greenovou Heath nevyslýchal. Když k ní poslal ošetřovatelku slečnu Cravenovou, která spala v druhém patře, sdělila mu, že stará paní tvrdě spí; a tak ji

Heath nechtěl rušit. Ani Ada se neprobudila: podle slov ošetřovatelky spala už od devíti hodin.

Zato Rex Greene ve své výpovědi poskytl jednu mlhavou a zdánlivě rozpornou informaci. Řekl, že v době, kdy přestalo sněžit, což bylo někdy po jedenácté hodině, ležel v posteli, ale nespal. Asi po deseti minutách se mu zdálo, že slyší na chodbě nějaký šramot, a pak že se někde tiše zavřely dveře. Tehdy tomu nevěnoval zvláštní pozornost a připomněl si to teprve, když na něho Heath naléhal. Za čtvrt hodiny nato se podíval na hodinky. Bylo jedenáct dvacet pět; a pak velmi rychle usnul.

„Jediné, co je na jeho výpovědi divné," poznamenal Heath, „je čas. Jestli nelže, tak slyšel ten šramot a zavírání dveří dvacet minut předtím, než zazněl výstřel. A v tu dobu nebyl nikdo vzhůru. Snažil jsem se ho zviklat ohledně přesného času, ale ón stál paličatě na svém. Srovnal jsem si jeho hodinky se svými, ale šly mu přesně. Ale stejně jeho výpověď není zvlášť důležitá. Dveře mohl zavřít průvan nebo Rex možná slyšel nějaké zvuky z ulice a myslel si, že je to v domě."

„Přesto, seržante," vložil se Vance, „být vámi, bych si Rexovu výpověď poznamenal k dalšímu zamyšlení. Mně se docela líbí."

Heath po něm šlehl okem a zřejmě se chtěl něco zeptat; ale rozmyslel si to a řekl jen: „Už se stalo." A pak dokončil své hlášení Markhamovi.

Když vyslechl obyvatele domu, svěřil Heath hlídku v domě svým lidem a odjel do kanceláře, kde spustil úřední mašinérii. Do sídla Greenů se vrátil brzy ráno a nyní čekal na soudního lékaře, na daktyloskopické odborníky a na policejního fotografa. Služebným přikázal, aby zůstaly ve svých pokojích, a Sproota požádal, aby členům rodiny donesl snídani do jejich ložnic.

„Bude to fuška," řekl na závěr. „A choulostivá k tomu."

Markham vážně přisvědčil a pohlédl na Vance, jehož zrak spočíval zasněn na portrétu starého Tobiase Greena.

„Přispěl nějak tento nový vývoj událostí ke koordinaci některých vašich dřívějších dojmů?" otázal se Markham.

„Potvrzuje alespoň můj původní pocit, že ovzduší v tomto domě je otrávené," odpověděl Vance. „Připadá mi to jako sabat čarodějnic." Potutelně se usmál na Markhama. „Tak se mi zdá, že se váš úkol bude spíš podobat vymítání ďáblů."

Markham něco zabručel.

„Kouzla přenecháme vám... Seržante, co kdybychom se podívali na mrtvolu, než přijde soudní lékař?“

Heath beze slova vykročil. Když jsme vyšli nahoru, vytáhl z kapsy klíč a odemkl dveře do Chesterova pokoje. Lustr stále ještě svítil — neduživé žluté koule v kalném světle, které sem vnikalo okny od řeky.

Místnost byla dlouhá a úzká a obsahovala staromódní směsici nábytku. Pokoj byl pohodlný a vládl tu typicky mužský nepořádek. Stoly byly pokryty novinami a časopisy a byla tu hojnost popelníků; v rohu stála otevřená skříňka na likéry a na čalouněné pohovce ležela sbírka golfových holí. Všiml jsem si, že postel je nedotčená.

Uprostřed pokoje pod staromódním broušeným lustrem stál starožitný psací stůl a vedle něho hluboká lenoška. V lenošce odpočíval mrtvý Chester Greene, v županu a pantoflích. Poněkud se sesunul dopředu, hlavu lehce zakloněnou a opřenou o čalouněný lenoch. Lustr vrhal na jeho tvář jakési přízračné

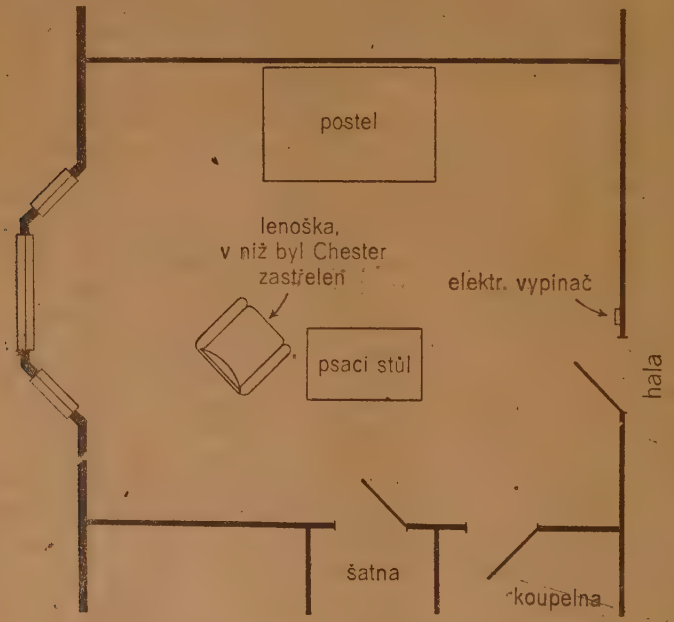

Plánek Chesterovy ložnice

světlo a při pohledu na ni mě až zamrazilo. Od přírody vypouklé oči jako by přímo lezly z důlků a hleděly před sebe s nevýslovným úžasem; a pokleslá brada i bezvládně otevřená ústa ještě zvyšovaly výraz překvapení a děsu.

Vance napjatě pozoroval rysy mrtvého.

„Řekl byste, seržante," otázal se, aniž zvedl oči, „že Chester i Julie viděli totéž, když opouštěli tento svět?"

Heath si rozpačitě odkašlal.

„No," připustil, „oba něco překvapilo, to je jisté."

„Překvapilo! Seržante, vy byste měl děkovat svému stvořiteli, že vás neobdařil obrazotvorností. Celá pravda tohoto ďábelského případu je právě v těch vyvalených očích a otevřených ústech. Na rozdíl od Ady Julie i Chester viděli to, co jim hrozí, a strnuli úžasem."

„Jenže ti dva už nám nic neřeknou." Heath neztrácel svůj praktický smysl.

„Ústně nám rozhodně neřeknou nic. Leč, jak říká Hamlet, vražda, třeba jazyk nemá, hlas vydá přezázračným ústrojím."

„Nechte toho, Vanci, a mluvte srozumitelně," řekl Markham přísně. „Co máte na mysli?"

„To kdybych věděl! Ale já nevím. Je to příliš mlhavé." Shýbl se a zvedl se země malou knížku, přímo pod Chesterovou rukou, která visela přes okraj křesla. „V okamžiku, kdy odcházel z tohoto světa, byl Chester zřejmě ponořen do literatury." Vance knihu namátkou otevřel. »Hydroterapie a zácpa«. Ano. Chester je přesně ten typ, který pečuje o svou stolici. Asi někde slyšel, že přeplněná střeva narušují tělesnou kondici. Teď patrně právě vytrhává asfodely na Elysejských polích, aby tam mohl zřídit golfové hřiště."

Náhle však zvážněl.

„Uvědomujete si, co tahle knížka znamená, Markhame? Když vrah vstoupil, Chester tady seděl a četl si. A přitom ani nevstal, ani nevykřikl. Dokonce nechal vetřelce stát přímo před sebou. Ani neodložil knihu a zůstal pohodlně opřen v křesle. Proč? Protože vrah byl někdo, koho Chester znal — a komu důvěřoval! A když se najednou objevila zbraň a zamířila mu na srdce, byl příliš překvapen, než aby se pohnul. A v té vteřině úžasu a nevíry cvakla spoušť a kulka mu pronikla do srdce."

Markham pomalu přikývl, hluboce rozrušen, a Heath blíže ohledal pozici mrtvého muže.

„To není špatná teorie," uznal Heath po chvilce. „Zřejmě

pustil toho chlápka k sobě bez nejmenšího podezření. Zrovna jako Julie."

„Právě, seržante. Obě vraždy tvoří nápadnou paralelu."

„Ale přes to všechno jste tady něco přehlédl." Heathovi vzrušením zkrabatělo čelo. „Chesterovy dveře patrně nebyly zamčené, protože ještě nešel spát, a tak ta osoba mohla vejít bez nejmenších obtíží. Zato Julie byla svlečená a v posteli; a ta se na noc vždycky zamykala. A teď mi řekněte, pane Vance, jak se ten člověk s revolverem dostal do Juliina pokoje?"

„Na tom není nic těžkého. Dejme tomu, že se Julie svlékla, že zhasla světlo a vlezla si do té své královské postele. A tu někdo zaklepal — třeba Julie to klepání poznala. Vstala, rozsvítila, otevřela dveře a zase se vrátila do postele, aby jí při rozhovoru s návštěvníkem nebyla zima. Kdoví, třeba ten návštěvník si k ní přisedl na okraj postele. A pak najednou vytáhl revolver a vystřelil, a tak rychle utíkal ze dveří, že zapomněl zhasnout. Taková teorie — i když netrvám na podrobnostech — by přesně odpovídala mé představě o Chesterově návštěvníkovi."

„Mohlo to být, jak říkáte," připustil Heath s jistými pochybnostmi. „Ale nač potom ta komedie, když střílel Adu? To se přece dálo potmě."

„Racionalističtí filosofové nám praví, milý seržante," pronesl Vance s líčeným pedantstvím, „že všechno má svůj důvod, ale že lidský rozum je bohužel omezený. Změněná technika našeho nepolapitelného pachatele v jeho přístupu k Adě je právě jedna z okolností, které zůstávají záhadou. Ale dotkl jste se nejcitlivějšího bodu. Kdybychom mohli zjistit důvod této náhlé změny ve vražedné technice našeho neznámého, byli bychom ve svém pátrání podstatně dál."

Heath neodpověděl. Stál uprostřed pokoje a očima přejížděl jednotlivé předměty a kusy nábytku. Pak přistoupil k šatníku ve zdi, otevřel dveře a rozsvítil v něm světlo. Jak si tak zamračeně prohlížel obsah skříně, zazněly na chodbě těžké kroky a v otevřených dveřích stanul Snitkin. Heath se otočil, a než jeho pomocník stačil promluvit, zeptal se suše:

„Jak jste pořídil s těmi šlépějemi?"

„Mám to všechno tady." Snitkin podal Heathovi dlouhou silnou obálku. „S měřením a vystřižením vzorku nebyly žádné potíže. Ale obávám se, že nám nebudou moc platné. V celé Americe je dobrých deset miliónů lidí, kteří mohli tyhle šlépěje zanechat."

Heath otevřel obálku a vytáhl z ní kus bílého papíru, který se tvarem podobal vložce do bot.

„Tyhle stopy neudělal žádný trpaslík," poznamenal.

„V tom je právě ten háček," vysvětloval Snitkin. „Velikost moc neznamená, protože to není otisk boty. Ty šlépěje jsou od přezůvek a těžko říci, oč ty přezůvky byly větší než nohy toho chlapa. Mohl mít boty osmičky nebo taky desítky, a na šířku od áčka do déčka."

Heath, zjevně zklamán, přikývl.

„Víte to jistě, že to byly přezůvky?" Heath velice nerad upouštěl od možnosti, že je to indicie.

„To se nedá obejít. Otisk gumové podrážky byl na několika místech jasně viditelný, a nízký zaoblený podpatek přímo bil do očí. Ale přesto jsem požádal Jeryma,[1]) aby to po mně přezkoumal."

Snitkin mimoděk zabloudil pohledem na podlahu šatníku.

„Ty stopy jsou od něčeho takového," řekl a ukázal na pár vysokých přezůvek, ledabyle pohozený pod poličkou botníku. Pak se shýbl a vzal jednu z nich do ruky. Podíval se na ni a zabručel: „A zdá se, že je to stejné číslo." Vzal Heathovi z ruky vystřižený vzorek a přiložil jej k podrážce přezůvky. Shodoval se tak dokonale, jako by byl střižen podle ní.

Heath se náhle probudil ze své sklesloti.

„Co tohle, k čertu, znamená?"

Také Markham se přiblížil.

„Může to ovšem znamenat, že Chester byl včera pozdě večer venku."

„Ale vždyť to nedává smysl," namítl Heath. „Kdyby byl tak pozdě něco potřeboval, mohl si pro to poslat sluhu. A tak jako tak už byly obchody v okolí tou dobou zavřené protože ty stopy vznikly až po jedenácté, když přestalo sněžit."

„A podle těch stop," dodal Snitkin, „nemůžete stejně říct, jestli je ten chlápek udělal, když šel z domu a zase zpátky, nebo jestli přišel do domu a zase odešel, protože se šlépěje nikde nepřekrývají."

[1]) Kapitán Anthony P. Jerym byl jeden z nejschopnějších a nejdůkladnějších kriminalistů newyorské policie Ačkoli začal svou dráhu jako odborník na Bertillonův systém měření, specializoval se později na šlépěje — a rozpracoval tento obor ve složitý vědecký systém. Strávil několik let ve Vídni kde studoval rakouské metody a vynalezl vědecký způsob fotografování šlépějí, který ho postavil na roveň takových odborníků, jako byli Londe, Burais a Reiss.

Vance stál u okna a díval se ven.

„Tak tohle, seržante, je velice zajímavý postřeh," poznamenal. „Já bych ho zařadil do materiálu pro zbožné rozjímání spolu s Rexovou výpovědí." Pomalu se vrátil ke stolu a zamyšleně se zahleděl na mrtvého. „Ne, seržante," pokračoval po chvíli, „nedovedu si představit Chestera, jak si obouvá přezůvky a krade se do tmy za jakýmsi záhadným cílem. Obávám se, že budeme muset pro ty šlépěje hledat jiné vysvětlení."

„Stejně je to zatraceně divné, že ty přezůvky mají stejné číslo jako tamty."

„Když to nejsou Chesterovy šlépěje," prohlásil Markham, „pak nám nezbývá než předpokládat, že je udělal vrah."

Vance pomalu sáhl pro pouzdro na cigarety.

„Ano," souhlasil. „Myslím, že to můžeme bezpečně předpokládat."

/KAPITOLA IX/

/TŘI STŘELY/

/Pátek 12. listopadu; 9.00 hod./

V tom okamžiku uvedl jeden z detektivů, kterého jsem předtím viděl v salóně, soudního lékaře doktora Doremusa, křepkého nervního muže s nenuceným chováním. Zamžoural na přítomné, odhodil klobouk a plášť na židli a se všemi si potřásl rukou.

„Copak to ti vaši přátelé tady provádějí, seržante?" otázal se při pohledu na mrtvého v křesle. „To se pokoušejí vyhubit celou rodinu?" A aniž vyčkal odpovědi na svůj projev černého humoru, zamířil k oknům a s rachotem vytáhl žaluzie. „Jestli už jste se, pánové, dost vynadívali na tělesné pozůstatky, já bych se dal do práce."

„Pusťte se do toho," řekl Heath. Chestera Greena přenesli na postel a narovnali ho. „A co střela, doktore? Je nějaká naděje, že bychom ji mohli dostat ještě před pitvou?"

„Jak si představujete, že ji mám tahat bez sondy a bez kleští?" Doktor Doremus odhrnul zkrvavený župan a podíval se na ránu. „No, uvidíme, co se dá dělat." Pak se napřímil a žertovně mrkl na Heatha. „Čekám na vaši obvyklou otázku, kdy nastala smrt."

„To my víme."

„Aha. Škoda, že to nevíte vždycky. Stejně tohle určování přesné doby smrti pouhým ohledáním mrtvoly je holý nesmysl. My ji stejně můžeme určit jen přibližně. *Rigor mortis* nastává různě u různých lidí. Nikdy neberte moc vážně, když vám říkám nějakou přesnou hodinu. — No, ale podívejme se na to..."

Přejel rukama mrtvé tělo na posteli, zkusil ohebnost prstních kloubů, zahýbal hlavou a zblízka si prohlédl sedlou krev kolem rány. Pak se chvilku pohupoval na špičkách, oči obrácené ke stropu.

„Co takhle před desíti hodinami? Někdy mezi dvanáctou a půlnocí. Co říkáte?"

Heath se dobrosrdečně zasmál.

„Trefil jste to na hlavičku, doktore."

„Vida, vida. Já jsem vždycky uměl dobře hádat.“ Doktor Doremus neprojevil ani nejmenší samolibost.

Vance vyšel s Markhamem na chodbu.

„Slušný člověk, tenhle váš doktor. Když si pomyslím, že je zaměstnancem naší lidumilné vlády!“

„Ve veřejných úřadech je spousta slušných lidí,“ ohradil se Markham.

„Já vím,“ povzdechl si Vance. „Naše demokracie je ještě mladá. Dejte jí čas.“

Připojil se k nám Heath a zároveň se ve dveřích pokoje paní Greenové objevila ošetřovatelka. Z hloubi ložnice za jejími zády se ozval nakvašený pánovitý hlas.

„... A řekněte tomu, kdo to tady vede, že s ním chci okamžitě mluvit — rozumíte? Je to skandál, co je tu hluku a zmatku, když já tady zatím ležím v bolestech a snažím se trochu si odpočinout. Nikdo na mě nebere ohled.“

Heath se zašklebil a pohlédl ke schodišti, ale Vance vzal Markhama pod paží.

„Pojďte, trochu starou paní potěšíme.“

Když jsme vstoupili, stará paní Greenová, jako obvykle v posteli a podepřená haldou strakatých polštářů, se cudně zahalila do šály.

„Aha, to jste vy?“ přivítala nás a její výraz se zmírnil. „Už jsem myslela, že se mi tu v domě zase roztahují ti protivní policajti... Nač zase všechen ten rozruch, pane Markhame? Tady sestra mi říká, že někdo zastřelil Chestera Je to skandál. Když už někdo musí takové věci provádět nemusel by s tím chodit zrovna ke mně do domu a otravovat ubohou bezbrannou osobu, jako jsem já. Přece je dost jiných míst, kde si může střílet.“ Zřejmě ji nejvíc rozzlobila vrahova bezohlednost, že si vybral pro své řádění právě sídlo rodiny Greenů. „Ale já už se tomu ani nedivím. Na mě nebere nikdo ohled. A když mi moje vlastní děti dělají soustavně to nejhorší, těžko mohu očekávat ohled od cizích lidí.“

„Když se někdo rozhodne vraždit, paní Greenová,“ odpověděl Markham dopálen její bezcitností. „nezamýšlí se obvykle nad tím, jaké nepříjemnosti svým zločinem způsobí ostatním.“

„Asi ne,“ zašeptala paní Greenová s lítostí. „Ale stejně za to všechno mohou moje děti. Kdyby se chovaly, jak se na děti sluší nikdo by sem nelezl a nevraždil by je.“

„A bohužel úspěšně,“ dodal Markham chladně.

„To už je osud," řekla paní Greenová a pokračovala roztrpčeně: „Je to trest za to, jak se chovaly ke své nebohé matce, která už tu leží léta takhle ochrnutá. A myslíte, že se mi to snaží nějak ulehčit? Kdepak! Já tu musím takhle ležet den za dnem v hrozných bolestech, a oni si na mě ani nevzpomenou." Do planoucích starých očí se jí vloudil zlomyslný výraz. „Ale občas si na mě přece jen vzpomenou. Říkají si, jak by to bylo hezké, kdybych už byla z cesty. Pak by dostaly všechny moje peníze..."

„Pokud jsem byl informován, milostivá paní," přerušil ji Markham stroze, „vy jste včera v noci spala, když váš syn zahynul."

„Že jsem spala? Možná. Je to stejně div, že mi tu nenechali otevřené dveře jen proto, aby mě to probudilo."

„A víte o někom, kdo by měl důvod vašeho syna zabít?"

„Jak bych to mohla vědět? Nikdo mi nic neřekne. Jsem ubohý, všemi zanedbávaný, opuštěný starý mrzák..."

„Nebudeme vás tedy déle obtěžovat, paní Greenová." V Markhamově hlase zaznívaly stopy soucitu i pobouření.

Když jsme sestupovali se schodů, ošetřovatelka opět pootevřela dveře, které jsme právě za sebou zavřeli, patrně na příkaz své pacientky.

„Nepříjemná stará paní," ušklíbl se Vance, když jsme vcházeli do salónu. „Už jsem jednu chvíli myslel, Markhame, že po ní skočíte."

„Přiznám se, že jsem měl sto chutí. Ale přitom mi jí bylo líto. Ovšem, takové soustředění na vlastní osobu, jako je u ní, ušetří člověku spoustu duševního utrpení. Zřejmě se na celou tu hroznou historii dívá jako na spiknutí proti svému vlastnímu klidu."

Ve dveřích se objevil uctivý Sproot.

„Mohl bych vám, pánové, nabídnout šálek kávy?" Na jeho kamenné, vrásčité tváři nebyla ani stopa vzrušení. Události posledních několika dnů ho zřejmě nijak nepřivedly z rovnováhy.

„Ne, nechceme kávu, Sproote," odbyl ho Markham. „Ale buďte tak laskav a požádejte slečnu Sibellu, aby sem přišla."

„Prosím."

Sproot se odšoural a pár minut nato vešla Sibella, nenuceně, cigaretu v ústech a jednu ruku v kapse jasně zelené pletené vesty. Avšak vzdor vší nonšalanci byla pobledlá a bělost její tváře ostře kontrastovala s tmavěrudou rtěnkou. Také oči

měla mírně polekané; a když promluvila, zněl její hlas nuceně, jako kdyby hrála úlohu, která je jí proti mysli. Přesto nás pozdravila zvesela.

„Dobré jitro vespolek. Ovzduší není právě nejpříhodnější pro přátelskou návštěvu.“ Usedla na boční stěnu křesla a počala nervózně pohupovat nohou. „Někdo má na nás Greeny rozhodně spadeno. Chudák Chet! A umřel doslova v bačkorách! Jaký konec pro takového sportovce! — Ale vy byste asi rádi slyšeli, co o tom vím. Kde mám začít?“ Sibella vstala, zahodila napůl vykouřenou cigaretu do krbu, sedla si na obvčejnou židli a složila šlachovité, protáhlé ruce na stůl před sebou.

Markham se na ni chvíli pozorně díval.

„Pokud vím, včera v noci, když v pokoji vašeho bratra zazněl výstřel, jste byla vzhůru a četla jste si v posteli.“

„Četla. Zolovu ‚Nanu‘, pro větší přesnost. Máti mi ji zakázala číst, tak jsem si ji hned opatřila. Ale hrozně mě zklamala.“

„A co jste udělala, když jste uslyšela výstřel?“ pokračoval Markham se zřejmou snahou potlačit své pohoršení nad Sibellinou nevážností.

„Položila jsem knihu, vstala jsem, oblékla jsem si župan a pár minut jsem poslouchala za dveřmi. Když jsem už nic dál neslyšela, vykoukla jsem ven. V chodbě byla tma a ticho bylo až strašidelné. Věděla jsem, že bych měla zajít k Chetovi a sestersky se zeptat, co to bouchlo; ale já se vám přiznám, pane Markhame, já jsem se zachovala zbaběle. A šla jsem — ne, řeknu to, jak to bylo — letěla jsem nahoru za naším Obdivuhodným Crichtonem; a spolu jsme se pak šli podívat, co se stalo. Chetovy dveře byly odemčené, a neohrožený Sproot je otevřel. Chet tam seděl a vypadal, jako kdyby uviděl strašidlo; a já jsem hned věděla, že je mrtvý. Sproot vešel dovnitř a sáhl na něho; já jsem čekala venku. A pak jsme sešli dolů do jídelny. Sproot nejdřív někam telefonoval a pak mi uvařil příšernou kávu. Asi tak za půl hodiny přišel tady ten pán,“ Sibella ukázala hlavou na Heatha, „zřejmě hrozně otrávený, a velice rozumně odmítl koflík Sprootovy kávy.“

„A před výstřelem jste neslyšela žádný zvuk?“

„Vůbec nic. Všichni šli brzy spát. Poslední zvuk, který jsem v domě slyšela, byl milý a laskavý hlásek naší máti, jak říká ošetřovatelce, že ji zanedbává stejně jako my všichni, aby jí přinesla ráno čaj přesně v deset a aby přitom zas nebouchla

dveřmi jako vždycky. Pak až do půl dvanácté vládl klid a mír. A potom jsem uslyšela ten výstřel u Cheta v pokoji."

„Jak dlouho trvalo to pokojné intermezzo?" otázal se Vance.

„No, máti obvykle končí svou denní kritiku rodiny kolem půl jedenácté. Tak bych řekla, že ten klid trval asi hodinu."

„A nevzpomínáte si, že byste během té doby slyšela tichý šoupavý zvuk na chodbě? Anebo tiché zavírání dveří?"

Sibella lhostejně zavrtěla hlavou a vzala si cigaretu z malého jantarového pouzdra, které měla v kapse u svetru.

„Lituji, ale neslyšela. To ovšem neznamená, že si lidi nemohli po domě šoupat nohama nebo zavírat dveře, kolik chtěli. Můj pokoj má okna dozadu, a hluk od řeky a z 52. ulice přehluší skoro všechno, co se děje v přední části domu."

Vance k ní přistoupil a zapálil jí cigaretu.

„Vy si z toho všeho zřejmě mnoho nedeláte."

„Proč bych si taky dělala?" Sibella odevzdaně pokrčila rameny. „Když se mi má něco stát, stane se mi to, ať dělám co dělám. Ale rozhodně nepočítám s brzkým odchodem z tohoto světa. Nikdo nemá nejmenší důvod, aby mě zabíjel — až snad na některé mé dřívější partnery v bridži. Ale to jsou všechno naprosto neškodné osoby, které by nikdy nesáhly k tak drastickému opatření."

„Ale stejně tak," Vance dál mluvil, jako by mu na věci nezáleželo, „neměl nikdo důvod ublížit vašim dvěma sestrám a vašemu bratrovi."

„V tom ohledu to nedovedu posoudit dost objektivně. My Greenové se sobě navzájem nesvěřujeme. V našem rodinném sídle vládne nesnesitelná atmosféra nedůvěry. Lžeme si jeden druhému už ze zásady. A těch tajností! Každý člen rodiny je sám o sobě hotová zednářská lóže. Jistě tu někde nějaký důvod pro to střílení musí být. Nedovedu si prostě představit, že by si někdo takhle počínal jen proto, že by se chtěl cvičit ve střelbě."

Chvíli zamyšleně kouřila a pak pokračovala:

„Ano někde za tím vším musí být nějaký důvod, ačkoli já za nic na světě nemohu na žádný přijít. Jistě, Julie byla zakyslá nepříjemná osoba, ale velice málo chodila mezi lidi, a své různé komplexy si vybíjela na sourozencích. Ale přitom mohla docela dobře vést dvojí život, co já vím? Když se taková stará panna utrhne, dovede prý vyvádět nepředstavitelné věci. Ale já si za boha nedovedu představit Julii obklopenou hejnem žárlivých Romeů." Při tom pomyšlení se Sibella ko-

micky ušklíbla. „To zas Ada, to je neznámá veličina, jak jsme tomu říkali ve škole při matematice. Jedině otec věděl, odkud přišla, a ten to nikdy nikomu neřekl. Ada ovšem nemá moc času na běhání po světě — máti ji stačí zaměstnat od rána do večera. Ale je mladá a jistým ordinérním způsobem hezká," — poznámka to byla nepokrytě jedovatá — „a těžko říct, jaké styky mohla navázat vně posvátných bran sídla Greenů. — Pokud jde o Cheta, toho rozhodně nikdo vášnivě nemiloval. Jakživa jsem o něm od nikoho neslyšela dobré slovo, až na profíka v golfovém klubu, a to jenom proto, že mu Chet dával vysoké spropitné jako nějaký zbohatlík. Měl vzácný talent, jak si odrazovat lidi. V jeho minulosti by se našla spousta motivů pro vraždu."

„Pozoruji, že jste změnila svůj názor, pokud jde o vinu slečny Ady." Vance to řekl, jako kdyby na to nečekal odpověď.

Sibella se zatvářila trochu zahanbeně.

„To jsem se onehdy rozčilila, co?" Pak se jí ale do hlasu vkradl vyzývavý tón. „Ale stejně sem nepatří. A je to všetečná, falešná holka. Nejradši by nás viděla všechny pomordované. Jediný, kdo ji má zřejmě rád, je kuchařka; jenže Gertruda je sentimentální Němka, která má ráda kdekoho. Krmí polovinu toulavých koček a psů z celého okolí. V létě to u nás na zahradě vypadá jako na dvoře v pohodnici."

Vance chvíli mlčel. Pak zvedl hlavu.

„Z vašich poznámek tedy vyplývá, slečno Greenová, že ty vraždy považujete za dílo někoho zvenčí."

„Myslí si snad někdo něco jiného?" otázala se Sibella náhle znepokojena. „Pokud vím, každá z těch dvou návštěv tady zanechala stopy ve sněhu. To je snad důkaz, že to byl někdo zvenčí, ne?"

„Zajisté," ujistil ji Vance poněkud příliš důrazně, zřejmě ve snaze zmírnit obavy, které jeho otázky mohly vzbudit. „Ty stopy nepochybně dokazují, že vrah pokaždé vešel hlavními dveřmi."

„A nemějte žádné obavy o budoucnost, slečno Greenová," dodal Markham. „Ještě dnes dám příkaz, aby váš dům byl přísně střežen z obou stran, dokud nezmizí sebemenší nebezpečí, že by se mohlo ještě jednou opakovat to, co už se tu dvakrát odehrálo."

Heath přikývl v naprostém souhlasu.

„Já to zařídím. Od nynějška budou dům ve dne v noci hlídat dva lidé."

„Jak úžasně romantické!“ zvolala Sibella; ale všiml jsem si zvláštní skryté obavy v jejím pohledu.

„Nebudeme vás déle zdržovat, slečno Greenová“ řekl Markham a vstal. „Ale velice bych vás prosil, abyste zůstala ve svém pokoji, dokud tady neskončíme vyšetřování. Páni matku samozřejmě můžete navštívit.“

„To vám mockrát děkuji, ale myslím, že spíš budu dospávat to, co jsem v noci zameškala.“ A s přátelským kývnutím rukou vyšla Sibella z místnosti.

„S kým chcete mluvit teď, pane Markhame?“ Heath zuřivě bafal, aby si znovu zapálil vyhaslý doutník.

Ale než mohl Markham odpovědět, Vance zvedl varovně ruku a nachýlil hlavu, jako by něčemu naslouchal.

„Sproote!“ zavolal. „Pojďte sem na okamžik.“

Starý sluha se ihned objevil, klidný a úslužný, a zůstal stát s přihlouplým výrazem očekávání.

„Poslyšte,“ řekl Vance, „není opravdu nejmenší důvod abyste tak starostlivě nad námi bděl za záclonami zatímco my tady pracujeme. Je to od vás velice laskavé a loajální, ale když vás budeme potřebovat, zazvoníme si na vás.“

„Jak si přejete, pane Vance.“

Sproot se otočil k odchodu, ale Vance ho zadržel.

„Když už jste tady, mohl byste nám odpovědět na pár otázek.“

„Prosím, pane Vance.“

„Předně bych rád, abyste se velice pečlivě snažil rozpomenout, jestli jste včera večer, když jste zamykal dům, nepozoroval nic neobvyklého.“

„Nepozoroval, pane Vance,“ odpověděl Sproot ihned. „Kdybych si něčeho takového všiml, byl bych to hned ráno hlásil policii.“

„A když jste pak včera byl u sebe v pokoji, neslyšel jste žádný hluk nebo pohyb v domě? Například zavírání dveří?“

„Ne, pane Vance. Bylo úplné ticho.“

„A v kolik hodin jste vlastně usnul?“

„To nevím určitě. Patrně tak pět minut před půl dvanáctou, ale to je jen dohad.“

„A hodně vás překvapilo, když vás slečna Sibella probudila a řekla vám, že slyšela výstřel v pokoji pana Chestera?“

„No, trochu mě to překvapilo,“ připustil Sproot, „ačkoli jsem se snažil své vzrušení skrýt.“

„A nepochybně se vám to znamenitě podařilo,“ poznamenal

Vance suše. „Ale já jsem měl na mysli něco jiného: jestli jste totiž po tom prvním střílení očekával, že se něco podobného může v tomto domě opakovat?“

Vance bedlivě pozoroval Sprootovu tvář, ale jeho rysy byly stejně vyprahlé jako poušť a stejně neproniknutelné jako hladina oceánu.

„S prominutím, pane Vance, ale já jsem dost dobře nerozuměl, jak to myslíte,“ zněla bezbarvá odpověď. „Kdybych byl očekával, že pana Chestera někdo — s prominutím — oddělá, byl bych ho rozhodně varoval. Byla by to moje povinnost, pane Vance.“

„Neobcházejte moji otázku, Sproote,“ napomenul ho Vance přísně. „Ptal jsem se vás, jestli vás napadlo, že po první tragédii může přijít další?“

„Tragédie málokdy přicházejí ojediněle, když to smím takhle říct, pane Vance. Člověk nikdy neví, co se může stát. Nepokouším se proniknout cesty osudu, ale snažím se být připraven —“

„Jděte pryč, Sproote — ať už vás radši nevidím!“ řekl Vance. „Až zatoužím po mlhavé rétorice, přečtu si Tomáše Aquinského.“

„Prosím, pane Vance.“ Sproot se prkenně uklonil a opustil nás.

Sotva zanikly jeho kroky, vplul do pokoje doktor Doremus.

„Tady máte tu střelu, seržante.“ Doremus hodil na stůl malý začernalý olověný váleček. „Měl jsem víc štěstí než rozumu. Střela pronikla do těla v prostoru pátého mezižebří a pohybovala se šikmo skrz srdce, takže zůstala vězet v zadní podpažní řase na předním okraji zádového svalu, kde jsem ji nahmatal pod kůží a vyřízl jsem ji kapesním nožem.“

„Ty vaše učené výklady mě nezajímají,“ zazubil se Heath, „jen když mám tu střelu.“

Položil si ji na dlaň a díval se na ni přimhouřenýma očima, rty stisknuté do rovné čáry. Pak sáhl do kapsy u vesty, vytáhl další dvě střely a položil je vedle té první. Pomalu přikývl a podal zlověstné předměty Markhamovi.

„Tyhle tři střely byly vypáleny tady v domě,“ řekl. „Všechny jsou náboje do dvaatřicítky — jedna jako druhá. Je to marné, pane Markhame, ti tři byli všichni střeleni z jedné zbraně.“

/KAPITOLA X/

/DVEŘE, KTERÉ SE ZAVŘELY/

/Pátek 12. listopadu; 9.30 hod./

Zatímco Heath mluvil, prošel halou Sproot a otevřel dveře doktoru Von Blonovi.

„Dobré jitro, Sproote," slyšeli jsme, jak doktor říká svým obvyklým přívětivým hlasem. „Co je nového?"

„Myslím, že nic, pane doktore," zněla bezvýrazná odpověď. „Je tu pan veřejný žalobce a policie. — Račte si odložit, pane doktore."

Von Blon nahlédl do salónu, a když nás spatřil, uklonil se. Pak uviděl doktora Doremuse, s nímž se už setkal při první tragédii.

„Dobré jitro, pane kolego," řekl a zamířil k němu. „Obávám se, že jsem vám ještě nepoděkoval za to, jak jste mi onehdy v noci pomohl se slečnou Adou. Rád bych to tímto napravil."

„Rádo se stalo," ujistil ho Doremus. „Jak se daří pacientce?"

„Rána se pěkně hojí. Žádná sepse. Právě se na ni jdu podívat." Tázavě se obrátil k Markhamovi. „Doufám, že nemáte námitky?"

„Naprosto žádné, doktore," řekl Markham. A pak rychle vstal. „Dovolíte-li, půjdeme s vámi. Rád bych slečně Adě položil několik otázek, a bude lépe, když budete přítomen."

Von Blon ochotně souhlasil.

„A já poběžím — to víte, fůra práce," zahlaholil Doremus. Přesto se ale ještě chvilku zdržel, aby nám všem potřásl rukou. A pak za ním zapadly domovní dveře.

„Měli bychom zjistit, jestli slečna Ada už ví o smrti svého bratra," poznamenal Vance, když jsme stoupali po schodech. „Jestli o ní ještě neví, myslím, že byste jí to logicky měl oznámit vy, doktore."

Ošetřovatelka, kterou patrně Sproot upozornil na Von Blonův příchod, nás čekala v horní hale a sdělila nám, že pokud je jí známo, Ada dosud o Chesterově smrti neví.

Ada seděla na posteli a na klíně měla rozložený časopis. Byla dosud bledá, ale v očích jí zářila mladistvá vitalita, která svědčila o tom, že se jí vracejí síly. Zřejmě se poplašila, když

jsme tak znenadání vstoupili, ale při pohledu na Von Blona se upokojila.

„Tak co, jak se cítíte dnes ráno, Ado?“ otázal se Von Blon s profesionální žoviálností. „Na tyto pány se jistě pamatujete, že?“

Ada se na nás úzkostně podívala, a pak se slabě usmála a kývla hlavou.

„Ano, pamatuji se... Už zjistili něco o... Juliině smrti?“

„Obávám se, že ne.“ Von Blon si sedl k ní a vzal ji za ruku. „Ale teď vám musím říci ještě něco, Ado.“ Snažil se mluvit co nejlaskavěji. „Včera v noci se Chesterovi stalo neštěstí —“

„Neštěstí? Panebože!“ Oči se jí rozšířily a zachvěla se. „Snad ne...“ Hlas se jí zatřásl a zlomil se. „Já vím... Chester je mrtev!“

Von Blon si odkašlal a odvrátil hlavu.

„Ano, Ado. Musíte být statečná — nesmíte se tím dát — eh — příliš rozrušit. On totiž —“

„Byl zastřelen!“ vyhrkla Ada a hrůza jí zaplavila tvář. „Střelili ho stejně jako Julii a mne.“ Oči hleděly přímo dopředu, jakoby fascinovány nějakou hrůznou vidinou.

Von Blon mlčel, a Vance přistoupil k posteli.

„Nechceme vám lhát, slečno Greenová,“ řekl mírně. „Uhodla jste to.“

„A co Rex — a Sibella?“

„Ti jsou živi a zdrávi,“ ujistil ji Vance. „Ale proč vás napadlo, že vašeho bratra stihl stejný úděl jako slečnu Julii a vás?“

Ada k němu pomalu vzhlédla.

„Já nevím — já jsem to prostě vytušila. Od dětství jsem si představovala, jak se v tomhle domě jednou stanou strašné věci. A onehdy v noci jsem cítila, že nadešel čas — já nevím, jak bych to vysvětlila, ale bylo to, jako by se dálo něco, co člověk už dávno čekal.“

Vance s pochopením přikývl.

„V tomhle domě není zdrávo žít; vyvolává v člověku nejpodivnější představy. Ale samozřejmě,“ dodal lehkým tónem, „není tu nic nadpřirozeného. Je to jen shoda okolností, že jste měla ty pocity a že k těm tragédiím skutečně došlo. Policie se totiž domnívá, že to udělal lupič.“

Ada neodpověděla, a Markham se k ní naklonil s chlácholivým úsměvem.

„A odedneška tu budeme mít neustále dva muže na stráži,“

řekl, „takže se do domu nedostane nikdo, kdo tam nemá co dělat."

„Tak vidíte, Ado," dodal Von Blon, „teď už se nemáte čeho bát. Hlavní teď je, abyste se co nejdřív zotavila."

Ale Adiny oči dál lpěly na Markhamově tváři.

„Jak víte," otázala se hlasem napjatým úzkostí, „že ten — ta osoba přišla zvenčí?"

„Pokaždé jsme našli jeho stopy na chodníku k hlavnímu vchodu."

„Víte to jistě, že to byly šlépěje?" otázala se Ada dychtivě.

„Zcela nepochybně. Byly naprosto zřetelné a zanechal je člověk, který sem vnikl a pokusil se vás zastřelit. — Seržante," — Markham pokynut Heathovi — „ukažte slečně Greenové ten vzorek."

Heath vytáhl z kapsy obálku a z ní papírovou šlépěj, kterou pořídil Snitkin. Ada ji vzala do ruky, aby si ji prohlédla, a pootevřela rty s povzdechem úlevy.

„A jak vidíte," usmál se Vance, „neměl právě útlé nožky."

Ada vrátila vzorek Heathovi. Strach ustoupil a z očí zmizela vidina, která ji děsila.

„A teď, slečno Greenová," pokračoval Vance věcným tónem, „rádi bychom vám položili pár otázek. Předně ošetřovatelka říká, že jste včera večer usnula v devět. Je to tak?"

„Předstírala jsem, že spím, protože ošetřovatelka byla unavená, a máti si pořád na něco stěžovala. Usnula jsem až daleko později."

„A výstřel z pokoje vašeho bratra jste neslyšela?"

„Ne, to už jsem asi spala."

„A předtím jste neslyšela také nic?"

„Od chvíle, kdy všichni šli spát a Sproot zamkl dům, jsem už neslyšela nic."

„A byla jste ještě dlouho vzhůru potom, co Sproot šel nahoru?"

Ada svraštila čelo a chvíli přemýšlela.

„Snad ještě hodinu," řekla nakonec nejistě. „Já nevím."

„Nemohlo to být o mnoho déle než hodinu," připomněl Vance, „protože výstřel zazněl krátce po půl dvanácté. — A z chodby jste neslyšela nic? Žádné zvuky?"

„Ne, nic." Do tváře se jí znovu vkrádal strach. „Proč se ptáte?"

„Váš bratr Rex říkal," vysvětloval Vance, „že po jedenácté slyšel tiché šouravé kroky a zavírání dveří."

Ada přivřela oči a rukou pevněji sevřela okraj časopisu, který držela.

„Zavírání dveří...“ opakovala sotva slyšitelným hlasem. „Panebože! A Rex to slyšel?“ Náhle otevřela oči a rty se jí rozevřely, jako by ji přepadla děsivá vzpomínka, při níž se jí zrychlil dech náhlým strachem. „Já jsem ty dveře taky slyšela! Teď si vzpomínám...“

„Čí dveře to byly?“ otázal se Vance s utajovaným vzrušením. „Mohla byste říci, odkud ten zvuk přicházel?“

Ada zavrtěla hlavou.

„Ne — byl tak slabý, že mi úplně vypadl z paměti. Ale slyšela jsem ho!... Co to, proboha, mohlo znamenat?“

„Asi nic.“ Vance se zatvářil, jako by na tom vlastně nezáleželo, aby zmírnil Adiny obavy. „Patrně průvan.“

Ale když jsme se s Adou po několika dalších otázkách loučili, všiml jsem si jejího krajně znepokojeného výrazu.

Když jsme se vrátili do salónu, byl Vance nezvykle zamyšlený.

„Co bych za to dal, abych se dověděl, co Ada ví nebo tuší,“ mumlal si jakoby pro sebe.

„Zažila značný otřes,“ odpověděl Markham. „Je vyděšená a vidí všude nebezpečí. Ale jistě nic netuší, to už by nám to dávno řekla.“

„Tu jistotu bych chtěl mít.“

Příští hodinu zabraly výpovědi obou komorných a kuchařky. Markham je podrobil důkladnému křížovému výslechu, a to nejen pokud šlo o události, které se bezprostředně týkaly obou tragédií, ale i z hlediska celkových poměrů v domácnosti Greenových. Byla podrobně probrána řada rodinných epizod z minulosti; a když Markham svůj výslech skončil, mohl si učinit dosti jasnou představu o domácí atmosféře. Ale nevyšlo najevo nic, co by mohlo být vzdáleně souviset s oběma vraždami. Jak se ukázalo, v rodinném sídle Greenů odjakživa bujela nenávist, zlá krev a záludná nedůtklivost. Obraz, který postupně vyrůstal z vyprávění služebných, nebyl nic pěkného; jejich svědectví bylo útržkovité a nesouvislé, ale přesto zdrcující: neustálé spory, stížnosti, trpké výčitky a uražené mlčení, závist a vyhrožování.

Většinu podrobností o této nepřirozené situaci poskytla starší komorná Hemmingová. Nechovala se tak extaticky jako předešle, ačkoli i tentokrát prokládala své výpovědi citáty z bible a výroky o krutém osudu, který se Hospodin chystá

uvalit na hlavy jejích hříšných zaměstnavatelů. Nicméně podala pozoruhodný, ač značně přibarvený a zaujatý obraz života, který kolem ní za posledních deset let plynul. Když však došlo k metodám, jichž Všemohoucí používá při trestání bezbožného plémene Greenů, stávaly se její odpovědi mlhavými a neurčitými. Nakonec ji Markham propustil, když ho předtím ujistila, že hodlá i nadále setrvat na svém místě, aby, jak se vyjádřila, „tu byla jako svědek boží", až jeho spravedlivé dílo zkázy bude dokonáno.

Naproti tomu mladší komorná Bartonová oznámila bez obalu, že už má Greenových nadosmrti dost. A protože byla doopravdy poděšená, bylo po poradě se Sibellou a Sprootem rozhodnuto, že jí bude vyplacena mzda a že si může sbalit své věci a odejít. Za necelé půl hodiny už Bartonová vrátila klíč od domu a se svými zavazadly opustila dům. Pokud po ní zbyly nějaké informace, pak většinou jen doplňovaly výlevy Hemmingové. Na rozdíl od ní však Bartonová nepovažovala vraždy za projev hněvu božího. Měla na věc názory daleko věcnější a světštější.

„Tady se děje něco ohavného," řekla a na okamžik zapomněla na svůj přirozený sklon ke koketnosti. „Greenovi jsou divná rodina. A služebnictvo je tu taky divné — třebas pan Sproot si čte knížky ve všech možných cizích řečech, Hemmingová káže o ohni a síře a kuchařka věčně chodí jako náměsíčná, něco si pro sebe mumlá a ani člověku neodpoví na slušnou otázku. — A rodina!" Bartonová obrátila oči k nebi. „Paní Greenová nemá kouska srdce v těle. Je to stará ježibaba, a někdy na vás kouká, jako by vás chtěla uškrtit. Být slečnou Adou, už bych se z toho dávno zbláznila. Jenže ona slečna Ada není o nic lepší než ti ostatní. Dělá ze sebe kdovíjakou putičku, ale já jsem ji viděla, jak běhá sem tam po pokoji a kouká jako ďas; a jednou na mě vyjela tak sprostě, že jsem si musela zacpat uši. To slečna Sibella, ta je zas učiněný rampouch — leda když se dopálí; potom by člověka dovedla třeba zabít, a ještě by se tomu smála. A s panem Chesterem měla nějaké tajnosti. Od toho prvního střílení si ti dva věčně spolu něco šuškali, ale jen když mysleli, že je nikdo nevidí. Nebo třeba ten doktor, co sem tak často chodí: taky taky není všechno, jak se to zdá. Kolikrát ten byl u slečny Sibelly v pokoji za zavřenými dveřmi, když přitom nebyla o nic víc nemocná než vy nebo já. A co teprve pan Rex. Taky divný brouk. Mně běhá mráz po zádech, jen když se ke mně přiblíží." A aby

nám to názorně předvedla, celá se otřásla. „Slečna Julie nebyla tak divná jako ostatní. Ta jenom každého nenáviděla a byla lakomá.“ Bartonová mlela dál a dál, s veškerým nesvědomitým přeháněním klepny, která má pocit, že jí bylo ukřivděno; Markham ji nechal mluvit ve snaze nalézt alespoň jediné cenné zrnko v písečném moři jejích slov; ale když ten písek konečně všechen prosál, nezbylo z něho nic než pár lesklých střípků pomluv.

Kuchařka mu toho pověděla ještě méně. Od přírody málomluvná, při každé otázce týkající se vraždy ztrácela řeč úplně. Jako by pod svým rozšafným zevnějškem skrývala tajný pocit urážky, že se jí vůbec někdo opovažuje na něco ptát. A jak Markham trpělivě a houževnatě pokračoval ve výslechu, bylo mi čím dál jasnější, že její mlčení je vědomě obranné, jako kdyby si napřed umínila, že nic neřekne. Také Vance to zřejmě vycítil, a proto si posunul židli tak, aby kuchařce viděl přímo do tváře, a když nastala odmlka, řekl jí:

„Frau Mannheim, minule jste se zmínila o tom, že se pan Tobias Greene znal s vaším manželem a že jste se po smrti svého muže na základě této známosti přihlásila u pana Greena o místo v jeho domě.“

„A co je na tom špatného?“ ohradila se kuchařka. „Byla jsem chudá a žádné jiné přátele jsem neměla.“

„Aha, přátele!“ Vance se chytil toho slova. „Když jste tedy byla s panem Greenem v přátelských stycích, jistě víte o jeho minulosti něco, co by mohlo nějak souviset s dnešní situací; není totiž vyloučeno, že zločiny, které tu byly v posledních dnech spáchány, mohou mít souvislost s něčím, co se stalo před mnoha lety. Samozřejmě, nevíme to jistě, ale byli bychom vám nesmírně vděčni, kdybyste se nám pokusila v tomto směru pomoci.“

Zatímco mluvil, paní Mannheimová se napřímila. Ruce složené v klíně se pevně sevřely, svaly kolem úst ztvrdly.

„Já nic nevím,“ byla její jediná odpověď.

„Jak si vysvětlujete,“ otázal se Vance mírně, „onu dosti pozoruhodnou skutečnost, že pan Greene ve své závěti ustanovil, že můžete zůstat v tomto domě, jak dlouho budete chtít?“

„Pan Greene byl velice laskavý a štědrý člověk,“ pronesla úsečně bojovným hlasem. „Některým lidem tady připadal tvrdý a říkali o něm, že je nespravedlivý; ale ke mně a k mé rodině byl vždycky laskavý.“

„Jak dobře se znal s panem Mannheimem?“

Nastala pomlka a oči paní Mannheimové se bezvýrazně upřely dopředu.

„Jednou pomohl mému manželovi, když byl v tísni."

„A jak k tomu došlo?"

Po delší odmlce kuchařka řekla:

„To když jednou spolu něco podnikali u nás doma — v Německu." Paní Mannheimová svraštila obočí, zřejmě něčím zneklidněna.

„Kdy to bylo?"

„Nepamatuji se. To bylo, ještě než jsme se vzali."

„Kdy jste se poprvé setkala s panem Greenem?"

„U nás v New Orleansu. Měl tam s mým manželem nějaké obchodní jednání."

„A předpokládám, že vás také zařadil mezi své přátele." Kuchařka zarytě mlčela.

„Před chvilkou," pokračoval Vance, „jste použila slov ‚ke mně a k mé rodině'. — Máte nějaké děti, paní Mannheimová?"

Poprvé za celý rozhovor se kuchařčin výraz nápadně změnil. V očích jí hněvivě blesklo.

„Ne!" Znělo to jako zděšený výkřik.

Vance chvíli ospale kouřil.

„Než jste nastoupila u Greenů, žila jste celou dobu v New Orleansu?" otázal se nakonec.

„Ano."

„A tam také zemřel váš manžel?"

„Ano."

„Pokud vím, bylo to před třinácti lety. — A kdy jste předtím viděla naposled pana Greena?"

„Asi rok předtím."

„To znamená před čtrnácti lety."

Pod kuchařčiným mračným klidem bylo lze tušit nepokoj, hraničící se strachem.

„A tak jste vážila cestu až do New Yorku, abyste pana Greena požádala o pomoc," uvažoval Vance nahlas. „Proč jste si byla tak jistá, že vás po smrti vašeho manžela zaměstná?"

„Pan Greene byl velice hodný člověk," bylo jediné, na co se zmohla.

„Možná že už vám předtím prokázal nějakou laskavost," nadhodil Vance, „a to vás přivedlo na myšlenku, že můžete počítat s jeho štědrostí — není to tak?"

„To sem nepatří." Ústa paní Mannheimové se pevně zavřela.

Vance změnil předmět.

„Co si myslíte o těch vraždách?“

„Nic si o nich nemyslím,“ zamumlala kuchařka; ale úzkost v hlase vyvracela její tvrzení.

„Něco si o nich přece musíte myslet, paní Mannheimová, když už jste tady tak dlouho.“ Vanceův zkoumavý pohled neopouštěl její tvář. „Kdo podle vás měl nějaký důvod chtít těm třem osobám ublížit?“

Kuchařčina sebekontrola náhle povolila.

„Du lieber Herr Jesus! Já nevím — Já nevím!“ Znělo to jako výkřik úzkosti. „U slečny Julie a pana Chestera se to snad — *gewiss,* dá pochopit. Ti každého jen nenáviděli, byli zlí a neměli nikoho rádi. Ale Adička — *der süsse Engel!* Proč by té chtěl někdo ublížit?“ Na tváři se jí objevil tvrdý výraz, a pak zas pomalu přešel v obvyklou tupost.

„Právě. Proč?“ Ve Vanceově hlase zazněla zřejmá účast. Krátce se odmlčel a přešel k oknu. „Můžete se zase vrátit do svého pokoje, paní Mannheimová,“ řekl, aniž se otočil. „Postaráme se, aby se Adičce už nic zlého nestalo.“

Kuchařka se těžce zvedla a s nejistým pohledem směrem k Vanceovi vyšla z pokoje.

Jakmile byla z doslechu, Markham se prudce otočil.

„Jaký má smysl vyhrabávat všechny ty staré historie?“ otázal se podrážděně. „My máme co dělat s událostmi, které se odehrály v několika minulých dnech; a vy plýtváte vzácným časem na zjišťování, proč si Tobias Greene před třinácti lety najal kuchařku.“

„Existuje cosi jako příčina a následek,“ připomenul mu Vance mírně. „A mezi oběma bývá někdy zatraceně dlouhý časový interval.“

„Jistě. Ale jakou souvislost může mít tahle německá kuchařka s dnešními vraždami?“

„Třeba žádnou.“ Vance přešel po pokoji, oči upřené na zem. „Ale Markhame, kamaráde, v tomhle debaklu napohled nic navzájem nesouvisí. A naopak zase jako by všechno nějak vzájemně souviselo. Celý dům je plný mlhavých náznaků. Stovky stínových prstů ukazují na pachatele, ale v okamžiku, kdy se člověk pokusí určit směr, kterým ukazují, ty prsty se rozplynou. Je to jako zlý sen. Nic neznamená nic; a proto všechno může znamenat něco.“

„Ale, příteli, já vás nepoznávám,“ řekl Markham vyčítavě, zřejmě rozmrzen. „Vy mi tady mluvíte v nesouvislých záha-

dách jako nějaká sibyla. Co na tom, jestli Tobias Greene měl v minulosti nějaké obchodní styky s Mannheimem? Podle toho, co se o něm říkalo před takovými pětadvaceti, třiceti lety, provozoval starý Tobias všelijaké obskurní transakce.[1]) Věčně jezdil někde po světě za nějakým záhadným posláním, a vždycky se vracel s kapsami plnými peněz. A je všeobecně známo, že strávil dost dlouhou dobu v Německu. Jestli chcete hledat vysvětlení dnešní záhady v jeho minulosti, budete mít co dělat."

„Vy jste zřejmě nepochopil můj spletitý duševní pochod," opáčil Vance a zastavil se před portrétem Tobiase Greena, který visel nad krbem. „Nemám nejmenší ctižádost stát se kronikářem rodiny Greenů... Ten Tobias nemá špatnou hlavu," poznamenal, když si nasadil monokl a blíž si prohlížel obraz. „Zajímavá osobnost. Dynamické čelo navozující představu vzdělance. Nevzhledný všetečný nos. Ano, Tobias se nesporně nejednou vydával za dobrodružstvím. Ústa má přitom krutá — řekl bych přímo zlověstná. Škoda, že pod plnovousem není vidět brada. Jistě ji měl oblou s hlubokou rýhou — takovou, čeho byla Chesterova brada jen chabou napodobeninou."

„Jak poučné," ušklíbl se Markham. „Ale mě dnes ráno nechává frenologie chladným. — Povězte mi, Vanci, doufám, že se nezabýváte romantickou myšlenkou, že starý Mannheim vstal z mrtvých a vrátil se, aby se pomstil na Greenově potomstvu za křivdy, jichž se na něm v minulosti Tobias dopustil? Jinak si totiž nedovedu vysvětlit otázky, které jste kladl paní Mannheimové. Ale nezapomeňte na fakt, že Mannheim je mrtev."

„Já jsem mu na pohřbu nebyl." Vance opět lenivě klesl do křesla.

„Nebuďte tak nesnesitelný puntičkář," utrhl se na něho Markham. „Co vám vlastně táhne hlavou?"

„Znamenitý slovní obrat. Dokonale vyjadřuje můj duševní stav. Mně táhne hlavou spousta věcí, ale nic v ní nezůstává. Můj mozek je učiněné řešeto."

Do diskuse se nyní vrhl i Heath.

„Já bych řekl, pane Markhame, že ten Mannheim s tím nemá

[1]) Vzpomínám si, jak mi v devadesátých letech, když jsem byl ještě školák, otec vyprávěl o různých barvitých dobrodružstvích jistého Tobiase Greena.

nic společného. My máme co dělat s dneškem, a ten chlápek, co má na svědomí to střílení, je někde tady blízko."

„Máte pravdu, seržante," připustil Vance. „Ale říkejte si, co chcete, já mám pocit, že každý aspekt případu — a zároveň každý jeho úhel, tangens, sinus, parabola, poloměr a hyperbola — je beznadějně skryt někde hluboko pod hladinou."

/KAPITOLA XI/

/TRAPNÝ ROZHOVOR/

/Pátek 12. listopadu; 11.00 hod./

Markham netrpělivě pohlédl na hodinky.

„Čas utíká," zabručel, „a já mám ve dvanáct hodin důležitou poradu. Snad to ještě zkusím s Rexem, a pak nechám prozatím věci ve vašich rukou, seržante. Teď toho moc nepořídíme, a vy musíte provést všechny běžné práce."

Heath se zasmušil a vstal.

„Ano, a jako první tady prošťouráme celý dům, abychom našli ten revolver. A když se nám ho podaří najít, hned se budeme mít čeho chytit."

„Nerad bych hasil váš elán, seržante," protáhl Vance, „ale něco mi šeptá do ouška, že se ta zbraň, po které tolik toužíte, ukáže setsakramentsky nezachytitelná."

Heath vypadal sklesle; zřejmě sdílel Vanceův názor.

„Tenhle případ mi byl čert dlužný! Nikde žádné vodítko — není do čeho se zakousnout."

Přešel ke dveřím a vztekle škubl šňůrou od zvonku. Když se objevil Sproot, skoro na něho vyštěkl, že si přeje, aby okamžitě přivedl Rexe Greena; odcházejícího sluhu pak provázel zuřivým pohledem, jako by toužil po zámince, aby svůj rozkaz mohl doplnit násilím.

Rex vstoupil, zřejmě nervózní, napůl vykouřenou cigaretu u úst. Oči měl zapadlé, tváře zplihlé a jeho křivé prsty si nepokojně pohrávaly s obrubou domácího kabátku jako prsty člověka pod vlivem hyoscinu. Podíval se na nás vyčítavě a trochu bázlivě, odmítl židli, kterou mu Markham nabídl, a bojovně se postavil proti nám. A pak se náhle otázal vyzývavě:

„Tak co, už víte, kdo zabil Julii a Chestera?"

„Ještě ne," připustil Markham; „ale učinili jsme všechna opatření, aby se nic podobného nemohlo opakovat."

„Opatření? Jaká opatření?"

„Postavili jsme hlídku k předním i zadním dveřím domu —"

Přerušil ho skřehotavý smích.

„Tím tomu tak pomůžete! Ten člověk, co má na nás Greeny, tak spadeno, má klíč od domu. Ručím vám za to, že ho má!

A může si vejít, kdykoli ho napadne, a nikdo mu v tom nezabrání."

„To snad trochu přeháníte," namítl Markham mírně. „V každém případě doufám, že ho co nejdřív dopadneme. A proto jsem si vás znovu pozval — není totiž vyloučeno, že byste nám v tom mohl pomoci."

„Co já o tom mohu vědět?" pronesl Rex posměšně, a několikrát dlouze zatáhl z cigarety, bez ohledu na to, že si přitom sype popel na kabát.

„Pokud jsem slyšel, vy jste včera v noci, když zazněl výstřel, spal," pokračoval klidně Markham; „ale seržant Heath říká, že jste byl vzhůru až do jedenácti a že jste slyšel z chodby nějaký šramot. Co kdybyste nám vylíčil, jak to přesně bylo?"

„Nic nebylo!" odsekl Rex. „Šel jsem si lehnout v půl jedenácté, ale byl jsem tak unavený, že jsem nemohl usnout. Pak o něco později vyšel měsíc a svítil mi přímo do postele; vstal jsem a stáhl jsem roletu. Asi za deset minut nato jsem slyšel na chodbě nějaký šramot, a brzy potom se někde zavřely dveře —"

„Okamžik, pane Greene," přerušil ho Vance. „Mohl byste ten zvuk nějak přesněji popsat? Jak to znělo?"

„Nevěnoval jsem tomu tehdy pozornost," zněla odpověď. „Mohlo to být cokoli. Jako by někdo pokládal nějaký ranec nebo něco táhl po zemi; nebo to mohl být starý Sproot v bačkorách, ačkoli to neznělo jako on — totiž nespojoval jsem si ty zvuky s ním."

„A co potom?"

„Potom? Pak jsem ještě tak deset minut nebo čtvrt hodiny nespal. Byl jsem nepokojný — jako bych na něco čekal; a tak jsem si rozsvítil, abych se podíval, kolik je hodin, a vykouřil jsem půl cigarety —"

„To bylo, pokud vím, jedenáct dvacet pět."

„Správně. Několik minut nato jsem zase zhasl, a asi jsem hned usnul."

Nastala pomlka a Heath se bojovně napřímil.

„Poslyšte, Greene, vyznáte se ve střelných zbraních?" vypálil na Rexe brutálně.

Rex strnul. Ústa mu povolila, cigareta vypadla. V obličeji mu zacukalo a výhrůžně pohlédl na Heatha.

„Jak to myslíte?" zavrčel zle; a všiml jsem si, že se chvěje na celém těle.

„Nevíte, kam se poděl revolver vašeho bratra?“ pokračoval Heath neúprosně, čelist vysunutou dopředu.

Rexovy rty se pohybovaly v záchvatu šíleného vzteku a strachu, ale zřejmě nebyl schopen slova.

„Kam jste ho schoval?“ zahromoval Heath.

„Revolver? ... Schoval? ...“ vypravil ze sebe Rex koněčně. „Vy — vy darebáku jeden! Jestli si myslíte, že já ten revolver někde mám, tak si ho jděte hledat, a třeba to u mě všechno zpřevracejte vzhůru nohama, mně je to fuk!“ V očích mu zablýskalo a horní ret odhalil zuby. Byl to však výraz vzteku a strachu zároveň.

Heath se naklonil dopředu a už se chystal něco dodat, když Vance vyskočil a dotkl se jeho paže, aby ho zarazil. Ale už nestačil zabránit tomu, čemu chtěl zřejmě předejít. To, co Heath už řekl, stačilo jeho oběti jako popud k zuřivé reakci.

„Nač já tady mám poslouchat tohohle sprosťáka sprostého?“ zařval Rex a ukázal křivým prstem na Heatha. Z cukajících úst se mu vyvalil proud ječivých nadávek. Jeho nesmyslná zuřivost zřejmě překročila všechny obvyklé meze. Obrovitou hlavu vysunul dopředu jako hroznýš; tvář mu zmodrala a zkřivila se.

Vance stál ve střehu a sledoval každý jeho pohyb; a Markham instinktivně posunul svou židli dozadu. Dokonce Heath se polekal Rexovy přehnané zuřivosti.

Nevím, jak by to bylo dopadlo, kdyby vtom nebyl rychle vstoupil doktor Von Blon. Položil Rexovi ruku na rameno a řekl klidným autoritativním hlasem:

„Rexi! Vzpamatujte se. Rušíte Adu.“

Rex okamžitě zmlkl, ale jeho zuřivost zcela neopadla. Zlostně odmrštil Von Blonovu ruku a prudce se k němu otočil:

„Co se do toho pletete?“ křikl na něho. „Vy jste tady u nás pečený vařený, lezete sem, když vás nikdo nevolá, a strkáte nos do našich věcí. Matčina nemoc je pro vás jen záminka. Sám jste říkal, že se nikdy neuzdraví, a přesto jí věčně nosíte nějaké pilulky a posíláte jí účty.“ Rex poťouchle zamrkal na Von Blona. „Však vy mě neoklamete. Já vím, proč sem chodíte. Za Sibellou!“ Znovu vysunul hlavu a významně se zašklebil. „To by nebyl špatný úlovek pro takového doktora — co? Peněz má fůru ...“

Náhle se odmlčel. Nespustil oči z Von Blona, ale odstoupil od něho. V obličeji mu opět počalo cukat. Vztyčil třesoucí se prst, a když promluvil, jeho hlas se rozčilením zvýšil.

„Ale vám nestačí jen Sibelliny peníze. Vy k tomu chcete i ty naše. A tak to chcete zařídit, aby je všechny zdědila ona. Tak to je, a ne jinak! Tohle všechno tady děláte vy!... Vy máte Chesterův revolver — vy jste ho ukradl! A klíč od domu jste si snadno mohl dát udělat, abyste se dostal dovnitř."

Von Blon nevesele zavrtěl hlavou a shovívavě se pousmál. Byl to pro něho trapný okamžik, ale vyrovnával se s ním statečně.

„No tak, Rexi," řekl klidně, jako by mluvil ke vzpurnému dítěti. „Už jste toho řekl zrovna dost —"

„Dost?" zavyl Rex, oči nepřirozeně lesklé. „Vy jste věděl, že Chester ten revolver má. Byl jste s ním v horách to léto, co si ho koupil — sám mi to onehdy říkal, hned po Julině vraždě." Malá očka mu téměř lezla z důlků, vyzáblé tělo se křečovitě otřáslo a prsty znovu počaly mačkat obrubu kabátu.

Von Blon rychle vyskočil, položil mu obě ruce na ramena a zatřásl jím.

„To stačí, Rexi!" Jeho slova zněla jako strohý rozkaz. „Když budete takhle vyvádět, budeme vás muset dát do ústavu."

Hrozba byla vyslovena tónem, který mi připadal zbytečně brutální; ale měla žádaný účinek. Do Rexových očí se vplížil strach. Jako by se v něm náhle všechno zlomilo, poslušně se dal Von Blonem vyvést z pokoje.

„Líbezné stvoření, jen co je pravda," poznamenal Vance. „Toho bych si nevybral za kumpána na flám. Pokročilý případ podráždění kůry velkého mozku. Ale nezlobte se, seržante, neměl jste ho tak dráždit."

Heath něco zavrčel.

„Nepovídejte mi, že ten chlap nic neví. A taky hned půjdu a obrátím ten jeho pokoj naruby; a nenechám toho, dokud ten revolver nenajdu, to si pište!"

„Mně připadá Rex příliš roztěkaný," řekl Vance, „než aby dokázal tohle vraždění naplánovat. Je schopen pod tlakem vybuchnout a hodit po někom prvním předmětem, který mu padne pod ruku; ale pochybuji, že by něco dlouho napřed plánoval a pak čekal na příhodnou chvíli."

„Rozhodně má pořádně nahnáno," trval urputně na svém Heath.

„Však má také proč. Může si myslet, že ten zdejší nepolapitelný střelec si příště vezme na mušku jeho."

„Jestli vůbec tenhle váš střelec existuje, pak projevil zatraceně mizerný vkus, že nevzal Rexe jako prvního." Heatha

zřejmě dosud pálily nadávky, jimiž ho Rex tak nedávno zasypal.

V tom okamžiku se vrátil Von Blon, zjevně rozrušen.

„Podařilo se mi Rexe uklidnit," řekl. „Dal jsem mu pět gránů luminalu. Bude po něm spát několik hodin, a probudí se celý zkroušený. Málokdy jsem ho viděl tak rozzuřeného jako dnes. Rex je totiž hypersenzitivní — cerebrální neurastenie; a tak snadno vybuchne. Ale dosud nikdy nebyl nebezpečný." Von Blon přelétl naše tváře pohledem. „Jeden z vás, pánové, mu musel říci něco velice ostrého."

Heath se zatvářil kajícně. „Já jsem se ho zeptal, kam schoval ten revolver."

Von Blon pohlédl na Heatha tázavě a vyčítavě zároveň.

„To je zlé. Na Rexe musíte opatrně. Dokud mu příliš silně neodporujete, dá se s ním vyjít. Ale nechápu dosti dobře, jaký smysl mělo vyptávat se ho na ten revolver. Snad ho nepodezříváte, že má s těmi strašnými vraždami něco společného?"

„Tak mi řekněte, kdo to střílel," opáčil Heath bojovně, „a pak vám já řeknu, koho *nepodezřívám.*"

„Bohužel vám nemohu posloužit." Z Von Blonova tónu vanula obvyklá laskavost. „Mohu vás však ujistit, že s tím Rex neměl nic společného. Střílení je v naprostém rozporu s jeho patologickým stavem."

„Tímhle se hájí polovina vrahů z lepší společnosti, když je přimáčkneme ke zdi."

„Jak vidím, vás nepřesvědčím," povzdechl si Von Blon s lítostí a obrátil usměvavou tvář k Markhamovi. „Nemohl jsem pochopit, proč mě Rex tak absurdně osočil, ale když teď seržant Heath přiznává, že Rexe prakticky obvinil z toho, že revolver má on, je mi to naprosto jasné. Pokus svrhnout vinu na druhého je běžný projev pudu sebezáchovy. Jistě je vám nyní zřejmé, že se Rex jen snažil přesunout podezření na mne, aby se ho sám zbavil. Je to velká škoda, protože jsme s Rexem byli vždycky dobří přátelé. Chudák Rex."

„Mimochodem, doktore," ozval se Vanceův lenivý hlas. „Co je na tom pravdy, že jste byl s panem Chesterem Greenem na tom výletě, když si pořídil revolver? Nebo to byl jen výplod Rexova pudu sebezáchovy?"

Von Blon mu věnoval vybraně zdvořilý úsměv a s hlavou mírně nachýlenou na stranu zřejmě se snažil vybavit si minulost.

„Je to docela možné," připustil. „Byl jsem skutečně jednou

s Chesterem v horách. Ano, je to docela možné — ačkoli bych to nechtěl tvrdit s určitostí. Už je to tak dávno."

„Před patnácti lety, tuším, říkal pan Greene. Vskutku je to dávno. *Eheu! fugaces, Postume, Postume, labuntur anni.* Jsou to smutné věci. A nepamatujete se, doktore, jestli měl pan Greene na tom výletě s sebou revolver?"

„Jak to teď říkáte, matně si vzpomínám, že ho snad měl, ale zase bych to nerad tvrdil určitě."

„Snad si tedy vzpomenete, jestli pan Greene tehdy střílel do terče?" Vance mluvil líbezně a bez stopy dychtivosti. „Třebas do stromů nebo do starých plechovek a tak."

Von Blon přikývl, jako by si vzpomínal.

„Ano... je to docela možné..."

„A vy sám jste si možná taky občas střelil, ne?"

„Ani to není vyloučené," pronesl Von Blon zasněně, jako když si vzpomíná na klukovská léta. „Ano, je to velice možné."

Vance se odmlčel, jako by ho to dál nezajímalo, a Von Blon po chvíli váhání vstal.

„Obávám se, že musím jít." Půvabně se uklonil a zamířil ke dveřím. „Promiňte, málem bych byl zapomněl," řekl a zastavil se. „Paní Greenová mě prosila, abych vám vyřídil, že by s vámi ráda mluvila, než odejdete. Nemějte mi za zlé, když vás upozorním, že by bylo moudré jí vyhovět. To víte, je to stará dáma a její nedůtklivost a panovačnost jsou způsobeny nemocí."

„Jsem rád, že jste mi připomněl paní Greenovou, doktore," ozval se Vance. „Měl jsem v úmyslu se vás na ni zeptat. Co je příčinou jejího ochrnutí?"

Von Blon se zatvářil překvapeně.

„Je to u ní paraplegia dolorosa — to znamená bolestivé ochrnutí dolních končetin následkem tlaku indurací na míšním provazci a nervech. Přesto však nenastala svalová ztuhlost. Přišlo to na ni náhle, bez jakýchkoli varovných příznaků, asi před desíti léty — patrně jako následek příčného zánětu míchy. Nedá se proti tomu prakticky nic dělat, jen pokud možno zmírňovat bolesti symptomatickou léčbou a povzbuzovat srdeční činnost. Šedesátina gránu strychninu třikrát denně udržuje krevní oběh."

„Nemůže to náhodou být hysterická akinese?"

„Vyloučeno! O hysterii nemůže být řeč." Ale pak se Von Blonovi rozšířily oči úžasem. „Ach tak! Ne, není tu žádná možnost vyléčení, ani částečného. Je to organická obrna."

„A atrofie?“

„Ovšem. Velmi zřetelná atrofie svalstva.“

„Děkuji vám, doktore.“ Vance se zvrátil v křesle a přivřel oči.

„Rádo se stalo. — A nezapomeňte, pane Markhame, že jsem kdykoliv ochoten pomoci, pokud je to v mých silách. Neváhejte se na mě obrátit.“ Von Blon se uklonil a odešel.

Markham vstal a protáhl se.

„Pojďme. Byli jsme předvoláni k audienci.“ Jeho žertovný tón prozrazoval zřejmou snahu setřást ze sebe chmurnou náladu celého případu.

Paní Greenová nás přijala téměř líbezně.

„Věděla jsem, že vyhovíte přání starého mrzáka, který už není k ničemu,“ řekla s omluvným úsměvem, „ačkoli jsem zvyklá na to, že mě lidé ignorují. Nikdo nebere na vědomí moje přání.“

Ošetřovatelka se dlouze a trpělivě nadýchla, tiše vyšla z popodušky za zády.

„Je to takhle pohodlnější?“ otázala se.

Paní Greenová učinila podrážděný pohyb.

„Jako kdyby vám záleželo na tom, jak se mi leží! Proč mi nedáte pokoj? Pořád mě jen vyrušujete. Ty polštáře byly docela v pořádku. A beztak vás tu teď nechci. Jděte si sednout k Adě.“

Ošetřovatelka se dlouze a trpělivě nadýchla, tiše vyšla z pokoje a zavřela za sebou dveře.

Paní Greenová opět naladila líbezný tón.

„Nikdo nezná tak dobře moje potřeby jako Ada, pane Markhame. Jaká to bude úleva, až se to drahé dítě zotaví, aby se o mě zase mohlo starat. Ale nesmím si naříkat. Ošetřovatelka má patrně nejlepší snahu. — Prosím, sedněte si, pánové... ačkoli, co bych já za to dala, kdybych alespoň mohla takhle stát jako vy. Nikdo si nedovede představit, jaké to je, když člověk je bezmocný mrzák.“

Markham nevyužil její nabídky; počkal jen, až přestane mluvit, a pak řekl:

„Vězte, milostivá paní, že s vámi plně cítím... Doktor Von Blon mi říkal, že si se mnou přejete mluvit.“

„Ano.“ Stará paní se na něho vypočítavě podívala. „Chtěla jsem vás požádat o laskavost.“

Odmlčela se a Markham se jen uklonil, ale neodpověděl.

„Chtěla jsem vás požádat, abyste zastavil pátrání. Mám už

beztak dost trápení a rozčilování. Ale tady nejde o mě. Myslím přitom na naši rodinu — na dobré jméno Greenů.“ V jejím hlase se objevila stopa pýchy. „Jaký to má smysl vláčet nás blátem a dělat z nás předmět skandálu? Já chci pokoj a klid, pane Markhame. Už tady dlouho nebudu, tak proč bych měla mít dům plný policajtů jenom proto, že Julie a Chester dostali, co jim patřilo za to, jak mě zanedbávali a nechávali mě tu trpět samotnou? Jsem stará osoba a mrzák, a zasloužím si trochu ohledu.“

Tvář se jí zachmuřila a hlas zdrsněl.

„Vy nemáte právo obracet mi dům vzhůru nohama a takhle neslýchaně mi ztrpčovat život! Od chvíle, kdy celý ten zmatek začal, jsem si ani na chvilku neodpočinula a páteř mě bolí, že sotva mohu dýchat.“ Několikrát se namáhavě nadýchla a oči jí rozhořčeně zasvítily. „Od svých dětí už slušné zacházení nečekám — jsou bezcitné a bezohledné. Ale vy, pane Markhame — vy jste cizí člověk: proč byste mě měl mučit vším tím rozčilováním? Je to neslýchané — nelidské!“

„Je mi líto, jestli vás přítomnost služebníků zákona ve vašem domě ruší,“ odpověděl Markham s vážnou tváří, „ale nemám na vybranou. Když byl spáchán zločin, je mou povinností ho vyšetřit a použít všech možností, které mám k dispozici, abych pachatele odevzdal spravedlnosti.“

„Spravedlnosti!“ opakovala stará paní opovržlivě. „Spravedlnost už byla vykonána. Byla jsem pomstěna za to, jak se se mnou zacházelo po všechna ta léta, co tu takhle bezmocně ležím.“

V její kruté a nesmiřitelné nenávisti k vlastním dětem i v chladnokrevném uspokojení, které zřejmě čerpala ze skutečnosti, že dvě z nich byly potrestány smrtí, bylo cosi odpuzujícího. Markham byl od přírody soucitný člověk, ale nyní se v něm všechno vzbouřilo.

„Ať vám zavraždění vašeho syna a dcery působí sebevětší uspokojení, milostivá paní,“ řekl chladně, „nezbavuje mě to povinnosti nalézt vraha. — Chtěla jste mi říci ještě něco jiného?“

Paní Greenová chvíli mlčela, jen v tváři jí škubalo bezmocným vztekem. Pohled, který vrhla na Markhama, byl téměř zběsilý. Ale pak jí náhle všechna bojovnost vyprchala z očí a hluboce si povzdechla.

„Můžete jít. Nic víc jsem vám nechtěla říci. Ostatně, komu záleží na bezmocné staré osobě, jako jsem já? Měla bych už

touto dobou vědět, že nikdo nemyslí na moje pohodlí, zatímco já tu ležím tak sama, bez pomoci — každému na obtíž."

Její naříkavý, sebelítostivý hlas nás pronásledoval ještě potom, když jsme jí konečně unikli na chodbu.

„Tak se mi zdá, Markhame," řekl Vance, když jsme sestoupili do haly, „že naše královna matka neuvažuje tak docela nerozumně. Její návrh stojí za úvahu. Břeský hlas povinnosti vás sice vyzývá k dalšímu pátrání, ale — řekněte sám — kterým směrem? V tomto domě není nic normální — nic tu neodpovídá všednímu zdravému rozumu. Proč byste nepřijal její radu a nenechal to plavat? I kdybyste se dověděl pravdu, bylo by to patrně jen Pyrrhovo vítězství. Obávám se, že pravda bude ještě strašnější než samotné vraždy."

Markham mu ani neodpověděl; byl zvyklý na Vanceovy kacířské řeči a také věděl, že sám Vance by byl poslední, kdo by zahodil nerozřešený problém.

„My přece máme odkud začít, pane Vance," prohodil Heath vážně, ale bez velkého nadšení. „Máme tu například ty šlépěje; a musíme najít ten ztracený revolver. Dubois nahoře snímá daktyloskopické otisky. A co nejdřív dostaneme materiál o služebných. Nikdo nemůže říct, co za pár dní vyjde najevo. Do večera už bude na případu pracovat tucet mých lidí."

„Jaká snaživost, seržante! Ale pravda se skrývá v atmosféře tohoto starého domu, a ne ve stopách. Je tady někde v té veteši; číhá na nás z temných koutů a za dveřmi. Možná přímo tady v hale."

V jeho hlase zaznívalo tak silné znepokojení, že se na něho Markham rychle podíval.

„Myslím, že máte pravdu, Vanci," zabručel. „Ale jak na to?"

„To na mou duši nevím. Jak se třeba chodí na strašidla? To víte, já jsem s duchy nikdy neměl bližší styky."

„Teď mluvíte nesmysly!" Markham si zlostně oblékl zimník a otočil se k Heathovi. „Pusťte se do toho, seržante, a zůstaňte se mnou ve styku. Kdyby vaše pátrání nikam nevedlo, promluvíme si o tom, co dál."

A Markham, Vance a já jsme nastoupili do auta, které na nás čekalo před domem.

/KAPITOLA XII/

/VYJÍŽĎKA AUTEM/

/12. listopadu — 25. listopadu/

Pátrání probíhalo v duchu nejlepších tradic newyorské policie. Znalec střelných zbraní kapitán Carl Hagedorn[1]) vědecky prozkoumal střely.

Konstatoval podle charakteristického vrtu v hlavni, že všechny tři rány byly vypáleny z jednoho revolveru. Podařilo se mu rovněž zjistit, že zbraň, jíž bylo použito, je starý typ revolveru Smith & Wesson, který už se nevyrábí. Ale ačkoli tento nález potvrzoval teorii, že vražednou zbraní je ztracený revolver Chestera Greena, ničím nepřispěl k dosud zjištěným nebo předpokládaným faktům. Znalec lupičského nářadí inspektor Conrad Brenner[2]) systematicky ohledal místo činu, aby zjistil případné známky násilného vloupání, ale žádné nenalezl.

Dubois a jeho mladší kolega Bellamy — dva nejlepší znalci daktyloskopie od newyorské policie — vzali otisky prstů všem členům domácnosti včetně doktora Von Blona. Tyto otisky pak porovnali s těmi, které byly nalezeny v horní chodbě a v pokojích, kde došlo ke střelbě. Když však skončili tento zdlouhavý proces, nezbyl jim jediný otisk, který by nemohli identifikovat; a všechny otisky, které nalezli a ofotografovali, měly své logické odůvodnění.

Přezůvky Chestera Greena poslal Heath kapitánu Jerymovi, a ten je pečlivě porovnal s údaji a vzorky, které pořídil Snitkin. Ale nic nového na nich neobjevil. Kapitán Jerym sdělil, že stopy ve sněhu udělaly přezůvky, které dostal k prozkoumání, anebo jiný pár přesně stejné velikosti i stáří. A prohlásil, že podle svého dobrého svědomí víc říci nemůže.

Bylo zjištěno, že s výjimkou Chestera a Rexe nikdo jiný v sídle Greenů nevlastní ani galoše, ani přezůvky; a Rexovy

[1]) Kapitán Hagedorn byl expert, který poskytl Vanceovi technické údaje při vyšetřování Bensonovy vraždy a umožnil mu tak zjistit vrahovu výšku.

[2]) Byl to inspektor Brenner, kdo prozkoumal vypáčenou skříňku na klenoty v případě Margarety Odellové a podal o ní dobrozdání.

přezůvky byly sedmičky — o tři čísla menší než ty, které byly nalezeny v Chesterově šatníku. Sproot nosil pouze gumové holínky číslo osm; a doktor Von Blon, který v zimě nosil kamaše, bral si do deště jen gumové sandály.

Hledání revolveru zabralo několik dní. Heath svěřil tento úkol dvěma mužům speciálně vyškoleným pro podobný druh práce, a vybavil je příkazem k domovní prohlídce pro případ, že by narazili na odpor. Ale nikdo jim žádné překážky nekladl. Systematicky proslídili dům od sklepa po půdu, a prohledali dokonce i ložnici paní Greenové. Stará paní sice zpočátku proti tomu protestovala, ale nakonec svolila, a dokonce projevila jisté známky zklamání, když prohlídka skončila. Prohledána nebyla pouze knihovna Tobiase Greena. Vzhledem k tomu, že paní Greenová nikdy nedala klíč od ní z ruky a nikomu nedovolila do místnosti vkročit od smrti svého manžela, rozhodl se Heath, že nebude naléhat, když mu stroze odmítla klíč vydat. Jinak Heathovi lidé prohledali dům do posledního koutku. Ale přes všechnu námahu nenašli po revolveru ani stopu.

Výsledek soudní pitvy se v ničem nelišil od předběžného nálezu doktora Doremuse. Julie i Chester zemřeli oba okamžitě, následkem proniknutí střely do srdce; výstřel byl vypálen z bezprostřední blízkosti. U žádné z obou mrtvol nebyla zjištěna jiná možná příčina smrti; a nenesly také stopy zápasu.

V blízkosti domu Greenových nebyl po žádnou z kritických nocí viděn někdo neznámý ani podezřelý, ačkoli bylo nalezeno několik osob, které v tu dobu byly v sousedství; a obuvník, který bydlel v 53. ulici přímo naproti domu Greenových, vypověděl, že v obou případech v době vraždy seděl u okna a kouřil poslední dýmku před spaním a že může odpřísáhnout, že touto částí ulice nikdo neprošel.

Přesto ochranná stráž nebyla odvolána. Ve dne v noci střežily hlídky oba vchody do zahrady, a přísně kontrolovaly každého, kdo do domu přicházel nebo z něho odcházel. Jejich přísnost byla tak veliká, že dokonce dodavatelé nejběžnějšího zboží se jen stěží dostali do domu.

Materiály získané z minulosti služebných neobsahovaly žádné zajímavé podrobnosti, ale všechna zjištěná fakta spíš vylučovala jednotlivé osoby z jakékoli možné souvislosti se zločiny. Ukázalo se, že mladší komorná Bartonová, která odešla od Greenových nazítří po druhé tragédii, je dcera počest-

ného dělníka z Jersey City. Pověst měla dobrou a všichni její přátelé byli lidé stejně počestní jako neškodní.

Hemmingová byla vdova po kovodělníkovi z Altoony ve státě Pennsylvania, jemuž vedla domácnost až do jeho smrti. Potom nastoupila místo u Greenových. Její sousedé se pamatovali, že už tenkrát byla fanaticky pobožná a že svého manžela vedla přísně a se zbožným nadšením po úzké cestě nucené mravnosti. Když ho zabil výbuch kotle, prohlásila, že ho skolila ruka boží za nějaký tajný hřích. Přátel měla v New Yorku málo: většinou to byli členové malé kongregace baptistů na East Side.

Letního zahradníka — staršího Poláka jménem Krimski — nalezli v jednom harlemském saloonu úplně ochromeného účinkem syntetické whisky — v kterémžto stavu blažené nečinnosti setrvával víceméně soustavně od konce léta. Policie ho ihned vyškrtla ze seznamu podezřelých.

Pátrání po zvycích a stycích paní Mannheimové a Sproota nepřineslo vůbec nic. Oba se chovali vždy vzorně, a jejich styk s vnějším světem byl tak nepatrný, že prakticky neexistoval. Sproot zřejmě neměl žádné přátele, a jeho známosti se omezovaly na jednoho anglického komorníka z Park Avenue a na obchodníky ze sousedství. Byl od přírody samotář, a pokud se snad vůbec někdy věnoval nějaké zábavě, činil tak přísně soukromě. Paní Mannheimová od té doby, co přijala po smrti svého manžela zaměstnání v rodině Greenů, jen zřídkakdy opustila dům, a kromě členů domácnosti v New Yorku nikoho neznala.

Tyto zprávy zklamaly poslední naděje seržanta Heatha, že snad nalezne řešení záhady Greenů pomocí spolupachatele uvnitř domu.

„Obávám se, že už teď nemůžeme hledat pachatele v domě," povzdechl si Heath jednoho rána, několik dní po Chesterově vraždě, Markhamovi.

Vance, který byl přítomen, se na něho lenivě podíval:

„To bych netvrdil, seržante. Naopak, bylo to nepochybně provedeno zevnitř, ačkoli ne tak, jak jste to měl na mysli."

„To chcete říct, že to udělal někdo z rodiny?"

„Možná — něco na ten způsob." Vance zamyšleně zatáhl z cigarety. „Ale já jsem to myslel trochu jinak. Hlavní vinu, abych tak řekl, tu má celková situace, souhrn okolností — krátce atmosféra. Původcem zločinů je jakási nezachytitelná jedovatá látka. A tu vylučuje samo sídlo Greenů."

„To bych si užil, kdybych se pokoušel zatknout atmosféru — anebo tu vaši jedovatinu," posupně se ušklíbl Heath.

„Copak o to, seržante, ona je tu někde skutečně oběť z masa a kostí, která čeká na vaše želízka — abych tak řekl — nástroj té atmosféry."

Markham, který studoval různé spisy týkající se případu, zhluboka vzdychl a opřel se o židli.

„Kdyby Bůh dal," prohodil trpce, „a ten váš nástroj nám poskytl nějaký náznak o své identitě. Noviny do nás řežou jako zběsilé. Zase jsem tu měl ráno novináře."

Je pravda, že se v novinářské historii New Yorku málokdy vyskytl případ, který by tak trvale uchvátil fantazii veřejnosti. Vraždu Julie a postřelení Ady zpracovaly noviny sice senzacechtivě, ale bez zvláštního vzrušení; zato po zavraždění Chestera Greena zavládl v novinových článcích zcela jiný duch, jakási morbidní romantika, která znovu oživila zapomenuté stránky kriminální historie.[1])

Celé sloupce byly věnovány rodinné historii Greenů. Z rodinných archívů se dolovaly zapadlé rozinky. Životopis starého Tobiase Greena byl přeorán křížem krážem, a příběhy z jeho mládí se staly veřejným majetkem. Všechny tyto senzační reportáže byly doprovázeny fotografiemi členů rodiny, a samo staré sídlo Greenů, ofotografované ze všech stran, pravidelně doplňovalo barvité líčení zločinů, které tam byly nedávno spáchány.

Zprávy o vraždách v rodině Greenů se rozletěly po celé Americe, a dokonce se objevily i na stránkách evropského tisku. V souvislosti s význačným společenským postavením rodiny Greenů a s romantickou minulostí jejích zakladatelů obě tragédie příjemně dráždily morbidní a snobské sklony veřejnosti.

Bylo přirozené, že představitelé tisku neustále obléhali úřad veřejného žalobce; a bylo stejně přirozené, že jak Heath, tak Markham těžce nesli trvalý neúspěch všech svých pokusů o dopadení pachatele. Markham svolal řadu porad a při každé z nich se celá situace znovu důkladně probírala; ale při

[1]) Mezi slavné případy, k nimž se přirovnávalo vraždění u Greenů, patřily hromadné vraždy Landrua, Jean-Baptiste Tropmanna, Fritze Haarmanna a Belle Gunnessové; travičská aféra Van der Lindena v Holandsku; případ škrtiče Bély Kisse a jeho plechových sudů; vraždy doktora Williama Palmera v Rugeley; vraždy v hostinci Bendersových; a bestiální vražda Benjamina Nathana.

žádné z porad nevyplynul jediný nový námět. Dva týdny po vraždě Chestera Greena to vypadalo, že případ nebude nikdy vyřešen.

Avšak během těch čtrnácti dnů nezůstával Vance nečinný. Případ ho tak hluboce zaujal, že od onoho rána, kdy Chester Greene přišel požádat Markhama o pomoc, ani na okamžik ho nepustil z mysli. Málo o něm mluvil, ale zúčastnil se každé porady u Markhama, a z jeho náhodných poznámek jsem věděl, že ho problém fascinuje a dráždí zároveň.

Vance byl tak pevně přesvědčen, že tajemství zločinů, které se odehrály v sídle Greenů, je třeba hledat v domě samém, že dům úmyslně několikrát navštívil soukromě, bez Markhama. Markham sám tam od druhé vraždy zašel jen jednou. Ne že by se vyhýbal svým povinnostem; avšak nemohl tam v dané situaci nic pořídit, a běžná agenda jeho úřadu byla v tu dobu mimořádně rozsáhlá.[1])

Na Sibellino přání se pohřeb Julie i Chestera konal společně; na rozloučení se zesnulými v soukromé kapli Malcolmova pohřebního ústavu byli pozváni jen nejbližší přátelé (přesto se před budovou shromáždil zástup zvědavců, které přilákala senzace); obřad na Woodlawnském hřbitově se konal v úzkém rodinném kruhu. Sibellu a Rexe doprovázel do kaple doktor Von Blon a po dobu bohoslužby seděl vedle nich. Ada, ačkoli se rychle zotavovala, nesměla ještě vycházet z domu; a paní Greenová se samozřejmě pro nemoc nemohla zúčastnit, ačkoli si myslím, že by na pohřeb nebyla šla v žádném případě, protože se hned zpočátku rozhodně postavila proti návrhu, aby se bohoslužba konala v jejím domě.

Vance vykonal svou první neoficiální návštěvu v sídle Greenů den po pohřbu. Sibella ho uvítala bez nejmenší známky překvapení.

„To jsem ráda, že jste přišel," řekla téměř radostně. „Hned jak jsem vás poprvé viděla, věděla jsem, že nejste od policie. Dovedl byste si představit policajta, který kouří cigarety značky *Regie?* A já si strašně potřebuji s někým promluvit. Moji známí se mi samozřejmě vyhýbají jako čert kříži. Od té doby, co Julie opustila tento prašivý život, už mě nikdy nikdo ne-

[1]) Tehdy byla na pořadu aféra znečištěného mléka, jejíž projednávání právě přišlo před soud. Současně byla též v proudu kampaň proti hazardním hrám, a v obou těchto případech byl úřad veřejného žalobce pověřen obžalobou.

pozval. Patrně z takzvané úcty k mrtvým. A zrovna, když nejvíc potřebuji nějaké rozptýlení!"

Sibella zazvonila na sluhu a objednala čaj.

„Sproot totiž vaří daleko lepší čaj než kávu," pokračovala s jakousi nervózní ironií. „To byl včera podařený den! Takový pohřeb je hnusná fraška. Měla jsem co dělat, abych zachovala vážný obličej, když ten učený páter začal vynášet drahé zesnulé do nebe. A přitom s ním, chudákem, celou dobu lomcovala morbidní zvědavost. Ale určitě mu to dělalo tak dobře, že by si ani nestěžoval, kdybych mu za jeho laskavá slova zapomněla poslat šek..."

Sproot přinesl čaj. Když byl na odchodu, Sibella se k němu obrátila v náhlém rozmaru.

„Já už čaj nemohu ani vidět. Přineste mi whisky." Tázavě zvedla oči na Vance, ale ten trval na tom, že má raději čaj; a tak si Sibella popíjela whisky sama.

„Tyhle dny strašně potřebuji nějaký životobudič," vysvětlovala ležérně. „Ona mi tahle středověká haluzna pomalu leze na mé mladé pocuchané nervy. A břímě slávy je vskutku přetěžké. Já jsem totiž dneska opravdu slavná osoba. Vlastně všichni Greenové jsou dneska slavní. Nikdy jsem si nemyslela, že pouhá vražda může nějaké rodině přinést tak dokonale iracionální věhlas. Třeba se na to konto dostanu do Hollywoodu."

Sibella se zasmála, a její smích mi připadal poněkud křečovitý.

„To vám je legrace! Dokonce máti se baví. Dává si nosit všechny noviny, a čte si, co se o nás píše, od a až do zet — což je ovšem pravé požehnání, protože nás kvůli tomu pomalu zapomněla sekýrovat; už kolik dní jsem neslyšela ani slovo o její páteři. Bůh utišil vítr — anebo jsem si to spletla s nějakým jiným citátem o větru? Mně se klasikové vždycky hrozně pletou."

V tomto nevážném tónu pokračovala Sibella ještě dobré půl hodiny. Nedovedl jsem však rozeznat, zda je to u ní skutečný cynismus, nebo spíš statečný pokus nějak překonat chmury tragédie, které jí visely nad hlavou. Vance poslouchal se zájmem, zřejmě pobaven. Asi u Sibelly vycítil potřebu duševní úlevy; ale dlouho předtím, než jsme odešli, zavedl opět rozhovor na věci zcela všední. Při loučení na nás Sibella naléhala, abychom zase co nejdříve přišli.

„Vy dovedete člověka tak uklidnit, pane Vanci," řekla. „Jak

vidím, nejste mravokárce; a ani jednou jste mi nekondoloval ke ztrátě, která mě postihla. Zaplať pánbůh, že my Greenové nemáme žádné příbuzné, aby se sem na nás sesypali a zkrápěli nás slzami. To bych asi skočila z okna."

Během týdne jsme Sibellu navštívili ještě dvakrát, a pokaždé nás srdečně přivítala. Byla stále stejně veselá. Cítila-li hrůzu toho, co se tak náhle a neočekávaně sneslo na její domov, dovedla to dobře skrývat. Jen z její potřeby se vymluvit a z její úzkostlivé snahy vyhnout se jakékoli známce smutku jsem vytušil, že na ní strašlivé události, které prožila, přece jen zanechaly stopy.

Při žádné ze svých návštěv se Vance nezmínil o zločinech přímo; a jeho chování mi připadalo čím dál podivnější. Zřejmě se snažil něco dovědět, ale stále mi nebylo jasné, jak se chce touto nesoustavnou metodou něčeho dopátrat. Kdybych ho neznal, mohl jsem si myslet, že se o Sibellu osobně zajímá; ale takovou myšlenku jsem zapudil dřív, než se zrodila. Všiml jsem si však, jak po každé návštěvě bývá podivně zamyšlený. Jednou večer po rozmluvě se Sibellou seděl celou hodinu u krbu v obývacím pokoji a za celou tu dobu ani jednou neobrátil list v rozevřené knize Leonarda da Vinciho „Trattati della pittura", kterou držel v ruce.

Při jedné ze svých návštěv v sídle Greenů se Vance také setkal s Rexem. Rex se zpočátku mračil a projevoval nelibost nad naší přítomností, ale než jsme odešli, Vance už se s ním bavil o takových tématech, jako je Einsteinova teorie relativity, Moulton-Chamberlainova planetární hypotéza a Poincaréova nauka o číslech, a to na úrovni zcela mimo dosah chápání pro laika, jako jsem já. Během diskuse Rex roztál do téměř vlídného tónu, a při loučení si dokonce s Vancem potřásl rukou.

Jindy zas Vance požádal Sibellu, aby směl složit poklonu staré paní Greenové. Hned zpočátku se staré paní omluvil — polooficiálním tónem — za nepříjemnosti, které jí policie způsobila, a tím se ihned vlichotil do její přízně. Projevil veliký zájem o její zdravotní stav a dlouze se jí vyptával na její chorobu — na ochrnuté nohy, na bolesti v páteři a na příznaky jejího neklidu. Jeho soucitně starostlivý výraz vyvolal z její strany obšírnou a podrobnou jeremiádu.

Dvakrát mluvil Vance s Adou, která už opět chodila, ač s rukou v pásce. Avšak z nepochopitelných důvodů jevila Ada v jeho přítomnosti až divokou plachost. Během jedné naší ná-

vštěvy u Greenových přišel i Von Blon, a Vance vyvinul mimořádné úsilí, aby si s ním mohl dlouze pohovořit.

Jak jsem řekl, nemohl jsem se dopídit důvodu všech těch zdánlivě bezcílných společenských konverzací, při nichž se Vance nikdy nezmínil o nedávných tragédiích, leda zcela nepřímo; zdálo se naopak, že se tomu předmětu záměrně vyhýbá. Avšak přes všechno jeho ležérní chování jsem si všiml, jak bedlivě pozoruje všechny obyvatele domu. Neunikl mu sebemenší odstín hlasu, sebenepatrnější reakce. Věděl jsem, že střádá dojmy, že analyzuje chování a bedlivě zkoumá psychologický mechanismus každé osoby, s kterou mluví.

Při čtvrté nebo páté návštěvě v sídle Greenů došlo k epizodě, kterou zde musím zaznamenat, aby se tak osvětlil další vývoj případu. Tehdy jsem jí nevěnoval zvláštní pozornost, ale ačkoli se původně jevila jako triviální, ukázalo se za několik málo dní, že byla mimořádně zlověstná. Vlastně nebýt této epizody, kdoví k jakým hrůzným koncům by byla krvavá tragédie Greenů dospěla; neboť Vance — v jednom ze svých podivných duševních záblesků, které sice vypadaly jako výsledek intuice, ale byly ve skutečnosti plodem dlouhé a složité úvahy — si v jistém kritickém okamžiku tuto epizodu připomněl a bleskově si ji spojil s jinými drobnými událostmi, které se samy o sobě zdály zcela bezvýznamné, ale uvedeny do patřičné souvislosti, nabývaly nesmírného a děsivého významu.

V druhém týdnu po Chesterově smrti se počasí výrazně zmírnilo. Zažili jsme několik krásných slunných dnů, chladných, ale osvěžujících. Sníh téměř úplně zmizel a země byla suchá, bez bláta, které obvykle doprovází oblevu. Ve čtvrtek jsme s Vancem přišli ke Greenovým dřív než obyčejně. Před branou stálo auto doktora Von Blona.

„Vida," poznamenal Vance, „doufám, že rodinný Paracelsus ještě není na odchodu. Ten člověk mě přitahuje, a jeho vztahy k rodině Greenů dráždí moji zvědavost."

Když jsme vstoupili do haly, zjistili jsme, že se Von Blon vskutku chystá k odchodu. Vedle něho stály Sibella a Ada, obě zahalené v kožiších, a zřejmě se někam chystaly s ním.

„Dneska je tak krásně," vysvětloval Von Blon poněkud rozpačitě, „že jsem si řekl, že tady děvčata trochu vyvezu na vzduch."

„A vy s panem Van Dinem pojedete s námi," vmísila se Sibella a mile se usmála na Vance. „Kdyby snad doktorův

temperamentní způsob jízdy neblaze působil na vaši srdeční činnost, slibuji vám, že převezmu volant sama. Řídím totiž docela slušně."

Všiml jsem si, že to doktora Von Blona poněkud rozladilo; Vance však přijal pozvání bez rozpaků; a za okamžik už jsme vyjeli napříč městem, pohodlně usazeni v doktorově velkém daimleru. Sibella seděla vpředu vedle Von Blona, Ada vzadu mezi námi.

Dali jsme se severní Pátou avenue, projeli Central Parkem k 72. ulici a zabočili na Riverside Drive. Řeka Hudson ležela pod námi jako široký pruh stepní trávy a v klidném jasném odpoledním vzduchu se jerseyské ohrady na druhém břehu ostře rýsovaly jako na kresbě od Degase. U Dyckman Street jsme vyjeli na Brodway a o něco severněji jsme odbočili doleva na Palisade Avenue podél starých zahrad na břehu řeky. Projeli jsme soukromou cestou mezi živými ploty, znovu se ocitli ve vnitrozemí, a po Sycamore Avenue jsme vyjeli na Riverdale Road. Projeli jsme Yonkersem, po Severní Brodwayi jsme zamířili na Hastings. Vyhnuli jsme se Longue Vue Hillu a za Dobbs Ferry jsme se připojili na Hudson Road. U ardsleyského golfového hřiště jsme znovu odbočili západním směrem, a dostali se opět k řece. Za ardsleyským nádražím stoupala po svahu podél řeky úzká štěrková silnice; a místo abychom pokračovali po hlavní silnici k východu, dali jsme se vzhůru tou opuštěnou cestou a vyjeli po ní na jakousi travnatou planinu.

Asi o míli dál — přibližně na půl cestě mezi Ardsley a Tarrytownem — se přímo před námi vynořil kulatý pahorek, podobný obrovskému bludnému kameni. Když jsme dojeli k jeho úpatí, cesta se stočila prudce k západu kolem skalnatého výstupku. Byla to ostrá a nebezpečná zatáčka. Po jedné straně se nad námi tyčil příkrý svah kopce, po druhé straně klesala strmá skalní stěna dolů do řeky. Tento kraj silnice chránilo lehké dřevěné zábradlí, ale nechápal jsem, jakou ochranu by mohlo poskytnout bravurnímu nebo neopatrnému jezdci.

Na nejvysunutějším místě zatáčky Von Blon zastavil tak, že přední kola mířila přímo do propasti. Před námi se na obě strany rozkládal překrásný výhled na Hudson. Byli jsme tu odříznuti od světa, neboť kopec za námi úplně uzavíral pohled do kraje.

Chvíli jsme tak seděli a vnímali neobvyklou podívanou. Pak

promluvila Sibella. Její hlas zněl rozmarně, ale zvláštní vyzývavý tón měnil jeho kvalitu.

„Není tohle báječné místo pro vraždu?“ zvolala a vyklonila se, aby se podívala na skalnatý sráz pod námi. „Proč riskovat střílení, když stačí prostě někoho vyvézt na výlet na tuhle pěknou silničku, vyskočit z vozu a nechat ho sletět se vším všudy do řeky? Byla by to jen zas další nešťastná automobilová nehoda — a nikdo by nic nevěděl... Tak mám dojem, že se asi dám vážně na zločineckou dráhu.“

Cítil jsem, jak se Ada zachvěla, a všiml jsem si, že zbledla. Vzhledem k strašnému otřesu, který její sestra nedávno prožila, připadala mi Sibellina poznámka zvlášť bezcitná a neuvážená. Von Blona zřejmě také zarazila surovost jejích slov, protože se po ní zděšeně ohlédl.

Vance se rychle podíval na Adu, a pak se pokusil rozptýlit trapné ticho tím, že poznamenal lehce:

„My se ale přesto nebojíme, slečno Greenová; já si totiž myslím, že za tak nádherného počasí, jako je dneska, nemůže nikdo vážně uvažovat o zločinecké kariéře. V podobných okamžicích je Tainova teorie o klimatických vlivech nesmírně uklidňující.“

Von Blon neřekl nic, ale jeho vyčítavý pohled neopouštěl Sibellinu tvář.

„Prosím vás, jeďme domů!“ zvolala Ada srdcervoucím hlasem a schoulila se pod vlněnou pokrývku, jako by se bylo náhle ochladilo.

Von Blon beze slova vycouval, a za okamžik už jsme byli na zpáteční cestě do města.

/KAPITOLA XIII/

/TŘETÍ TRAGÉDIE/

/28. a 30. listopadu/

Příští neděli, 28. listopadu, pozval Markham inspektora Morana a seržanta Heatha na večer do svého klubu k neformální poradě. Vance a já jsme s Markhamem večeřeli a byli jsme přítomni, když se oba policisté dostavili. Sesedli jsme se v Markhamově oblíbeném koutku klubovní haly, a za chvíli už byla debata o vraždách Greenů v plném proudu.

„Já nemohu pochopit," řekl Markham hlasem ještě tišším než obvykle, „že se nevyskytlo nic, na co by se mohlo pátrání soustředit. Při běžném případu vraždy je vždy několik směrů, jimiž je možno pátrat, i když se hned napoprvé nepadne na ten pravý. Ale zdá se, že v našem případě se opravdu nemáme čeho chytit."

„Já bych řekl, že už sám tento fakt je výraznou charakteristikou případu, kterou bychom neměli přehlížet, nezdá se vám?" namítl Vance. „Je to indicie zcela zásadní důležitosti, a kdybychom jen dovedli zhodnotit její význam, patrně bychom už byli na cestě k řešení."

„Pěkná indicie!" zavrčel Heath. „ ‚Jaké máte indicie, seržante?' zeptá se inspektor. ‚Mám indicii jako hrom,' já na to. ‚A co je to?' zeptá se inspektor a já na to: ‚Fakt, že nemám vůbec čeho se chytit.' "

Vance se usmál.

„Nesmíte všechno brát tak doslovně, seržante. Já jsem se jen pokoušel ze svého ryze laického hlediska říci asi toto: když v nějakém případě nejsou žádné indicie — žádný *point de départ,* žádná evidentní stopa — je člověk oprávněn považovat všechno za indicii — nebo spíš za součást hlavolamu. Samozřejmě, nejtěžší je spojit mezi sebou všechny ty zdánlivě nesourodé kousky. Já si naopak myslím, že máme v ruce nejméně stovku indicií; ale žádná z nich nedává smysl, dokud nějak nesouvisí s ostatním. To máte jako ty všelijaké přesmyčky a podobné hloupé hádanky, kdy luštitel musí srovnat zpřeházená jednotlivá písmena do srozumitelného slova nebo věty."

„Mohl byste mi vyjmenovat aspoň osm nebo deset příkladů z té vaší stovky indicií?“ požádal Heath Vance ironicky. „Já už bych opravdu rád začal s něčím určitým.“

„Sám je znáte všechny, seržante.“ Vance se nehodlal dát svést Heathovým vtipkováním. „Řekl bych, že prakticky všechno, co se stalo od okamžiku, kdy přišlo první hlášení, můžeme považovat za indicii.“

„Já vím!“ Heath znovu upadl do chmurné nálady. „Šlépěje, zmizení revolveru, šramot, který Rex slyšel na chodbě. Ale tohle všechno nás zavedlo do slepé uličky.“

„Copak tohle!“ Vance vypustil ke stropu stuhu modrého kouře. „Ano, jsou to svým způsobem indicie. Ale já jsem měl konkrétně na mysli poměry v domě Greenových — strukturu tamního prostředí — psychologické prvky situace.“

„Nezačínejte mi zas se svými metafyzickými hypotézami,“ okřikl ho Markham. „Buď najdeme praktický *modus operandi*, nebo musíme uznat svou prohru.“

„Ale Markhame, kamaráde, vždyť vy skutečně prohrajete, když se vám nepodaří srovnat vaše chaotická fakta do nějakého pořádku. A to můžete dokázat jen trpělivou analýzou.“

„Dejte mi pár faktů, která mají nějaký smysl,“ vyzval ho Heath, „a já vám je srovnám našup.“

„Seržant má pravdu,“ poznamenal k tomu Markham. „Uznejte, že až dosud nemáme žádný významný fakt, s nímž bychom mohli pracovat.“

„Však ono jich bude víc.“

Inspektor Moran se napřímil a oči se mu zúžily.

„Jak to myslíte, pane Vanci?“ Vanceova poznámka v něm zřejmě rozezvučela sympatickou strunu.

„Ono to ještě neskončilo,“ pronesl Vance nezvykle chmurně. „Obraz není dokončený. Než pokryje celé plátno, dojde ještě k dalším tragédiím. A to děsivé na tom je, že nemáme možnost tomu zabránit. Ta ohavnost pracuje dál a nic ji nezastaví.“

„Vy to také cítíte?“ Moranův hlas zněl zvučněji než obvykle. „Panebože! Tohle je první případ, který mi náhání strach.“

„Nezapomeňte,“ namítl Heath, avšak bez valného přesvědčení, „že hlídáme dům ve dne v noci.“

„To není žádná záruka, seržante,“ prohlásil Vance. „Vrah je v domě, je součástí smrtící atmosféry uvnitř. Žije tam léta, otravován jedem, který vylučuje samo kamenné zdivo domu.“

Heath zvedl hlavu.

„Myslíte, že je to člen rodiny? To už jste jednou říkal."

„Nemusí to být člen rodiny. Může to být někdo, kdo se stal obětí zrůdné situace, která se zrodila z patriarchálních názorů Tobiase Greena."

„Co kdybychom nasadili někoho dovnitř, aby nám na věci dohlédl," navrhl inspektor Moran. „Anebo bychom se mohli pokusit přemluvit jednotlivé členy rodiny, aby se odstěhovali každý jinam."

Vance pomalu zavrtěl hlavou.

„Špeh v domě by nebyl nic platný. Vždyť dnes tam jeden špehuje druhého, všichni se navzájem hlídají, žijí ve strachu a nedůvěře. A pokud jde o rozptýlení rodiny: nejenže byste zjistil, že stará paní Greenová vládne veškerými penězi, což je zatracená překážka, ale mimoto byste narazil na nejrůznější komplikace vyplývající z Tobiasovy závěti. Pokud vím, nedostane nikdo ani dolar, dokud nebudou červi žrát Tobiasovu mrtvolu po čtvrt století. I kdyby se vám podařilo rozptýlit zbytky Greenova rodu a kdybyste dům zamkl, vraha byste tím nelikvidoval. A neskončilo by to, dokud byste mu nevrazil do srdce očišťující kůl."

„To už jste se dal na vampyrismus, Vanci?" Markhamovi už zřejmě povolovaly nervy. „Máme snad nakreslit kolem domu křídový kruh a rozvěsit po dvoře česnek?"

Markhamova výstřední poznámka, svědčící o beznaději, do níž byl dohnán, vyjadřovala zoufalství nás všech. Nastala dlouhá odmlka. Heath se první vrátil k praktickému pohledu.

„Vy jste mluvil o závěti starého Greena, pane Vance. A já si tak myslím, že kdybychom znali všechny podmínky té závěti, přišli bychom možná na něco, co by nám pomohlo. Je tu miliónový majetek, a pokud vím, on ho celý odkázal staré paní. A zajímalo by mě, jestli má právo jím disponovat, jak chce. A taky bych rád věděl, jakou závěť napsala stará paní. Když je v sázce tolik peněz, třeba by se tu nějaký motiv našel."

„Správně — správně!" Vance pohlédl na Heatha s nelíčeným obdivem. „Tohle je nejrozumnější nápad, jaký kdo dosud vyslovil. Gratuluji, seržante. Ano, peníze starého Tobiase by mohly nějak souviset s naším případem. Možná že ne přímo; ale vliv těch peněz — působení jejich skryté moci — nesporně má s těmito zločiny nějakou spojitost. Co tomu říkáte, Markhame? Jak se to dělá, když se člověk chce informovat o něčí závěti?"

Markham chvíli uvažoval.

„Nemyslím, že by to bylo v našem případě zvlášť obtížné. Závěť Tobiase Greena je samozřejmě úředně registrovaná, a já náhodou znám pana Buckwaye, staršího partnera advokátní kanceláře Buckway a Aldine, která pracuje pro rodinu Greenových. Občas se s ním vídám tady v klubu, a prokázal jsem mu několik drobných služeb. Snad se mi podaří ho přemluvit, aby mi důvěrně sdělil podmínky závěti paní Greenové. Zítra zjistím, co v tom oboru mohu udělat."

Za půl hodiny porada skončila a šli jsme domů.

„Obávám se, že nám ty závěti mnoho nepomohou," poznamenal Vance, když pozdě večer popíjel whisky doma u krbu. „Jako všechno ostatní v tomto zapeklitém případě budou sice mít jistý význam, ale my ho pochopíme teprve tehdy, až nám zapadnou do konečného obrazu."

Vstal, přešel ke knihovně a vzal z ní malou knížku.

„A teď si myslím, že *pro tempore* pustím Greenovy z hlavy a ponořím se do „Satyrikonu". Všichni ti vousatí historikové dělají kolem příčin pádu říše římské takový zmatek a zatím věčná odpověď už je obsažena v Petroniově nesmrtelném díle o úpadku Říma."

Vance se usadil a počal obracet listy v knize. Zřejmě se však nedovedl na četbu soustředit a jeho oči neustále odbíhaly od stránek.

Dva dny nato — v úterý 30. listopadu — krátce po desáté ráno telefonoval Markham Vanceovi, aby za ním ihned přišel do kanceláře. Vance se chystal na výstavu černošské plastiky v Moderní galerii,[1]) ale na Markhamovu naléhavou výzvu odložil toto potěšení na dobu pozdější, a za necelé půl hodiny už jsme byli v budově trestního soudu.

„Teď ráno mě volala Ada Greenová, že se mnou musí nutně mluvit," vysvětloval Markham. „Nabídl jsem jí, že ji pošlu Heatha a že se tam případně sám později zastavím. Ale jí zřejmě zvlášť záleželo na tom, abych k nim nechodil, a prohlásila, že raději přijde sama za mnou: že prý jde o něco, o čem se jí bude lépe mluvit mimo dům. Měl jsem dojem, že ji něco rozrušilo, a řekl jsem jí, ať tedy přijde. A pak jsem zavolal vám a poslal jsem pro Heatha."

Vance se usadil a zapálil si cigaretu.

[1]) Moderní galerii tehdy řídil Marius de Zayas, jehož sbírka afrických fetišistických sošek byla snad největší v Americe.

„Já se jí nedivím, že využívá každé příležitosti, aby ze sebe střásla ovzduší, v kterém žije. Soudil bych, že Ada ví něco, co by mohlo být nesmírně cenné pro naše pátrání. Je totiž docela možné, že to v ní dozrálo natolik, že nám řekne, co si skutečně myslí."

Zatímco Vance mluvil, dostavil se Heath, a Markham no stručně seznámil se situací.

„Tak se mi zdá," řekl Heath chmurně, ač se zájmem, „že je to naše jediná šance, jak se dovědět něco, od čeho bychom mohli skutečně začít. Sami jsme nezjistili nic, co by stálo za fajfku tabáku, a když nám někdo nekápne božskou, jsme v koncích."

Deset minut nato uvedli Adu Greenovou. Ačkoli už nebyla pobledlá a nenosila ruku v pásce, vypadala dosud zesláblá. Zato zmizelo rozechvění hlasu i ustrašený výraz, které pro ni byly dosud příznačné.

Sedla si k Markhamovu stolu a chvíli mhouřila oči proti slunci, jako by se rozhodovala, jak začít.

„Týká se to Rexe, pane Markhame," řekla konečně. „Já opravdu nevím, jestli jsem sem měla vůbec chodit — možná, že je to ode mne neloajální..." Ada se prosebně a nerozhodně podívala na Markhama. „Řekněte mi, prosím vás: když někdo něco ví — něco ohavného a nebezpečného o někom velice blízkém a drahém, má to takový člověk říci, když tím může třeba způsobit hrozné věci?"

„Přijde na to," odpověděl Markham vážně. „Jestli za současných okolností víte cokoli, co by mohlo přispět k rozřešení vraždy vašeho bratra a sestry, pak je vaší povinností to říci."

„I když jsem se to dověděla pod rouškou tajnosti?" naléhala Ada. „A když jde o člena mé rodiny?"

„Myslím, že i tehdy," řekl Markham otcovsky. „Byly spáchány dva strašné zločiny, a nemělo by zůstat utajeno nic, co by mohlo odhalit vraha — ať je to kdokoli."

Ada na chvíli odvrátila rozrušenou tvář. Pak s náhlým odhodláním zvedla hlavu.

„Já vám to tedy řeknu... Pamatujete se, jak jste se Rexe ptal na výstřel v mém pokoji a jak vám řekl, že nic neslyšel? Tak on se mi svěřil, pane Markhame, že ten výstřel slyšel. Ale bál se to přiznat, abyste si nemyslel, že je to divné, proč nevstal a nevzbouřil dům."

„Proč tedy zůstal v posteli a předstíral přede všemi, že

spal?“ Markham se snažil krotit živý zájem, který v něm Adino sdělení vzbudilo.

„To právě nechápu. Rex mi to nechtěl říci. Ale určitě pro to měl nějaký důvod — určitě! — a ten důvod ho děsil. Prosila jsem ho, aby mi to řekl, ale jediné jeho vysvětlení bylo, že neslyšel jenom ten výstřel...“

„Jak to ‚jenom‘?“ Markham špatně skrýval své vzrušení. „On tedy slyšel ještě něco jiného, co ho poděsilo? Ale proč vám to nechtěl říci? “

„To je na tom právě to divné. Když jsem na něho naléhala, rozzlobil se. Ale on něco ví — nějaké strašné tajemství. To je jisté... Bože, snad jsem vám to přece jen neměla říkat! Třeba tím přivedu Rexe do neštěstí. Ale myslela jsem si, že byste to měl vědět, když se staly tak strašné věci. Napadlo mě, že byste si snad mohl s Rexem promluvit přímo a nějak ho donutit, aby sám řekl, co ví.“

Ada se znovu prosebně podívala na Markhama, oči plné úzkosti i neurčitého strachu.

„Byla bych tak ráda, kdybyste se ho na to zeptal — a pokusil se zjistit, co to je,“ pokračovala naléhavě. „Cítila bych se bezpečnější kdyby... kdyby...“

Markham přikývl a lehce ji poplácal po ruce.

„Pokusím se to z něho dostat.“

„Ale nezkoušejte to u nás doma,“ řekla Ada rychle. „Kolem je spousta lidí — a Rex by se bál. Zavolejte si ho sem, pane Markhame. Vytáhněte ho z toho příšerného domu někam, kde může mluvit bez obav, že ho někdo uslyší. Rex je teď doma. Zavolejte mu. Řekněte mu, že jsem tu také. Možná, že by se mi podařilo vám pomoci ho přemluvit... Pane Markhame, prosím vás, udělejte mi to k vůli!“

Markham se podíval na hodiny a zrakem přelétl svůj diář. Věděl jsem, že je stejně dychtivý jako Ada, aby sem Rexe dostal a mohl ho vyslechnout, a po krátkém váhání Markham zvedl sluchátko a požádal Swackera, aby ho spojil s domem Greenových. Z toho, co jsem zaslechl z dalšího rozhovoru, bylo jasné, že Markham měl jisté potíže s přesvědčováním Rexe, aby přišel za ním do úřadu, protože se nakonec musel uchýlit k nepřímé hrozbě, že dá Rexe úředně předvést.

„Zřejmě se bojí nějaké léčky,“ poznamenal Markham zamyšleně, když položil sluchátko. „Ale slíbil mi, že se převlékne a ihned sem přijede.“

Na Adině tváři bylo znát úlevu.

„Měla bych vám říci ještě něco," řekla rychle, „ačkoli to možná nic neznamená. Onehdy v noci jsem v zadní části přízemní haly za schodištěm našla kousek papíru — jako vytržený list ze zápisníku. A na něm byl plánek všech našich ložnic v prvním patře, a ve čtyřech pokojích byl namalován křížek — u Julie, u Chestera, u Rexe a u mě. A dole v rohu bylo několik podivných kreseb nebo značek. Srdce protknuté šípem, pak něco, co vypadalo jako papoušek, a takové tři kameny a pod nimi čára..."

Heath se náhle vymrštil, doutník na půl cestě k ústům.

„Papoušek a tři kameny!... A poslyšte, slečno Greenová, nebyla tam taky šipka a na ní nějaká čísla?"

„Byla," odpověděla Ada ochotně. „Ta tam také byla."

Heath strčil doutník do úst a jal se ho žvýkat se zlostným uspokojením.

„Tak tohle něco znamená, pane Markhame," prohlásil se zdržovaným vzrušením v hlase. „To jsou zvláštní symbolické značky evropských zločinců, většinou z Německa a Rakouska."

„Ty kameny náhodou znám," vložil se Vance. „Představují symbol umučení svatého Štěpána, který byl ukamenován. Podle štýrského selského kalendáře jsou jeho emblémem."

„To já sice nevím, pane Vanci," řekl Heath, „ale vím, že je to značka, kterou používají evropští zločinci."

„Nepochybně. Setkal jsem se se všemi těmi značkami, když jsem studoval symbolický jazyk cikánů. Velice poutavé studium." Vance jako by se o Adin objev nijak nezajímal.

„Máte ten papír s sebou, slečno Greenová?" otázal se Markham.

Ada v rozpacích zavrtěla hlavou.

„Bohužel nemám," omlouvala se. „Nemyslela jsem, že je to zvlášť důležité. Měla jsem vám ho přinést?"

„Snad jste ho nezničila?" zeptal se Heath vzrušeně.

„Ne, mám ho. Schovala jsem ho..."

„Ten papír musíme mít, pane Markhame." Heath vstal a přistoupil k Markhamovu stolu. „Možná že je to právě to, co potřebujeme."

„Když o to opravdu tolik stojíte," řekla Ada, „zavolám Rexovi, aby ho přinesl s sebou. Vysvětlím mu, kde ho najde."

„Správně, ušetří nám to cestu." Heath přikývl směrem k Markhamovi. „Pokuste se ho chytit, než odejde z domu, pane Markhame."

Markham zvedl sluchátko a znovu požádal Swackera, aby

ho spojil s Rexem. Po krátkém zdržení se Rex ozval a Markham odevzdal sluchátko Adě.

„Haló, Rexi, miláčku," řekla Ada. „Nezlob se na mě, neděje se nic hrozného... Jen bych tě chtěla poprosit aby ses podíval do naší soukromé poštovní schránky. Najdeš tam zalepenou obálku od mého modrého dopisního papíru. Prosím tě, vezmi ji s sebou sem k panu Markhamovi. A ať tě při tom nikdo nevidí... To je všechno, Rexi. A teď si pospěš, a potom půjdeme spolu někam na oběd."

„Pan Greene se sem dostane nejdřív za půl hodiny," řekl Markham Vanceovi, „a já tu mám plnou čekárnu lidí. Co kdybyste tady s Van Dinem zavedli slečnu Greenovou na burzu a ukázali jí, jak si tam ti blázniví burziáni počínají? Co tomu říkáte, slečno Greenová?"

„Já bych hrozně ráda!" zvolala Ada.

„Nešel byste s námi, seržante?"

„Já?" zavrčel Heath. „Já mám vzrušení dost. Zajdu si zatím na kus řeči za naším plukovníkem.[1])

Zajeli jsme s Adou a Vancem o pár bloků dál do čísla 18 Broad Street. Tam jsme nastoupili do výtahu, prošli jsme vstupní halou (kde nám uniformovaní zřízenci rázně odebrali pláště) a vyšli jsme na galerii pro obecenstvo, odkud bylo vidět celý prostor burzy. Ten den byly obchody velice živé. Křik byl téměř ohlušující a hemžení kolem jednotlivých stánků se podobalo rvačkám uprostřed rozbouřeného davu. Já jsem tu podívanou příliš dobře znal, než aby na mě udělala nějaký zvláštní dojem; a Vance, který nenáviděl hluk a zmatek, přihlížel znechuceně a znuděně. Zato Adin obličej se ihned rozzářil. Oči jí svítily, tváře jen hořely. Hleděla přes zábradlí, plně uchvácena.

„A teď vidíte, slečno Greenová, jak velká je lidská bláhovost," řekl Vance.

„Ale vždyť je to báječné!" odpověděla Ada. „Ti lidé žijí. A něco cítí. Mají zač bojovat."

„Vám by se to líbilo?" usmál se Vance.

„Hrozně. Vždycky jsem toužila dělat něco vzrušujícího — něco... jako tohle..." ukázala rukou na hemžící se dav pod námi.

[1]) Plukovník Benjamin Hanlon, jeden z největších znalců v otázce extradice, byl tehdy velitelem detektivního oddělení při úřadu veřejného žalobce a sídlil v budově trestního soudu.

Po tolika letech jednotvárného obsluhování nemocné stařeny v pochmurném sídle Greenů byla její reakce pochopitelná.

Vtom jsem náhodou zvedl hlavu a k svému údivu jsem spatřil Heatha, jak stojí ve dveřích a rozhlíží se po skupinách návštěvníků. Byl zřejmě rozrušen a nezvykle nasupen, a ve způsobu, jak pohyboval hlavou, bylo znát nervové napětí. Zvedl jsem ruku, abych upoutal jeho pozornost, a Heath ihned zamířil k nám.

„Šéf vám vzkazuje, že k němu máte okamžitě přijít, pane Vance." Jeho hlas zněl zlověstně. „Mám vás přivést s sebou."

Ada se na něho podívala a tvář jí pobledla strachem.

„Beze všeho." Vance pokrčil rameny v líčené rezignaci. „Právě když to začalo být zajímavé. Ale musíme šéfa poslechnout — viďte, slečno Greenová?"

Ale přes jeho snahu bagatelizovat Markhamovu neočekávanou výzvu, zůstala Ada podivně zamlklá, a po celou zpáteční cestu nepromluvila ani slovo. Jen seděla strnule, nevidomé oči upřeny před sebe.

Připadalo mi nekonečně dlouho, než jsme dojeli k budově trestního soudu. Ulice byly ucpány vozidly, a pak jsme ještě museli dlouho čekat na výtah. Vance zřejmě bral věci s klidem, ale Heath měl rty stisknuté a hlučně funěl, jako pod vlivem silného vzrušení.

Když jsme vstoupili, Markham vstal a nesmírně laskavě pohlédl na Adu.

„Musíte být statečná, slečno Greenová," řekl tichým, soucitným hlasem. „Stalo se něco tragického a nepředvídaného. A protože se to musíte tak jako tak dříve nebo později dovědět..."

„Rex!" Ada klesla bezvládně do křesla proti Markhamovu stolu.

„Ano," řekl Markham mírně. „Rex. Pár minut nato, co jste odešli, volal Sproot..."

„A byl zastřelen — jako Chester a Julie?" Její slova byla sotva slyšitelná, ale do zaprášené staré kanceláře vnesla dech hrůzy.

Markham přikývl.

„Ani ne pět minut potom, co jste s ním mluvila telefonem, někdo vešel do jeho pokoje a zastřelil ho."

Ada se otřásla suchým vzlykem a skryla tvář do rukou.

Markham obešel stůl a laskavě jí položil ruku na rameno.

„Musíte to brát, jak to je, děvenko," řekl. „Jedeme ihned k vám, abychom zjistili, co se dá dělat. Měla byste jet s námi."

„Ne, já tam nechci zpátky," zakvílela Ada. „Já se bojím — *já se bojím!*"

/KAPITOLA XIV/

/STOPY NA KOBERCI/

/Úterý 30. listopadu; poledne/

Markhamovi dalo mnoho práce, než přemluvil Adu, aby jela s námi. Ada propadla téměř panickému strachu a přitom si vyčítala, že nepřímo zavinila Rexovu smrt. Nakonec však přece svolila, a doprovodili jsme ji k vozu.

Heath už mezitím zatelefonoval na oddělení pro vraždy, a než jsme opustili budovu trestního soudu, učinil už všechna opatření, aby se zahájilo další vyšetřování. Před budovou policie na nás čekal Snitkin a další muž jménem Burke, a oba přistoupili k Markhamovi do auta. Do sídla Greenů jsme dorazili v rekordním čase, za necelých dvacet minut.

Na konci ulice, několik yardů od brány sídla Greenů, stál policista v civilu opřen o železnou mříž. Heath na něho kývl a muž k nám přistoupil.

„Povězte, Santosi," spustil na něho Heath zhurta, „kdo dneska dopoledne vešel do domu, a kdo z něho vyšel?"

„Co má být?" ozval se Santos dotčeně. „Kolem deváté vylezl ten starý paprika, jejich sluha, a ani ne za půl hodiny se vrátil s nějakým balíkem. Že prý byl na Třetí avenue pro psí suchary. Asi ve čtvrt na jedenáct přijel ten jejich domácí felčar tamhle v tom bouráku, co stojí u protějšího chodníku." Santos ukázal na Von Blonova daimlera. „A zatím ještě neodešel. Asi deset minut nato, co přišel doktor, vyšla tady slečna" — ukázal na Adu — „a na rohu avenue A si vzala taxíka. A to je všechno za celou tu dobu, co jsem v osm ráno vystřídal Camerona. Jinak touhle bránou neprošla ani myš."

„A co vám hlásil Cameron?"

„Celou noc nikdo."

„Ale přesto se někdo dostal dovnitř," zavrčel Heath. „Skočte pro Donnellyho, ať sem okamžitě přijde. A hoďte sebou!"

Santos zmizel v bráně, a za okamžik jsme ho slyšeli, jak běží po dvorku ke garáži. Za pár minut přispěchal Donnelly — muž, který hlídal zadní branku.

„Kdo vešel dneska ráno do domu zadním vchodem?" vyštěkl na něho Heath.

„Nikdo, pane seržante. Kuchařka šla nakoupit kolem desáté, a dvakrát sem přijeli s nějakými balíky. Víc nikdo brankou od včerejška neprošel."

„Neříkejte!" pronesl Heath posupně.

„Ale když vám povídám..."

„No dobře, dobře." Heath se otočil k Burkeovi. „Prohlédněte mi hřeben zdi kolem dokola, jestli někdo přes ni nepřelezl. — A vy, Snitkine, podívejte se po zahradě, jestli tam nejsou nějaké stopy. Až skončíte, podáte mi hlášení. Já budu uvnitř."

Prošli jsme po čistě zameteném chodníku ke dveřím a Sproot nám přišel otevřít s obličejem stejně bezvýrazným jako vždycky, a se svou obvyklou obřadností nám odebral pláště.

„Vy jděte raději do svého pokoje, slečno Greenová," řekl Markham Adě a laskavě jí položil ruku na rameno. „Lehněte si a trochu si odpočiňte. Vypadáte unaveně. Než odejdu, přijdu se na vás podívat."

Ada beze slova uposlechla.

„A vy, Sproote," poručil Markham sluhovi, „pojďte do salónu."

Sproot šel pokorně za námi a zůstal stát u stolu, za který si Markham sedl.

„Tak, a teď nám povězte, co o tom víte."

Sproot si odkašlal a zahleděl se z okna.

„Já toho moc nevím. Čistil jsem v přípravně sklenice, když jsem najednou slyšel výstřel —."

„Začneme trochu předtím," přerušil ho Markham. „Pokud je mi známo, byl jste dnes ráno v devět hodin na Třetí avenue."

„Prosím, to jsem byl. Slečna Sibella si včera koupila pejska a požádala mě, abych jí po snídani došel pro psí suchary."

„Kdo tu byl dnes dopoledne?"

„Nikdo... Totiž až na pana doktora Von Blona."

„Dobrá. A teď nám povězte, co bylo potom."

„Nic nebylo — totiž nic zvláštního — až pak, když zastřelili chudáka mladého pána. Slečna Ada odešla pár minut před příchodem pana doktora, a chvilku po jedenácté jste telefonoval vy panu Rexovi. A za chvilku jste volal znovu, a potom jsem se zase vrátil do přípravny. Byl jsem tam sotva pár minut, a ozval se ten výstřel..."

„V kolik hodin to asi bylo?"

„Asi dvacet minut po jedenácté."

„A co dál?"

„Utřel jsem si ruce do zástěry, šel jsem do jídelny, a tam

jsem chvíli poslouchal. Nebyl jsem si docela jist, jestli jsem tu ránu slyšel zevnitř nebo zvenčí, ale pak jsem si řekl, že bych se měl podívat nahoru. Dveře do pokoje pana Rexe byly otevřené, a tak jsem se podíval nejdřív tam. Chudák mladý pán ležel na zemi, na čele měl malou ranku a z té mu tekla krev. Zavolal jsem doktora Von Blona —."

„Kde byl doktor?" otázal se Vance.

Sproot zaváhal a jako by si něco rozmýšlel.

„Nahoře, a hned přišel —."

„Tak on byl nahoře? Jen tak si tam chodil — chvilku tady, a zase tam?" Vanceovy oči se zaryly do sluhy. „Ven s tím, Sproote. Kde byl doktor?"

„Já myslím, že byl u slečny Sibelly."

„*Cogito, cogito* ... Trochu si namáhejte mozek, a pro něco se rozhodněte. Z kterého prostorového úseku se vynořila tělesná schránka doktora Von Blona, když jste na něho zavolal?"

„On totiž vyšel ze dveří slečny Sibelly."

„Tak vida. Kdo by to řekl? A je-li tomu tak, můžeme — bez zvláštního duševního úsilí — dospět k závěru, že než se objevil ve zmíněných dveřích, byl skutečně v pokoji slečny Sibelly, není-liž pravda?"

„Předpokládám, že je to tak."

„K čertu, Sproote, vy přece víte moc dobře, že tam byl."

„No ... ano, vím to, pane Vanci."

„A teď byste mohl pokračovat ve své Odysseji."

„Ono to bylo, s prominutím, spíš jako Ilias. Takové jako tragičtější, jestli rozumíte, co myslím, ačkoli pan Rex nebyl žádný Hektor. Ale to sem nepatří. Zkrátka pan doktor Von Blon přišel ..."

„Copak on výstřel neslyšel?"

„Zřejmě ho neslyšel, protože se hrozně lekl, když uviděl pana Rexe. A slečna Sibella, která přišla za ním do pokoje pana Rexe, byla taky celá vyděšená."

„Co tomu říkali?"

„To já, prosím, nevím. Šel jsem dolů telefonovat panu Markhamovi."

Zatímco mluvil, ve dveřích se objevila Ada, oči polekané.

„U mě v pokoji někdo byl," řekla stísněným hlasem. „Když jsem teď přišla nahoru, našla jsem dveře na balkón otevřené, a na podlaze špinavé stopy od sněhu ... Proboha, co to znamená? Snad ne ..."

Markham se prudce naklonil dopředu.

„Byly ty dveře na balkón zavřené, když jste odcházela z domu?“

„Ano... ovšem,“ odpověděla Ada. „V zimě je málokdy otvírám.“

„A byly zamčené?“

„To nevím jistě, ale myslím, že byly. Určitě musely být zamčené — jenže zas, jak by se někdo mohl dostat dovnitř? To bych byla musela zapomenout otočit klíčem.“

Heath vstal a naslouchal Adě v chmurném úžasu.

„To asi zas ten chlápek v galoších,“ zamumlal. „Tentokrát na to zavolám přímo Jeryma.“

Markham přisvědčil a opět se obrátil k Adě.

„Děkuji vám, slečno Greenová, že jste nám o tom řekla. Co kdybyste zatím šla do některého jiného pokoje a tam na nás počkala? Chtěli bychom, aby váš pokoj zůstal tak, jak je, dokud nebudeme mít možnost si ho prohlédnout.“

„Půjdu do kuchyně za kuchařkou. Já... Já nechci být sama.“ Tiše vzlykla a odešla.

„Kde je teď doktor Von Blon?“ otázal se Markham Sproota.

„U pana Rexe, prosím.“

„Řekněte mu, že s ním potřebuji mluvit, ať hned přijde.“

Sluha se uklonil a odešel.

Vance přecházel po pokoji, oči přivřené.

„Situace je každou minutu šílenější,“ řekl. „Už to bylo tak dost bláznivé bez těch šlépějí a otevřených dveří. Tady se děje něco pekelně ošklivého, Markhame. Zavání to démonologií a černou magií, nebo něčím velice podobným. Poslyšte, není náhodou v Pandektech nebo v Justiniánském kodexu nic o tom, jak se má podle práva postupovat proti posedlosti ďáblem nebo spiritismu?“

Než ho stačil Markham okřiknout, vstoupil Von Blon. Jeho obvyklá uhlazenost byla tatam. Beze slova se strnule uklonil a nervózně si uhladil knír rukou.

„Sproot mi říkal, doktore,“ začal Markham, „že jste výstřel z Rexova pokoje neslyšel.“

„Ne, neslyšel.“ Von Blon byl zřejmě zaražen a znepokojen. „Já také nechápu, proč jsem ho neslyšel, protože dveře Rexova pokoje byly otevřené.“

„Vy jste byl u slečny Sibelly, viďte?“ Vance se zastavil v přecházení po pokoji a zpytavě se zahleděl na lékaře.

Von Blon zvedl obočí.

„Ano, byl. Sibella si stěžovala na —“

„Bolení v krku nebo tak něco, přirozeně," doplnil Vance. „Na tom ale nezáleží. Fakt je, že ani vy, ani slečna Sibella jste výstřel neslyšeli. Je to tak?"

Doktor přisvědčil. „Nic jsem o tom nevěděl, až Sproot zaklepal a ukázal na protější dveře."

„A slečna Sibella šla s vámi do Rexova pokoje?"

„Myslím, že vyšla hned za mnou. Ale řekl jsem jí, aby se ničeho nedotýkala, a okamžitě jsem ji poslal nazpět do jejího pokoje. Když jsem zase vyšel na chodbu, slyšel jsem, jak Sproot telefonuje panu Markhamovi, a řekl jsem si, že tady počkám na policii. Po poradě se slečnou Sibellou jsem o tragédii informoval paní Greenovou a zůstal jsem u ní, až mi Sproot přišel říci, že jste tady."

„Nikoho jiného jste nahoře neviděl a neslyšel jste žádný hluk?"

„Neviděl — neslyšel. Naopak, v domě bylo neobvyklé ticho."

„Nevzpomínáte si, jestli byly dveře do Adina pokoje otevřené?"

Lékař chvíli přemýšlel. „Nevzpomínám si — což patrně znamená, že byly zavřené. Jinak bych si toho všiml."

„A jak se dnes daří paní Greenové?" Vance položil otázku ledabyle a zdánlivě zcela nevinně.

Von Blon sebou škubl.

„Když jsem ji viděl poprvé, vypadala docela dobře, ale zpráva o Rexově smrti ji značně rozrušila. Když jsem od ní teď odcházel, stěžovala si na silné bolesti v páteři."

Markham vstal a netrpělivě zamířil ke dveřím.

„Soudní lékař tu bude co nevidět," řekl, „a já bych si chtěl prohlédnout Rexův pokoj, než přijde. Vy pojďte s námi, doktore. — A vy, Sproote, počkejte u vchodu."

Tiše jsme vyšli nahoru: patrně jsme měli všichni stejnou snahu, abychom paní Greenovou neupozornili na svou přítomnost. Rexův pokoj, jako všechny pokoje v sídle Greenů, byl prostorný. Měl jedno velké okno v čelní stěně a druhé, menší, v stěně boční. Záclony tu nebyly žádné, takže polední zimní slunce zaplavovalo celou místnost. Jak nám kdysi říkal Chester, byly stěny pokryté knihami, a po všech koutech se hromadily různé brožury a papíry. Místnost vypadala spíš jako vědecká pracovna než jako ložnice.

Před tudorovským krbem uprostřed zdi vlevo — přesnou kopií krbu v Adině pokoji — ležel mrtvý Rex Greene. Levou paži měl nataženou, ale pravou měl přikrčenou a prsty sevře-

né, jako kdyby držely nějaký předmět. Kulovitou hlavu měl poněkud pootočenou ke straně, a po spánku mu stékala na podlahu stružka krve z malé ranky nad pravým okem.

Heath si několik minut prohlížel mrtvého.

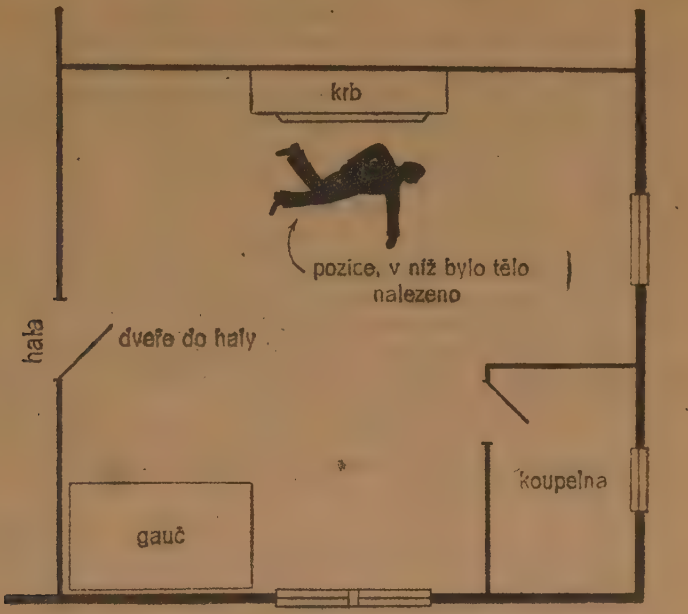

Plánek Rexovy ložnice

„Dostal to, když stál, pane Markhame. Na místě se zhroutil, a když dopadl na zem, zase se trochu narovnal."

Vance se skláněl nad mrtvým s výrazem údivu ve tváři.

„Poslyšte, Markhame, tady mi něco nehraje," řekl. „Stalo se to za bílého dne, a Rex byl střelen zepředu — dokonce má na obličeji stopy po střelném prachu. Ale tváří se naprosto přirozeně, bez sebemenší známky strachu nebo překvapení — naopak, vypadá dokonale klidný a nevzrušený ... je to neuvěřitelné. A přitom ani vrah, ani revolver nemohli být neviditelní."

Heath pomalu přikývl.

„Taky jsem si toho všiml, pane Vance. Je to zatraceně divné.“ Sklonil se blíž k mrtvole. „Vypadá to na dvaatřicítku,“ poznamenal a obrátil se o potvrzení na Von Blona.

„Ano,“ přisvědčil Von Blon. „Zdá se, že byl střelen stejnou zbraní jako ti předešlí.“

„Byla to tatáž zbraň,“ pronesl Vance chmurně, a zamyšleně vytáhl z kapsy pouzdro na cigarety. „A střílel z ní týž vrah.“ Chvíli kouřil a znepokojeně hleděl na Rexovu tvář. „Ale proč to udělal právě v tu dobu — za dne, při otevřených dveřích, ve chvíli, kdy byli nablízku lidé? Proč nepočkal vrah do večera? Proč tak zbytečně riskoval?“

„Nezapomeňte,“ připomněl mu Markham, „že Rex se právě chystal ke mně, aby mi něco řekl.“

„Ale kdo věděl, že má v úmyslu se vám vyzpovídat? Byl zastřelen do desíti minut po vašem telefonickém rozhovoru —“ Vance se náhle odmlčel a rychle se obrátil k Von Blonovi. „Kolik je v domě telefonních přípojek?“

„Myslím, že tři,“ odpověděl Von Blon klidně. „Jedna je u paní Greenové, jedna u Sibelly a myslím, že jedna je v kuchyni. Hlavní linka je přirozeně dole v hale.“

„Hotová centrála,“ zabručel Heath. „Kdekdo mohl ten rozhovor odposlouchat.“ A pak si náhle klekl k mrtvému a rozevřel mu prsty pravé ruky.

„Obávám se, že ty tajné značky nenajdete, seržante,“ zašeptal Vance. „Jestli vrah zastřelil Rexe, aby mu zavřel ústa, pak je ten papír určitě pryč. Každý, kdo ten telefonický rozhovor zaslechl, musel totiž vědět, že Rex má přinést s sebou nějakou obálku.“

„Asi máte pravdu, pane Vanci. Ale já se přece jen podívám.“

Heath prohmatal podlahu pod mrtvým, a pak mu systematicky prohledal kapsy. Ale nenašel nic, co by se byť zdaleka podobalo modré obálce, o které mluvila Ada. Nakonec vstal.

„Máte pravdu, je pryč.“

A pak ho napadla nová myšlenka. Vyběhl na chodbu a zavolal dolů na Sproota. Když se sluha objevil, Heath na něho spustil zhurta:

„Kde je tady soukromá poštovní schránka?“

„Obávám se, že vám dost dobře nerozumím,“ odpověděl Sproot klidně a bez vzrušení. „Myslíte snad tu schránku u hlavních dveří?“

„Ne! A vy to zatraceně dobře víte. Já chci vědět, kde je

soukromá — rozumíte? — *soukromá* poštovní schránka *tady v domě.*"

„Nemáte snad na mysli to stříbrné ciborium na stole v hale, kam se dávají dopisy k odeslání?"

„Ciborium, říkáte!" Seržantův sarkasmus byl přímo sžíravý. „Tak jděte dolů a přineste mi všechno, co je v tom vašem ciboriu. — Vlastně ne, počkejte! Já půjdu s vámi... Já vám dám, *ciborium!*" Popadl Sproota za rameno a táhl ho z pokoje.

Za chvilku byl zase zpátky, značně zkroušený.

„Není v něm nic!"

„Ale nesmíte přece ztrácet naději jen proto, že se vám ztratilo pár kabalistických značek," nabádal ho Vance. „Pochybuji ostatně, že by vám byly mnoho platné. Tenhle případ není jako rébus. Je spíš jako složitý matematický vzorec, samé moduly, integrály, derivace, koeficienty. Rex by ho možná byl rozřešil, kdyby nebyl tak předčasně odstraněn z tohoto světa." Vance chvíli bloudil očima po pokoji. „A nejsem si tak docela jist, že ho nerozřešil."

Markhama začínala přecházet trpělivost.

„Pojďme raději zase dolů, počkáme tam na doktora Doremuse a na policii," navrhl. „Tady už se nic nového nedozvíme."

Vyšli jsme do chodby, a jak jsme míjeli Adiny dveře, Heath je prudce otevřel, zůstal stát na prahu a rozhlížel se po pokoji. Dveře na balkón byly pootevřené a zelené kretonové záclony se třepetaly ve větru, který jimi vnikal. Na světlešedém koberci bylo několik velkých temnějších šlápot, které vedly kolem postele ke dveřím, v nichž jsme stáli. Heath si chvíli stopy prohlížel a pak zase dveře zavřel.

„Jsou to šlépěje," poznamenal. „Někdo tady našlapal špinavý sníh z balkónu a zapomněl zavřít zasklené dveře."

Sotva jsme se usadili v salóně, někdo zaklepal na domovní dveře. Sproot uvedl Snitkina a Burkeho.

„Napřed vy, Burke," nařídil Heath, když je uviděl. „Jak to vypadá se stopami na zdi?"

„Nikdo přes tu zeď nepřelezl." Burke byl umazaný od hlavy k patě, na plášti i na kalhotách. „Vzal jsem tu zeď kolem dokola, a mohu dosvědčit, že na ní nejsou nikde žádné stopy. Jestli se někdo přes ni dostal, musel ji přeskočit."

„Dobrá. — A teď vy, Snitkine."

„Já pro vás něco mám," prohlásil Snitkin vítězoslavně. „Někdo vystoupil po těch schodech na balkón na západní straně

domu. A muselo to být dneska ráno po deváté hodině, když přestalo sněžit, protože ty stopy jsou ještě docela čerstvé. A přitom jsou stejně veliké jako tamty, co jsme našli minule před hlavním vchodem."

„A odkud vedly ty šlépěje?" Heath se dychtivě naklonil dopředu.

„To je právě ten malér, pane seržante. Začínají od chodníku k hlavním dveřím, těsně pod prvním schodem, a dál už se nedají vystopovat, protože chodník je zametený."

„To jsem si mohl myslet," zabručel Heath. „A stopy vedou jen jedním směrem?"

„Právě. Od chodníku k hlavním dveřím podél domu, pak zahýbají za roh a dál nahoru po schodech na balkón. Ten chlápek, co je nadělal, se nevrátil stejnou cestou."

Heath zklamaně zabafal z doutníku.

„Tak on vyšel po schodech na balkón, prošel zasklenými dveřmi a přes Adin pokoj do chodby, provedl tu svou lumpárnu a — zmizel! Tohle je mi zase pěkný případ!" Heath zhnuseně mlaskl jazykem.

„Mohl snad vyjít hlavním vchodem," nadhodil Markham.

Heath zkřivil obličej a houkl na Sproota, který se ihned nato objevil.

„Poslyšte, kudy jste to šel nahoru, když jste uslyšel ten výstřel?"

„Po schodech pro služebnictvo."

„Takže někdo mohl současně sejít dolů po hlavním schodišti, a vy jste o tom nevěděl?"

„To je docela možné."

„Stačí."

Sproot se uklonil a opět zaujal své místo u domovních dveří.

„Vypadá to, že takhle nějak to asi bylo," řekl Heath Markhamovi. „Jenže, jak se dostal na ulici, aby ho nikdo neviděl? To bych rád věděl."

Vance stál u okna a díval se dolů na řeku.

„Všechny tyhle šlépěje ve sněhu jsou mi zatraceně podezřelé. Náš výstřední pachatel si sice vůbec nedává pozor, kam šlape, ale zato je náramně opatrný na to, nač sáhne. Nenechává po sobě ani jediný otisk prstu, nikde nic, jen ty stopy ve sněhu — hezky jasné a zřetelné, abychom je nemohli přehlédnout. Jenže to právě naprosto neladí s ostatními charakteristickými znaky téhle fantastické historie."

Heath v zoufalství hleděl do země. Zřejmě sdílel Vanceův

názor, ale jeho nezdolná vytrvalost opět nabyla vrchu, a po chvilce zvedl hlavu s nuceně okázalou energií.

„Snitkine, jděte a zatelefonujte kapitánu Jerymovi, že mu vzkazují, ať sem okamžitě přijede prozkoumat ty stopy na koberci. A pak mi změřte ty šlépěje na schodech na balkón. — A vy, Burke, jděte do prvního patra, a nepouštějte nikoho do těch dvou západních pokojů."

/KAPITOLA XV/

/VRAH V DOMĚ/

/Úterý 30. listopadu; 12.30 hod./

Když Snitkin a Burke odešli, Vance se odvrátil od okna a přešel k místu, kde seděl Von Blon.

„Myslím, že by bylo dobře," řekl klidně, „kdybychom mohli přesně určit, kde byl kdo v tomto domě těsně před výstřelem a v okamžiku výstřelu. — O vás, doktore, víme, že jste přišel asi ve čtvrt na jedenáct. Jak dlouho jste byl u paní Greenové?"

Von Blon se napřímil a dotčeně pohlédl na Vance. Ale jeho výraz se rychle zase změnil a odpověděl mu zdvořile:

„Byl jsem u ní asi půl hodiny, pak jsem šel za Sibellou — muselo to být chvilku před jedenáctou — a zůstal jsem u ní v pokoji, dokud mě Sproot nezavolal."

„A byla slečna Sibella celou dobu s vámi?"

„Ano — celou dobu."

„Děkuji vám."

Vance se vrátil k oknu a Heath, který dosud bojovně měřil lékaře pohledem, vyňal doutník z úst a naklonil hlavu k Markhamovi.

„Tak jsem právě uvažoval o nápadu inspektora Morana, že bychom tady v domě měli mít svého člověka, aby tu trochu dohlížel. Co kdybychom tu ošetřovatelku, co tady je, poslali domů, a na její místo sem dali někoho od nás?"

Von Blon ihned projevil živý souhlas.

„Výtečný nápad," řekl.

„Souhlasím, seržante," přitakal Markham. „Zařiďte to."

„Vaše ošetřovatelka může nastoupit ještě dnes večer," řekl Von Blon Heathovi. „Mohu sem zaskočit, kdykoli se vám to hodí, abych jí dal potřebné instrukce. Práce to není nijak zvlášť náročná."

Heath si něco poznamenal do otrhaného zápisníku.

„Sejdeme se tady dejme tomu v šest hodin. Hodí se vám to?"

„Znamenitě." Von Blon vstal. „A teď, jestli už mě nepotřebujete..."

„Zajisté, doktore," řekl Markham. „Jen si jděte."

Ale Von Blon neodešel hned z domu. Vrátil se napřed na-

horu, a slyšeli jsme, jak klepe na Sibelliny dveře. Za několik minut opět sešel dolů, a aniž se po nás ohlédl, zamířil rovnou k domovním dveřím.

Mezitím se vrátil Snitkin a sdělil Heathovi, že kapitán Jerym už je na cestě a že tu bude za půl hodiny. Pak Snitkin opět vyšel ven, aby přeměřil šlépěje na schodech na balkón.

„A teď bychom se mohli podívat na paní Greenovou," navrhl Markham. „Možná že ona něco slyšela ..."

Vance se probral ze své zdánlivé letargie.

„Zajisté, zajdeme tam. Ale napřed probereme fakta, která máme. Přímo prahnu dovědět se, kde byla ošetřovatelka půl hodiny před Rexovým odchodem z tohoto světa. A také by mě dost zajímalo, jestli byla stará paní těsně po výstřelu ve svém pokoji sama. — Co kdybychom si zavolali naši milosrdnou sestru na kobereček, než si půjdeme dát vyhubovat od její pacientky?"

Markham souhlasil a Heath poslal Sproota pro ošetřovatelku.

Přišla se svým obvyklým profesionálním klidem; ale od té doby, co jsme ji viděli naposled, její růžové tváře nápadně pobledly.

„Slečno Gravenová," začal Vance zcela věcně, „mohla byste nám říci, co jste dělala dnes od půl jedenácté do půl dvanácté?"

„Byla jsem ve svém pokoji v druhém patře," odpověděla. „Odešla jsem tam chvilku po desáté, když přišel doktor, a zůstala jsem tam, dokud mě nezavolal, abych paní Greenové přinesla bujón. Pak jsem se zase vrátila nahoru, a sešla jsem dolů, až když mě doktor znovu zavolal, abych počkala u paní Greenové, zatímco on bude tady s vámi."

„A když jste byla ve svém pokoji, měla jste otevřené dveře?"

„Ovšem. Nechávám je ve dne vždycky otevřené, kdyby mě paní Greenová volala."

„A její dveře byly, jak předpokládám, také otevřené?"

„Ano."

„Slyšela jste ten výstřel?"

„Ne, neslyšela."

„To je všechno, slečno Greenová." Vance ji doprovodil do haly. „Teď se raději vraťte do svého pokoje, protože my hodláme navštívit vaši pacientku."

Zaklepali jsme na dveře paní Greenové, a když se nám dostalo pánovitého příkazu, abychom šli dál, vstoupili jsme. Paní Greenová nás změřila uraženým pohledem.

„Zase nějaké nepříjemnosti," spustila. „Copak nebudu mít nikdy ve vlastním domě klid? Dnes mi zrovna bylo po dlouhé době zase o něco lépe — a muselo se stát tohle, aby mě to znovu rozrušilo."

„Je nám líto, milostivá paní — zřejmě víc než vám —, že váš syn je mrtev," řekl Markham. „A litujeme, že vám tato nová tragédie působí takové nepříjemnosti. Ale to mne nezbavuje povinnosti případ vyšetřit. A protože vy jste v době, kdy byl výstřel vypálen, nespala, musíme se na vás obrátit o veškeré informace, které nám můžete poskytnout."

„Jaké já vám mohu poskytnout informace — já, která tu ležím sama, ochrnutá a bez pomoci?" V očích jí zajiskřil skrytý hněv. „Mám spíš dojem, že informace byste měl podat vy mně."

Markham ignoroval její jízlivý výpad.

„Ošetřovatelka říká, že vaše dveře byly dnes dopoledne otevřené..."

„A proč by nebyly? Mám snad žít úplně odříznuta od světa?"

„Jistě ne. Chtěli bychom jen vědět, jestli jste měla možnost slyšet, co se děje na chodbě."

„Tak tedy, já jsem neslyšela nic — to vám doufám stačí."

Markham se nedal odradit.

„Neslyšela jste, jak někdo chodí po pokoji slečny Ady nebo jak otvírá dveře?"

„Už jsem vám řekla, že jsem neslyšela nic," prohlásila stará paní nevrle, ale rezolutně.

„Ani jste neslyšela nikoho na chodbě nebo na schodech?"

„Nikoho, než toho neschopného doktora a to nemehlo Sproota. Měli jsme tu snad dnes odpoledne mít nějakou návštěvu?"

„Někdo zastřelil vašeho syna," připomněl jí Markham chladně.

„Patrně si to zavinil sám," odsekla stará paní. A pak jako by se trochu obměkčila. „Je pravda, že Rex nebyl tak zlý a bezohledný jako ostatní děti. Ale i tak mě hanebně zanedbával." Chvíli jako by v duchu rozvažovala, a pak se definitivně rozhodla: „Ano, dostalo se mu spravedlivého trestu za to, jak se ke mně choval."

Markham stěží přemáhal své pohoršení. Nakonec se mu podařilo pronést zdánlivě klidně:

„Slyšela jste ten výstřel, jímž byl váš syn potrestán?"

„Neslyšela." Stará paní už opět odpovídala zlostně. „Nevě-

děla jsem ani, že se tady něco stalo, až teprve když Von Blon uznal za vhodné mě o tom informovat."

„A přitom byly dveře k Rexovi i k vám otevřené," řekl Markham. „Skutečně nechápu, jak je možné, že jste ten výstřel neslyšela."

Stará paní ho zpražila sarkastickým pohledem.

„Mám vás snad politovat za to, že jste nechápavý?"

„Abych vás, milostivá, neuváděl do pokušení, raději se odporoučím." Markham se prkenně uklonil a obrátil se na podpatku.

Když jsme sešli dolů do haly, právě přicházel doktor Doremus.

„Jak vidím, tak vaši přátelé vesele pokračují, seržante," řekl na pozdrav Heathovi se svou obvyklou ležérností. Odevzdal plášť a klobouk Sprootovi a přistoupil k nám, aby si s námi potřásl rukou. „Když mi zrovna nezkazíte snídani, musíte mě alespoň vyrušit od oběda," postěžoval si Doremus. „Kde máte mrtvolu?"

Heath ho zavedl nahoru a za pár minut se opět vrátil. Vytáhl další doutník a zlobně mu uhryzl špičku. „A teď si asi budete chtít promluvit se slečnou Sibellou, pane Markhame, viďte?"

„Co se dá dělat," povzdechl si Markham. „Pak se podíváme na služebné, a další už přenechám vám. Za chvilku tu máme novináře."

„To si myslím. A pak nás zase budou ostouzet v novinách."

„A ani jim nemůžete říci, že ‚lze s důvěrou očekávat, že pachatel bude v brzké době dopaden,' co?" zašklebil se Vance. „Máte to opravdu špatné."

Heath cosi nesouvislého zavrčel, zavolal Sproota a poslal ho pro Sibellu.

Za chvilku se Sibella objevila ve dveřích, s malým špicem v náručí. Byla bledší než kdykoli předtím, a v očích se jí nepochybně zračil strach. Pozdravila nás bez své obvyklé rozmarnosti.

„Ono je to čím dál příšernější, nezdá se vám?" poznamenala, když si sedla.

„Je to vskutku strašné," odpověděl Markham střízlivě. „Přijměte naši hlubokou soustrast."

„Jste hrozně hodný." Sibella si vzala cigaretu, kterou jí Vance nabídl. „Ale začínám si říkat, jak dlouho tady asi ještě budu, abych mohla přijímat kondolence." Nutila se do lehkého

tónu, ale podivná stísněnost v jejím hlase svědčila o potlačovaném rozčilení.

Markham se na ni soucitně podíval.

„Snad by nebylo špatné, kdybyste na čas někam odjela — třeba ke známým —, nejlépe na venkov."

„Ne, ne." Sibella bojovně pohodila hlavou. „Já nikam utíkat nebudu. Jestli mě opravdu někdo chce zabít, nějak to provede, ať jsem kdekoli. Tak jako tak bych se zase musela nakonec vrátit. Přece se nemohu nastěhovat k přátelům nadosmrti." Pohlédla na Markhama v jakémsi zoufalství, plném úzkosti. „Předpokládám, že nemáte ponětí, kdo si to zamanul, že nás Greenovy všechny sprovodí ze světa?"

Ač nerad, musel Markham připustit, že oficiální vyhlídky jsou beznadějné, a Sibella se obrátila prosebně k Vanceovi.

„Nemusíte se mnou zacházet jako s malým dítětem," řekla vyzývavě. „Snad mi alespoň můžete říci, pane Vanci, jestli máte na někoho podezření."

„To právě je na tom to zatracené, slečno Greenová, že nemáme," odpověděl Vance bez váhání. „Já vím, že to zní neuvěřitelně, ale je to tak. Proto vám asi pan Markham navrhoval, abyste na čas odjela."

„Je to od něho velice ohleduplné a tak," opáčila Sibella, „ale myslím, že tu zůstanu a počkám, jak to dopadne."

„Jste velice statečná," řekl Markham s dojetím a obdivem. „A ujišťuji vás, že udělám všechno, co je v lidských silách, abychom vás ochránili."

„Nu, to bychom měli." Sibella hodila cigaretu do popelníku a roztržitě začala hladit psa na klíně. „A teď byste asi chtěli vědět, jestli jsem ten výstřel slyšela. Tak já jsem ho neslyšela, a můžete hned přejít k dalším otázkám."

„Ale vy jste přece byla ve svém pokoji v době, kdy váš bratr zahynul, ne?"

„Byla jsem ve svém pokoji celé dopoledne," řekla Sibella. „Poprvé jsem překročila jeho práh, když Sproot přišel s tou truchlivou zvěstí, že Rex je v pánu. Ale doktor Von Blon mě hnedka zase zahnal zpátky, a už jsem odtamtud nevyšla, až teď. Nezdá se vám to přímo vzorné chování na příslušníka této mladé a zvrhlé generace?"

„V kolik hodin přišel doktor Von Blon za vámi do vašeho pokoje?" otázal se Vance.

Sibella mu věnovala překvapený, mírně pobavený pohled.

„To jsem ráda, že jste se na to zeptal právě vy. Pan Mark-

ham by při tom určitě dal najevo své pohoršení — ačkoli na tom přece není nic špatného, když někdo přijímá svého lékaře ve vlastním budoáru. — Okamžik. Vy jste se na to určitě také ptal doktora Von Blona, tak si musím dát pozor... Řekla bych, že to bylo chvilku před jedenáctou."

„Přesně tak to řekl doktor," potvrdil Heath nedůvěřivě.

Sibella se na něho podívala s komickým překvapením.

„To je náhoda, co? Ale mně vždycky říkali, že se nejlépe vyplatí mluvit pravdu."

„A zůstal u vás doktor Von Blon celou tu dobu, dokud ho Sproot nezavolal?" tázal se dál Vance.

„Samozřejmě. Přišel si vykouřit dýmku. Máti dýmku nesnáší, a tak si ke mně doktor občas chodí tajně zakouřit."

„A co jste dělala po tu dobu, co byl u vás doktor na návštěvě?"

„Koupala jsem tohle divoké zvíře." Sibella zvedla špice v náručí, aby se na něho mohl Vance podívat. „Není krásný?"

„V koupelně?"

„Přirozeně. Přece bych ho nekoupala na toaletním stolku."

„A byly dveře do koupelny zavřené?"

„To vám nepovím. Ale pravděpodobně byly. Doktor Von Blon je jako člen rodiny a já se k němu někdy chovám hrozně nezdvořile."

Vance vstal.

„Děkuji vám, slečno Greenová. Promiňte, že jsme vás museli obtěžovat. Nevadilo by vám, kdybychom vás požádali, abyste ještě chvíli zůstala ve svém pokoji?"

„Jestli by mi to vadilo? Naopak. Je to snad jediné místo, kde se cítím v bezpečí." Sibella zamířila ke dveřím. „A kdybyste zjistil něco nového, řeknete mi to, viďte? Teď už nemá smysl něco předstírat. Já mám totiž hrozný strach." A pak, jako by se zastyděla za své přiznání, Sibella rychle vyšla do haly.

Právě v tom okamžiku uvedl Sproot oba odborníky daktyloskopy — Duboise a Bellamyho — a úředního fotografa. Heath za nimi vyšel do haly, zavedl je nahoru a hned se zase vrátil.

„A co teď, pane Markhame?"

Markham byl pohroužen v chmurných úvahách, a na Heathovu otázku odpověděl Vance.

„Já bych si myslel," řekl, „že by další slovní cvičení se zbožnou Hemmingovou a málomluvnou Frau Mannheimovou mohlo objasnit některé vedlejší detaily."

Poslali pro Hemmingovou. Přišla navýsost rozčilená. Oči jí vítězoslavně plány jako věštkyni, jejíž proroctví se splnilo. Ale nevěděla nic. Většinu dopoledne strávila v prádelně, a o tragédii se dověděla od Sproota až těsně před naším příchodem. Nicméně se dlouze rozhorlila na téma božího trestu a Vanceovi se jen stěží podařilo zarazit její prorocký proud slov.

Ani kuchařka nemohla nijak osvětlit okolnosti Rexovy vraždy. Jak říkala, byla celé dopoledne v kuchyni, až na hodinu, kdy byla nakoupit. Výstřel neslyšela, a stejně jako Hemmingová se o tragédii dověděla až od Sproota. Ale udála se s ní nápadná změna. Když vstoupila, její jindy klidný obličej vyjadřoval strach a hněv, a když se pak usadila na židli naproti nám, její ruce, složené v klíně, se neklidně pohybovaly.

Vance ji po celou dobu rozhovoru bedlivě pozoroval. Pak se náhle zeptal:

„Byla teď poslední půl hodiny slečna Ada s vámi v kuchyni?“

Při Adině jméně kuchařčin strach viditelně vzrostl.

„Ano, Adička byla se mnou. A zaplať pánbůh, že nebyla dnes ráno doma, když zabili pana Rexe, jinak se to mohlo stát jí a ne panu Rexovi. Už jednou se pokusili ji zastřelit, a mohli by to zkusit znovu. Adička by neměla zůstávat tady v domě.“

„Mohu vám pro uklidnění sdělit, paní Mannheimová,“ řekl Vance, „že odnynějška budeme slečnu Adu přísně střežit.“

Kuchařka mu věnovala vděčný pohled.

„Proč by někdo chtěl ubližovat Adičce?“ otázala se s úzkostí. „Já ji budu také hlídat.“

Když kuchařka odešla, Vance řekl:

„Tak se mi zdá, Markhame, že by Ada nenašla v celém domě lepšího ochránce, než je tahle mateřská Němka. — A přitom,“ dodal, „bude toto temné vraždění pokračovat dál, dokud nedostaneme vraha bezpečně za mříže.“ Tvář se mu zachmuřila a výraz jeho úst svou krutostí připomínal portrét Piera de Medici. „Tenhle ďábelský případ ještě neskončil. Konečný obraz se teprve začíná rýsovat. A je příšerný — horší než všechny hrůzné výjevy od Ropse nebo Dorého.“

Markham chmurně a sklesle přisvědčil.

„Ano, v těch tragédiích je cosi osudového, proti čemu jsou lidské síly bezmocné.“ Znaveně vstal a obrátil se k Heathovi. „Prozatím už tady nejsem nic platný, seržante. Vy tady pokračujte, a před pátou mi zavolejte do kanceláře.“

Už jsme se chystali k odchodu, když se dostavil kapitán Jerym. Byl to tichý rozložitý člověk s šedými zježenými kníry a malýma zapadlýma očima. Vypadal spíš jako rozšafný obchodník. Po krátké formalitě podávání rukou ho Heath zavedl nahoru.

Vance už měl na sobě plášť, ale nyní ho opět svlékl.

„Myslím, že se ještě chvilku zdržím a počkám si na to, co nám kapitán řekne o těch šlépějích. Já jsem si totiž o nich vymyslel dost fantastickou teorii, a rád bych si ji ověřil."

Markham se na něho zvědavě podíval. Pak pohlédl na hodinky.

„Počkám také," řekl.

Deset minut nato sešel dolů doktor Doremus a zastavil se s námi, aby nám stručně sdělil, že Rex byl střelen do čela z revolveru dvaatřicítky ze vzdálenosti asi jedné stopy a že střela pronikla přímo čelní kostí a patrně zůstala vězet v mezimozku.

Čtvrt hodiny po odchodu doktora Doremuse se Heath vrátil do salónu. Když nás tam uviděl, zatvářil se překvapeně a trochu znepokojeně.

„Pan Vance chce slyšet Jerymovu zprávu," vysvětlil mu Markham.

„Kapitán už je skoro hotov," řekl Heath a klesl do křesla. „Teď prověřuje Snitkinovo měření. Ale z těch stop na koberci nebyl zrovna moudrý."

„A co otisky prstů?" otázal se Markham.

„Zatím žádné."

„A také žádné nebudou," dodal Vance. „Nenašli bychom ani žádné šlépěje, kdyby nebyly záměrně určeny pro nás."

Heath zbystřil pozornost, ale než mohl něco říci, vrátili se dolů kapitán Jerym a Snitkin.

„Tak co, pane kapitáne?" otázal se Heath.

„Ty šlépěje na schodech na balkón," řekl Jerym, „jsou od přezůvek stejného čísla a druhu jako byly ty, podle kterých Snitkin před čtrnácti dny pořídil vzorky. Pokud jde o stopy v pokoji, nejsem si jist. Ale vypadá to, že jsou stejného původu, a bláto na nich je černé od sazí jako sníh venku na balkóně. Udělal jsem si několik snímků a řeknu vám to určitě, až si prohlédnu zvětšeniny pod drobnohledem."

Vance vstal a pomalu se loudal ke dveřím.

„Dovolíte, abych se na chvilku podíval nahoru, seržante?"

Heath se zatvářil nechápavě. Instinkt mu velel, aby se

zeptal na příčinu této neočekávané žádosti, ale řekl jenom: „Jen jděte, pane Vanci.“

Něco ve Vanceově chování — jakési uspokojení spolu se skrývanou dychtivostí — mi říkalo, že si svou teorii už ověřil.

Nebyl nahoře déle než pět minut. Když se vrátil, nesl pár přezůvek podobných těm, které jsme našli v Chesterově šatníku. Podal je kapitánu Jerymovi.

„Patrně zjistíte, že šlépěje vznikly od těchhle.“

Jerym a Snitkin si přezůvky důkladně prohlédli, srovnali míry a přiložili vzorky k podrážkám. Nakonec kapitán Jerym si odnesl jednu přezůvku k oknu, nasadil si na oko hodinářskou lupu, a jal se zkoumat horní část paty.

„Myslím, že máte pravdu,“ přisvědčil po chvíli. „Tady je poškozené místo, které odpovídá rýze v odlitku, který jsem pořídil.“

Heath vyskočil ze židle a zabodl se očima do Vance.

„Kde jste je našel?“ otázal se.

„Zastrčené v komoře na prádlo hned nad schody.“

Heatha přemohlo rozčilení. Prudce se obrátil k Markhamovi, tak pobouřen, že div neprskal.

„Ti dva chlapci z oddělení pro vraždy, co tenhle dům prohledávali kvůli revolveru, mi řekli, že v celém domě není jediný pár přezůvek, a to jsem je zvlášť upozornil, aby se po těch přezůvkách pořádně dívali. A teď je pan Vance najde v komoře nad schody!“

„Ale seržante,“ řekl Vance mírně. „Když vaši ohaři hledali revolver, ty přezůvky tam ještě nebyly. Až dosud měl ten chlápek, co v nich chodil, dost času, aby je pokaždé bezpečně schoval. Jenže dneska neměl možnost je uklidit, tak je prozatím nechal v komoře.“

„Tak takhle to je,“ zavrčel Heath. „A co dál?“

„Prozatím už nic. Kdybych toho věděl víc, věděl bych už také, kdo tady střílel. Ale dovolte, abych vám připomněl, že žádný z těch vašich dvou pochopů neviděl, že by odtud odcházel někdo podezřelý.“

„Proboha, Vanci!“ Markham vyskočil ze židle. „To tedy znamená, že vrah je tady s námi v domě!“

„Rozhodně,“ opáčil Vance lenivě, „myslím, že můžeme právem předpokládat, že vrah byl tady, když jsme sem přišli.“

„Ale nikdo kromě Von Blona odtud neodešel,“ vyhrkl Heath.

Vance přikývl. „Ale je zcela možné, že vrah je pořád ještě v domě, seržante.“

/KAPITOLA XVI/

/ZTRACENÉ DROGY/

/Úterý 30. listopadu; 14.00 hod./

Markham, Vance a já jsme zašli na opožděný oběd do klubu. Při jídle jsme se jakoby v tiché dohodě o vraždě ani slovem nezmínili; teprve když jsme seděli při kávě a kouřili, zaklonil se Markham v křesle a přísně se zahleděl na Vance.

„Tak," řekl, „a teď chci vědět, jak to, že jste našel ty přezůvky v komoře na prádlo. A pamatujte si, že nechci slyšet žádné vyhýbavé řeči a žádné citáty z Bartletta."

„Jsem zcela ochoten ulehčit svému svědomí," usmál se Vance. „Je to všechno strašně jednoduché. Nikdy jsem nevěřil na žádného zloděje, což mi umožnilo přistupovat k problému abych tak řekl s panenskou myslí."

Zapálil si novou cigaretu a nalil si další šálek kávy.

„Uvažte, Markhame. V noci, kdy byla Julie zastřelena a Ada postřelena, našly se dvě řady šlépějí. Přestalo sněžit kolem jedenácté, a stopy vznikly mezi touto hodinou a půlnocí, kdy se seržant Heath dostavil na místo. V noci, kdy byl zavražděn Chester, našly se opět šlépěje, podobné těm prvním, a musely vzniknout krátce potom, co se obloha vyjasnila. Měli jsme tu tedy dvoje stopy ve sněhu, jedny vedoucí k hlavním dveřím a druhé od nich, a to před každou z obou vražd, a oboje vznikly potom, co přestalo sněžit, takže byly jasně viditelné a zjistitelné. Nebyla to zvlášť nápadná shoda okolností, ale přece jen natolik podivná, aby vyvolala jistý tlak na můj *cortex cerebri*. A tento tlak ještě značně zesílil dnes ráno, když nám Snitkin řekl, že objevil čerstvé šlépěje na schodech na balkón, neboť tentokrát byla záliba našeho pachatele v zanechávání šlépějí opět doprovázena týmiž meteorologickými podmínkami. Proto jsem musel nutně dospět k nezvratnému a nevyhnutelnému závěru, jak říkáte vy učení Soloni, že vrah, který je tak pečlivý a rozvážný ve všem ostatním, zanechal ty stopy úmyslně, aby upoutal naši pozornost. On si totiž pokaždé vybral právě tu jedinou hodinu z celého dne, kdy jeho šlépěje nebudou zaváty sněhem nebo překryty jinými stopami... Posloucháte mě?"

„Poslouchám," řekl Markham. „Pokračujte."

„Tak tedy pokračuji. Je tu ještě jiná shoda okolností, která souvisí s těmi třemi nálezy šlépějí. V prvním případě byl sníh příliš suchý a sypký, aby bylo možno určit, zda kroky mířily z domu a opět se tam vracely, nebo zda přišly k domu z ulice a zase odešly. A opět v noci, kdy zahynul Chester, byl sníh sice vlhký a vhodný pro zřetelné otisky, ale vznikla táž nejistota. Šlépěje vedoucí k domu a od domu byly pokaždé na opačném kraji chodníku: ani jediná šlépěj se nepřekrývala s jinou. Náhoda? Snad. Ale ne zcela pravděpodobná. Osoba, která projde oběma směry po poměrně úzkém chodníku, téměř s určitostí šlápne na některou ze stop, kterou udělala předtím. A i kdyby se tak náhodou nestalo, byly by ty dvě řady šlépějí blízko u sebe. Ale tyto dvě řady stop byly od sebe vzdáleny; každá z nich se držela při samém kraji chodníku, jako kdyby se osoba, která je způsobila, doslova snažila, aby se nepřekrývaly. A teď si všimněte stop z dnešního dopoledne. Byla jich jediná řada vedoucí do domu, ale žádná nevedla ven. Usoudili jsme z toho, že vrah unikl hlavním vchodem a dál po čistě umeteném chodníku; ale to byl ovšem jen dohad."

Vance se napil kávy a několikrát zatáhl z cigarety.

„K čemu chci dospět, je toto: nemáme žádný důkaz, že by ty stopy neudělal někdo z domu, někdo, kdo napřed vyšel ven a pak se zase vrátil, a to právě s úmyslem přivést policii k závěru, že pachatel je někdo zvenčí. Ale na druhé straně máme důkaz, že ty stopy vyšly z domu, protože kdyby je udělala cizí osoba, nebyla by se namáhala nás zmást, pokud jde o jejich směr, protože se stejně nedaly sledovat dál než na ulici. A proto jsem si zvolil za zkusmé východisko předpoklad, že ty stopy ve skutečnosti udělal někdo z domu. — Nevím samozřejmě, nakolik může moje laická logika svým chladným paprskem přispět k světlému slunci právní vědy —."

„Prozatím jsou vaše úvahy logické," přerušil ho Markham stroze. „Ale nejsou zdaleka dostačující k tomu, aby vás dnes dopoledne zavedly do komory na prádlo."

„To máte pravdu. Ale přispěly některé vedlejší faktory. Tak například přezůvky, které Snitkin našel v Chesterově skříni, odpovídaly přesně velikosti šlépějí. Nejdřív jsem si zahrával s myšlenkou, že snad ony byly skutečně nástrojem obuvního klamu našeho neznámého vraha. Ale když se v době, kdy Chesterovy přezůvky ležely na policii, objevila další řada podobných stop — myslím ty, co byly nalezeny dnes dopoledne

—, poněkud jsem svou teorii pozměnil a řekl jsem si, že Chester měl možná dva páry přezůvek a že jeden z nich sice odložil, ale nezahodil. Proto jsem chtěl počkat na zprávu kapitána Jeryma: byl jsem zvědav, zda ty dnešní stopy jsou přesně stejné jako ty předešlé."

„Ale i tak," přerušil ho Markham, „vaše teorie, že kroky vyšly z domu, mi připadá velice chabě podepřená. Byly tu ještě jiné náznaky?"

„Právě jsem o nich chtěl mluvit," odpověděl Vance vyčítavě. „Ale vy na mě vždycky tak hrozně pospícháte! Představte si, že jsem advokát, a moje výroky vám doslova vezmou dech."

„To si raději představím, že jsem předseda soudu a že vám dávám *sus. per coll.*"

„Jak chcete," povzdechl si Vance a pokračoval: „Podívejme se, jaké měl hypotetický vetřelec možnosti uniknout z domu po postřelení Julie a Ady. Sproot přišel do horní haly ihned po výstřelu v Adině pokoji, a přesto neslyšel nic — ani kroky v dolní hale, ani zavírání dveří. A, Markhame, kamaráde, člověk, který potmě sestupuje v přezůvkách po mramorových schodech, není rozhodně tichý jako jarní vánek. V tom případě by ho byl Sproot určitě slyšel. A proto se mi nabízelo vysvětlení, že *žádný vetřelec z domu neunikl.*"

„A co šlépěje před domem?"

„Ty udělal napřed někdo, kdo prošel k bráně a zase zpátky. — A tím se dostáváme k noci, kdy byl zavražděn Chester. Pamatujete se, jak Rex říkal, že slyšel na chodbě šoupavé zvuky a zavírání dveří asi čtvrt hodiny před výstřelem, a jak Ada potvrdila tu část výpovědi, v níž mluvil o zavírání dveří? Všimněte si, prosím, že ty zvuky byly slyšet až potom, co přestalo sněžit — lépe řečeno, potom, co vysvitl měsíc. Nemohl ty zvuky způsobit někdo s přezůvkami na nohou, nebo třeba když si je zouval po návratu zvenčí, kde nadělal ty dvě řady šlépějí od domu a zase nazpět? A nemohly ty dveře, které se kdesi zavřely, být právě dveře do komory na prádlo, kam si pachatel přechodně přezůvky schovával?"

Markham přikývl. „Ano, rozhodně je to vysvětlení pro zvuky, které slyšeli Rex i Ada."

„A dnes ráno to bylo ještě jasnější. Šlépěje na schodech na balkón vznikly mezi devátou hodinou ráno a polednem. Ale žádná z hlídek neviděla nikoho vstupovat z ulice. Mimoto po výstřelu v Rexově pokoji Sproot chvíli čekal v jídelně, a kdyby byl v té době někdo sestoupil po schodech a vyšel hlavním

vchodem, Sproot by ho byl slyšel. Je sice pravda, že vrah mohl sestoupit po hlavním schodišti, zatímco Sproot vystupoval po schodišti pro služebnictvo. Ale je to pravděpodobné? Byl by pachatel po zastřelení Rexe vyčkával v horní hale, když věděl, že kdykoli může někdo přijít a překvapit ho? Pochybuji. A zase, hlídky neviděly nikoho, kdo by opouštěl pozemek. *Ergo* jsem usoudil, že po Rexově smrti nikdo nevyšel hlavním vchodem. A opět jsem dospěl k názoru, že ty stopy ve sněhu vznikly dřív. Tentokrát však vrah nešel k bráně a zase zpátky, protože by ho byla hlídka viděla; a navíc byly stupně před vchodem i chodník až k bráně čistě zameteny. A tak si náš výrobce stop obul přezůvky a vyšel hlavním vchodem, zašel za roh, vystoupil po schodech na balkón a vrátil se do horní haly přes Adin pokoj."

„Chápu." Markham se zaklonil v křesle a oklepal popel z doutníku. „A z toho jste usoudil, že přezůvky jsou stále ještě v domě."

„Právě. Ale přiznám se, že jsem nepomyslel hned na tu komoru. Nejdřív jsem se podíval do Chesterova pokoje. A pak do Juliiny ložnice; a už jsem se chystal do druhého patra, když jsem si vzpomněl na dveře, které Rex slyšel zavírat. Rozhlédl jsem se po všech dveřích v prvním patře, a okamžitě jsem zkusil dveře do komory, protože to bylo koneckonců nejpravděpodobnější místo pro dočasnou skrýš. A ejhle, přezůvky tam byly, zastrčené pod starou houní. Patrně si je tam vrah schovával i předtím, než měl možnost je uklidit důkladněji."

„Ale kde mohly být uklizeny, že je naši lidé nikde nenašli?"

„To já ovšem nevím. Třeba je vrah odnesl někam mimo dům."

Nastalo několikaminutové ticho, a pak promluvil Markham.

„Nález přezůvek vcelku potvrzuje vaši teorii, Vanci. Ale uvědomujete si, co to teď pro nás znamená? Jsou-li vaše závěry správné, pak pachatel je někdo z těch lidí, s nimiž jsme dnes dopoledne mluvili. A to je strašné pomyšlení. Probral jsem si všechny členy domácnosti a jednoduše nemohu nikoho z nich považovat za potencionálního hromadného vraha."

„To je pustý mravní předsudek, kamaráde," řekl Vance s ironickým přízvukem. „Sám jsem tak trochu cynik, a vyloučil bych jako možného pachatele ze všech obyvatel sídla Greenů pouze Frau Mannheimovou. Ta nemá dost fantazie aby dovedla naplánovat takové vystupňované vraždění. Ale pokud jde o ostatní, dovedl bych si představit každého z nich jako

původce tohoto ďábelského zabíjení. Je totiž naprostý omyl se domnívat, že vrah vypadá jako vrah. Žádný vrah tak nevypadá. Jedině ten, kdo skutečně vypadá jako vrah, je docela neškodný. Pamatujete se na mírnou a příjemnou tvář reverenda Richesona z Cambridge? A přitom otrávil svou milou kyanidem draselným. Fakt, že major Armstrong měl skromné a slušné vzezření, mu nezabránil, aby své ženě dával arzenik. Profesor Webster z Harvardu nebyl kriminální typ; ale rozčtvrcený duch doktora Parkmana na něho zajisté pohlíží jako na surového zabijáka. Doktor Samson se svým lidským pohledem a dobráckým plnovousem měl pověst velkého lidumila, ale zcela chladnokrevně namíchal svému zmrzačenému švagrovi akonitin. Pak tu byl doktor Neil Cream, který vypadal spíš jako děkan elegantního kostela; a zdvořilý a laskavý doktor Waite... A co teprve ženy! Edita Thompsonová se přiznala, že nasypala manželovi skelný prášek do kaše, ačkoli vypadala jako zbožná učitelka z nedělní školy. Madeleina Smithová vypadala nesporně vysoce počestně. A Constance Kentová byla dokonce krasavice — příjemná a milá dívka; a přesto podřízla svého bratra dokonale surovým způsobem. Gabriela Bompardová a Marie Boyerová zdaleka nebyly zločinecké typy; a přesto jedna z nich uškrtila svého milence šňůrou a druhá zavraždila vlastní matku nožem na sýr. A co taková madame Fenayrou...?"

„Dost!" okřikl ho Markham. „Vaše přednáška o kriminální fyziognomii může chvíli počkat. Já se teď snažím si nějak v duchu srovnat ty otřesné závěry, které plynou z vašeho nálezu přezůvek." Markhama zřejmě ovládlo zděšení. „Proboha, Vanci! Přece musí být nějaké východisko z toho zlého snu, který jste nám tu nadhodil. Který člen této domácnosti mohl vejít za bílého dne do Rexova pokoje a Rexe zastřelit?"

„To na mou duši nevím." Sám Vance byl hluboce otřesen zlověstnými okolnostmi případu. „Ale někdo z domu to udělal — někdo, koho ostatní nepodezřívají."

„Vy máte na mysli Juliin výraz a Chesterův užaslý pohled, viďte? Ti také vraha nepodezřívali. A byli zděšeni poznáním — když už bylo pozdě. Ano, to všechno odpovídá vaší teorii."

„Ale něco tu přece jen nehraje, kamaráde." Vance chvíli hleděl se svraštělým čelem na stůl. „Rex zemřel klidně, jako by svého vraha neviděl. Proč se také on netvářil zděšeně? Nemohl přece mít zavřené oči, když na něho vrah mířil, vždyť stál přímo tváří k němu. Je to nepochopitelné, šílené."

Vance nervózně zabubnoval prsty na stole, v úporném přemýšlení.

„A pak je u Rexovy smrti ještě něco nevysvětlitelného, Markhame. Měl dveře otevřené do chodby, ale nikdo nahoře výstřel neslyšel — *nikdo nahoře*. A přitom Sproot, který byl dole v přípravně za jídelnou, slyšel výstřel zřetelně."

„Asi je to náhoda," uvažoval Markham téměř automaticky. „Zvuk se někdy chová velice podivně."

Vance zavrtěl hlavou.

„V tomhle případě není nic pouhá náhoda. Ve všem tom je strašlivá logika — za každým detailem je pečlivě promyšlený důvod. Nic nebylo ponecháno náhodě. Ale právě tato systematičnost nakonec přivodí vrahův pád. Když se nám podaří najít klíč k jediné předsíni, nalezneme cestu do hlavní síně hrůzy."

V tom okamžiku zavolali Markhama k telefonu. Vrátil se zamyšlen a znepokojen.

„To volal Swacker. Von Blon je u mě v kanceláři a chce mi něco říci."

„Ale, to je velice zajímavé," poznamenal Vance.

Vrátili jsme se do budovy trestního soudu a Von Blon byl ihned uveden k Markhamovi.

„Možná že je to jen planý poplach," začal omluvně, když se usadil na kraji židle. „Ale usoudil jsem, že bych vás měl informovat o podivné věci, která se mi dnes dopoledne stala. Nejdřív jsem to chtěl oznámit na policii, ale pak mě napadlo, že by mi mohli špatně rozumět, a proto jsem se rozhodl, že to přednesu vám, a zařídím se podle toho, jak vy uznáte za vhodné."

Von Blon zřejmě nevěděl, jak začít, a Markham trpělivě vyčkával se zdvořile shovívavým výrazem na tváři.

„Jakmile jsem to — ehm — objevil, telefonoval jsem ke Greenovým," pokračoval Von Blon váhavě. „Ale řekli mi, že už jste odjel zpět do úřadu, a tak jsem se sem ihned po obědě vypravil."

„Správně jste učinil, doktore," pochválil ho Markham.

Von Blon opět zaváhal a pak začal, skoro provinile.

„Já totiž, pane Markhame, nosím s sebou obvykle dost velikou zásobu nárazových léků..."

„Nárazových léků?"

„Strychnin, morfium, kofein a různá hypnotika a povzbuzovací prostředky. Často se mi to velice osvědčilo..."

„A to, co jste mi přišel říci, souvisí nějak s těmito léky?"

„Ano — nepřímo." Von Blon se odmlčel, aby zvážil další slova. „Dnes jsem měl náhodou v brašně novou tubu rozpustných morfiových tabletek a krabičku se čtyřmi tubami strychninu..."

„A co je s nimi?"

„Morfium i strychnin jsou pryč."

Markham se naklonil dopředu, pohled podivně oživený.

„Měl jsem je v brašně dnes ráno, když jsem odcházel z ordinace," vysvětloval Von Blon. „A byl jsem jen na dvou krátkých návštěvách, než jsem přišel ke Greenovým. Léky jsem pohřešil, až když jsem se vrátil do ordinace."

Markham lékaře chvíli pozoroval.

„A vy pokládáte za nepravděpodobné, že by vám někdo byl léky z brašny vzal při některé z vašich prvních návštěv?"

„To je právě ono. V obou případech jsem měl brašnu po celou dobu na očích."

„A u Greenových?" Markhamovo vzrušení prudce vzrůstalo.

„Tam jsem šel rovnou k paní Greenové a brašnu jsem vzal s sebou. Zůstal jsem u ní asi půl hodiny. Když jsem od ní vyšel —"

„A po celou tu půlhodinu jste neopustil místnost?"

„Ne..."

„Promiňte, doktore," ozval se Vánceův lenivý hlas, „ale ošetřovatelka říkala, že jste na ni volal, aby přinesla paní Greenové bujón. Odkud jste na ni volal?"

Von Blon přikývl. „Ovšem. Mluvil jsem se slečnou Cravenovou. Volal jsem na ni ze dveří na schody pro služebnictvo."

„Aha. A pak?"

„Počkal jsem u paní Greenové, až ošetřovatelka přišla. Pak jsem přešel přes chodbu k slečně Sibelle."

„A vaše brašna?"

„Tu jsem postavil na chodbě k zábradlí hlavního schodiště."

„A u slečny Sibelly jste byl nepřetržitě, dokud vás Sproot nezavolal?"

„Ano."

„Takže brašna zůstala bez dohledu v zadní části horní haly přibližně až do jedenácti hodin, kdy jste odešel?"

„Ano. Když jsem se s vámi dole v salóně rozloučil, došel jsem si pro ni nahoru."

„A také jste se rozloučil se slečnou Sibellou," doplnil Vance.

„Přirozeně."

„Jaké množství léků zmizelo?“ otázal se Markham.

„Ty čtyři tuby strychninu obsahovaly přibližně tři grány — přesně tři a jednu třetinu gránu. A v jedné tubě je dvacet pět tabletek morfia, což činí šest a čtvrt gránu.“

„Jsou to smrtelné dávky, doktore?“

„To je těžko říci.“ Von Blon teď mluvil profesionálně. „Někdo může mít zvláštní toleranci vůči morfiu, a může ho asimilovat překvapivě velké dávky. Ale *ceteris partibus* by šest gránů byla rozhodně dávka smrtelná. Pokud jde o strychnin, toxikologie uvádí velice širokou škálu jeho účinnosti podle věku a zdravotního stavu pacienta. Průměrná smrtelná dávka pro dospělou osobu by byla, řekl bych, dva grány, ačkoli jsou známy případy, kdy smrt nastala už po jednom gránu nebo i menší dávce. Na druhé straně zas může někdo přežít i dávku deseti gránů. Obecně vzato by však tři a jedna třetina gránu stačily, aby způsobily smrt.“

Když Von Blon odešel, Markham se starostlivě obrátil na Vance:

„Co vy tomu říkáte?“ otázal se.

„Mně se to nelíbí — ani trochu se mi to nelíbí.“ Vance zdrceně zavrtěl hlavou. „Je to všechno zatraceně divné. A doktor má také nahnáno. Je celý vyděšený — a ne proto, že se mu ztratily léky. On se něčeho bojí, Markhame. Měl takový stísněný, štvaný výraz v očích.“

„Nezdá se vám divné, že s sebou nosí takové množství nebezpečných drog?“

„Ani ne. Někteří lékaři to dělají. Zejména evropští lékaři to mají ve zvyku. A nezapomeňte, že Von Blon studoval v Německu...“ Vance náhle zvedl hlavu. „Mimochodem, co je s těmi závěťmi?“

Markham na něho upřel pronikavý pohled, vyjadřující údiv i otázku. Ale řekl pouze:

„Dostaneme je obě kvečeru. Buckway ležel s chřipkou, ale slíbil mi, že mi dnes pošle jejich kopie.“

Vance vstal.

„Nejsem Chaldejec,“ protáhl, „ale mám pocit, že nám ty dvě závěti pomohou pochopit, proč se Von Blonovi ztratily ty pilulky.“ Oblékl si plášť a vzal hůl a klobouk. „A teď na chvíli vypudím tuto ohavnou historii ze své mysli. Odpoledne je v Aeolově síni koncert komorní hudby, a když si pospíšíme, stihneme ještě Mozartovu sonátu C dur.“

/KAPITOLA XVII/

/DVĚ ZÁVĚTI/

/Úterý 30. listopadu; 20.00 hod./

V osm hodin večer jsme inspektor Moran, seržant Heath, Markham, Vance a já seděli kolem malého konferenčního stolku v jednom ze soukromých salónků Markhamova klubu. Večerníky svým melodramatickým líčením vraždy Rexe Greena vyvolaly ve městě poprask, a tyto první reportáže byly, jak jsme všichni věděli, jen matnou předzvěstí toho, co přinesou zítřejší ranní noviny. I bez nevyhnutelných útoků tisku, které nás čekaly, stačila situace sama o sobě k tomu, aby děsila a deprimovala ty, kdo byli pověřeni vyšetřováním; a jak jsem se rozhlížel po kruhu ustaraných tváří, uvědomil jsem si, jak nesmírně závažný bude výsledek porady.

Markham promluvil první.

„Mám tu s sebou kopie obou závětí; ale než si o nich promluvíme, rád bych věděl, máte-li někdo něco nového."

„Nového!" odfrkl si Heath opovržlivě. „Celé odpoledne jsme běhali dokolečka, a čím rychleji jsme běhali, tím dřív jsme byli zpátky, odkud jsme začli. Pane Markhame, my jsme nezjistili vůbec nic, co by stálo za řeč, a nebýt toho, že se v tom pokoji nenašla žádná zbraň, prohlásil bych to za sebevraždu a požádal bych o propuštění do důchodu."

„Styďte se, seržante!" Vance se chabě pokusil žertovat. „Takový černý pesimismus je poněkud předčasný. — Předpokládám, že kapitán Dubois nenašel žádné otisky prstů?"

„Copak o to, našel — Adiny a Rexovy a Sprootovy a pár od toho doktora. Jenže to nám nijak nepomůže."

„Kde byly ty otisky?"

„Všude — na klikách u dveří, na stole, na oknech, a pár se jich našlo i na tom dřevěném táflování nad krbem."

„Tenhle fakt může být jednou zajímavý, ačkoli právě teď nevidím, jaký by mohl mít smysl. — A co šlépěje? Něco nového?"

„Nic. Dostal jsem Jerymovu zprávu pozdě odpoledne, ale není v ní nic nového. Stopy jsou opravdu od těch přezůvek, co jste našel vy."

„To mi něco připomnělo, seržante. Co jste s těmi přezůvkami udělal?“

Heath se vítězoslavně zašklebil.

„Přesně to, co byste udělal vy, pane Vanci. Jenže — mě to napadlo dřív.“

Vance se na něho také usmál.

„*Salve!* Ano, dnes ráno jsem na to zapomněl. Abych řekl pravdu, napadlo mě to teprve teď.“

„Smím vědět, co se s těmi přezůvkami stalo?“ vložil se Markham netrpělivě.

„No přece tady seržant je tajně dal zpátky do komory a schoval je pod houni, kde původně byly.“

„Správně.“ Heath s uspokojením přikývl. „A ošetřovatelka mi je ohlídá. Jakmile by zmizely, zavolá mi do kanceláře.“

„Jak dopadlo uvedení nové ošetřovatelky?“ otázal se Markham.

„Výborně. Všechno šlo jako po másle. Ve tři čtvrti na šest přišel doktor, ošetřovatelka od nás nastoupila v šest. Doktor jí vysvětlil, co má dělat, a ona se převlékla do uniformy a šla za paní Greenovou. Stará paní prohlásila doktorovi, že slečnu Cravenovou beztak nesnášela a že doufá, že nová ošetřovatelka bude ohleduplnější. Nemohlo to proběhnout lépe. Chvíli jsem se tam ještě zdržel, abych naši pracovnici mohl upozornit na ty přezůvky, a pak jsem šel.“

„Které z vašich pracovnic jste svěřil případ, seržante?“ otázal se Moran.

„O'Brienové — pracovala tenkrát na Sitwellově případu. O'Brienové nic v domě neujde, a sílu má jako chlap.“

„Měl byste ji co nejdřív upozornit ještě na něco, seržante.“ A Markham podrobně zopakoval, co se odehrálo po Von Blonově odpolední návštěvě. „Jestli ty léky ukradl někdo u Greenových, mohla by jim ta vaše síla přijít na stopu.“

Markhamovo sdělení o ztracených drogách učinilo na Heatha i Morana zdrcující dojem.

„Proboha!“ zvolal Moran. „Snad se z toho nakonec ještě nevyklube travičská aféra? To už by byl vrchol.“ Jeho obavy byly daleko hlubší, než prozrazoval jeho tón.

Heath v bezmocném zděšení hleděl upřeně na vyleštěnou stolní desku.

„Morfium a strychnin! Ty ani nemá smysl hledat. V tom domě jsou stovky míst, kam se dají schovat; můžeme hledat celý měsíc, a nenajdeme je. Ale rozhodně tam ještě dnes

večer zajdu a řeknu O'Brienové, aby si na to dala pozor. Když bude na stráži, možná že si všimne, kdyby se jich někdo pokusil použít."

„Mě udivuje," poznamenal inspektor Moran, „jak se ten pachatel cítí bezpečný. Za hodinu potom, co byl zastřelen Rex, ztratí se z horní haly nebezpečné drogy. Prokrista, jestli tohle není chladnokrevnost, tak už nic. A také drzost."

„My tu máme co dělat se spoustou chladnokrevnosti a drzosti," odpověděl Vance. „Za těmi vraždami je cítit nezdolné odhodlání — a obrovské plánovací schopnosti. Nic bych nedal za to, že pachatel už doktorovu brašnu prohledal nejméně dvacetkrát předtím. Možná že trpělivě střádá jedy. Dnešní krádež je možná jen poslední z celé řady dřívějších. Podle mě tu jde o pečlivě vypracovaný plán, který se připravuje možná už léta. Máme co dělat s vytrvalou útkvělou myšlenkou a s démonickou logikou šílence. A co je snad ještě zrůdnější — stojí proti nám zvrácená vynalézavost fantasticky romantického ducha. Musíme se potýkat s divokým, egocentrickým a pobloužněným optimismem. A tento druh optimismu je nesmírně houževnatý. Nejednou už rozvrátil historii národů. Mohamed, Giordano Bruno a Johanka z Arku — stejně jako Torquemada, Agrippina i Robespierre — všichni ho měli. Působí na různé úrovni a za různým cílem, ale vždycky pramení z individuální vzpoury."

„Hrome, pane Vanci!" zděsil se Heath. „Vy tady mluvíte, jako kdyby tady bylo něco — zkrátka něco až nadpřirozeného."

„A myslíte, že se to dá vykládat jinak, seržante? Už jsme tu měli tři vraždy a jeden pokus o vraždu. A teď tu máme navíc krádež jedů."

Inspektor Moran se napřímil a opřel se lokty o stůl.

„Co máme tedy dělat? To je tuším smysl naší dnešní porady." Moran se nutil do věcného tónu. „Nemůžeme ani rozehnat domácnost, ani nemůžeme každému jejímu zbývajícímu členu přidělit zvláštní tělesnou stráž."

„A taky si je nemůžeme pozvat na policii a pořádně si na ně posvítit," zavrčel Heath.

„To by vám nepomohlo, ani kdyby to šlo, seržante," řekl Vance. „Žádný známý způsob třetího stupně nerozváže jazyk člověku, který uskutečňuje toto dílo. Je v něm příliš mnoho mučednictví i fanatismu."

„Co kdybychom se podívali na ty závěti, pane Markhame?"

navrhl Moran. „Snad se nám podaří z nich vyčíst nějaký motiv. — Jistě uznáte, pane Vanci, že se za těmi vraždami skrývá velice silný motiv.“

„Zcela nepochybně. Ale nemyslím, že jde o peníze. Peníze v tom možná hrají jistou úlohu — to dost pravděpodobně — ale jen jako vedlejší faktor. Já bych řekl, že je to něco zásadnějšího — něco, co se zrodilo z mocné, ale potlačené lidské vášně. Ale ani tak není vyloučeno, že nás finanční ustanovení závětí dovedou až k těmto hlubinám.“

Markham vytáhl z kapsy několik hustě strojem popsaných listů kancelářského papíru a rozložil je na stole před sebou.

„Není to třeba číst *verbatim*,“ řekl. „Důkladně jsem si je prostudoval a mohu vám stručně říci jejich obsah.“ Vzal do ruky vrchní list a přidržel si ho blíž ke světlu. „Poslední vůle Tobiase Greena, sepsaná necelý rok před jeho smrtí, stanoví, jak víte, za dědice všechny členy rodiny, ovšem pod podmínkou, že udrží sídlo Greenů v neporušeném stavu a budou je obývat po dvacet pět let. Po uplynutí této lhůty může být dům prodán, nebo s ním může být jinak naloženo. Připomínám, že požadavek stálého bydliště je zvlášť přísný: dědicové musí dům skutečně obývat — nikoli jen na papíře. Mohou cestovat a jezdit po návštěvách, ale v každém jednotlivém roce nesmějí pobývat mimo dům déle než tři měsíce...“

„A co kdyby někdo z nich uzavřel sňatek?“ otázal se Moran.

„To na věci nic nemění. Ani sňatek některého z dědiců ho neosvobozuje od podmínek závěti. Kdyby některý z Greenů uzavřel sňatek, musí stejně prožít oněch pětadvacet let v rodinném sídle. Přizozeně, že manželé mohou bydlet společně. V případě, že by měli děti, závěť předvídá stavbu dvou menších domů na části pozemku přilehlé k 52. ulici. Je tu jen jediná výjimka. Kdyby se provdala Ada, může žít jinde, aniž ztrácí svůj podíl na dědictví, protože zřejmě není Tobiasovou dcerou a tím ani nositelkou greenovské krve.“

„Jaký je trest za porušení podmínky stálého bydliště?“ zeptal se opět inspektor Moran.

„Jen jediný — úplné a naprosté vydědění.“

„Přísný děda,“ zamumlal Vance. „Ale já bych řekl, že na závěti je nejdůležitější způsob, jakým byly peníze odkázány. Jak byly rozděleny?“

„Nebyly rozděleny. S výjimkou menších odkazů připadají všechny peníze vdově. Může jimi za svého života plně disponovat, a po smrti je odkázat dětem — a případně vnukům —

podle vlastního uvážení. A to pod jedinou podmínkou, že peníze zůstanou v rodině."

„Kde bere dnešní generace Greenů peníze pro své životní potřeby? Jsou všichni odkázáni na blahovůli staré paní?"

„Ne docela. Bylo o ně postaráno takto: každé z dětí dostane od vykonavatelů závěti stanovenou část z důchodu paní Greenové, tak aby stačila na jejich osobní potřeby." Markham složil papír. „A to je pokud jde o závěť Tobiase Greena asi všechno."

„Mluvil jste o několika menších odkazech," řekl Vance. „Co to bylo? "

„Například Sproot má nárok na zajištěnou slušnou existenci, kdykoli se rozhodne odejít ze služby. Stejně tak paní Mannheimová má po dvaceti pěti letech dostat doživotní důchod."

„Aha, tohle je zajímavé. A do té doby, když bude chtít, může v domě zůstávat za pěkný plat jako kuchařka."

„Ano, tak to bylo stanoveno."

„Postavení paní Mannheimové mě fascinuje. Mám takový pocit, že si my dva spolu budeme muset jednoho dne důvěrně popovídat. — A co další drobné odkazy?"

„Jeden patřil nemocnici, kde Tobiase vyléčili z tyfu, který si přivezl odněkud z tropů; a pak tu byl peněžitý dar katedře kriminalistiky na pražské universitě. A je tu ještě jedna zajímavá podrobnost, že totiž Tobias odkázal svou knihovnu newyorské policii s tím, že jí bude odevzdána po uplynutí lhůty dvaceti pěti let."

Vance zaujat se překvapeně napřímil.

„Fantastické!"

Heath se obrátil k inspektoru Moranovi.

„Věděl jste o tom?"

„Mám dojem, že jsem o tom něco slyšel. Ale dar knih na čtvrt století dopředu není pro pracovníky policie nijak zvlášť vzrušující."

Vance kouřil, zdánlivě bez zájmu o to, co se říká, ale podle toho, jak precízně držel cigaretu, jsem věděl, že jeho mysl je zaujata neobvyklými úvahami.

„Závěť paní Greenové," pokračoval Markham, „se dotýká dnešní situace přímějším způsobem, ačkoli já osobně v ní nespatřuji nic, co by nám mohlo nějak pomoci. Rozdělila rodinný majetek přísně nestranně. Každé z pěti dětí — Julie, Chester, Sibella, Rex a Ada — dědí stejným dílem, to znamená, že každé z nich dostává jednu pětinu rodinného jmění."

„Tohle mě nezajímá," vložil se Heath. „Já chci vědět, kdo zdědí všechny ty peníze, až ti ostatní vypadnou z oběhu."

„O tom je docela jednoduché ustanovení," vysvětloval Markham. „Kdykoli by zemřelo některé z dětí, bude sepsána nová závěť, a jeho podíl bude rozdělen mezi ostatní dědice."

„Takže když jeden z nich vypadne, všichni ostatní na tom vydělají. A kdyby umřeli všichni, až na jednoho, ten jeden by to shrábl všechno, co?"

„Ano."

„Takže v dnešní situaci, kdyby stará paní natáhla brka, Sibella a Ada by zdědily všechno — každá půl."

„Správně, seržante."

„A co kdyby umřely všechny tři, Sibella, Ada i stará paní: co by se pak stalo s penězi?"

„Kdyby byla některá z dcer vdaná, přešel by majetek na jejího muže. Ale kdyby Sibella i Ada zemřely neprovdané, všechno by připadlo státu, leda že by tu byli ještě další žijící příbuzní — a ti tu zřejmě nejsou."

Heath tyto různé možnosti několik minut vážil.

„Já tu nevidím nic, co by nám bylo něco platné," zabědoval. „Všichni vydělali stejně na tom, co už se stalo. A z rodiny zbývají ještě tři — stará paní a dvě dcery."

„Tři bez dvou je jedna, seržante," poznamenal Vance tiše.

„Co tím myslíte, pane Vanci?"

„Morfium a strychnin."

Heath nadskočil, zamračil se, udeřil pěstí do stolu a zařval: „Tak tohle já nepřipustím, kdybych se měl rozkrájet!" Ale pak jeho hněvivé odhodlání přemohl pocit bezmoci a Heath zesmutněl.

„Já vím, jak vám je," řekl Vance, sám rovněž tísněn pocitem marnosti. „Ale obávám se, že musíme ještě čekat. Jestli jsou v tomto případě hnací silou greenovské miliony, nic na světě neodvrátí nejméně ještě jednu tragédii."

„A co kdybychom to takhle vysvětlili oběma děvčatům a domluvili jim, aby se rozešly a odjely každá někam jinam?" navrhl inspektor Moran.

„Tím by se jen oddálilo to, co musí nastat," opáčil Vance. „A krom toho by tím obě přišly o své dědictví."

„Snad by bylo možno přimět soud, aby zvrátil ustanovení závěti," nadhodil Markham nejistě.

Vance se na něho ironicky usmál.

„Než vy byste donutil některý ten váš vzácný soud, aby

zakročil, stačil by vrah vyhladit celý místní soudcovský sbor."

Téměř po dvě hodiny se probíraly způsoby a prostředky dalšího postupu, ale téměř každý navrhovaný směr činnosti ihned narazil na řadu překážek. Nakonec bylo usneseno, že jediná užitečná taktika je pokračovat v běžné policejní proceduře. Nicméně, než porada skončila, byla přijata některá konkrétní opatření: že bude zesílena stráž kolem sídla Greenů a že jeden muž bude umístěn do nejvyššího patra protějšího domu v 53. ulici, aby odtamtud neustále sledoval dveře i okna; že se v denních hodinách bude uvnitř domu pod nejrůznějšími záminkami zdržovat jeden detektiv a že na telefonní linku Greenových bude zapojeno odposlouchávací zařízení.

Přes jistou Markhamovu nechuť trval Vance na tom, aby každá osoba v domě, i každá osoba, která do domu přijde, — byť se její souvislost s případem zdála sebevzdálenější — byla považována za podezřelou a bedlivě sledována; a inspektor Moran nařídil Heathovi, aby toto rozhodnutí tlumočil O'Brienové, aby snad instinktivní náklonnost k některé osobě nesnížila její ostražitost. Seržant Heath už zřejmě zahájil důkladné zkoumání soukromého života Julie, Chestera a Rexe, a desítky lidí už pracovaly na zjišťování jejich styků a činnosti mimo domov, se zvláštním zřetelem ke každému rozhovoru, který v poslední době vedli se svými známými, v němž by mohl být náznak nebo zmínka, že o zločinech věděli napřed, nebo že je tušili.

Markham už vstával, aby poradu zakončil, když se Vance znovu naklonil dopředu a promluvil.

„Myslím, že bychom měli být připraveni pro případ, že by vrah skutečně použil jedu. Při otravě morfiem nebo strychninem může okamžitý zákrok oběti zachránit život. Navrhuji, aby byl do protějšího domu, odkud má detektiv pozorovat okna Greenových, vyslán zároveň policejní lékař s příslušnými instrumenty a protiléky pro případ otravy morfiem nebo strychninem. Dále bych navrhoval, abychom se Sprootem a ošetřovatelkou dohodli nějaký signál, aby v případě, že by se něco stalo, mohl být náš lékař okamžitě povolán. Kdyby se podařilo zachránit otrávenou osobu, mohli bychom možná zjistit, kdo jí jed dal."

Plán byl ihned schválen. Inspektor slíbil, že se ještě v noci domluví s některým policejním lékařem; a Heath se okamžitě vypravil do příslušného domu, aby tam zamluvil pokoj s výhledem na sídlo Greenů.

/KAPITOLA XVIII/

/V ZAMČENÉ KNIHOVNĚ/

/Středa 1. prosince; 13.00 hod./

Proti svému zvyku vstal Vance nazítří záhy. Byl podrážděný, a proto jsem ho raději nechal na pokoji. Několikrát se bez zájmu pokusil číst, a když jednou odložil knihu, podíval jsem se na titul — vybral si životopis Džingischána! Později dopoledne se pokusil zaměstnat sestavováním katalogu své sbírky čínských dřevorytů.

Měli jsme obědvat s Markhamem v klubu právníků v jednu hodinu a krátce před dvanáctou si Vance objednal svou hispano-suizu. Kdykoli přemýšlel o nějakém problému, vždycky sám řídil: tato činnost mu zřejmě uklidňovala nervy a vyjasňovala mozek.

Markham už na nás čekal, a z jeho výrazu bylo víc než jasné, že se stalo něco znepokojivého.

„Ven s tím, kamaráde," vyzval ho Vance, když jsme zasedli k rohovému stolu v jídelně. „Tváříte se vážně jako svatý Jan z Patmu. Zřejmě se stalo něco naprosto neočekávaného. Snad nezmizely ty přezůvky?"

Markham na něho pohlédl s jistým údivem.

„Ano! O'Brienová volala dnes ráno v devět hodin, že přezůvky přes noc někdo z komory vzal. Než šla spát, ještě tam byly."

„A samozřejmě, už se nenašly."

„Nenašly. O'Brienová všechno důkladně prohlédla."

„Tak vida. Ale mohla si tu práci ušetřit. — Co o tom soudí náš čacký seržant?"

„Heath tam zajel ještě před desátou, aby to vyšetřil. Ale nic se nedověděl. Nikdo nepřiznal, že by v noci slyšel z chodby nějaké zvuky. Heath dům osobně znovu prohledal, ale bez výsledku."

„Von Blon se dnes ráno ještě neozval?"

„Ne, ale Heath s ním mluvil. Přišel ke Greenovým k desáté a zůstal tam skoro hodinu. Byl prý zřejmě velmi rozčilen kvůli těm drogám a hned se ptal, jestli se nic nenašlo. Většinu té hodiny strávil se Sibellou."

„Nu, co naplat! Raději vychutnejme tyto lanýže na madeiře, a nedejme se rušit nepříjemnými úvahami. Ta omáčka je, mimochodem, výtečná.“ Tak Vance dočasně odsunul předmět rozhovoru.

Avšak tento náš oběd byl předurčen k tomu, aby se stal památným, neboť ke konci Vance navrhl — nebo spíš si vyžádal — jistý krok, který měl nakonec rozluštit a vyřešit strašlivé tragédie v sídle Greenů. Byli jsme u moučníku, když Vance po dlouhém mlčení vzhlédl k Markhamovi a řekl:

„Zmocnil se mě Pandořin komplex a plně mě ovládl. Já se prostě musím podívat do zamčené knihovny Tobiase Greena. Tato posvátná komnata mě začíná strašit ve snu, a od té doby, co jste se zmínil o tom odkazu knih, nemá dušička pokoj. Toužím seznámit se s Tobiasovým literárním vkusem a dovědět se, proč si za dědice vybral právě policii.“

„Ale, příteli, jakou souvislost by mohla mít...“

„Počkat. Těžko byste přišel na jedinou otázku, kterou jsem si já sám ještě nepoložil; a já na žádnou z nich nedovedu odpovědět. Ale přesto všechno si tu knihovnu musím prohlédnout, i kdybych si na to musel opatřit soudní příkaz k vylomení dveří. V tom starém domě jsou zlověstné spodní proudy, Markhame; a v té třináctě komnatě bychom mohli objevit nějaký náznak.“

„Bude to těžké řízení, když bude paní Greenová i nadále odmítat vydat klíč.“ Bylo mi jasné, že Markham už v zásadě souhlasí. V rozpoložení, v němž se nacházel, byl ochoten přistoupit na každý návrh, který byť i vzdáleně sliboval vyjasnění záhady vražd Greenů.

Byly téměř tři hodiny, než jsme se dostali na místo. Heath už přišel dřív na Markhamovu telefonickou výzvu, a ihned jsme se vypravili za paní Greenovou. Heath mrkl na novou ošetřovatelku, aby odešla z pokoje, a Markham přešel přímo k věci. Když jsme vstoupili, stará paní se na nás nedůvěřivě podívala, a nyní strnule poloseděla, opřena o haldu polštářů, a upírala na Markhama pohled plný vzdoru a nepřízně.

„Milostivá paní,“ začal Markham poněkud přísně, „omlouváme se za tuto návštěvu, ale je nezbytná. Vyšly najevo jisté věci, které nutně vyžadují, abychom prohledali knihovnu pana Greena...“

„To já nedovolím!“ přerušila ho hlasem stoupajícím v divokém *crescendu*. „Já nedovolím, abyste do té místnosti vkročili! Dvanáct let nikdo nepřekročil její práh, a žádný poli-

cajt mi nebude znesvěcovat místo, kde můj manžel prožil poslední léta svého života."

„Vážím si citů, které vás vedou k tomuto odmítnutí," odpověděl Markham, „ale vyskytly se závažnější důvody. Tu místnost musíme prohledat."

„Ani přes mou mrtvolu!" zvolala stará paní. „Jak se opovažujete vtrhnout do mého domu..."

Markham autoritářsky zvedl ruku.

„Nejsem tu, abych s vámi diskutoval. Přišel jsem vás pouze požádat o klíč. Samozřejmě, je-li vám milejší, abychom dveře vylomili..." Markham vytáhl z kapsy svazek papírů. „Obstaral jsem si příkaz k prohlídce té místnosti, a nesmírně by mě mrzelo, kdybych vám ho musel úředně doručit." (Žasl jsem nad jeho útočnou smělostí, protože jsem věděl, že žádný příkaz nemá.)

Paní Greenová začala divoce láteřit. Byla téměř bez sebe zlostí, a změnila se v odpuzující a zároveň politováníhodné stvoření. Markham klidně počkal, až se vyřádí; a když vyčerpala celou škálu nadávek a viděla, že Markham zůstává dál stejně klidný a neoblomný, věděla, že prohrála. Klesla nazpět do podušek, bledá a vyčerpaná.

„Vezměte si ten klíč," kapitulovala trpce, „a ušetřte mě vrcholné potupy, aby mi nějací neurvalci demolovali dům... Klíč najdete ve slonovinové skříňce na šperky v horní zásuvce sekretáře." Chabě ukázala na starobylý lakový sekretář.

Vance otevřel zásuvku a vzal z ní klíč — dlouhý staromódní předmět s dvojitým zubem a ozdobným koncem.

„Ten klíč máte stále v té skříňce, paní Greenová?" otázal se, když zavíral zásuvku.

„Dvanáct let je tam," zakvílela stará paní. „A teď po všech těch letech mi ho berou násilím — ještě ke všemu policajti, právě ti, kdo by měli chránit staré a bezmocné mrzáky, jako jsem já. Je to neslýchané. Ale co jiného mohu očekávat? Každý si libuje v tom, když mě může mučit."

Nyní, když dosáhl svého, Markham se zatvářil zkroušeně a snažil se starou paní usmířit tím, že se jí pokusil vysvětlit závažnost situace. Ale to se mu nepodařilo; a za okamžik nato se k nám připojil v hale.

„Já tyhle věci nerad dělám, Vanci," řekl.

„Ale provedl jste to kupodivu dobře. Kdybych nebyl od oběda nepřetržitě s vámi, věřil bych, že ten příkaz k prohlídce skutečně máte. Jste učiněný Machiavelli. *Te saluto!*"

„A teď, když máte klíč, pusťte se do toho!" nařídil mu Markham podrážděně. A sestoupili jsme do přízemní haly.

Vance se rozhlédl, zda nás někdo nepozoruje, a vykročili jsme směrem ke knihovně.

„Zámek jde docela lehce na to, že se dvanáct let nepoužívá," poznamenal Vance, když otočil klíčem a otevřel masívní dubové dveře. „Ani panty nevržou. Pozoruhodné."

Vstoupili jsme do tmy a Vance rozškrtl zápalku.

„Prosím vás, ničeho se nedotýkejte," nabádal nás a ve světle zápalky, kterou držel před sebou, přešel k těžkým plyšovým záclonám na východním okně. Jak je rozhrnul, zvedl se oblak prachu.

„Na tyhle záclony rozhodně nikdo léta nesáhl," řekl.

Šedivé světlo pozdního odpoledne se rozlilo po místnosti a odhalilo podivuhodný pohled. Stěny byly pokryty otevřenými knihovnami, které sahaly od podlahy téměř ke stropu, takže mezi nimi a stropem zbývalo právě dost prostoru pro řadu mramorových byst a masívních bronzových nádob. Na jižním konci pokoje stál mohutný psací stůl a uprostřed dlouhý vyřezávaný stůl, pokrytý roztodivnými cizokrajnými předměty. Pod okny a v rozích byly haldy brožur a různých desek, a na římsách knihovny byly zavěšeny staré zažloutlé rytiny. Od stropu visely dvě obrovské perské lampy z prolamované mosazi a vedle stolu ve středu místnosti stála osm stop vysoká čínská svítilna. Podlaha byla hustě pokryta perskými koberci, rozloženými všemi směry, a po obou stranách krbu čněl až do stropu obrovský ohavný pestrobarevný totemový sloup. Na všem ležela silná vrstva prachu.

Vance se vrátil ke dveřím, rozškrtl další zápalku a pečlivě zkoumal kliku na vnitřní straně.

„Někdo tu nedávno byl," prohlásil. „Na klice není ani stopa prachu."

„Tak to možná najdeme otisky prstů," řekl Heath.

Vance zavrtěl hlavou.

„Nestojí to ani za pokus. Ten člověk, s nímž máme co dělat, je velice opatrný, aby nezanechal stopy po svých rukách."

Vance tiše zavřel dveře a zastrčil zástrčku. Pak se rozhlédl kolem sebe. Po chvíli ukázal pod obrovský glóbus vedle psacího stolu.

„Tamhle máte ty svoje přezůvky, seržante. Myslel jsem si, že je tu najdeme."

Heath se na přezůvky téměř vrhl a zanesl je k oknu.

„No jo, jsou to ony," prohlásil.

Markham věnoval Vanceovi jeden ze svých nevrlých zkoumavých pohledů.

„Vy máte nějakou teorii," pronesl usvědčujícím tónem.

„Nic víc, než co jsem vám řekl. Že jsme tu našli ty přezůvky, je úplně vedlejší. Mě zajímají jiné věci — jen bych chtěl přesně vědět, co."

Stál u stolu ve středu místnosti a očima bloudil po předmětech kolem. Po chvíli se jeho pohled zastavil na nízkém proutěném křesle, jehož pravé boční opěradlo bylo rozšířeno, aby se na ně mohla položit kniha. Křeslo stálo několik stop od stěny protilehlé krbu, přímo proti úzkému dílu knihovny, na němž trůnila kopie Vespasianovy bysty.

„Pěkný pořádek," zabručel Vance. „Vsadím se, že tohle křeslo před dvanácti lety tady takhle nestálo."

Přistoupil blíž a zamyšleně hleděl na křeslo. Markham a Heath bezděčně také přistoupili blíž, a oba současně spatřili to, na co se díval Vance. Na rozšířeném bočním opěradle křesla ležela hluboká miska se zbytkem ohořelé svíčky. Miska byla téměř plná začouzeného vosku.

„To muselo být nějakých svíček, než se tahle miska naplnila," poznamenal Vance, „a pochybuji, že si nebožtík Tobias čítal při svíčce." Dotkl se sedadla a lenochu křesla a podíval se na ruku. „Je tu sice prach, ale zdaleka ho tu není za dvanáct let. Někdo se docela nedávno probíral touto knihovnou, a dělal to náramně tajně. Netroufl si ani rozhrnout záclony, ani si rozsvítit světlo. A tak tu seděl při jediné svíčce a nahlížel do Tobiasovy oblíbené literatury. A zřejmě v ní nalezl zalíbení, protože obsah této misky svědčí o mnoha nocích strávených nad knihou. A to ještě nevíme, kolik těch misek parafínu naplnil předtím."

„Stará paní by mohla vědět, kdo měl dnes ráno po zmizení přezůvek možnost vrátit klíč na místo," nadhodil Heath.

„Ten klíč nikdo dnes ráno nevracel na místo, seržante. Osoba, která měla ve zvyku sem chodit číst, ho určitě pokaždé znovu nekradla a nevracela, když si mohla za pouhé čtvrt hodiny dát udělat duplikát."

„Asi máte pravdu," řekl Heath smutně a bezradně. „Jenže dokud nevíme, kdo ten klíč má, nejsme o nic dál než předtím."

„Ještě jsme docela neskončili s prohlídkou knihovny," namítl Vance. „Jak jsem říkal při obědě panu Markhamovi, mě zejména zajímají Tobiasovy literární záliby."

„To nám hodně pomůže!"

„Člověk nikdy neví. Nezapomeňte, že Tobias odkázal svou knihovnu policii... Podívejme se, s jakým druhem knih trávil starý pán své hodiny oddechu."

Vance vytáhl monokl, pečlivě si ho vyčistil a nasadil na oko. Pak zamířil k nejbližším regálům. Přistoupil k nim, a já jsem se mu díval přes rameno. Jak můj pohled klouzal po zaprášených hřbetech, stěží jsem potlačil výkřik překvapení. Byla to jedna z nejúplnějších a nejneobvyklejších soukromých sbírek kriminalistické literatury v celé Americe — a já jsem znal nejednu slavnou knihovnu z tohoto oboru. Byly tu zastoupeny všechny aspekty i odvětví zločinu. Na Tobiasových regálech stály vedle sebe v hustých řadách dávno rozebrané staré traktáty, které se dnes staly pastvou pro sběratele.

Tematika knih se však neomezovala jen na úzkou oblast kriminologie. Byla tu zastoupena nejrůznější příbuzná odvětví. Celé partie byly věnovány duševním poruchám a kretenismu, sociální a kriminální patologii, sebevraždě, pauperismu a filantropii, vězeňské reformě, prostituci a morfinismu, trestu smrti, abnormální psychologii, zákonodárství, argotu podsvětí a tajnému písmu, toxikologii a policejním metodám. Knihy byly v mnoha jazycích — anglicky, francouzsky, německy, italsky, španělsky, švédsky, rusky, holandsky a latinský.[1])

[1]) Ze svazků v knihovně Tobiase Greena uvádím několik příkladů, typických pro celou sbírku: Heinroth, „De morborum animi et pathematum animi differentia"; Hoh, „De maniae pathologia"; P. S. Knight, „Observations on the Causes, Symptoms and Treatment of Derangement of the Mind"; Krafft-Ebing, „Grundzüge der Kriminalpsychologie"; Bailey, „Diary of a Ressurectionist"; Lange, „Om Arvelighedens Inflydelse i Sindssygedommene"; Leuret, „Fragments psychologiques sur la folie"; D'Aguanno, „Recensioni di antropologia giuridica"; Amos, „Crime and civilization"; Andronico, „Studi clinici sul delitto"; Lombrosa, „Uomo Delinquente"; de Aramburu, „La nueva ciencia penal"; Bleakley, „Some Distinguished Victims of the Scaffold"; Arenal, „Psychologie comparée du criminel"; Aubry, „De l'homicide commis par la femme", Beccaria „Crimes and Punishments"; Benedikt, „Anatomical Studies upon the Brains of Criminals"; Bittinger, „Crimes of Passion and of Reflection"; Bosselli „Nuovi studi sul tatuaggio nei criminali"; Favalli, „La delinquenza in rapporto alla civiltà"; Feyfer, „Verhandeling over den Kindermoord"; Fuld „Der Realismus und das Strafrecht"; Hamilton, „Scientific Detection of Crime"; von Holzendorff, „Das Irische Gefängnissystem insbesondere die Zwischenanstalten vor der Entlassung der Sträflinge"; Jardine, „Criminal Trials"; Lacassagne, „L'homme criminel comparé à l'homme primitif"; Llanos y Torriglia, „Ferri y su escuela"; Owen Luke, „History of Crime in England"; MacFerlane, „Lives and Exploits of Banditti"; M'Levy, „Curiosities of Crime in Edin-

Jak Vance postupoval podél přeplněných regálů, oči mu jen zářily. Také Markham jevil živý zájem; a Heath, který se občas zvědavě naklonil k některému svazku, nevycházel z údivu.

„Panebože!“ zašeptal Vance. „Teď vím, proč právě vaše oddělení, seržante, bylo vyvoleno za budoucího strážce těchto knih. Fantastická sbírka! Přímo neuvěřitelné. — Nejste teď rád, Markhame, že jste ze staré paní ten klíč vypáčil? —.“

Náhle se Vance nastražil, pohodil hlavou směrem ke dveřím a zároveň varovně zvedl ruku. Také já jsem zaslechl slabý šramot z haly, jako by někdo zavadil o rám dveří, ale nevěnoval jsem mu pozornost. Chvíli jsme napjatě poslouchali, ale žádný další zvuk se neozval, a Vance rychle přiskočil ke dveřím a prudce je otevřel. V hale nebyl nikdo. Vance chvíli zůstal stát na prahu a poslouchal. Pak dveře zase zavřel a vrátil se do místnosti.

„Byl bych přísahal, že někdo poslouchá za dveřmi.“

„Já jsem také slyšel nějaký šramot,“ potvrdil Markham, „ale myslel jsem si, že to za dveřmi prošli Sproot nebo komorná.“

„Proč bychom si měli dělat hlavu z toho, jestli někdo chodí po hale, pane Vanci?“ zeptal se Heath.

„Na mou duši, sám nevím. Ale přesto mě to zneklidňuje. Jestli někdo poslouchal za dveřmi, znamená to, že někdo ví, že jsme tady, a že ten někdo je tím znepokojen. Je totiž docela možné, že někoho velice zajímá, co jsme objevili.“

burgh“, sborník „The Complete Newgate Calendar“; Pomeroy, „German and French Criminal Procedure“; Rizzone, „Delinquenza e punibilità“; Rosenblatt, „Skizzen aus der Verbrecherwelt“; Soury, „Le crime et les criminels“; Wey, „Criminal Anthropology“; Amadei, „Crani d'assassini“; Benedikt, „Der Raubtiertypus am menschlichen Gehirne“; Fasini, „Studi su delinquenti femmine“; Mili, „Arrested and Aberrant Development and Gyres in the Brain of Paranoiacs and Criminals“; de Paoli „Quattro crani di delinquenti“; Zuckerkandl, „Morphologie des Gesichtschädels“; Bergonzoli, „Sui pazzi criminali in Italia“; Brierre de Boismont, „Rapports de la folie suicide avec la folie homicide“; Savage, „Moral Insanity“; Buchnet, „The Relation of Madness to Crime“; Calucci, „Il jure penale e la freniatria“; Davey, „Insanity and Crime“; Morel, „Le procès Chorinski“; Parrot, „Sur la monomanie homicide“; Teed, „On Mind Insanity and Criminality“; Worckmann, „On Crime and Insanity“; Vaucher, „Système préventif des délits et des crimes“; Thacker, „Psychology of Vice and Crime“; Tarde, „La criminalité comparée“; Tamassia, „Gli ultimi studi sulla criminalità“; Silke „Studies of Assassination“; Senior, „Remarkable Crimes and Trials in Germany“; Savarini, „Vexata Quaestio“; Sampson, „Rationale of Crime“; Noellner, „Kriminal-psychologische Denkwürdigkeiten“; Sighele, „La foule criminelle“ a Korsakov, „Kurs psichiatrii“.

„No, podle mě jsme zatím neobjevili nic, co by mohlo někomu způsobit bezesnou noc," zabručel Heath.

„Nebuďte takový pesimista, seržante," povzdechl si Vance a vrátil se k regálům před proutěným křeslem. „Tady v té části třeba najdeme něco, co nás povzbudí. Podívejme se, jestli tu někde v prachu není pro nás napsána nějaká dobrá zpráva."

Škrtal zápalku za zápalkou a pečlivě si prohlížel vršek knih, počínaje nejvyšší řadou, a systematicky zkoumal každou jednotlivou řadu. Dospěl k druhému regálu od země, když se náhle se zvýšeným zájmem naklonil a znovu si důkladně prohlédl dva tlusté šedé svazky. Pak zhasil zápalku a odnesl si oba svazky k oknu.

„Tohle je šílená historie," poznamenal, když zběžně ohledal knihy. „Toto jsou jediné dva svazky na dosah ruky od křesla, které měl nedávno někdo v ruce. A víte, co to je? Staré dvousvazkové vydání spisů profesora Hanse Grosse „Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik" neboli — abychom převedli titul volně do naší mateřštiny — ‚Kriminalistická příručka pro vyšetřující soudce'." Vance pohlédl na Markhama s žertovnou výčitkou. „Poslyšte, nebyl jste to náhodou vy, kdo tady trávil své noci, a neučil jste se tady, jak se z podezřelých páčí přiznání?"

Markham ignoroval jeho žert. Poznával u Vance vnější známky vnitřního nepokoje.

„Právě zjevná odtažitost tématu té knihy možná ukazuje na to," řekl Markham, „že souvislost mezi faktem, že někdo v noci navštěvoval tuto místnost, a zločiny spáchanými v tomto domě, je čistě náhodná."

Vance neodpověděl. Zamyšleně vrátil knihy na místo a přeběhl zrakem zbývající svazky na spodním regálu. Náhle si klekl a rozškrtl další zápalku.

„Tady ty knihy sem nepatří." Zachytil jsem v jeho hlase ztlumenou dychtivost. „Patří původně do jiné části knihovny a jsou sem nastrkány trochu ledabyle. A k tomu na nich není ani prášek... Na mou duši, Markhame, tady máte krásný případ shody okolností pro svůj skeptický mozek právníka! Slyšte jejich názvy: ‚Jedy — jejich účinky a zjišťování' od Alexandra Wynter Blytha[1] a ‚Učebnice soudního lékařství, toxikologie a veřejného zdravotnictví' od jistého Johna Glaistera, profesora soudního lékařství na Glasgowské universitě. A tady

[1]) Doktor Blyth byl jedním ze svědků obhajoby v Crippenově procesu.

máme ‚Über hysterische Dämmerzustände' od Friedricha Brügelmanna a Schwarzwaldovo dílo ‚Über Hystero-Paralyse und Somnambulismus'. — Tak tohle už je zatraceně divné . . ."

Vance vstal a počal vrušeně přecházet sem tam.

„Ne ne, rozhodně ne," mumlal pro sebe. „To prostě není možné . . . Proč by nám Von Blon lhal?"

Všichni jsme věděli, co má na mysli. Dokonce Heath to okamžitě vycítil, protože i když neuměl německy, názvy knih — zejména té poslední — nepotřebovaly překlad, aby jim rozuměl. Hysterie . . . Hysterická paralýza a Somnambulismus! Hrůzostrašný smysl těchto dvou názvů a jejich možná souvislost s temnými tragédiemi v sídle Greenů mě zmrazily hrůzou.

Vance se zastavil ve svém nepokojném přecházení a pohlédl na Markhama.

„Je to záhadnější a záhadnější. Tady se děje něco nepředstavitelného. — Pojďme, opusťme tuto zamořenou místnost. Už nám pověděla celou svou děsivou, příšernou historii. A my ji nyní musíme rozluštit — nalézt alespoň záblesk rozumu v té temné propasti, kterou nám dává tušit. Seržante, zatáhněte záclony a já mezitím srovnám ty knihy. Nesmíme po sobě nechat žádnou stopu."

/KAPITOLA XIX/

/VÍNO A OBRNA/

/Středa 1. prosince; 16.30 hod./

Když jsme se vrátili do pokoje paní Greenové, stará paní zřejmě klidně spala, a nechtěli jsme ji rušit. Heath odevzdal klíč sestře O'Brienové s tím, aby ho znovu uložila do skříňky, a sešli jsme dolů.

Ačkoli bylo teprve krátce po čtvrté hodině, už se snesl zimní soumrak. Sproot dosud nerozsvítil a dolní hala byla v pološeru. Celý dům byl prosycen ovzduším hrůzy. I to ticho bylo tíživé a jakoby naplněné tichou hrozbou. Zamířili jsme rovnou ke stolu, přes který jsme si při příchodu přehodili pláště, neboť už jsme se nemohli dočkat, až se dostaneme na čerstvý vzduch.

Ale nebylo nám dopřáno, abychom ze sebe tak rychle střásli skličující vliv starého domu. Než jsme stačili dojít ke stolu, závěs na dveřích naproti salónu se lehce pohnul a napjatý hlas zašeptal:

„Pane Vanci — prosím vás!"

Překvapeně jsme se otočili. Tam ve dveřích do přijímacího pokoje, skrytá za těžkým závěsem stála Ada a její bílý obličej přízračně svítil v houstnoucím šeru. S prstem na ústech, abychom byli tiše, pokynula nám rukou, a my jsme neslyšně vklouzli do ledového pokoje.

„Musím vám něco říci," zašeptala Ada, „něco — něco strašného! Chtěla jsem vám telefonovat, ale bála jsem se..." Roztřásla se na celém těle.

„Nic se nebojte, Ado," povzbudil ji laskavě Vance. „Za pár dní bude všechna ta hrůza za námi. — Co jste nám chtěla říci?"

Ada se s námahou ovládla, a když se přestala třást, začala váhavě:

„Včera v noci — už bylo daleko přes půlnoc — jsem se probudila a dostala jsem hlad. Vstala jsem, oblékla jsem si župan a šla jsem dolů. Kuchařka mi vždycky něco nechává v přípravně..." Ada se zarazila a uštvanýma očima zkoumala naše tváře. „Když jsem došla na dolní odpočívadlo, uslyšela

jsem v hale takové tiché šoupavé zvuky — až tam vzadu u knihovny. Srdce se mi rozbušilo strachem, ale přemohla jsem se a podívala se přes zábradlí. A právě v tom okamžiku — někdo rozškrtl zápalku..."

Ada se znovu roztřásla a oběma rukama chytila Vance za paži. Bál jsem se, že omdlí, a přiskočil jsem k ní; ale Vanceův hlas jako by jí dodal sílu.

„Kdo to byl, Ado?"

Ada se zajíkla a rozhlédla se kolem sebe, na tváři smrtelný děs. A pak se naklonila dopředu.

„Byla to máti! ... *A stála na vlastních nohou!*"

Hrůzný význam jejího sdělení nás všechny zmrazil do mlčení. Po chvíli to v Heathovi tlumeně hvízdlo, a Markham pohodil hlavou dozadu jako člověk, který chce se sebe setřást zatahující se osidla hypnózy. Vance se první vzpamatoval natolik, aby mohl promluvit.

„Vaše paní matka stála u dveří do knihovny?"

„Ano, a zdálo se mi, že má v ruce klíč."

„A nic jiného nenesla?" Vanceův pokus zachovat klid byl jen z poloviny úspěšný.

„To jsem si nevšimla — byla jsem příliš vyděšená."

„Nemohla nést dejme tomu pár přezůvek?" naléhal Vance.

„Možná. Já nevím. Měla přes sebe ten velký orientální šál a byla v něm celá schovaná. Možná že pod ním ... Nebo je třeba položila, když škrtala tu zápalku. Já vím jen to, že jsem ji viděla, jak se tam pode mnou ve tmě pomalu šourá ..."

Vzpomínka na tu neuvěřitelnou vidinu Adu cele ovládla. Oči vytřeštěné jako v transu, hleděla do houstnoucího šera.

Markham si nervózně odkašlal.

„Sama jste říkala, že včera v noci byla v hale tma, slečno Greenová. Nemohl vás oklamat vlastní strach? Jste si jistá, že to nebyla Hemmingová nebo kuchařka?"

V náhlém rozhořčení obrátila Ada oči na Markhama.

„Ne!" A pak se jí do hlasu opět vrátil přízrak hrůzy. „Byla to máti. Zápalka jí osvětlovala obličej, a v očích měla příšerný výraz. Byla jsem od ní jen na pár stop — dívala jsem se dolů přímo na ni."

Ada pevněji sevřela Vanceovu paži a znovu k němu obrátila zmučený pohled.

„Proboha, co to znamená? Já jsem myslela — myslela jsem, že máti už nikdy nebude chodit."

Vance jako by neslyšel její zoufalou otázku.

„Povězte mi jedno, protože je to velice důležité: viděla vás vaše paní matka?“

„Já — já nevím,“ pronesla Ada sotva slyšitelně. „Rychle jsem ucouvla a běžela zpět nahoru. A zamkla jsem se ve svém pokoji.“

Vance hned nepromluvil. Chvíli hleděl na Adu a potom se na ni pomalu, konejšivě usmál.

„A myslím, že teď by vám bylo zase nejlépe ve vašem pokoji. Netrapte se tím, co jste viděla; a nechte si to, co jste nám řekla, pro sebe. Nemusíte se ničeho bát. Někdy se stává, že jistý typ paralytiků ve spánku chodí, zejména po nějakém šoku nebo velkém rozčilení. A tak jako tak zařídím, aby ošetřovatelka dnes v noci spala s vámi v pokoji.“ Přátelsky ji poplácal po rameni a poslal ji nahoru.

Když Heath dal O'Brienové příslušné instrukce, vyšli jsme z domu a zamířil k První avenue.

„Proboha, Vanci!“ zasípal Markham. „Musíme jednat rychle. To, co nám Ada řekla, otvírá nové hrůzné možnosti.“

„Nemohl byste do zítřka obstarat úřední příkaz, aby starou paní převezli do sanatoria?“ otázal se Heath.

„Na jakém podkladě? Je to pouhý patologický případ, nic víc. Nemáme ani zrnko důkazu.“

„Já bych to rozhodně nezkoušel,“ vložil se Vance. „Nesmíme se ukvapit. Z Adina vyprávění lze učinit různé závěry; a kdyby se to, co si všichni myslíme, ukázalo nepravdivé, jen bychom takovým falešným tahem všechno pokazili. Zabránili bychom možná dočasně krveprolití, ale nic bychom se nedověděli. A naše jediná naděje je nějak — ať už jakkoli — se dovědět, co je v pozadí celé té příšerné historie.“

„Ale jděte? A jak to chcete udělat, pane Vanci?“ Z Heatha mluvilo čiré zoufalství.

„Já nevím, ale alespoň pro dnešní noc je rodina Greenova v bezpečí; a tím získáváme trochu času. Myslím, že si znovu pohovořím s doktorem Von Blonem. Lékaři — zejména ti mladší — často dělají ukvapené diagnózy.“

Heath zamával na taxi a rozjeli jsme se po Třetí avenue.

„Rozhodně to nemůže škodit,“ souhlasil Markham. „A dokonce z toho může vzejít něco pozitivního. Kdy si s ním hodláte promluvit, Vanci?“

Vance se díval z okénka.

„Proč ne hned?“ Jeho nálada se náhle změnila. „Právě se blížíme k 40. ulici. A je doba čaje. Co může být příhodnější?“

Naklonil se dopředu a dal řidičovi příkaz. Za několik minut zastavilo taxi před Von Blonovým domem.

Lékař nás uvítal znepokojeně.

„Doufám, že se nic nestalo?“ otázal se a pokoušel se číst v našich tvářích.

„Ne, nic se nestalo,“ odpověděl Vance pokojně. „Jeli jsme kolem a řekli jsme si, že se u vás zastavíme na šálek čaje a kus lékařské řeči.“

„Jak si přejete, pánové. Dostanete obojí.“ Von Blon zazvonil na sluhu. „Ale mám ještě lepší nápad. Mám tu láhev starého Amontillada —“

„Všechna čest . . .“ Vance se obřadně uklonil a obrátil se k Markhamovi. „Ejhle, jak Štěstěna přeje svým dochvilným dětem!“

Když bylo víno přineseno a nalito, Vance vzal sklenici a ochutnal. Počínal si, jako kdyby v tomto okamžiku pro něho nebylo na světě nic důležitějšího než kvalita tohoto vína.

„Ach, drahý doktore,“ poznamenal poněkud květnatě, „ten, kdo toto víno řezal na slunných svazích Andalusie, choval zajisté ve svém sklepě mnoho vzácných a drahocenných soudků, jimiž tento ročník obohatil. Ten rok nebylo třeba přidávat žádné *vino dulce;* ale Španělé své víno vždycky přislazují, patrně proto, že vědí, že Angličané nesnesou sebemenší natrpklost. A jak známo, nejlepší sherry kupují Angličané. Odjakživa milují své sherry a nejeden britský bard je zvěčnil ve svých verších. Opěval je Ben Johnson právě tak jako Tom Moore a Byron. Ale byl to Shakespeare — sám vášnivý milovník sherry — kdo na ně napsal největší a nejprocítěnější chvalozpěv. Vzpomeňte si, jak Falstaff říká: ‚Vstoupí člověku do mozku a vysuší tam všechny pošetilé, tupé a sprosté výpary, které jej obklopují, činí jej chápavým, bystrým, vynalézavým, plným hybkých, ohnivých a rozkošných představ.‘[1]) Jistě víte, doktore, že sherry bylo kdysi považováno za lék proti pakostnici a jiným neduhům způsobeným poruchou metabolismu.“

Vance se odmlčel a postavil sklenici.

„Divím se, že už jste dávno nepředepsal toto skvělé sherry paní Greenové. Kdyby věděla, že je máte, jistě by vám je dala zabavit.“

„Já jsem jí ho jednou opravdu přinesl,“ opáčil Von Blon,

[1]) Jindřich IV., Děj IV., scéna III., (zde překlad J. V. Sládka).

„a ona tu láhev dala Chesterovi. Vzpomínám si, že mi otec říkal, jak přísně odsuzovala dobře vybavený sklep svého manžela.“

„Váš otec zemřel dřív, než byla paní Greenová ochrnuta, viďte?“ otázal se Vance bez viditelné stopy zvědavosti.

„Ano — asi rok předtím.“

„A vy jste byl jediný, kdo provedl diagnózu její nemoci?“

Von Blon na něho pohlédl s mírným údivem.

„Ovšem. Neviděl jsem nutnost volat na to nějakou velkou kapacitu. Příznaky byly jasné a přesně odpovídaly anamnéze. A mimoto od té doby všechno moji diagnózu potvrzuje.“

„A přesto, doktore“ — Vance hovořil nesmírně uctivě — „stalo se něco, co může u laika vzbudit pochybnosti o správnosti vaší diagnózy. Proto mi zajisté prominete, když se vás zcela upřímně zeptám, zda nelze pro nehybnost paní Greenové nalézt jiné a možná méně beznadějné vysvětlení.“

Von Blon se zatvářil nesmírně udiveně.

„Je zcela vyloučeno,“ řekl, „že by paní Greenová trpěla jakoukoli jinou nemocí než organickou obrnou dolních okončetin — neboli paraplegií celé dolní části těla.“

„A kdybyste viděl, jak paní Greenová pohybuje nohama, co byste si pomyslil?“

„Co bych si pomyslel? Že mám žlučník v nepořádku a že trpím halucinacemi.“

„A kdybyste věděl bezpečně, že máte žlučník v dokonalém pořádku — co pak?“

„Pak bych začal okamžitě věřit na zázraky.“

Vance se líbezně usmál.

„Upřímně doufám, že se tak nestane. Přesto je známo, že někdy dochází k takzvaným terapeutickým zázrakům.“

„Máte pravdu, že se v dějinách lékařství vyskytuje celá řada případů toho, co nezasvěcenci nazývají zázračným vyléčením. Ale všechny ty případy mají zjištěné patologické příčiny. Ovšem v případě paní Greenové nevidím nejmenší možnost omylu. Kdyby začala pohybovat nohama, bylo by to v rozporu se všemi známými biologickými zákony.“

„Mimochodem, doktore,“ — Vance položil otázku znenadání — „znáte Brügelmannovo dílo ‚Über hysterische Dämmerzustände‘?“

„Ne, obávám se, že neznám.“

„Nebo Schwarzwaldovu práci ‚Über Hystero-Paralyse und Somnambulismus‘?“

Von Blon zaváhal a přimhouřil oči, jako by se snažil si vzpomenout.

„Schwarzwalda ovšem znám," odpověděl. Ale toto jeho dílo náhodou neznám..." Tvář mu pomalu zaplavil výraz úžasu. „Proboha! Snad nehledáte souvislost mezi tématem těchto knih a stavem paní Greenové?"

„Co byste řekl, kdybych vám sdělil, že obě tyto knihy se nacházejí v domě Greenových?"

„Řekl bych, že jejich přítomnost nesouvisí se situací o nic víc, než kdyby to bylo třeba ‚Utrpení mladého Werthera' nebo Heineho ‚Romanzero'."

„Bohužel s vámi nemohu souhlasit," odpověděl mu Vance zdvořile. „Rozhodně souvisí s naším pátráním a doufal jsem, že nám tu souvislost budete umět vysvětlit."

Von Blon chvíli přemítal, viditelně zmaten.

„Kéž bych vám mohl pomoci," řekl po chvíli. Pak rychle zvedl hlavu a v očích mu zaplálo nové světlo. „Dovolte, abych vyslovil domněnku, že jste propadl omylu, pokud jde o správnou konotaci výrazů v titulech obou knih. Měl jsem příležitost dosti důkladně studovat psychoanalýzu; a jak Freud, tak Jung užívají termínu ‚Somnambulismus' a ‚Dämmerzustände' ve zcela jiném smyslu, než jak se jich běžně užívá. V psychopatologii a psychiatrii se termínu ‚Somnambulismus' používá v souvislosti s ambivalencí a zdvojením osobnosti: označuje činnost ponořeného nebo podvědomého *ego* v případech afasie, amnesie a podobně. Nevztahuje se k náměsíčnosti. Například u psychické hysterie, při níž člověk ztrácí paměť a přijímá jinou osobnost, nazývá se pacient ‚somnambul'. Je to totéž, čemu se v novinách říká ‚oběť amnesie'."

Von Blon vstal a přešel ke knihovně. Po krátkém hledání z ní vytáhl několik svazků.

„Tady mám například starou monografii od Freuda a Brenera z roku 1893, nazvanou ‚Über den psychischen Mechanismus der hysterischen Personen'. Kdybyste si ji přečetl, nalezl byste v ní výklad o používání termínu ‚Somnambulismus' pro jisté dočasné neurotické poruchy. — A tady je ještě Freudův ‚Traumdeutung' z roku 1894, kde se tato terminologie dál vykládá a rozvádí. K tomu tu mám ‚Nervose Angstzustände' od Stekela, který sice stojí v čele nejvýznamnější skupiny odštěpené od Freudovy školy, ale přesto používá stejného názvosloví pro rozpolcené osobnosti." Von Blon položil všechny tři knihy na stůl před Vance. „Jestli

chcete, můžete si je vzít s sebou. Možná, že vám pomohou vyjasnit pojmy."

„Vy si tedy myslíte, že Schwarzwald i Brügelmann mají na mysli spíš psychické změny při bdělém stavu než běžnější typ somnambulismu?"

„Ano, kloním se k tomu názoru. Vím, že Schwarzwald kdysi přednášel na psychopatickém institutu a byl v neustálém styku s Freudovým učením. Ale jak už jsem řekl, žádnou z těch dvou knih neznám."

„Jak vysvětlujete termín ‚hysterie' v obou titulech?"

„Nevidím v tom žádný rozpor. Afasie, amnesie, afonie — a často i anosmie a apnoea jsou příznaky hysterie. A hysterická obrna je zcela běžná. Je mnoho případů, kdy v důsledku pouhé hysterie nebyl pacient schopen po léta pohnout jediným svalem."

„Právě!" Vance vzal sklenici a dopil ji. „Tím se dostáváme k neobvyklé žádosti, s níž bych se na vás rád obrátil. — Jak víte, noviny stále ostřeji kritizují policii i úřad veřejného žalobce a obviňují všechny osoby zúčastněné na vyšetřování vražd u Greenů z nedbalosti. Proto se pan Markham domnívá, že by bylo záhodno získat takový posudek o zdravotním stavu paní Greenové, který by měl co největší odbornou váhu. A já bych navrhoval, abychom z důvodů čistě formálních požádali o takový posudek dejme tomu doktora Felixe Oppenheimera."[1])

Von Blon několik minut nepromluvil. Seděl a nervózně si pohrával se sklenicí, oči upřené na Vance.

„Bylo by dobře, kdybyste si takový posudek opatřili," souhlasil nakonec, „a to už proto, aby rozptýlil vaše pochybnosti. — Ne, nemám žádné námitky. A milerád zařídím všechno potřebné."

Vance vstal.

„Děkuji vám za pochopení, doktore. Jen bych vás rád požádal, abyste to zařídil co nejdříve."

„Zcela chápu. Hned ráno se spojím s doktorem Oppenheimerem a vysvětlím mu oficiální ráz situace. Jsem si jist, že vám vyhoví co nejrychleji."

Když jsme seděli v taxi, Markham vyslovil nahlas své pochybnosti.

[1]) Doktor Felix Oppenheimer byl tehdy největší autoritou v oboru obrny v celé Americe. Později se opět vrátil do Německa, kde nyní vede neurologickou katedru na Freiburské universitě.

„Von Blon na mě dělá dojem velice schopného a důvěryhodného člověka. A přitom se zřejmě trapně zmýlil v odhadu nemoci paní Greenové. Obávám se, že závěry doktora Oppenheimera budou pro něho těžká rána."

„Věřte mi, Markhame," řekl Vance chmurně, „že se mi obrovsky uleví, jestli se nám Oppenheimerův posudek podaří získat."

„Jak to, jestli se nám ho podaří získat?"

„Na mou duši, sám nevím, co tím myslím. Vím jen to, že v domě Greenových se osnuje něco příšerného. A my nevíme, kdo za tím je. Ale ten někdo nás pozoruje, zná každý náš krok a pokaždé zkříží naše plány."

/KAPITOLA XX/

/ČTVRTÁ TRAGÉDIE/

/Čtvrtek 2. prosince; dopoledne/

Na příští den do smrti nezapomenu. Přestože se stalo to, co jsme všichni předvídali, ohromilo nás to, když k tomu nakonec skutečně došlo, jako něco zcela neočekávaného. Snad právě naše předtucha další hrůzné události ji činila tak děsivou.

Den začal chmurně a zlověstně. Ve vzduchu byl vlhký chlad; olověné mraky visely nízko nad zemí, jako by ji chtěly zadusit. Počasí jako by symbolizovalo naši černou náladu.

Vance vstal záhy, ale ačkoli téměř ani nepromluvil, věděl jsem, že ho případ stále tíží na mysli. Po snídani seděl celou hodinu u krbu při kávě a cigaretách. Pak učinil pokus ponořit se do starého francouzského vydání „Tila Ulenspiegla", ale když se mu to nepodařilo, sáhl do knihovny pro čtvrtý díl Oslerovy „Moderní medicíny" a vyhledal v něm Buzzardovu stať o myelitidě. Téměř hodinu se úporně soustředil na četbu. Poté knihu zase uložil na místo.

V půl dvanácté telefonoval Markham, že odjíždí z úřadu ke Greenovým a že se po cestě pro nás zastaví. Víc toho nechtěl říci a prudce zavěsil.

Přijel deset minut před polednem a jeho výraz zoufalé beznaděje nám řekl lépe než všechna slova, že došlo k další tragédii. Pláště jsme měli připravené a ihned jsme s ním nastoupili do vozu.

„Kdo to byl tentokrát?" otázal se Vance, když jsme zahýbali na Park Avenue.

„Ada," procedil Markham trpce skrz zuby.

„Toho jsem se obával po tom, co nám včera řekla. — Otrava, předpokládám."

„Ano, morfiem."

„Alespoň je to lehčí smrt než po strychninu."

„Ale ne, Ada nezemřela, díky bohu," řekl Markham. „Alespoň ještě žila, když mi Heath telefonoval."

„Heath? Copak on byl při tom?"

„Nebyl. Ošetřovatelka mu to volala do úřadu a on mi tele-

fonoval odtamtud. Patrně už na nás bude čekat, než tam dojedeme."

„Tak Ada tedy nezemřela?"

„Drumm — to je ten policejní lékař, kterého Moran umístil v protějším domě — tam okamžitě běžel a podařilo se mu ji udržet při životě, alespoň do okamžiku, kdy ošetřovatelka volala Heathovi."

„To znamená, že se Sprootův signál osvědčil."

„Zřejmě. A řeknu vám, Vanci, že jsem vám zatraceně vděčný za ten nápad, abychom měli lékaře po ruce."

Když jsme dorazili k sídlu Greenů, Heath, který nás už vyhlížel, nám přišel sám otevřít.

„Žije," zašeptal nám spiklenecky na pozdrav; a pak nás zatáhl do přijímacího pokoje, aby nám vysvětlil, proč si počíná tak tajemně. „On totiž kromě Sproota a O'Brienové nikdo v domě ještě o ničem neví. Sproot ji našel a hned zatáhl všechny záclony v tomhle pokoji — to byl smluvený signál. Když sem doktor Drumm doběhl, už na něho čekal ve dveřích a hned ho zavedl nahoru. Nikdo je neviděl. Doktor poslal pro O'Brienovou a požádal ji, aby to oznámila na policii. Oba jsou teď zamčeni v Adině pokoji."

„Dobře jste udělal, že jste to zachoval v tajnosti," řekl mu Markham. „Když se z toho Ada dostane, můžeme to ututlat, a pak se snad od ní něco dozvíme."

„Na to jsem právě myslel, pane Markhame. Pohrozil jsem Sprootovi, že mu zakroutím krk, jestli o tom jen pípne."

„A on," dodal Vance, „se uctivě uklonil a řekl: ‚Prosím, pane seržante'."

„Přesně tak."

„Kde jsou teď všichni ostatní?" otázal se Markham.

„Slečna Sibella je u sebe v pokoji. Dostala snídani do postele v půl jedenácté a řekla Hemmingové, že bude spát dál. Stará paní také spí. Hemmingová a kuchařka jsou někde kolem kuchyně."

„Von Blon tu ráno nebyl?" vložil se Vance.

„Samozřejmě, že byl — chodí sem pravidelně. O'Brienová říkala, že přišel v deset, hodinku poseděl u staré paní a zase odešel."

„A jeho jste k té otravě nevolali?"

„Na co? Drumm je dobrý doktor, a Von Blon by to mohl vyžvanit Sibelle nebo tak."

„Správně," přikývl Vance na souhlas.

Vyšli jsme opět do haly a odložili pláště.

„Než se objeví Drumm," řekl Markham, „mohli bychom zjistit, co o tom ví Sproot."

Vešli jsme do salónu a Heath škubl šňůrou od zvonku. Ihned nato stanul ve dveřích Sproot, dokonale nevzrušený jako obvykle. Připadalo mi to až nelidské.

Markham ho pohybem pozval blíž.

„Tak, Sproote, a teď nám řekněte, co se přesně odehrálo."

„Odpočíval jsem v kuchyni," začal starý sluha prkenně jako vždycky, „a zrovna jsem se podíval na hodiny a říkal jsem si, že bych se měl zase dát do práce, když zazvonil zvonek z pokoje slečny Ady. Každý zvonek totiž..."

„To teď nechte. Kolik bylo hodin?"

„Bylo přesně jedenáct. A jak už jsem řekl, zazvonil zvonek od slečny Ady. Hned jsem šel nahoru a zaklepal u ní na dveře; když se nikdo neozval, dovolil jsem si dveře otevřít a nahlédnout dovnitř. Slečna Ada ležela na posteli, ale tak nějak nepřirozeně — jestli mi rozumíte. A pak mě zarazila taková divná věc: na posteli byl také pejsek slečny Sibelly..."

„Stála u postele nějaká židle nebo stolička?" přerušil ho Vance.

„Ano, pane Vanci, myslím, že stála. Taburet to byl."

„Takže pes vylezl na postel sám?"

„Ano, sám."

„Dobře, pokračujte."

„Tak ten pes byl na posteli a hrál si se šňůrou od zvonku. Ale to zvláštní na tom bylo, že přitom stál slečně Adě na hlavě, a ta si toho vůbec nevšímala. Trochu jsem se v duchu polekal a šel jsem k posteli a toho psa sundal. A pak jsem si všiml, že se mu mezi zuby zachytily nitě z hedvábného střapce, co je na konci té šňůry. To znamená, že na mě zazvonil ten pes — věřil byste tomu, pane Vanci?"

„Neuvěřitelné," zašeptal Vance. „A co dál, Sproote?"

„Zatřásl jsem slečnou Adou, ačkoli nebyla veliká naděje, že ji probudím, když jí ten pejsek šlapal po obličeji a ona o tom ani nevěděla. Šel jsem hned dolů a zatáhl jsem záclony v přijímacím pokoji, jak jsem měl přikázáno, kdyby se něco stalo. A když přišel doktor, zavedl jsem ho rovnou k slečně Adě."

„A víc nic nevíte?"

„Víc nic."

„Děkuji vám, Sproote." Markham netrpělivě vstal. „A teď můžete říci doktoru Drummovi, že jsme zde."

Avšak místo lékaře se za pár minut dostavila ošetřovatelka. Byla to asi pětatřicetiletá žena, pevné střední postavy, s bystrýma hnědýma očima, tenkými rty a energickou bradou, na první pohled velice schopná osoba. Heathovi přátelsky kývla rukou na pozdrav a ostatním se formálně uklonila.

„Doktor Drumm nemůže zatím od pacientky odejít," oznámila nám a sedla si. „Tak poslal mě. Sám přijde za chvilku."

„A jak to vypadá?" Markham zůstal stát.

„Myslím, že se z toho dostane. Půl hodiny jsem s ní cvičila a prováděla s ní umělé dýchání a doktor doufá, že s ní už brzy budeme moci začít chodit."

Markhamova nervozita poněkud polevila, takže si sedl.

„Řekněte nám všechno, co víte, slečno O'Brienová. Jsou některé známky toho, jak jí byl jed podán?"

„Je tam jen prázdný šálek po bujónu," řekla ošetřovatelka stísněně. „V něm asi najdete stopy po morfiu."

„Proč myslíte, že jí byl jed podán v bujónu?"

Ošetřovatelka zaváhala a provinile se podívala na Heatha.

„To bylo tak. Já vždycky těsně před jedenáctou nosím paní Greenové šálek bujónu. A když je slečna Ada u ní, přinesu šálky dva — tak mi to nařídila stará paní. Dnes, když jsem šla pro bujón do kuchyně, byla slečna u paní v pokoji, a tak jsem přinesla šálky dva. Jenže když jsem se vrátila k paní Greenové, byla už zase sama, a tak jsem jí dala jeden šálek a ten druhý jsem postavila slečně Adě na noční stolek v jejím pokoji. A pak jsem ji šla zavolat na chodbu. Byla někde dole — myslím, že právě tady. V každém případě hned přišla, a protože mě paní Greenová požádala, abych jí něco zašila, vzala jsem si to do svého pokoje v druhém patře ..."

„Takže," vložil se Markham, „ten druhý šálek zůstal u slečny Ady na nočním stolku bez dohledu asi tak minutu — od okamžiku, kdy vy jste z pokoje vyšla, do okamžiku, kdy se slečna Ada vrátila zdola."

„Nebylo to víc než dvacet vteřin. Já jsem celou tu dobu stála těsně u dveří. A dveře byly otevřené, a byla bych slyšela, kdyby v pokoji někdo byl." Ošetřovatelka se zřejmě zoufale bránila obvinění z nedbalosti, které bylo obsaženo v Markhamově poznámce.

Další otázku položil Vance.

„Neviděla jste na chodbě nikoho jiného než slečnu Adu?"

„Jenom doktora Von Blona. Když jsem slečnu Adu volala, byl dole v hale a oblékal si plášť."

„A hned nato odešel?“

„No... ano.“

„Viděla jste ho skutečně vycházet ze dveří?“

„To ne... Ale oblékal si plášť, a předtím už se rozloučil s paní Greenovou a se mnou...“

„Kdy to bylo?“

„Asi dvě minuty předtím. Zrovna odcházel od paní Greenové, když jsem jí nesla ten bujón.“

„A nevšimla jste si, jestli někde po chodbě neběhal pes slečny Sibelly?“

„Ne, nikde jsem ho neviděla.“

Vance se ospale opřel o lenoch křesla, a výslech převzal Markham.

„Jak dlouho jste pak zůstala ve svém pokoji, slečno O'Brienová, když jste zavolala slečnu Adu?“

„Dokud pro mě nepřišel sluha, že mě doktor Drumm potřebuje.“

„Kolik času asi tak mezitím uběhlo?“

„Asi dvacet minut — možná trochu víc.“

Markham chvíli zamyšleně kouřil.

„Ano,“ pronesl nakonec, „morfium bylo zřejmě nějak přimícháno do toho bujónu. — Teď zas raději jděte za doktorem Drummem, slečno O'Brienová. My tu na něho počkáme.“

„Zatracená práce!“ zavrčel Heath, když se ošetřovatelka vrátila nahoru. „To je nejlepší ženská, kterou pro takovéhle případy máme. A takhle zklame!“

„Já bych neřekl, že tak docela zklamala, seržante,“ namítl Vance, zasněný pohled upřený na strop. „Koneckonců vyšla jen na pár vteřin na chodbu, aby zavolala Adu na tradiční dopolední bujón. A kdyby se do něho nebylo morfium dostalo dnes, dostalo by se tam zítra nebo pozítří, nebo někdy později. Řekl bych, že nám dnes ráno bohové přáli, asi jako přáli Řekům před hradbami Tróje.“

„Můžete říci, že nám přáli,“ poznamenal Markham, „když se z toho Ada zotaví a řekne nám, kdo ji navštívil v jejím pokoji, než se napila toho bujónu.“

Mlčení, které se pak rozhostilo, ukončil příchod doktora Drumma, vážného mladého muže s drsným chováním. Těžce dosedl do křesla a otřel si obličej velkým hedvábným kapesníkem.

„Je z toho venku,“ prohlásil. „Naštěstí jsem se čirou náhodou díval z okna, a najednou vidím, jak zatáhli záclony. Do-

konce jsem si toho všiml dříve než Hennesey.[1]) Popadl jsem brašnu a pulmotor, a už jsem běžel. Sluha čekal u dveří a hned mě zavedl nahoru. Divný brouk, ten sluha. To děvče leželo napříč přes postel, a jen jsem se na ni podíval, hned jsem věděl, že to není strychnin. Žádné křeče, žádný pot, žádný *risus sardonicus,* chápete. Ležela úplně klidně, mělký dech, kyanóza. Jasné morfium. Podívám se jí na panenky — má je jako špendlíkové hlavičky. Omyl vyloučený. Tak jsem poslal pro sestru a dal se do práce."

„Měla namále?" otázal se Markham.

„Řekl bych, že měla." Lékař důležitě přitakal. „Kdo ví, jak by to bylo dopadlo, kdyby nepřišla pomoc včas. Usoudil jsem, že patrně dostala všech těch šest gránů, co se ztratily, a dal jsem jí pořádnou injekci atropinu — jednu padesátinu. Reakce byla okamžitá. Pak jsem jí vypláchl žaludek hypermanganem a potom jsem zavedl umělé dýchání — vypadalo to, že to snad ani nepotřebuje, ale nechtěl jsem nic riskovat. Pak jsme jí se sestrou rozcvičovali ruce a nohy a dávali pozor, aby nám neusnula. Byla to dřina. Doufám, že z toho nedostanu zápal plic, jak jsem se tam zapotil při otevřených oknech... No, a tak to šlo dál. Dech se jí zlepšoval, ale pro jistotu jsem jí dal ještě jednu setinu atropinu, až se mi ji nakonec podařilo dostat na nohy. Sestra ji teď vodí sem tam po pokoji." Drumm si znovu otřel obličej vítězoslavně vlajícím kapesníkem.

„Jsme vám nesmírně zavázáni, doktore," řekl Markham. „Není vyloučeno, že jste se stal nástrojem rozluštění našeho případu. — Kdy budeme moci vaši pacientku vyzpovídat?"

„Ta bude ještě dneska celý den jako na vodě a bude jí špatně od žaludku — je to takový celkový kolaps, chápete, obtíže při dýchání, ospalost, bolesti hlavy a tak — rozhodně není v takovém stavu, aby mohla odpovídat na otázky. Ale zítra ráno už ji můžete zpovídat, jak dlouho chcete."

„To nám stačí. A co ten šálek po bujónu, o kterém nám říkala sestra?"

„Usazenina na dně byla trpká — nesporně morfium."

Právě když Drumm končil, prošel halou Sproot k hlavnímu vchodu. Za chvilku nato stanul ve dveřích Von Blon a nahlédl dovnitř. Stísněné mlčení, které se rozhostilo po výměně po-

[1]) Hennesey byl onen detektiv, který měl pozorovat okna Greenových z protějšího domu.

zdravů, ho zarazilo, a hleděl na nás se zjevně vzrůstajícím znepokojením.

„Stalo se něco?“ otázal se nakonec.

„Ano, doktore. Ada byla otrávena morfiem. Tady doktor Drumm byl náhodou naproti v domě a zavolali ho k ní.“

„A co Sibella? Ta je v pořádku?“ vyhrkl Von Blon.

„Naprosto v pořádku.“

Von Blon s úlevou vydechl a klesl do křesla.

„Povězte mi, jak se to stalo. Kdy byla — vražda objevena?“

Drumm ho chtěl už už opravit, ale Vance rychle řekl:

„Dnes dopoledne, hned po vašem odchodu. Jed byl přimíchán do bujónu, který jí ošetřovatelka přinesla z kuchyně.“

„Ale... to snad není možné!“ užasl Von Blon. „Vždyť to jsem právě odcházel a viděl jsem ji na vlastní oči, jak ho nese Adě do pokoje. Jak se mohl jed...“

„To mi něco připomnělo, doktore,“ řekl Vance téměř sladce, „nevrátil jste se náhodou ještě jednou nahoru, když jste si oblékl plášť?“

Von Blon se na něho dotčeně podíval.

„Ovšemže ne. Rovnou jsem odešel.“

„To muselo být těsně potom, co ošetřovatelka zavolala Adu.“

„Ano... ovšem. Pokud si vzpomínám, ošetřovatelka Adu zavolala a Ada ihned šla nahoru.“

Vance chvíli kouřil, zrak zpytavě upřený na doktorův zmatený obličej.

„Ne že bych chtěl být impertinentní, ale tak se mi zdá, že vaše nynější návštěva následuje dosti brzy po té první.“

Von Blon se zachmuřil, ale nepozoroval jsem v jeho výrazu žádnou stopu nevole.

„To je pravda,“ odpověděl a odvrátil hlavu. „Abych se přiznal, od okamžiku, kdy se mi ty drogy ztratily z brašny, mám stále pocit, že se schyluje k nějaké další tragédii a že jsem za to jaksi odpovědný. Kdykoli jsem někde v sousedství, nedá mi to a zajdu sem — abych se podíval, co je tu nového.“

„Vaše obavy jsou plně pochopitelné,“ řekl Vance neosobně a pak dodal ledabyle: „Předpokládám, že nemáte nic proti tomu, aby doktor Drumm pokračoval v léčení Ady?“

„V léčení?“ Von Blon se napřímil v křesle. „Já vám nerozumím. Před chvilkou jste říkal...“

„Že Ada byla otrávena,“ dokončil Vance. „Správně. Jenže není mrtvá.“

Von Blon vytřeštil oči.

„Díky bohu!“ zvolal a rozčileně vstal.

„A my o této epizodě nikomu neřekneme,“ dodal Markham. „Prosím vás proto, abyste se řídil naším rozhodnutím.“

„Zajisté. — A smím se na Adu podívat?“

Markham zaváhal, a odpověděl Vance.

„Jestli chcete — beze všeho.“ Obrátil se k Drummovi. „Buďte tak laskav a doprovoďte doktora Von Blona nahoru.“

Drumm a Von Blon odešli společně.

„Nedivím se mu, že má nervy nadranc,“ poznamenal Markham. „Není příjemné dovědět se, že byl někdo otráven jedem, jehož ztrátu člověk zavinil vlastní nedbalostí.“

„Neměl ani tak starost o Adu jako o Sibellu,“ řekl Heath.

„Vystihl jste to, kamaráde!“ usmál se Vance. „Ano, seržante, Adina domnělá smrt mu zřejmě dělala daleko menší starosti než současný zdravotní stav Sibellin... Zajímalo by mě, co tohle znamená. Nabízí to lákavé možnosti. Jenže by to pak postavilo na hlavu moji nejmilejší teorii.“

„Tak vy přece jenom máte nějakou teorii,“ ozval se Markham vyčítavě.

„Copak o to, já jich mám několik. A mohl bych dodat, že každá z nich je ta nejmilejší.“ Lehkost Vanceova tónu znamenala pouze, že není zatím ochoten naznačit, na koho má podezření; proto na něho Markham dál nenaléhal.

„Až uslyšíme, co nám řekne Ada,“ prohlásil Heath, „nebudeme potřebovat žádné teorie. Jakmile si s ní zítra promluvíme, bude nám jasné, kdo ji otrávil.“

„Možná,“ zašeptal Vance.

Za několik minut se vrátil Drumm sám.

„Doktor Von Blon šel teď za její sestrou. Že prý se hned vrátí.“

„Co říkal vaší pacientce?“

„Nic zvláštního. Ale jakmile ho uviděla, hned začala ochotněji chodit. A dokonce se na něho usmála! To je dobré znamení. Ta se z toho rychle dostane. Zřejmě má zdravý kořen.“

Sotva Drumm domluvil, slyšeli jsme, jak se zavřely Sibelliny dveře, a pak kroky na schodech.

„Mimochodem, doktore,“ řekl Vance Von Blonovi, když se lékař vrátil do salónu, „už jste mluvil s Oppenheimerem?“

„Mluvil jsem s ním v jedenáct hodin. Šel jsem totiž odtud přímo za ním. Dohodli jsme se, že paní Greenovou vyšetří zítra ráno v deset hodin.“

„A paní Greenová nic nenamítá?“

„Nenamítá. Říkal jsem jí to dnes ráno, a neměla nic proti tomu."

Za chvíli nato jsme se rozloučili. Von Blon šel s námi k bráně, nasedl do auta a odjel.

„Doufám, že zítra touto dobou už budeme moudřejší," řekl Markham na zpáteční cestě. „Řeknu vám, Vanci, že se skoro bojím, co nám poví posudek doktora Oppenheimera."

Ale doktor Oppenheimer už žádný posudek nedal. Někdy mezi jednou a druhou hodinou v noci paní Greenová zemřela na otravu strychninem.

/ KAPITOLA XXI /

/ZDECIMOVANÁ DOMÁCNOST/

/Pátek 3. prosince; dopoledne/

Markham nám přinesl zprávu o smrti paní Greenové nazítří před desátou hodinou ráno. Tragédii objevila ošetřovatelka teprve v devět hodin, když nesla své pacientce ranní čaj. Heath o tom informoval Markhama a Markham se po cestě ke Greenovým zastavil u nás, aby Vanceovi oznámil tento nový obrat situace. Vance i já už jsme byli po snídani, a vydali jsme se společně s Markhamem do sídla Greenů.

„Tím padá naše poslední naděje," pronesl Markham sklesle, když jsme ujížděli vzhůru po Madison Avenue. „Pomyšlení, že vrahem mohla být stará paní, bylo nesporně hrůzné, i když jsem se snažil utěšovat se tím, že je šílená. Ale teď si skoro přeji, aby se naše podezření bylo potvrdilo, protože možnosti, které nám nyní zbývají, jsou ještě strašnější. Nyní máme co činit s chladným a cílevědomým rozumem."

Vance přisvědčil.

„Ano, stojíme nyní před něčím daleko horším, než je šílenství. Ale nemohu říci, že se mě smrt paní Greenové nějak příliš dotýká. Byla to zlá ženská, Markhame, velice zlá ženská. Nikdo nebude pro ni truchlit."

Vanceova slova vyjadřovala přesně pocity, které jsem sám měl, když nám Markham sdělil zprávu o smrti paní Greenové. Samozřejmě, byl jsem tím otřesen, ale necítil jsem s obětí žádný soucit. Byla zlá a nelidská; žila nenávistí a celému svému okolí dělala ze života peklo. A bylo lépe, že už tu není.

Heath i Drumm na nás čekali v salóně. Seržantův výraz byl směsí rozčilení a sklesloti, a v jasně modrých očích se mu zračilo zoufalství. Drumm projevoval jen profesionální zklamání: zřejmě ho mrzelo, že přišel o příležitost ukázat svou lékařskou zdatnost.

Heath si s námi netrpělivě potřásl rukou a stručně nás seznámil se situací.

„O'Brienová našla starou paní mrtvou v devět hodin ráno a hned požádala Sproota, aby dal znamení doktoru Drummovi. Pak zavolala mně do kanceláře a já jsem hned volal vám

a doktoru Doremusovi. Sem jsem přijel asi před dvaceti minutami a zamkl jsem ložnici paní Greenové."

„Sdělil jste to také doktoru Von Blonovi?" otázal se Markham.

„Zatelefonoval jsem mu, aby odvolal tu lékařskou prohlídku, kterou měl smluvenou na deset hodin. Řekl jsem mu, že ho ještě zavolám a zavěsil jsem, dřív než se mě stačil na něco zeptat."

Markham kývl na souhlas a obrátil se k doktoru Drummovi.

„A teď vy, doktore."

Drumm se napřímil, odkašlal si a zatvářil se důležitě.

„Právě jsem snídal naproti v restauraci, když mi přišel Hennesey říci, že v přijímacím pokoji zatáhli záclony. Popadl jsem svoji brašnu a běžel jsem sem. Sluha mě zavedl do pokoje staré paní, kde na mě čekala sestra. Ale hned jsem viděl, že už se nedá nic dělat. Byla mrtvá — zkřivená křečí, celá modrá a studená — a už u ní začínal *rigor mortis*. Zemřela na silnou dávku strychninu. Patrně dlouho netrpěla — řekl bych, že do půl hodiny nastalo vyčerpání a potom koma. Byla totiž příliš stará na to, aby to žaludek zvrátil. Staří lidé podléhají strychninu velice rychle..."

„Myslíte, že byla schopna volat o pomoc?"

„Těžko říci. Křeč jí ochromila hlasivky. Rozhodně ji nikdo neslyšel. Patrně upadla do bezvědomí hned po prvním záchvatu. Vím ze zkušenosti, že v takových případech..."

„Kdy asi podle vás ten strychnin pozřela?"

„To se dá těžko přesně odhadnout." A Drumm dodal pythicky: „Křeče mohly trvat jistou dobu, než nastala smrt, a na druhé straně mohla smrt nastat velmi brzy po pozření jedu."

„A kdy tedy podle vás nastala smrt?"

„Tady zase nemohu říci nic určitého. Podobnost mezi *rigor mortis* a smrtelnou křečí bývá velmi klamavá. Existují však jisté zřetelné rozdíly..."

„Nepochybně." Markhama počínala přecházet trpělivost z Drummova začátečnického pedantství. „Nechme teď vysvětlování stranou — kdy myslíte, že paní Greenová zemřela?"

Drumm se nad tím zamyslel.

„Já bych řekl zhruba ve dvě hodiny ráno."

„A strychnin mohla spolknout už někdy v jedenáct nebo ve dvanáct?"

„Je to možné."

„Nu, to se dovíme, až přijde doktor Doremus," prohlásil

Heath s neomalenou upřímností. To ráno měl kousavou náladu.

„Nenašel jste nějakou sklenici nebo šálek, které mohly jed obsahovat?“ zeptal se rychle Markham, aby splavil Heathovu poznámku.

„U postele byla sklenice a na jejích stěnách zůstaly zbytky nějakého krystalického síranu.“

„Ale nechutnala by smrtelná dávka strychninu nápadně hořce v obyčejném nápoji?“ Vance náhle zbystřil pozornost.

„Určitě. Ale na nočním stolku stála lahvička šumivé soli — je to známý prostředek proti kyselinám. A kdyby se s ní jed smíchal, jeho chuť by v něm zanikla. Šumivá sůl je slaná.“

„Mohla si paní Greenová roztok připravit sama?“

„Sotva. Prášek se musí pečlivě rozmíchat ve vodě, což je velice obtížné pro někoho, kdo leží v posteli.“

„Tak tohle je náramně zajímavé.“ Vance si ledabyle zapálil cigaretu. „Můžeme proto předpokládat, že osoba, která paní Greenové nápoj připravila, jí rovněž do něho přimíchala strychnin.“ Obrátil se k Markhamovi. „Myslím, že tady by nám mohla pomoci slečna O'Brienová.“

Heath ošetřovatelku okamžitě zavolal.

Ale její výpověď nic nevyjasnila. Opustila paní Greenovou asi v jedenáct hodin, zašla do svého pokoje, aby se převlékla na noc, a asi za půl hodiny se vrátila dolů do Adina pokoje, aby tam podle Heathových instrukcí strávila noc. Vstala v osm, oblékla se a zašla do kuchyně pro snídani paní Greenové. Pokud jí bylo známo, paní Greenová před spaním nic nepila — rozhodně si před jedenáctou nebrala šumivou sůl. Mimoto se paní Greenová nikdy nepokoušela si ji připravit sama.

„Myslíte tedy,“ otázal se Vance, „že jí nápoj připravil někdo jiný?“

„Na to dám krk,“ prohlásila O'Brienová bez obalu. „Než aby si ho připravila sama, byla by zburcovala celý dům.“

„Je tedy zcela zřejmé,“ poznamenal Vance k Markhamovi, „že někdo vešel do jejího pokoje po jedenácté hodině a tu šumivou sůl jí namíchal.“

Markham vstal a se svraštěným obočím přecházel po pokoji.

„Nyní musíme v prvé řadě zjistit, kdo měl příležitost to udělat,“ řekl. „Vy, slečno O'Brienová, se můžete vrátit do svého pokoje...“ Pak zatáhl za šňůru a zazvonil na Sproota.

Během krátkého výslechu vyšly najevo tyto skutečnosti:

Sproot zamkl dům a odešel do svého pokoje kolem půl jedenácté.

Sibella odešla do svého pokoje ihned po večeři a už z něho nevyšla.

Hemmingová a kuchařka se zdržely v kuchyni něco přes jedenáctou, kdy je Sproot slyšel na schodech, jak jdou spát.

Sproot se dověděl o smrti paní Greenové teprve v devět hodin ráno, když ho O'Brienová poslala, aby zatáhl záclony v přijímacím pokoji.

Markham ho propustil a zavolal si kuchařku. Ta zřejmě dosud nevěděla ani o smrti paní Greenové ani o Adině otravě; a její výpověď nebyla ničím zajímavá. Podle vlastních slov strávila prakticky celý předešlý den v kuchyni nebo ve svém pokoji.

Další přišla na řadu Hemmingová. Podle druhu otázek, které dostávala, se téměř okamžitě nastražila. Pronikavé oči se jí zúžily, a vrhla na nás vychytrale vítězoslavný pohled.

„Mě neobalamutíte," vybuchla. „Hospodin znovu vzal do ruky pometlo. A správně učinil! ‚Hospodin ušetří všechny, kdo ho milují: ale všichni hříšníci zahubeni budou'."

„Hříšníky zahubí," opravil ji Vance. „A vzhledem k tomu, že jste byla tak láskyplně ušetřena, měli bychom vám snad oznámit, že slečna Ada a paní Greenová byly otráveny."

Vance celou dobu sledoval komornou velice bedlivě, ale ani mému méně pozornému oku nemohlo ujít, jak zbledla a jak jí poklesla čelist. Hospodin ve své pomstě jednal zřejmě tentokrát příliš rázně i pro tuto zbožnou ovečku; a její víra nestačila přemoci její strach.

„Já tady nebudu," prohlásila přiškrceným hlasem. „Už jsem toho viděla dost, abych mohla podat svědectví Hospodinu."

„Výtečný nápad," souhlasil Vance. „A čím dřív půjdete, tím víc času budete mít na své apokryfní svědectví."

Hemmingová vstala jako omámená a zamířila ke dveřím. Pak se náhle prudce otočila a zlomyslně pohlédla na Markhama.

„Ale něco vám povím, než opustím toto doupě nepravosti. Nejhorší z nich je slečna Sibella, a příště dopadne boží trest na její hlavu, dejte na moje slova! Nemá smysl, abyste se pokoušeli ji zachránit. Její osud je zpečetěn."

Vance pomalu vytáhl obočí.

„Povězte, slečno Hemmingová, jeképak nepravosti to zase slečna Sibella tropila?"

„Jako obvykle." Hemmingová mluvila se zřejmou rozkoší. „Když chcete něco vědět, tak je to děvka. Jak se chová s dok-

torem Von Blonem je prostě skandál. Jsou jako jedna ruka, pořád někde spolu zalezlí." Významně kývla hlavou. „Včera večer zase přišel, a rovnou k ní do pokoje. A nikdo neví, kdy odešel."

„Neříkejte. A jak to, prosím vás, víte?"

„Vždyť jsem mu byla sama otevřít."

„Ale ale! — A v kolik hodin to bylo? A kde byl Sproot?"

„Pan Sproot zrovna večeřel, a já jsem se šla podívat, jak je venku. A vtom jde doktor: ‚Dobrý večer, slečno Hemmingová,' povídá s tím svým nasládlým úsměvem. A proběhl kolem mě, celý rozpačitý, a rovnou k slečně Sibelle do pokoje."

„Třeba nebylo slečně Sibelle dobře a poslala pro něho," řekl Vance lhostejně.

„To tak!" Hemmingová opovržlivě pohodila hlavou a vypochodovala z pokoje.

Vance ihned vstal a znovu zazvonil na Sproota.

„Věděl jste, že doktor Von Blon byl včera večer tady v domě?" zeptal se sluhy, když se objevil.

„Prosím, nevěděl. Neměl jsem o tom nejmenší tušení."

„To je všechno, Sproote. A nyní řekněte, prosím, slečně Sibelle, že bychom s ní rádi mluvili."

„Prosím, pane Vanci."

Trvalo čtvrt hodiny, než se Sibella dostavila.

„Já jsem poslední dobou hrozně líná," vysvětlovala, když se usadila ve velkém křesle. „O čem se koná dnešní porada?"

Vance jí nabídl cigaretu s napůl zpytavým a napůl uctivým výrazem.

„Než vám vysvětlím, proč jsme tady," řekl, „buďte tak laskavá a řekněte nám, kdy odtud včera v noci odešel doktor Von Blon."

„Ve čtvrt na jedenáct," odpověděla Sibella a v očích se jí objevila nepřátelská výzva.

„Děkuji vám. A nyní si dovolím vám sdělit, že vaše paní matka a Ada byly otráveny."

„Máti a Ada otráveny?" Sibella opakovala jeho slova bezvýrazně, jako kdyby nechápala jejich smysl; a chvíli zůstala bez hnutí a strnule hleděla před sebe očima tvrdýma jako kámen. Pak upřela pohled na Markhama.

„Myslím, že se zařídím podle vaší rady," řekla. „Mám přítelkyni v Atlantic City... Tady už to začíná být opravdu příliš strašidelné." Nuceně se pousmála. „Odjedu k moři ještě dnes odpoledne." Poprvé se zdálo, že Sibella ztratila nervy.

„Je to velice moudré rozhodnutí," poznamenal Vance. „Rozhodně jeďte. A hleďte si to zařídit tak, abyste tam mohla zůstat, dokud tenhle případ nerozluštíme."

Sibella se na něho podívala se shovívavou ironií.

„Obávám se, že tak dlouho tam zůstat nemohu," řekla a pak dodala: „Předpokládám, že máti i Ada jsou obě mrtvé."

„Jen vaše paní matka," řekl Vance. „Ada se z toho dostala."

„To je jí podobné!" Každá křivka Sibelliny tváře vyjadřovala povýšené opovržení. „Sprosté nádoby jsou prý vždycky odolnější. Uvědomte si, že teď už mezi ní a greenovskými miliony stojím jenom já."

„Vaše sestra měla namále," napomenul ji Markham. „Kdybychom tu neměli na stráži lékaře, mohla jste být jedinou dědičkou těch miliónů vy."

„A vypadalo by to děsně podezřele, viďte?" Její otázka zněla podivuhodně upřímně. „Ale buďte klidný. Kdybych byla tenhle podnik plánovala já, Adička by se z toho nevykřesala."

Než stačil Markham odpovědět, Sibella se vymrštila z křesla.

„Tak, á jdu balit. Co je moc, to je moc."

Když odešla z místnosti, Heath upřel na Markhama nejistý, tázavý pohled.

„Co teď s tím, pane Markhame? To ji necháte odjet? Je přece jediná z Greenů, které se nic nestalo."

Věděli jsme, co tím myslí; a jeho hlasitá připomínka toho, co nám všem proběhlo myslí, způsobila chvíli mlčení.

„Nemůžeme si dovolit ji nutit, aby tady zůstala," řekl nakonec Markham. „Kdyby se jí něco stalo..."

„Já vám rozumím, pane Markhame," pronesl Heath a vstal. „Ale postarám se, aby měla celou dobu někoho v patách. Zavolám sem dva šikovné chlapce, aby ji nespustili z očí od okamžiku, kdy za ní tady zapadnou dveře, až do chvíle, kdy budeme vědět, na čem jsme." Heath vyšel do haly a slyšeli jsme ho, jak dává telefonicky příkazy Snitkinovi.

Pět minut nato se dostavil doktor Doremus. Ztratil svou obvyklou ležérnost a pozdravil nás téměř zachmuřeně. Spolu s Heathem a Drummem se ihned vypravil do pokoje paní Greenové, kdežto Markham, Vance a já jsme zůstali dole. Když se po čtvrt hodině Doremus vrátil, byl nápadně krotký, a všiml jsem si, že si zapomněl nasadit klobouk svým typickým fešáckým způsobem.

„Tak co?" otázal se Markham.

„Někdy kolem půlnoci. Ale je to jen dohad. Rozhodně to

spolykala s tou šumivou solí. Lízl jsem si zbytku ve sklenici."[1])

„Mimochodem, doktore," řekl Vance, „až budete provádět pitvu, nemohl byste zároveň zjistit stadium atrofie nožních svalů?"

„Beze všeho." Doremuse jeho žádost poněkud překvapila.

Když odešel, Markham se obrátil k Drummovi.

„A teď bychom si rádi promluvili s Adou. Jak se jí dnes daří?"

„Výborně!" prohlásil Drumm hrdě. „Byl jsem u ní hned potom, co jsem ohledal starou paní. Je zesláblá a trochu vysušená po všem tom atropinu, co jsem jí dal, ale jinak je prakticky normální."

„A o matčině smrti zatím ještě neví?"

„Neví nic."

„Bude třeba jí to říci," vložil se Vance. „Nemá smysl to před ní déle skrývat. A bude dobře, když si ten šok odbude v přítomnosti nás všech."

Když jsme vešli, seděla Ada u okna, lokty opřené o podokeník, bradu v dlaních, a dívala se do zasněžené zahrady. Polekala se našeho příchodu a zornice se jí rozšířily, jakoby v náhlém strachu. Bylo zřejmé, že to, co prožila, vyvolalo u ní stav nervové úzkosti.

Po krátké výměně zdvořilostí, při níž se Vance i Markham snažili zmírnit Adinu nervozitu, přešel Markham na téma bujón.

„Dali bychom mnoho za to," řekl, „abychom vám nemuseli připomínat tak bolestivou událost, ale mnoho záleží na tom, co nám můžete povědět o včerejším ránu. Vy jste byla, tuším, v salóně, když vás ošetřovatelka zavolala?"

Ada měla suché rty i jazyk a mluvila s jistými obtížemi.

„Ano, máti mě poslala dolů pro nějaký časopis, a právě jsem ho začala hledat, když mě sestra zavolala."

„Kde byla sestra, když jste přišla nahoru?"

„Právě mířila ke schodům pro služebnictvo."

„A když jste vstoupila do svého pokoje, nebyl tam nikdo?"

Ada zavrtěla hlavou. „Kdo by tam mohl být?"

„To se právě snažíme zjistit, slečno Greenová," odpověděl Markham vážně. „Někdo rozhodně ten bujón otrávil."

Ada se zachvěla, ale neodpověděla.

„Ani později za vámi nikdo nepřišel?" tázal se dál Markham.

[1]) Je známo, že ve slavném Molineuxově travičském případě byl kyanid rtutnatý podán v podobném léku — Bromo-Seltzeru.

„Ani živá duše.“

Heath netrpělivě skočil do rozhovoru:

„Povězte, vypila jste tu polévku hned?“

„Ne — ne hned. Bylo mi trochu chladno a zašla jsem si do Juliina pokoje pro pléd a přehodila jsem si ho přes sebe.“

Heath se zatvářil znechuceně a hlasitě vzdychl.

„Kdykoli se v tomhle případě jen maličko rozjedeme,“ postěžoval si, „vyskytne se něco, co nám udělá čáru přes rozpočet. — Jestli tam slečna Ada nechala tu polévku stát, pane Markhame, a šla si pro pléd, tak tam mohl kdokoli proklouznout a polévku otrávit.“

„Je mi to strašně líto,“ omlouvala se Ada, skoro jako by považovala Heathova slova za kritiku svého jednání.

„Vy za nic nemůžete, Ado,“ ujistil ji Vance. „Seržant je zbytečně deprimovaný. — Ale povězte mi: když jste vyšla na chodbu, neběhal tam náhodou někde Sibellin pes?“

Ada udiveně zavrtěla hlavou.

„Ne, nikde tam nebyl. Co s tím má Sibellin pes společného?“

„On vám totiž pravděpodobně zachránil život.“ A Vance jí vysvětlil, jak se stalo, že ji Sproot včas našel.

Ada něco zajíkavě zašeptala na znamení úžasu až nevíry, a upadla do nepřítomného zadumání.

„Vypila jste bujón hned, jak jste se vrátila do svého pokoje?“ zeptal se Vance po chvíli.

Ada s námahou přesunula pozornost na jeho otázku.

„Ano.“

„A nezdálo se vám, že nějak divně chutná?“

„Ani ne. Máti má ráda bujón hodně osolený.“

„A co se stalo potom?“

„Nestalo se nic. Jenom mně začalo být nějak divně. Cítila jsem mírné trnutí vzadu na krku, a najednou mi bylo horko a chtělo se mi spát. Kůže mě svědila na celém těle a nohy a ruce mi přestávaly sloužit. Byla jsem hrozně ospalá a lehla jsem si na postel. — A víc si nepamatuji.“

„A zase nevíme nic,“ zavrčel Heath.

Nastalo kratičké mlčení a Vance si přistrčil židli k Adě blíž.

„Ado,“ řekl, „musíte se připravit na další zlé zprávy ... Vaše paní matka dnes v noci zemřela.“

Ada chvíli seděla bez hnutí a pak k němu obrátila zoufale jasné oči.

„Zemřela?“ opakovala. „Jak zemřela?“

„Na otravu — vypila smrtelnou dávku strychninu."

„Tak ona... spáchala sebevraždu?"

Tu otázku nikdo z nás nečekal. Vyjadřovala možnost, na kterou jsme nepomysleli. Avšak po krátkém váhání Vance pomalu zavrtěl hlavou.

„Ne, o tom pochybuji. Obávám se, že osoba, která otrávila vás, otrávila i vaši paní matku."

Vanceova odpověď Adu zřejmě ohromila. Zbledla a její oči strnuly v skelném pohledu hrůzy. A pak hluboce vzdychla, jakoby duševně vyčerpána.

„Proboha, a co bude dál? ... Já — já se bojím!"

„Už nic dál nebude," prohlásil Vance důrazně. „Už se nic dál nemůže stát. Budete ve dne v noci pod dozorem. A Sibella odjíždí odpoledne na dlouhou návštěvu do Atlantic City."

„Kdybych já tak mohla někam odjet!" vydechla Ada pateticky.

„Nebude to třeba," vložil se Markham. „Budete bezpečnější v New Yorku. Tady na vás bude neustále dohlížet ošetřovatelka, a také sem do domu umístíme stráž, která tu bude ve dne v noci, dokud se případ nerozřeší. Hemmingová dnes odchází, ale Sproot a kuchařka se o vás postarají." Markham vstal a povzbudivě jí poklepal na rameno. „Teď už vám nikdo nemůže ublížit."

Když jsme sestoupili do haly, Sproot právě otvíral doktoru Von Blonovi.

„Proboha!" zvolal Von Blon a vrhl se k nám. „Sibella mi právě telefonovala o smrti paní Greenové." Dočasně zapomněl na své přívětivé chování a zlostně se zamračil na Markhama. „Proč mi o tom nikdo nic neřekl?"

„Neviděl jsem důvod, proč bych vás s tím obtěžoval, doktore," opáčil Markham mírně. „Paní Greenová už byla mrtvá několik hodin, když ji našli. A my jsme tu měli po ruce vlastního lékaře."

Von Blonovi se zalesklo v očích.

„Chce mi snad někdo násilím bránit, abych se stýkal se Sibellou?" otázal se ledově. „Říkala mi, že dnes odjíždí, a požádala mě, abych jí pomohl se vypravit."

Markham mu ustoupil z cesty.

„Máte plnou volnost, doktore; dělejte si, co chcete," řekl se zřetelným chladem v hlase.

Von Blon se škrobeně uklonil a zamířil ke schodišti.

„Má vztek," ušklíbl se Heath.

„Ba ne, seržante," opravil ho Vance. „Je znepokojený — zatraceně znepokojený."

Brzy po poledni opustila Hemmingová navždy sídlo Greenů; a Sibella odjela vlakem v patnáct patnáct do Atlantic City. Z původní domácnosti zbyli jen Ada, Sproot a paní Mannheimová. Přesto přikázal Heath O'Brienové, aby zatím zůstala na místě a pozorovala, co se děje; a jako další ochrana byl do domu umístěn detektiv, aby pomáhal O'Brienové v dozoru nad situací.

/KAPITOLA XXII/

/STÍNOVÁ POSTAVA/

/Pátek 3. prosince; 18.00 hod./

Ten večer svolal Markham na šestou hodinu další neformální poradu do svého klubu. Zúčastnili se jí nejen inspektor Moran a seržant Heath, ale i vrchní inspektor O'Brien,[1]) který se na ni zastavil po cestě z úřadu.

Odpolední noviny nemilosrdně napadaly policii za její neschopnost případ vyšetřit. Po poradě s Heathem a Doremusem vysvětlil Markham novinářům smrt paní Greenové jako „následek příliš velké dávky strychninu — který paní Greenová užívala pravidelně na lékařský předpis jako stimulans". Swacker zprávu rozmnožil na stroji, aby nemohlo dojít k omylu, pokud jde o její přesné znění; a zpráva končila slovy: „Nic nenasvědčuje tomu, že si dávku nenamíchala pacientka omylem sama." Ale ačkoli novináři sestavili své články přesně podle znění Markhamovy zprávy, prošpikovali je jemnými narážkami na možnost úkladné vraždy, takže čtenář nemohl mít velké pochybnosti o skutečném stavu věci. Neúspěšný pokus o otrávení Ady zůstal přísným úředním tajemstvím. Ale i bez tohoto utajeného faktu byla morbidní fantazie veřejnosti vybičována na stupeň téměř nevídaný.

Markham i Heath už jevili známky únavy ze svých marných pokusů případ vyřešit; a stačilo se podívat na inspektora Morana, jak těžce dosedl do křesla vedle Markhama, aby bylo zřejmé, že jeho obvyklá rovnováha je silně nahlodána neustálými starostmi. Dokonce Vance jevil známky napětí a nepokoje; ale u něho se odchylka od normálního stavu projevovala spíš v dychtivé bdělosti než v ustaranosti.

Jakmile jsme se všichni sešli, Heath stručně shrnul celý případ. Probral jednotlivé směry pátrání a vypočítal, jaká opatření byla učiněna. Když skončil a než se někdo zmohl na komentář, Heath se obrátil k vrchnímu inspektoru O'Brienovi a řekl:

[1]) Vrchní inspektor O'Brien, který řídil hlavní úřad newyorské policie, byl, jak jsem se dověděl později, strýc slečny O'Brienové, která oficiálně zastávala místo ošetřovatelky v rodině Greenů.

„Kdyby to byl normální případ, mohli jsme podniknout spoustu věcí. Mohli jsme, když se ztratil ten revolver a potom ty jedy, provést důkladnou domovní prohlídku, jako to dělá naše oddělení pro narkotika, když prohledává nějaký lokál nebo obyčejný byt — mohli jsme rozpárat matrace, odtrhat koberce a proklepat dřevěné obložení stěn — ale u Greenů by tohle trvalo kolik měsíců. A i kdybychom nakonec byli ty věci našli, sotva by nám to nějak pomohlo. Ten, co tam rozjel tenhle masakr, toho nenechá jen proto, že mu sebereme nějakou pitomou bouchačku nebo že mu zabavíme pár pilulek. — Po Chesterově a Rexově vraždě jsme mohli sebrat celou rodinu a spustit na ně třetí stupeň. Jenže když dneska někoho takhle zmáčkneme, začnou noviny hrozně křičet; a vzít si na paškál rodinu Greenových by nám zrovna neprospělo. Na to mají moc peněz a moc vlivných přátel; poslali by na nás celý regiment elitních advokátů, a ti by nás honili žalobami a stížnostmi a bůhvíčím ještě. A kdybychom členy rodiny zajistili jako svědky, do čtyřiadvaceti hodin by je dostali ven na *habeas corpus.* — Taky jsme mohli do domu nasadit partu našich ostrých hochů, jenže bychom je tam museli držet věčně, protože jak bychom je odvolali, začalo by to nanovo. — Věřte mi, pane inspektore, že jsme měli zatraceně těžkou situaci."

O'Brien něco zabručel a zatahal se za bílé kníry.

„Seržant Heath má úplnou pravdu," poznamenal Moran. „My jsme tu nemohli použít většiny obvyklých metod. Zřejmě tady jde o vnitřní rodinnou záležitost."

„A ještě ke všemu," dodal Vance, „máme co dělat s mimořádně mazaným plánem — s něčím dávno promyšleným do nejmenších podrobností a systematicky pojištěným pro všechny okolnosti. Někdo tu vsadil všechno — včetně vlastního života — na výsledek. Tyto zločiny mohla inspirovat jen krajní nenávist a exaltovaná naděje. A chápete, že proti takovým vlastnostem jsou obvyklé preventivní metody bezcenné."

„Rodinná záležitost!" opakoval s těžkopádným posměchem O'Brien. Zřejmě dosud uvažoval nad tím, co řekl inspektor Moran. „Mně se zdá, že z té rodiny už toho moc nezbylo. Podle toho, co vyšlo najevo, bych řekl, že se rodinu pokouší vyvraždit někdo zvenčí." O'Brien zdrtil Heatha pohledem. „Co jste podnikl ve věci služebnictva? S těmi se, doufám, nebojíte zatočit? Mohl jste už dávno někoho z nich sebrat a alespoň načas zavřít novinám hubu."

Markham ihned vystoupil na Heathovu obranu.

„Já jsem plně odpovědný za Heathovo zdánlivé opomenutí v tomto směru," řekl se zjevným, chladně vyčítavým přízvukem. „Pokud já do toho mám co mluvit, nikdo nebude zatčen jen proto, aby se umlčela nepříjemná kritika." Pak se jeho tón poněkud zmírnil. „U žádného ze služebných není nejmenší náznak viny. Hemmingová je neškodný fanatik a je duševně naprosto neschopná takové vraždy naplánovat. Dovolil jsem jí dnes, aby od Greenů odešla..."

„A víme, kde ji máme hledat, pane inspektore," dodal rychle Heath, aby předešel nevyhnutelnou otázku.

„Pokud jde o kuchařku," pokračoval Markham, „ani ona nepadá seriózně v úvahu. Už svým temperamentem se naprosto nehodí pro úlohu vraha."

„A co sluha?" otázal se O'Brien sžíravě.

„Ten je v rodině třicet let, a dokonce na něho Tobias Greene štědře pamatoval ve své závěti. Je to divný brouk, ale myslím, že kdyby měl nějaký důvod Greenovy vyhubit, nemusel s tím čekat až do stáří." Markham se na okamžik odmlčel. „Musím ale přiznat, že ten člověk působí záhadně. Dělá vždycky dojem, že toho ví daleko víc, než připouští."

„To, co říkáte, Markhame, je velice správné," poznamenal Vance. „Ale Sproot rozhodně svým typem neodpovídá těmto vražedným orgiím. Na to je příliš uvážlivý, příliš opatrný člověk a ve svých názorech je velice konzervativní. Možná že by dovedl probodnout svého nepřítele, ale to by si musel být jist, že se na to nepřijde. Rozhodně mu chybí jak odvaha, tak pružnost a vynalézavost, kterých je k podobnému krvavému řádění třeba. Na to je příliš starý — příliš starý.. A hrome!"

Vance se naklonil a významně klepl do stolu.

„To je to, co mi pořád uniká! Vitalita! Ta je za tím vším — strašlivá, přizpůsobivá, sebevědomá vitalita: krajní bezohlednost, smíšená s odvahou a drzostí — dobrodružné a hazardérské sobectví — nezkrotná víra ve vlastní schopnosti. A to není příznačné pro stáří. Tohle je mládí — mládí se svými ambicemi a troufalostí — mládí, které nepočítá, co to může stát, které ani nepomyslí na riziko... Ne. Tohle na Sproota vůbec nesedí."

Moran si nepokojně posedl a obrátil se k Heathovi.

„Koho jste poslal do Atlantic City, aby hlídal Sibellu?"

„Guilfolda a Malloryho — dva nejlepší lidi, které máme."[1])

[1]) Vzpomněl jsem si, že Guilfold a Mallory hlídali Tonnyho Skeela v případě Margarety Odellové.

Heath se usmál s jistým krutým uspokojením. „Těm neuteče. A taky je nepodfoukne."

„A nevěnoval jste náhodou stejnou pozornost doktoru Von Blonovi?" otázal se Vance ledabyle.

Heath se opět potutelně usmál.

„Toho sledujeme od té doby, co byl zastřelen Rex."

Vance na něho pohlédl s obdivem.

„Já vás mám čím dál radši, seržante," řekl, a pod jeho žertovným tónem zaznívalo tón upřímnosti.

O'Brien se důležitě naklonil dopředu, oklepal popel z doutníku a upřel mračný pohled na Markhama.

„Co jste to, prosím vás, dnes dal novinářům? Vypadalo to, jako byste chtěl vzbudit dojem, že si ten strychnin stará paní vzala sama. Byla to od vás jenom finta, nebo na tom něco je?"

„Obávám se, že na tom není nic, inspektore," Markham to pronesl s opravdovou lítostí. „Taková teorie nesouhlasí s pokusem otrávit Adu — a ostatně s ničím ostatním."

„Já si nejsem tak jist," opáčil O'Brien. „Tady Moran říkal, že jste si mysleli, že stará paní ochrnutí jen předstírá." Posunul ruce na stole a namířil tlustý prst na Markhama. „Co když vypotřebovala všechny náboje z revolveru na první tři děti a pak ukradla ty dvě dávky jedu — jednu pro každou zbývající dceru? A co když pak namíchala morfium té mladší, a už jí pak zbyla jen jediná dávka..." O'Brien se odmlčel a významně zamrkal.

„Chápu, co myslíte," řekl Markham. „Podle vás nepočítala s tím, že bude po ruce lékař, aby Adu zachránil, a proto, když se jí nepodařilo Adu zlikvidovat, řekla si, že teď se všechno prozradí, a otrávila se strychninem."

„To je ono!" O'Brien udeřil pěstí do stolu. „A dává to smysl. A navíc to znamená, že jsme případ rozřešili — chápete?"

„Ano, nesporně to dává smysl." To se ozval Vanceův tichý, táhlý hlas. „Ale dovolte, abych upozornil na to, že tahle verze příliš odpovídá faktům. Je to totiž dokonalá teorie, rozumíte? Je tak nabíledni, jako kdyby ji někdo pro nás přichystal. Mám totiž dojem, že se od nás očekává, že tento velice logický a rozumný závěr přijmeme. Jenže, inspektore, paní Greenová rozhodně nebyla sebevražedný typ, ačkoli vražedný typ mohla být docela dobře."

Zatímco Vance mluvil, Heath vyšel z místnosti. Za několik minut se vrátil a přerušil O'Brienovu obšírnou a jízlivou obhajobu teorie o sebevraždě.

„O tomhle nemusíme dál diskutovat," oznámil Heath. „Právě jsem mluvil telefonicky s doktorem Doremusem. Dokončil pitvu a říká, že všechno nožní svalstvo paní Greenové bylo úplně degenerované — měkké jako hadry — a že je naprosto vyloučené, že by mohla nohama pohnout, tím spíše pak chodit."

„Prokrista!" Markham se první vzpamatoval z úžasu, který tato zpráva vyvolala. „Koho to tedy Ada viděla dole v hale?"

„To je právě ono," začal Vance rychle, ve snaze ovládnout své vzrůstající rozčilení. „Kdybychom jen tohle věděli! V tom je odpověď na celý náš problém. Nemusel to být vrah; ale osoba, která po nocích vysedávala v knihovně a četla si při svíčce všelijaké divné knihy, je klíč ke všemu ostatnímu."

„Ale Ada si byla tak jistá, že ji poznala," namítl Markham nechápavě.

„Za těch okolností jí to sotva můžeme mít za zlé," opáčil Vance. „Po vší té hrůze, kterou zažila, nemohla být docela normální. A není zdaleka vyloučeno, že i ona svou matku podezřívala. A když tomu tak bylo, nic není přirozenější, než že se jí zdálo, že ten stín, který viděla pozdě v noci v hale, je právě předmět jejího strachu? Je zcela přirozené, když osoba tísněná úzkostí si deformuje předměty, které vidí, a promítá si do nich obraz převládající v její mysli."

„Vy myslíte," řekl Heath, „že viděla někoho jiného, a zdálo se jí, že je to její matka, protože o ní pořád tolik přemýšlela?"

„Rozhodně to není nepravděpodobné."

„Ale je tu ten detail s tureckou šálou," namítl Markham. „Ada si mohla snadno splést postavu, ale tou šálou si byla naprosto jistá."

Vance zamyšleně přikývl.

„Správný postřeh. A může se ukázat, že je to právě ona Ariadnina nit, která nás vyvede z tohoto labyrintu. Musíme zjistit víc podrobností o té šále."

Heath vytáhl zápisník a v chmurném soustředění v něm listoval.

„A nezapomeňte, pane Vanci," řekl, aniž zvedl oči, „na ty obrazce, co slečna Ada našla v zadní části haly u dveří do knihovny. Možná že je ztratila ta osoba v šále a že je šla hledat do knihovny, a když uviděla Adu, utekla."

„A ten, kdo zastřelil Rexe," řekl Markham, „zřejmě mu ten papír vzal, a proto se už o něj dál nestará."

„To máte asi pravdu," uznal Heath s lítostí.

„Tohle jsou všechno plané úvahy," poznamenal Vance. „Je

to příliš složitý případ, než aby se vyřešil tím, že rozmotáme jednotlivé podrobnosti. Musíme pokud možno zjistit, koho to Ada tehdy v noci viděla. Pak teprve načneme hlavní žílu našeho pátrání."

„Jak tohle zjistíme?" otázal se O'Brien, „když Ada je jediná, kdo tu osobu v šále paní Greenové viděla?"

„Vaše otázka obsahuje zároveň odpověď, inspektore. Musíme si znovu promluvit s Adou a pokusit se nějak zdolat její představy vyvolané strachem. Když jí vysvětlíme, že to nemohla být její matka, vzpomene si možná na nějakou maličkost, která nás přivede na správnou stopu."

A na tom se také porada usnesla. Když skončila, O'Brien odešel, a my ostatní jsme povečeřeli v klubu. V půl deváté jsme byli na cestě do sídla Greenů.

Nalezli jsme Adu s kuchařkou v salóně. Ada seděla u ohně s rozevřenou knížkou pohádek bratří Grimmů na kolenou, a paní Mannheimová, s haldou prádla na klíně, seděla na židli u dveří a zašívala. Byl to zvláštní pohled vzhledem k formálnosti, která v domě panovala, a bezděky jsem si uvědomil, jak strach a neštěstí nevyhnutelně vyrovnávají společenské rozdíly.

Když jsme vstoupili, paní Mannheimová vstala, sbalila šití a chystala se odejít. Vance jí však naznačil, aby zůstala, a paní Mannheimová si beze slova opět sedla.

„Zase vás jdeme obtěžovat, Ano," řekl Vance, který převzal úlohu vyšetřovatele. „Ale vy jste snad jediná osoba, na kterou se můžeme obrátit o pomoc." Jeho úsměv působil na Adu konejšivě, a Vance po chvíli pokračoval laskavě: „Chtěli bychom s vámi mluvit o tom, co jste nám říkala onehdy odpoledne."

Ada široce rozevřela oči a čekala v jakémsi zděšeném mlčení.

„Říkala jste nám, že máte dojem, že jste viděla svou paní matku..."

„Já jsem ji viděla — opravdu viděla!"

Vance zavrtěl hlavou. „Ne, nebyla to vaše paní matka. Ta nemohla chodit, Ado. Byla skutečně ochrnutá a bezmocná. Nebyla schopna nejmenšího pohybu nohou."

„Ale — ale já nechápu..." V jejím hlase zaznívalo něco víc než úžas: byla v [illegible] i hrůza a zděšení, jaké může v člověku vyvolat pomyšlení na nadpřirozené síly zla. „Slyšela jsem, jak doktor Von Blon říkal máti, že k ní dnes ráno při-

vede specialistu, aby ji vyšetřil. Ale ona přes noc zemřela — tak jak to víte? Ba ne, určitě se mýlíte. Já jsem ji viděla — já vím, že to byla ona."

Ada zřejmě zoufale zápasila o zachování zdravého rozumu. Ale Vance znovu zavrtěl hlavou.

„Doktor Oppenheimer vaši matku sice nevyšetřil," řekl, „ale udělal to dnes doktor Doremus. A zjistil, že už mnoho let se nemohla ani postavit na nohy."

Ada jen vydechla. Zřejmě nebyla schopna promluvit.

„A přišli jsme sem," pokračoval Vance, „abychom vás požádali, abyste si tu noc připomněla a řekla nám, jestli si nevzpomínáte ještě na něco — třeba na maličkost —, co by nám pomohlo. Vy jste tu osobu viděla jen při třaslavém světle zápalky a snadno jste se mohla zmýlit."

„Jak jsem se mohla zmýlit? Viděla jsem ji tak zblízka!"

„Nezdálo se vám náhodou o vaší paní matce, než jste se tehdy v noci probudila a pocítila hlad?"

Ada zaváhala a lehce se zachvěla.

„Já nevím, ale o matce se mi zdálo pořád — hrozné, strašidelné sny — od té noci, kdy někdo přišel ke mně do pokoje..."

„To patrně vysvětluje váš omyl." Vance se na chvíli odmlčel a pak se zeptal: „Pamatujete se zřetelně, že jste na té osobě tehdy viděla tureckou šálu vaší paní matky?"

„To ano," řekla Ada po krátkém váhání. „To bylo to první, čeho jsem si všimla. A pak jsem viděla její obličej..."

V tom okamžiku se stalo něco sice bezvýznamného, ale neočekávaného. Seděli jsme zády k paní Mannheimové a úplně jsme zapomněli na její přítomnost. Náhle vyrazila ze sebe cosi jako vzlyk, a košík s šitím jí spadl s klína na zem. Bezděčně jsme se otočili. Kuchařka na nás hleděla skelnýma očima.

„Co na tom, koho viděla?" otázala se mrtvě bezbarvým hlasem. „Třeba viděla mě."

„Nesmysl, Gertrudo," řekla Ada rychle. „Vy jste to nebyla."

Vance zvědavě pozoroval kuchařku.

„Nosíte někdy šálu paní Greenové, Frau Mannheim?"

„Samozřejmě, že nenosí," přerušila ho Ada.

„A chodíte někdy tajně do knihovny, a čtete si tam, když všichni ostatní spí?" pokračoval Vance.

Kuchařka mrzutě sebrala šití a opět upadla do zarputilého mlčení. Vance se na ni chvíli díval, a pak se znovu obrátil k Adě.

„Nevíte o nikom, kdo mohl tehdy v noci mít na sobě šálu vaší paní matky?“

„To — to nevím,“ vykoktala Ada chvějícími se rty.

„Tak počkat, takhle ne,“ napomenul ji Vance přísně. „Teď není čas někoho chránit. Kdo měl ve zvyku tu šálu nosit?“

„Nikdo to neměl ve zvyku...“ Ada se zarazila a prosebně pohlédla na Vance; ale Vance byl neoblomný.

„Tak kdo ji ještě nosil kromě vaší paní matky?“

„Ale já bych to poznala, kdyby to tehdy byla Sibella...“

„Sibella? Tak ona si tu šálu někdy vypůjčovala?“

Ada zdráhavě přitakala. „Jenom občas. Ona... ona se jí ta šála moc líbila... Proboha, proč se mě na tohle všechno ptáte?“

„A viděla jste v té šále někdy někoho jiného?“

„Ne, nikoho, než máti a Sibellu.“

Vance se pokusil zaplašit její zjevné zoufalství žertovně chlácholivým úsměvem.

„Aspoň vidíte, jak byly vaše obavy bláhové,“ řekl lehce. „Patrně jste tehdy v noci viděla v hale svou sestru, a protože se vám zdály zlé sny o vaší matce, myslela jste, že je to ona. A výsledek je, že jste dostala strach a zamkla se ve svém pokoji a zbytečně se kvůli takové hlouposti trápila, že?“

Po chvíli jsme se s Adou rozloučili.

„Já jsem vždycky tvrdil,“ poznamenal inspektor Moran na zpáteční cestě, „že každá identifikace ve stavu nervového napětí nebo rozčilení je bezcenná. A tady máte názorný příklad.“

„Já bych si rád hezky v klidu popovídal se Sibellou,“ zamumlal Heath, ponořen do vlastních myšlenek.

„Z toho byste moc neměl, seržante,“ řekl mu Vance. „Na konci toho *tête-à-tête* byste toho věděl přesně tolik, kolik by Sibella chtěla, abyste věděl.“

„Na čem jsme teď?“ otázal se Moran po chvíli mlčení.

„Jsme přesně tam, kde jsme byli předtím,“ odpověděl Vance sklesle. „Uprostřed neproniknutelné mlhy. — A nejsem zdaleka přesvědčen,“ dodal, „že osoba, kterou Ada tehdy viděla, byla Sibella.“

Markham se na něho překvapeně podíval.

„Tak kdo to, proboha, byl?“

Vance chmurně vzdychl. „Odpovězte mi na tuto otázku, a já vám dopovím celou ságu.“

Tu noc proseděl Vance až skoro do dvou hodin v knihovně a něco si psal.

/KAPITOLA XXIII/

/CHYBĚJÍCÍ FAKT/

/Sobota 4. prosince; 13.00 hod./

V sobotu měl Markham „krátký" pracovní den a pozval Vance a mě na oběd do klubu bankéřů. Ale když jsme dorazili k Markhamovi do úřadu, byl tak zavalen prací, že jsme si dali přinést jen občerstvení do Markhamovy soukromé konferenční místnosti. Před odchodem z domu si Vance zastrčil do kapsy několik listů hustě popsaného papíru, a předpokládal jsem — právem, jak se ukázalo —, že je to výsledek jeho noční práce.

Když jsme pojedli, Vance se zaklonil na židli a lenivě si zapálil cigaretu.

„Markhame, kamaráde," řekl, „přijal jsem vaše dnešní pozvání s jediným úmyslem pohovořit si o umění. Doufám, že jste patřičně naladěn."

Markham se na něho podíval s nepokrytou nelibostí.

„K čertu, Vanci, mám příliš mnoho práce, než abych se zajímal o vaše zábavičky. Když máte náladu na umění, seberte tady Vana a jděte spolu do Metropolitan Musea. A mně dejte pokoj."

Vance si vzdychl a káravě potřásl hlavou.

„Ejhle, hlas Ameriky! ‚Běž si hrát se svými estetickými hračkami, když tě takové hlouposti baví, ale mě nech vážně pracovat.' Jaký smutek! Avšak v tomto případě já odmítám běžet si hrát; a rozhodně nehodlám se toulat po tom mauzoleu nebožtíků, které Evropa odložila, jemuž se říká Metropolitan Museum. Dokonce se divím, že jste mě neposlal, abych si prohlédl sochařskou výzdobu města."

„Měl jsem vás poslat do akvária..."

„Já vím, kamkoli, jen abyste se mě zbavil." Vance se zatvářil uraženě. „Ale já tady, kamaráde, hodlám zůstat, a přednesu vám poučnou přednášku o estetice kompozice."

„Tak aspoň nemluvte moc hlasitě," řekl Markham a vstal. „Já totiž budu ve vedlejší místnosti pracovat."

„Ale moje přednáška se týká případu Greenových. A proto byste ji opravdu neměl zameškat."

Markham se zastavil a otočil se.

„Zas jeden z vašich mnohomluvných úvodů, co?" Opět si sedl. „Jestli tedy máte nějaké užitečné nápady, jsem ochoten vás vyslechnout."

Vance chvíli kouřil.

„Víte, Markhame," začal zdánlivě lenivým a nevzrušeným tónem, „on totiž existuje zásadní rozdíl mezi obrazem a fotografií. Připouštím, že mnozí malíři si tohoto faktu zřejmě nejsou vědomi; a až bude zdokonalena technika barevné fotografie, nechci vidět tu hordu akademických malířů, kteří přijdou o chleba. Ale nicméně tu existuje hluboká propast; a hlavní váha mého výkladu bude spočívat právě na rozdílnosti obou technik. Jak se například liší Michelangelův Mojžíš od fotografické studie starce s plnovousem a kamennými deskami? Které jsou hlavní body, v nichž se rozchází Rubensova ‚Krajina s hradem Stein' a turistický snímek některého porýnského hradu? Proč je Cézannovo zátiší lepší než fotografie mísy jablek? Proč vydržely renesanční obrazy madon celá staletí, zatímco fotografie matky s dítětem upadá v umělecké zapomnění v okamžiku, kdy cvakne závěrka?"

Markham chtěl něco namítnout, ale Vance ho umlčel pohybem ruky.

„Já nemluvím naplano. Mějte chvilku strpení. — Rozdíl mezi dobrým obrazem a fotografií je tento: obraz je uspořádaný, komponovaný, organizovaný celek; fotografie pouze náhodně zachycuje nějaký výjev nebo úsek reality přesně tak, jak existuje v přírodě. Zkrátka, obraz má řád; fotografie je chaotická. Když skutečný umělec maluje obraz, uspořádává tvary a čáry podle své promyšlené představy o kompozici — to jest, přizpůsobuje na obraze všechno své základní koncepci; a také eliminuje každý předmět nebo detail, který této koncepci odporuje nebo od ní odvádí. A tak dosahuje, abych tak řekl, homogénnosti formy. Každý předmět na obraze je tam umístěn s určitým záměrem a je postaven do určité pozice v souladu s celkovou strukturální koncepcí. Nic není náhodné, žádný detail nebo předmět nezůstává nezačleněný, uspořádání hodnot je přísně účelné. Všechny tvary a čáry jsou na sobě vzájemně závislé; každý předmět — ba každý tah štětcem — má své přesné místo v koncepci a plní danou funkci. Obraz je zkrátka celek."

„Jak poučné," poznamenal Markham a nepokrytě se podíval na hodinky. „A případ Greenových?"

„Kdežto fotografie," pokračoval Vance, jako by si nevšiml přerušení, „postrádá koncepci, a dokonce uspořádání v estetickém smyslu. Zajisté, fotograf může svůj model naaranžovat — může dokonce uříznout větev stromu, který chce zaznamenat na negativ; ale nikdy nemůže komponovat námět svého obrazu v souladu s napřed promyšlenou koncepcí, jako to činí malíř. Na fotografii jsou vždycky detaily, které nemají smysl, variace světla a stínu, které spolu neladí, materiály, které vytvářejí falešné tóny, čáry, které jsou disonantní, tvary, které tam nepatří. Kamera je totiž zatraceně poctivá — zaznamená všechno, co má před sebou, bez ohledu na uměleckou hodnotu. Z toho nezbytně vyplývá, že fotografii chybí organizace a jednota; její kompozice je přinejmenším primitivní a srozumitelná. A je plná náhodných prvků — předmětů, které nemají smysl ani účel. Nemá jednotnou koncepci. Je náhodná, nesourodá, bezcílná a amorfní — právě jako příroda."

„Nemusíte to dávat tak po lopatě," pronesl Markham netrpělivě. „Jsem člověk průměrně inteligentní. — Kam se s tímhle širokým rozvedeným truismem chcete dostat?"

Vance se na něho šibalsky usmál.

„Do východní 53. ulice. Ale než se dostaneme na místo určení, dovolte mi ještě jeden stručný výklad. — Často se stává, že obraz se složitou a rafinovanou kompozicí nezjeví hned napoprvé divákovi svou koncepci. Okamžitě pochopit koncepci lze vlastně jen u obrazů prostých a srozumitelných. Většinou musí divák obraz pečlivě studovat — vystopovat jeho rytmus, porovnat jeho formy, zvážit jeho detaily, než se mu zjeví základní koncepce. Mnohé dobře organizované a dokonale vyvážené obrazy — jako Renoirovy postavy, Matissovy interiéry, Cézannovy akvarely, Picassova zátiší a Leonardovy anatomické kresby — mohou vypadat z hlediska kompozic na první pohled bezvýznamné; jejich tvary jako by postrádaly jednotu a soudržnost; jejich čáry jako by byly zcela náhodné. A teprve když si divák spojí všechny jejich prvky a vystopuje jejich kontrapunktickou funkci, pak teprve pochopí jejich význam a odhalí koncepci jejich tvůrce."

„Ano, ano," přerušil ho Markham. „Je rozdíl mezi obrazem a fotografií; předmět na obraze má koncepci; předmět na fotografii ji nemá; obraz musíme studovat, abychom zjistili jeho koncepci. — To, tuším, přibližně ohraničuje oblast, po které mi tady už čtvrt hodiny chodíte pořád dokola."

„Pokoušel jsem se jen napodobit onu obrovskou záplavu neustále se opakujících frází v právnických dokumentech," vysvětloval Vance. „Doufal jsem, že se mi tak lépe podaří tlumočit svou myšlenku vaší právnické mysli."

„Povedlo se vám to dokonale," odsekl Markham. „A co z toho plyne?"

„Podívejte se, Markhame, my jsme se totiž v případě Greenových dívali na jednotlivé události, jako kdyby to byly ony spolu nesouvisící předměty na fotografii. Zkoumali jsme postupně každý jednotlivý fakt, ale neanalyzovali jsme dostatečně jeho souvislost se všemi ostatními známými fakty. Hleděli jsme na celý případ jako na sérii nebo sbírku izolovaných složek. A ušel nám význam všeho, co jsme se dověděli; protože jsme dosud nezjistili základní koncepci, jíž jsou všechny ty jednotlivé události pouhou součástí. — Chápete mě?"

„Ale, příteli!"

„Tak dobře. — Jenže se rozumí samo sebou, že celá ta neuvěřitelná historie se základá na určité koncepci, že se nic nestalo náhodně. Každý krok byl promyšlen — řekl bych, že to byla velice pečlivě vypracovaná kompozice. A všechno pramenilo z této koncepce. Všechno bylo utvářeno jednou základní strukturální myšlenkou. Proto nic z toho, co se stalo od těch dvou prvních výstřelů, nebylo bez souvislosti s napřed určenou koncepcí celého zločinu. Všechny aspekty a události vzaty dohromady tvoří celek — koordinovaný, vnitřně propojený celek. Zkrátka, případ Greenových je obraz, a ne fotografie. A když se na něj podíváme v tomto světle — když určíme vzájemné vztahy všech vnějších faktorů a vystopujeme vizuální formy k jejich zdrojům — pak Markhame, se nám zjeví kompozice obrazu; uvidíme koncepci, na které zvrhlý malíř vybudoval svůj důkazový materiál. A jakmile objevíme základní koncepci tohoto zrůdného obrazu, budeme znát i jeho tvůrce."

„Chápu, co myslíte," řekl Markham pomalu, „ale co je nám to platné? Známe všechna vnější fakta; a ta rozhodně nezapadají do jakékoli srozumitelné koncepce jednotného celku."

„Zatím snad ještě ne," souhlasil Vance. „Ale to proto, že jsme na to nešli systematicky. Příliš mnoho jsme pátrali a příliš málo přemýšleli. Dali jsme se svést z cesty tím, co moderní malíři nazývají dokumentací — to jest objektivním účinkem rozpoznatelných částí obrazu. Nehledali jsme jeho abstraktní

obsah. Přehlédli jsme „významovou formu" — je to nepřesný výraz, ale může za něj Clive Bell."[1])

„A jak bychom se tedy měli podle vás dát do zjišťování kompoziční koncepce tohoto krvavého plátna? Mimochodem bychom ten obraz mohli nazvat ‚Nepotismus na scestí'." Touto žertovnou poznámkou se Markham zřejmě snažil vyvážit silný dojem, jímž na něho Vanceův výklad zapůsobil; neboť ačkoli věděl, že by Vance sotva načrtl tuto obsáhlou paralelu bez jisté naděje, že jí úspěšně použije na náš problém, nechtěl si dělat přílišné iluze pro případ, že by skončily zklamáním.

V odpověď na Markhamovu otázku Vance složil svazek papírů, který s sebou přinesl.

„Včera v noci," řekl na vysvětlenou, „jsem vypsal stručně a chronologicky všechna významná fakta v případě Greenových — to jest zanesl jsem každý důležitý vnější faktor ohyzdného obrazu, na který se už několik týdnů díváme. Hlavní formy jsou tu všechny, ačkoli některé detaily jsem možná opomenul. Ale myslím, že jsem zanesl dostatečné množství jednotlivých prvků, aby nám to poskytlo východisko pro další práci."

Podal papíry Markhamovi.

„Pravda je možná někde v tomto soupisu. Když se nám podaří fakta srovnat — nalézt jejich vzájemnou spojitost v jejich správné hodnotě — budeme vědět, kdo je za tou orgií zločinu; protože jakmile zjistíme základní koncepci, každá složka nabude životně důležitého významu, a budeme schopni jasně rozluštit poselství, které nám měly sdělit."

Markham vzal papíry, přisunul si židli blíž ke světlu a beze slova se je jal pročítat.

Zachoval jsem si originál tohoto dokumentu; a ze všech záznamů, které mám, byl to dokument nejzávažnější a nejdalekosáhlejší ve svých důsledcích. Ba, byl to nástroj, pomocí něhož byl případ Greenů rozluštěn. Nebýt této rekapitulace, kterou Vance připravil a později sám analyzoval, byl by se slavný případ hromadných vražd v sídle Greenů nepochybně octl v kategorii nevyřešených zločinů.

Uvádím zde doslovný text dokumentu:

[1]) Vance zde měl na mysli kapitolu nazvanou „Estetická hypotéza" v díle Clive Bella „Umění". Ale přes jistou zlehčující povahu jeho poznámky byl Vance obdivovatelem Bellových kritických statí a se značným nadšením hovořil o jeho článku „Od dob Cézannových".

/VŠEOBECNÁ FAKTA/

1. V sídle Greenů vládne ovzduší vzájemné nenávisti.
2. Paní Greenová je protivný, věčně naříkající mrzák a ztrpčuje život celé rodině.
3. Je tu pět dětí — dvě dcery, dva synové a adoptovaná dcera —, které jsou si navzájem cizí, žijí ve stavu stálého nepřátelství a zatrpklosti jeden vůči druhému.
4. Ačkoli kuchařka, paní Mannheimová, znala Tobiase Greena před mnoha lety a Tobias na ni pamatoval ve své závěti, odmítá říci cokoli o své minulosti.
5. V závěti Tobiase Greena se stanoví, že rodina musí žít v sídle Greenů po dvacet pět let od Tobiasovy smrti, pod hrozbou vydědění, s jedinou výjimkou, že kdyby se provdala Ada, může se odstěhovat jinam, protože není z krve Greenů. Podle závěti disponuje paní Greenová veškerými penězi.
6. Podle závěti paní Greenové dědí všech pět dětí stejným dílem. V případě smrti některého z nich rozdělí se jmění mezi zbývající; kdyby zemřely všechny, dědí podíl jejich rodiny, jsou-li jaké.
7. Ložnice v sídle Greenů jsou rozloženy takto: Juliin a Rexův pokoj jsou naproti sobě přes chodbu v přední části domu; Chesterův a Adin pokoj jsou naproti sobě v střední části; Sibellin pokoj a pokoj paní Greenové jsou naproti sobě v zadní části domu. Žádná z ložnic není spojena dveřmi s jinou, s výjimkou ložnice Ady a paní Greenové; oba tyto pokoje rovněž vedou na jeden balkón.
8. Knihovna Tobiase Greena, o níž se paní Greenová domnívá, že zůstala dvanáct let uzamčena, obsahuje pozoruhodně úplnou sbírku knih z oboru kriminologie a příbuzných oborů.
9. Minulost Tobiase Greena je poněkud záhadná, a kdysi kolovaly mnohé pověsti o jistých temných transakcích, které prováděl v dalekých krajích.

/PRVNÍ ZLOČIN/

10. Julie zastřelena z bezprostřední blízkosti zpředu v 22.30 hod.
11. Ada střelena odzadu, rovněž z bezprostřední blízkosti. Zotavila se.

12. Julie byla nalezena mrtvá v posteli, s výrazem hrůzy a překvapení na tváři.
13. Ada ležela na zemi před toaletním stolkem.
14. V obou pokojích svítilo světlo.
15. Mezi oběma výstřely uplynuly tři minuty.
16. Von Blon, pro něhož sluha ihned telefonoval, dostavil se za půl hodiny.
17. Byly nalezeny šlépěje — nikoli Von Blonovy —, vedoucí k domu a od domu; ale kvalita sněhu je učinila nezřetelnými.
18. Šlépěje vznikly v půlhodině předcházející zločinu.
19. V obou případech byl výstřel vypálen z revolveru ráže 0.32.
20. Chester hlásí, že se mu ztratil starý revolver ráže 0.32.
21. Chester nesouhlasí s teorií policie, že zločin spáchal zloděj, a naléhá na to, aby se případu ujal veřejný žalobce.
22. Paní Greenovou probudil výstřel v Adině pokoji a slyšela, jak Ada upadla.
23. V okamžiku, kdy zazněl druhý výstřel, byl Sproot na půl cestě z druhého patra, ale přesto v prvním patře na chodbě nikoho nepotkal. Neslyšel žádný zvuk.
24. Rex v pokoji vedle Ady říká, že výstřel neslyšel.
25. Rex naznačuje, že toho Chester ví o tragédii víc, než připouští.
26. Chester a Sibella mají spolu nějaké tajnosti.
27. Sibella stejně jako Chester nesouhlasí s teorií o zloději, ale odmítá vyslovit teorii vlastní; prohlašuje otevřeně, že pachatelem může být kterýkoli člen rodiny Greenů.
28. Ada vypovídá, že ji probudila něčí přítomnost v pokoji; v místnosti byla tma a Ada se pokusila před vetřelcem utéci; ten ji však pronásledoval šouravými kroky.
29. Ada tvrdí, že když vstala z postele, dotkla se jí cizí ruka; odmítá však říci, zda tu ruku poznala.
30. Sibella vyzývá Adu, aby řekla rovnou, že si myslí, že to byla její, Sibellina, ruka a obviňuje Adu z toho, že zastřelila Julii. Rovněž ji obviňuje, že ukradla revolver z Chesterova pokoje.
31. Von Blonovo chování vůči Sibelle nasvědčuje podivně důvěrnému vztahu mezi nimi.
32. Ada je zřejmě zamilovaná do Von Blona.

/DRUHÝ ZLOČIN/

33. Čtvrtý den po zastřelení Julie a postřelení Ady je v 23.30 hod. zastřelen Chester z bezprostřední blízkosti revolverem ráže 0.32.
34. Na jeho tváři je výraz úžasu a hrůzy.
35. Sibella slyšela výstřel a probudila Sproota.
36. Sibella vypovídá, že hned po výstřelu poslouchala za dveřmi, ale že žádný další zvuk neslyšela.
37. V Chesterově pokoji svítilo světlo. Když vrah vstoupil, Chester si zřejmě četl.
38. Na chodníku před vchodem byly nalezeny dvojí stopy ve sněhu. Vznikly během půlhodiny před výstřelem.
39. V Chesterově šatníku byl nalezen pár přezůvek přesně odpovídajících šlépějím ve sněhu.
40. Ada měla předtuchu, že Chester zahyne, a když se dověděla o jeho smrti, vytušila, že byl zastřelen stejným způsobem jako Julie. Projevila však velkou úlevu, když jí ukázali vzorek šlépějí, svědčící o tom, že vrah přišel zvenčí.
41. Rex vypovídá, že slyšel na chodbě šramot a zvuk zavírání dveří dvacet minut před výstřelem.
42. Když se Ada dověděla o Rexově výpovědi, vzpomněla si, že někdy po jedenácté hodině také slyšela zavírání dveří.
43. Je zřejmé, že Ada něco ví nebo něco tuší.
44. Při pomyšlení, že by někdo chtěl Adě ublížit, kuchařka projevuje citové vzrušení, ale říká, že nechápe, proč by někdo chtěl zastřelit Julii a Chestera.
45. Rex jasně naznačuje, že si myslí, že pachatelem je někdo v domě.
46. Rex obviňuje Von Blona, že vrahem je on.
47. Paní Greenová žádá, aby bylo pátrání zastaveno.

/TŘETÍ ZLOČIN/

48. Rex byl střelen do čela z revolveru ráže 0.32 v 11.20 hod., dvacet dní po Chesterově vraždě a pět minut potom, co mu Ada telefonovala z Markhamovy kanceláře.
49. Rex nemá na tváři týž výraz úžasu a hrůzy, jako měli Julie a Chester.

50. Rex ležel na podlaze před krbem.
51. Lístek, který měl Rex na Adinu prosbu přinést s sebou k Markhamovi, zmizel.
52. Nikdo v prvním patře výstřel neslyšel, ačkoli byly dveře na chodbu otevřené; zato Sproot dole v přípravně výstřel slyšel zřetelně.
53. Von Blon byl to dopoledne na návštěvě u Sibelly; Sibella však říká, že v době, kdy byl Rex zastřelen, koupala v koupelně psa.
54. V Adině pokoji byly nalezeny šlépěje, vedoucí od dveří na balkón, které byly pootevřené.
55. Jediná řada šlépějí vede od hlavního vchodu ke schodům na balkón.
56. Stopy mohly vzniknout kdykoli po deváté hodině ráno toho dne.
57. Sibella odmítá odjet z New Yorku.
58. Přezůvky, které udělaly všechny tři sady stop, byly nalezeny v komoře na prádlo, ačkoli tam nebyly, když policie prohledávala dům kvůli revolveru.
59. Přezůvky byly uloženy zpět do komory, ale do rána zmizely.

/ČTVRTÝ ZLOČIN/

60. Dva dny po Rexově smrti jsou v rozmezí dvanácti hodin otráveny Ada a paní Greenová — Ada morfiem, paní Greenová strychninem.
61. Adě byla okamžitě poskytnuta pomoc a vyléčila se.
62. Von Blon byl viděn, jak odchází z domu těsně předtím, než Ada pozřela jed.
63. Adu našel Sproot náhodou, protože si Sibellin pes zachytil šňůru od zvonku mezi zuby.
64. Morfium bylo přimícháno do bujónu, který Ada pravidelně dopoledne pila.
65. Ada vypovídá, že potom, co ji ošetřovatelka zavolala nahoru, aby si šla vypít bujón, nikdo nevstoupil do jejího pokoje; že si však odskočila do Juliina pokoje pro šálu a bujón nechala chvilku bez dohledu.
66. Ada ani ošetřovatelka si nepamatují, že by viděly Sibellina psa na chodbě těsně předtím, než Ada vypila bujón.

67. Nazítří po Adině otravě morfiem byla paní Greenová nalezena mrtvá, otrávená strychninem.
68. Strychnin mohl být podán paní Greenová teprve po 23. hodině.
69. Ošetřovatelka byla ve svém pokoji v druhém patře mezi 23. a 23.30 hod.
70. Von Blon ten večer navštívil Sibellu, ale Sibella říká, že odešel v 22.45 hod.
71. Strychnin byl přimíchán do šumivého nápoje, který si paní Greenová nemohla sama bez pomoci připravit.
72. Sibella se rozhodla, že navštíví přítelkyni v Atlantic City, a odjela z New Yorku odpoledním vlakem.

/FAKTA K ZAŘAZENÍ/

73. Julie, Ada, Chester a Rex byli střeleni ze stejného revolveru.
74. Všechny tři sady stop udělal zřejmě někdo z domu, aby přenesl podezření na někoho zvenčí.
75. Vrah je někdo, koho Julie i Chester byli ochotni přijmout ve své ložnici, v nedbalkách a pozdě v noci.
76. Vrah se Adě neukázal a vešel do jejího pokoje tajně.
77. Necelé tři neděle po Chesterově smrti přišla Ada k Markhamovi a prohlásila, že mu chce sdělit něco důležitého.
78. Ada vypovídá, že se jí Rex svěřil, že slyšel z jejího pokoje výstřel a že slyšel i jiné věci, které se bojí říci. Ada rovněž žádá, aby Markham Rexe vyslechl.
79. Ada vypovídá, že našla lístek s tajemnými značkami v dolní hale poblíž dveří do knihovny.
80. V den Rexovy vraždy hlásí Von Blon, že mu někdo z brašny ukradl 3 grány strychninu a 6 gránů morfia — patrně v domě Greenových.
81. Knihovna svědčí o tom, že si tam někdo chodil číst při svíčce. Knihy, které jeví známky toho, že je nedávno někdo četl, jsou: učebnice kriminologie, dvě knihy o toxikologii a dvě pojednání o hysterické obrně a somnambulismu.
82. Návštěvník knihovny je někdo, kdo umí německy, neboť tři z knih, které byly čteny, jsou v německém jazyce.
83. Přezůvky, které zmizely z komory na prádlo v noci po Rexově smrti, byly nalezeny v knihovně.

84. Zatímco probíhá prohlídka knihovny, někdo poslouchá za dveřmi.

85. Ada říká, že předešlou noc viděla paní Greenovou, jak jde dolní halou.

86. Von Blon ujišťuje, že obrna paní Greenové je toho druhu, který činí pohyb fyzicky nemožný.

87. Je dohodnuto, že Von Blon zařídí, aby paní Greenovou vyšetřil doktor Oppenheimer.

88. Von Blon informuje paní Greenovou o chystaném vyšetření, k němuž má dojít příští den dopoledne.

89. Paní Greenová je otrávena dřív, než ji může doktor Oppenheimer vyšetřit.

90. Pitva jednoznačně potvrzuje, že svaly na nohou u paní Greenové byly odumřelé, takže nemohla chodit.

91. Po sdělení výsledku pitvy trvá Ada na tom, že na postavě v hale viděla matčinu šálu. Na naléhání přiznává, že šálu občas nosila Sibella.

92. Během Adina výslechu paní Mannheimová naznačuje, že Ada možná tehdy viděla v hale ji.

93. Když byla zastřelena Julie a Ada postřelena, byli nebo mohli být v domě přítomni: Chester, Sibella, Rex, paní Greenová, Von Blon, Hemmingová, Bartonová, Sproot a paní Mannheimová.

94. Když byl zastřelen Chester, byli nebo mohli být v domě přítomni: Sibella, Rex, paní Greenová, Ada, Von Blon, Bartonová, Hemmingová, Sproot a paní Mannheimová.

95. Když byl zastřelen Rex, byli nebo mohli být v domě přítomni: Sibella, paní Greenová, Von Blon, Hemmingová, Sproot a paní Mannheimová.

96. Když byla otrávena Ada, byli nebo mohli být v domě přítomni: Sibella, paní Greenová, Von Blon, Hemmingová, Sproot a paní Mannheimová.

97. Když byla otrávena paní Greenová, byli nebo mohli být v domě přítomni: Sibella, Von Blon, Ada, Hemmingová, Sproot a paní Mannheimová.

Markham dočetl spis a ještě jednou si ho prošel. Pak ho položil na stůl.

„Ano, Vanci," řekl, „shrnul jste opravdu všechny hlavní body. Ale nevidím mezi nimi žádnou souvislost. Spíš se mi zdá, že jen zdůrazňují zamotanost celého případu."

„A přitom jsem přesvědčen, Markhame, že je třeba jenom srovnat tyto body a správně je vyložit, aby byly dokonale jas-

né. Při správném rozboru nám musí říci všechno, co chceme vědět."

Markham znovu přehlédl stránky.

„Nebýt některých detailů, mohli bychom vypracovat obžalobu hned proti několika lidem najednou. Ale ať uznáme za pachatele kteroukoli osobu ze seznamu, okamžitě narazíme na protichůdná a nezvratná fakta. Tento seznam by mohl totiž sloužit jako účinný důkaz pro to, že všichni zúčastnění jsou nevinni."

„Na první pohled to tak skutečně vypadá," souhlasil Vance. „Ale musíme napřed najít původní koncepční linii, a pak do jejího tvaru začlenit všechny tvary vedlejší."

Markham beznadějně mávl rukou.

„Kdyby byl život tak jednoduchý jako vaše umělecké teorie!"

„On je daleko jednodušší," prohlásil Vance. „Na zaznamenání života stačí pouhý fotografický mechanismus; ale jen vysoce vyvinutý tvořivý duch s hlubokým filosofickým chápáním může vytvořit umělecké dílo."

„Dovedete *vy* — ať už esteticky nebo jinak — vyložit tohle?" Markham zlostně poklepal na papíry.

„Vidím, abych tak řekl, jisté ukazatele — jisté náznaky koncepce, ale přiznám se, že hlavní kompozice mi dosud uniká. Mám totiž takový pocit, Markhame, že nějaký důležitý faktor tohoto případu — možná jistá vyvažovací linie celkové koncepce — zůstává pro nás dosud skryta. Netvrdím, že můj soubor faktů není schopen interpretace ve své současné podobě; ale velice by nám usnadnilo práci, kdybychom znali ten chybějící článek."

Čtvrt hodiny nato, když jsme se už opět vrátili do Markhamovy pracovny, vstoupil Swacker a položil na stůl dopis.

„To se podivíte, šéfe," řekl.

Markham vzal dopis, a jak ho četl, víc a víc vraštil čelo. Když dočetl, podal dopis Vanceovi. Papír měl hlavičku „Fara Třetího presbyteriánského kostela, Stamford, Connecticut" a datován byl předešlý den. Podepsán byl Reverend Antony Seymour. Dopis byl napsán drobným úhledným písmem a zněl:

Vážený pán pan John F. X. Markham

Vážený pane,

pokud se pamatuji, dosud jsem nikdy neprozradil nic, co mi bylo důvěrně svěřeno. Ale domnívám se, že mohou nastat

nepředvídané okolnosti, které mohou ovlivnit zásadu přísného dodržování daného slibu, a dokonce mohou člověka postavit před povinnost vyšší, než je mlčení.

Četl jsem v novinách o zrůdných a ohavných věcech, které se udály v sídle Greenů v New Yorku, a dospěl jsem k názoru — po dlouhém zpytování svědomí a mnoha modlitbách —, že je mou povinností Vás seznámit s faktem, který jsem v důsledku daného slibu zachoval v tajnosti po více než rok. Nezpronevěřil bych se dnes tomuto slibu, kdybych nebyl přesvědčen, že z toho může vzejít něco dobrého a že Vy, vážený pane, budete na tuto věc pohlížet jako na nejsvětější tajemství. Možná že Vám to nepomůže — dokonce sám nevidím, jak by tato věc mohla přispět k rozřešení strašlivé kletby, která postihla rodinu Greenů — ale protože se tento fakt bezprostředně týká jednoho z členů rodiny, budu mít klidnější svědomí, když Vám jej sdělím.

V noci 29. srpna minulého roku zastavilo před mým domem auto. Vystoupili z něho muž a žena a požádali mne, abych je tajně oddal. Mohu dodat, že podobné případy jsou v mé praxi dosti časté. Tento pár na mne učinil dojem slušných a počestných lidí, a proto jsem jejich přání vyhověl a ujistil jsem je, že sňatek bude podle jejich přání zachován v tajnosti.

Jména, která byla uvedena na povolení, vydaném týž den odpoledne v New Havenu, zněla: Sibella Greenová z New Yorku a Arthur Von Blon, rovněž z New Yorku.

Vance si dopis přečetl a vrátil ho Markhamovi.

„Řeknu vám, kamaráde, že mě to nijak zvlášť nepřekvapuje...“

Náhle se zarazil, zrak upřený před sebe. A pak vstal a počal přecházet po pokoji.

„To je ono!“ zvolal.

Markham na něho vrhl překvapený, tázavý pohled.

„Copak?“

„Vy to nevidíte?“ Vance rychle přešel k Markhamovu stolu. „Vždyť tohle je ten jediný fakt, který mi chyběl v mé tabulce.“ Rozložil poslední list a připsal:

98. Sibella a Von Blon byli před rokem tajně oddáni.

„Ale já pořád nevidím, co je nám to platné,“ namítl Markham.

„Momentálně to ani já nevidím,“ odpověděl Vance. „Ale hodlám strávit dnešní večer v učeném rozjímání.“

/KAPITOLA XXIV/

/TAJEMNÁ CESTA/

/Neděle 5. prosince/

Odpoledne měl Bostonský symfonický orchestr hrát Bachův koncert a Beethovenovu symfonii C mol; a tak z Markhamovy kanceláře zajel Vance přímo do Carnegie Hall. Koncert vyslechl ve stavu vnímavého uvolnění, a pak trval na tom, abychom šli domů pěšky, což bylo u něho něco zcela neslýchaného, neboť cesta byla dlouhá dvě míle.

Krátce po večeři mi Vance popřál dobré noci, převlékl se do županu a odešel do své knihovny. Měl jsem ten večer hodně práce a skončil jsem až dlouho po půlnoci. Po cestě do své ložnice jsem prošel kolem dveří knihovny, které zůstaly pootevřené, a uviděl jsem Vance, jak sedí u stolu — hlavu v dlaních, tabulky před sebou — v hlubokém soustředění. Jako obvykle při podobné duševní činnosti kouřil, a popelník u jeho lokte byl plný nedopalků. Tiše jsem prošel mimo a podivoval se tomu, jak ho tento nový problém cele zaujal.

Bylo půl čtvrté ráno, když mě náhle probudil zvuk kroků někde v domě. Tiše jsem vstal a vyšel na chodbu, puzen neurčitou zvědavostí, smíšenou s nepokojem. Na konci chodby padal na zeď obdélník světla, a jak jsem se v pološeru přiblížil, viděl jsem, že světlo vychází z pootevřených dveří knihovny. Zároveň jsem zjistil, že kroky zaznívají rovněž odtamtud. Neodolal jsem a nahlédl jsem dovnitř; Vance přecházel po pokoji, hlavu hluboce pokleslou na prsa, ruce v kapsách županu. Místnost byla plná modrého cigaretového kouře a Vanceova postava jako by se v té mlze rozplývala. Vrátil jsem se do své ložnice a hodinu jsem nemohl usnout. Když jsem konečně usnul, stalo se to za doprovodu rytmických kroků z knihovny.

Vstal jsem v osm hodin. Bylo šedivé kalné nedělní ráno a snídal jsem v obývacím pokoji při elektrickém světle. Když jsem nahlédl do knihovny, Vance stále ještě seděl za psacím stolem. Stolní lampa svítila, ale oheň v krbu vyhasl. Vrátil jsem se do obývacího pokoje a snažil jsem se zaměstnat četbou nedělních novin; ale když jsem si pročetl zpravodajství

o případu Greenových, zapálil jsem si dýmku a přitáhl si křeslo blíž ke krbu.

Bylo téměř deset hodin, když se Vance objevil ve dveřích. Celou noc nezamhouřil oko a potýkal se s problémem, který sám sobě položil; a oslabující účinek tohoto dlouhého bdění a duševního soustředění byly na něm až příliš patrné. Pod očima měl temné kruhy, ústa bezbarvá, a dokonce ramena mu sklesla únavou. Ale přes otřes, jímž na mne pohled na něho způsobil, nabyla u mne vrchu dychtivá zvědavost. Chtěl jsem znát výsledek této celonoční vigilie; a proto, když Vance vstoupil, zvedl jsem k němu nedočkavý tázavý pohled.

Jeho oči se střetly s mými, a pomalu přikývl hlavou.

„Vystopoval jsem koncepci," řekl a vztáhl ruce k ohni, aby se ohřál. „A je ještě příšernější, než jsem si představoval." Několik minut pak nepromluvil. „Zavolejte Markhamovi, Vane, buďte tak laskav, a řekněte mu, že s ním musím okamžitě mluvit. Ať sem přijde na snídani. Vyložte mu, že jsem trochu utahaný."

Vyšel ze dveří, a slyšel jsem, jak volá na Currieho, aby mu připravil lázeň.

Nedalo mi mnoho práce přemluvit Markhama, aby s námi posnídal, když jsem mu vysvětlil situaci. A za necelou hodinu se dostavil. Vance se mezitím oblékl a oholil a vypadal daleko svěžeji, než když jsem ho ráno poprvé viděl; ale byl dosud bledý a oči měl unavené.

Při snídani nepadlo o případu Greenových ani slovo, ale když jsme se pak usadili do křesel v knihovně, Markham už to nevydržel.

„Van mi po telefonu naznačil, že jste z těch svých tabulek něco vykoumal."

„Ano," pronesl Vance sklesle. „Všechno jsem to srovnal na místo. A je to příšerné! Není divu, že nám pravda tak dlouho unikala."

Markham se naklonil dopředu, tvář napjatou, s výrazem nevíry.

„Tak vy znáte pravdu?"

„Ano, znám," odpověděl Vance tiše. „Totiž můj mozek mi řekl zcela jasně, kdo je za tou odpornou historií; ale ani teď — za bílého dne — tomu nechci věřit. Všechno se ve mně bouří proti uznání té pravdy. Upřímně řečeno, já se skoro bojím ji uznat ... Tak se mi zdá, že se ze mě dělá měkota ... Asi stárnu." Pokusil se o úsměv, ale bez úspěchu.

Markham mlčky čekal.

„Ne, kamaráde," pokračoval Vance, „já vám to ještě neřeknu. Nemohu vám to říci, dokud si neověřím jednu nebo dvě věci. Ona je totiž koncepce jasná, ale známé předměty, umístěné do nových vzájemných vztahů, vypadají groteskně — jako ve zlém snu. Musím se jich nejdřív dotknout prstem a změřit je, abych si byl jist, že to nakonec přece jen nejsou pouhé jalové představy."

„Ale jak dlouho vám to ověřování bude trvat?" Markham věděl, že nemá smysl na Vance naléhat. Uvědomoval si, že Vance plně chápe vážnost situace, a respektoval jeho rozhodnutí, že chce některé okolnosti napřed přezkoumat, než vyjeví své závěry.

„Doufám, že ne dlouho." Vance přešel k psacímu stolu, napsal něco na kus papíru a papír podal Markhamovi. „Tady máte tituly těch knih z Tobiasovy knihovny, na nichž bylo znát, že si v nich náš noční návštěvník čítal. Já ty knihy potřebuji, Markhame — okamžitě. Ale nechci, aby někdo věděl, že jsme si je vzali. Proto bych vás prosil, abyste zatelefonoval slečně O'Brienové, aby si vzala klíč paní Greenové a knihy vynesla z knihovny tak, aby to nikdo neviděl. Ať je zabalí a dá detektivovi, který je tam na stráži, aby nám je přinesl. Můžete jí vysvětlit, v které části knihovny je najde."

Markham vzal papír a beze slova vstal. Ale ve dveřích se zastavil.

„Myslíte, že není nebezpečné, aby detektiv opustil dům?"

„Teď už je to jedno," řekl Vance. „Prozatím se tam nic nového nemůže stát."

Markham zašel do Vanceovy pracovny. Za pár minut se vrátil.

„Knihy tu budou za půl hodiny."

Když se detektiv s balíkem dostavil, Vance balík rozbalil a položil si knihy vedle křesla.

„Já si teď budu chvilku číst, Markhame, nevadí vám to?" Přes ledabylý tón bylo zřejmé, že jeho slova jsou míněna naléhavě a vážně.

Markham okamžitě vstal; a opět jsem se obdivoval dokonalému pochopení mezi těmito tak odlišnými lidmi.

„Musím napsat řadu soukromých dopisů," řekl, „tak poběžím. Ta omeleta, co nám připravil Currie, byla výtečná. Kdy vás zase uvidím? Mohl bych se tu zastavit k páté hodině?"

Vance mu podal ruku a podíval se na něho téměř něžně.

„Řekněme v pět. Do té doby budu s četbou hotov. A děkuji vám za vaši trpělivost.“ Pak dodal vážně: „Až vám řeknu všechno, pochopíte, proč jsem chtěl ještě trochu počkat.“

Když se krátce před pátou odpoledne Markham vrátil, Vance stále ještě seděl v knihovně a četl; ale brzy nato přišel za námi do obývacího pokoje.

„Obraz se vyjasňuje,“ řekl. „Fantastické vidiny se postupně přetvářejí v ohavnou skutečnost. Ověřil jsem si řadu bodů, ale několik faktů ještě potřebuje potvrdit.“

„Aby dokázaly správnost vaší hypotézy?“

„Ne, to ne. Moje hypotéza se dokazuje sama. Je zcela nesporná. Jenže — k čertu, Markhame! — Já ji odmítám přijmout, dokud nebude poslední zrnko důkazu beze zbytku potvrzeno.“

„Jsou důkazy takového rázu, abych je mohl použít před soudem?“

„Na podobnou okolnost nechci ani pomyslet. V tomto případě je trestní řízení zcela bezpodstatné. Ale předpokládám, že veřejnost musí dostat svou libru masa, a vy — zákonně zvolený Shylock prostého lidu božího — nepochybně ten řez provedete. Ale ujišťuji vás, že já té řezničině asistovat nebudu.“

Markham ho chvíli zvědavě pozoroval.

„Vaše slova zní dosti zlověstně. Ale jestliže, jak říkáte, jste odhalil pachatele těchto zločinů, proč by neměla veřejnost požadovat jeho potrestání?“

„Kdyby byla veřejnost vševědoucí, Markhame, měla by právo na soucit. Ale veřejnost je nevědomá, zavilá, bez nejmenšího rozhledu a pochopení. Vynáší darebáky a zbožňuje hlupáky. Inteligentního člověka ukřižuje a nemocného vsadí do kobky. A přitom si osobuje právo a schopnost analyzovat složité zdroje toho, co nazývá ‚zločinem‘ a odsuzovat k smrti každého, jehož vrozené a nezadržitelné impulsy se jí nelíbí. To je ta naše krásná veřejnost, Markhame — smečka vlků, která slintá touhou po oběti, na níž by mohla vybít svou organizovanou rozkoš zabíjet a mučit.“

Markham na něho hleděl s jistým údivem a značnou starostí.

„Snad nechcete v tomto případě nechat vraha uniknout?“ otázal se s ironickou nelibostí.

„Ne, ne,“ ujistil ho Vance. „Já vám vaši oběť odevzdám. Vrah Greenových je obzvlášť zákeřný a musí být zneškodněn. Snažil jsem se pouze naznačit, že elektrické křeslo — tento

dojemný vynález vaší milované společnosti — není nejsprávnější metoda, jak naložit s tímto pachatelem."

„Přiznáte však, že je nebezpečný pro společnost."

„Nesporně. A to ohavné na tom je, že tento vražedný turnaj bude pokračovat, dokud mu neučiníme přítrž. Proto jsem tak opatrný. Jak situace vypadá teď, obávám se, že byste ho nemohl zatknout."

Když jsme dopili čaj, Vance vstal a protáhl se.

„Mimochodem, Markhame," řekl z ničeho nic, „dostal jste už nějaké hlášení o Sibelle?"

„Nic zvláštního. Je stále v Atlantic City a zřejmě tam hodlá zůstat delší dobu. Včera telefonovala Sprootovi, aby jí poslal další kufr šatstva."

„Opravdu? To jsem skutečně rád." Vance v náhlém rozhodnutí zamířil ke dveřím. „Myslím, že se na chvilku podívám ke Greenovým. Nebudu tam déle než hodinu. Buďte tak hodný, Markhame, a počkejte tady na mě. Já nechci, aby moje návštěva měla oficiální ráz. Tamhle na stole máte *Simplicissimus*, abyste si ukrátil chvíli, než se vrátím. Dobře si to prohlédněte a pak poděkujte svým bohům za to, že nemáme v této zemi žádného Thöniho ani Gulbranssena, aby zkarikovali vaši gladstonovskou postavu."

Mezi řečí na mě kývl, a než se ho mohl Markham na cokoli zeptat, už jsme byli na schodech. Za čtvrt hodiny nás taxi složilo před bránou Greenových.

Přišel nám otevřít Sproot. Vance mu jen stručně kývl na pozdrav, a hned nato ho zavedl do salónu.

„Slyšel jsem," řekl Vance, „že vám včera telefonovala slečna Sibella z Atlantic City, abyste jí poslal kufr."

Sproot se uklonil. „Ano, pane Vanci. Odeslal jsem ho včera večer."

„A co vám ještě říkala slečna Sibella po telefonu?"

„Dohromady nic — spojení bylo velice špatné. Jen říkala, že se nehodlá v dohledné době vrátit do New Yorku a že potřebuje víc šatstva, než si původně vzala s sebou."

„Neptala se, co je tady v domě nového?"

„Jen tak mimochodem, pane Vanci."

„A nejevila starost o to, co by se tu zatím mohlo stát?"

„Ne, pane Vanci. Naopak — ne že bych jí snad chtěl nějak křivdit — její hlas zněl úplně lhostejně."

„Jak dlouho byste soudil, že tam chce ještě zůstat, podle toho, co vám říkala o tom kufru?"

Sproot se na chvilku zamyslel.

„To je těžko říci, pane Vanci. Ale já bych si dovolil vyslovit názor, že slečna Sibella hodlá zůstat v Atlantic City ještě měsíc nebo i déle."

Vance spokojeně přikývl.

„A teď, Sproote," řekl, „rád bych vám položil zvlášť důležitou otázku. Když jste vstoupil do pokoje slečny Ady tehdy v tu noc, co byla postřelena, a našel jste ji na zemi před toaletním stolkem, bylo okno otevřené? Vzpomeňte si. Potřebuji pozitivní odpověď. Víte, že okno je vedle toaletního stolku a vede na schody na balkón. *Bylo to okno otevřené nebo zavřené?*"

Sproot svraštil obočí, jako by se snažil rozpomenout. Když konečně promluvil, nebyla v jeho hlase ani stopa nejistoty.

„Okno bylo otevřené, pane Vanci. Teď si vzpomínám docela jasně. Když jsme s panem Chesterem uložili slečnu Adu na postel, zavřel jsem je, aby nenastydla."

„Jak moc bylo okno otevřené?" otázal se Vance dychtivě.

„Bylo vysunuté na takových osm, devět palců, jak bych to odhadoval. Možná na celou stopu."

„Děkuji vám, Sproote, to bude všechno. A teď, prosím vás, řekněte kuchařce, že s ní chci mluvit."

Paní Mannheimová přišla za několik minut poté a Vance jí ukázal na židli poblíž stolní lampy. Když se posadila, stoupl si před ni a přísně a nelítostně se na ni podíval.

„Frau Mannheim, nadešel čas, kdy musí pravda ven. Přišel jsem, abych vám položil několik otázek, a když mi na ně neodpovíte pravdivě, udám vás na policii. A buďte ujištěna, že tam s vámi žádné cavyky nenadělají."

Kuchařka umíněně stiskla rty a odvrátila oči před Vanceovým pronikavým pohledem.

„Říkala jste mi onehdy, že váš manžel zemřel před třinácti lety v New Orleansu. Je to tak?"

Vanceova otázka ji zřejmě uklidnila, protože odpověděla ochotně:

„Ano, ano. Před třinácti lety."

„V kterém měsíci?"

„V říjnu."

„Byl dlouho nemocen?"

„Asi rok."

„A co mu bylo?"

„Já — já přesně nevím," vykoktala. „Lékaři mě k němu nepustili."

„To byl v nemocnici?“

Kuchařka několikrát po sobě kývla hlavou. „Ano, v nemocnici.“

„A pokud se pamatuji, Frau Mannheim, říkala jste mi, že jste se setkala s panem Tobiasem Greenem rok před smrtí svého manžela. Bylo to asi v době, kdy váš manžel šel do nemocnice — před čtrnácti lety.“

Neurčitě pohlédla na Vance, ale neodpověděla.

„A právě před čtrnácti lety pan Greene adoptoval Adu.“

Kuchařka prudce nabrala dech. Tvář jí zkřivil výraz panického strachu.

„A tak když váš manžel zemřel,“ pokračoval Vance, „vyhledala jste pana Greena, protože jste věděla, že vám opatří místo.“

Vance k ní přistoupil a synovsky jí položil ruku na rameno.

„Já už jsem měl delší čas podezření, Frau Mannheim,“ řekl vlídně, „že Ada je vaše dcera. Je to tak, že ano?“

Kuchařka křečovitě zavzlykala a skryla si obličej do zástěry.

„Dala jsem panu Greenovi čestné slovo,“ přiznala zlomeným hlasem, „že to nikdy nikomu neřeknu — ani Adě — když mě tady nechá, abych byla u ní blízko.“

„A vy jste to také nikomu neřekla,“ utěšoval ji Vance. „Nemohu za to, že jsem to uhodl. Ale jak to, že Ada vás nepoznala?“

„Pět let nebyla doma — byla v internátní škole.“

Než nás paní Mannheimová opustila, podařilo se Vanceovi poněkud zmírnit její obavy a zoufalství. A pak poslal pro Adu.

Když Ada vstoupila, nepokojný výraz v jejích očích a bledost jejích tváří nám jasně prozradily, v jakém napětí žije. Její první otázka vyslovila obavu, která jí nejvíc tanula na mysli.

„Zjistil jste něco nového, pane Vanci?“ Řekla to žalostným, skleslým hlasem. „Je to hrozné, být takhle sama v tom velkém domě — hlavně v noci. Každý zvuk ...“

„Nesmíte se poddávat své fantazii, Ado,“ radil jí Vance. A pak dodal: „Víme toho mnohem víc, než jsme toho věděli, a doufám, že bude brzy konec vašim obavám. Vlastně jsem sem dnes přišel právě v souvislosti s tím, co jsme se dověděli. Napadlo mě, že byste mi mohla i tentokrát pomoci.“

„Jak ráda bych vám pomohla! Ale přemýšlela jsem a přemýšlela ...“

Vance se usmál.

„Přemýšlení přenechte nám. — Chtěl jsem se vás zeptat toto: umí Sibella dobře německy?“

Ada se zatvářila překvapeně.

„Ovšemže umí. A uměli to i Julie i Chester i Rex. Otec si přál, aby se to naučili. A sám také mluvil německy — skoro tak dobře jako anglicky. A Sibellu jsem často slyšela mluvit německy s doktorem Von Blonem.“

„Předpokládám, že mluví s anglickým přízvukem?“

„S lehkým přízvukem — nikdy nebyla v Německu dost dlouho. Ale mluví německy velmi dobře.“

„To jsem si chtěl ověřit.“

„Tak vy přece něco víte!“ Hlas se jí chvěl dychtivostí. „Proboha, kdy už konečně tahle nejistota skončí? Už celé týdny se bojím večer zhasnout a jít spát.“

„Teď už se nemusíte bát zhasnout,“ ujistil ji Vance. „Už se nikdo nepokusí vás zavraždit, Ado.“

Chvíli na něho hleděla zpytavě, ale jeho chování jí zřejmě dodalo odvahu. Když jsme se s ní loučili, do tváře se jí vrátila barva.

Doma jsme Markhama zastihli, jak netrpělivě přechází po knihovně.

„Dověděl jsem se několik dalších věcí,“ hlásil mu Vance. „Ale tu nejdůležitější jsem nezjistil — tu, která by vysvětlila nepředstavitelnou ohavnost toho, co jsem odhalil.“

Zašel přímo do své pracovny a slyšel jsem ho, jak telefonuje. Za pár minut se vrátil a starostlivě pohlédl na hodiny. Pak zazvonil na Currieho a dal si připravit zavazadla na týdenní cestu.

„Odjíždím, Markhame,“ řekl. „Budu trochu cestovat, říká se, že cestování rozšiřuje obzory. Vlak mi jede za necelou hodinu, a budu na cestě celý týden. Vydržíte to beze mě tak dlouho? Ale dokud tu nebudu, v případě Greenů se nestane nic nového. A dokonce bych vám radil, abyste ho prozatím odložil.“

Víc toho říci nechtěl, a za půl hodiny byl připraven na cestu.

„Jedno byste pro mě mohl udělat, než se vrátím,“ řekl Markhamovi, když si oblékal svrchník. „Dejte mi sestavit úplný a podrobný meteorologický přehled počasí ode dne Juliiny smrti až do dne, kdy byl zavražděn Rex.“

Nedovolil Markhamovi ani mně, abychom ho doprovodili na nádraží, takže jsme ani neznali směr, kterým se vydal na svou tajemnou cestu.

/KAPITOLA XXV/

/DOPADENÍ/

/Pondělí 13. prosince; 16.00 hod./

Vance se vrátil až za osm dní. Přijel v pondělí 13. prosince odpoledne, a když se doma vykoupal a převlékl, zatelefonoval Markhamovi, že za ním za půl hodiny přijde. Pak si objednal z garáže svou hispano-suizu a podle toho jsem poznal, že je ve stavu nervového napětí. Ostatně se mnou od svého návratu promluvil sotva pár slov, a jak se proplétal odpolední frekvencí, zůstával zamyšlený a zachmuřený. Teprve když jsme zabočili do Center Street, poněkud roztál a řekl:

„Nikdy jsem nepochyboval o úspěchu své cesty, Vane. Věděl jsem, co zjistím. Ale netroufal jsem si důvěřovat vlastnímu rozumu; musel jsem dokumenty vidět na vlastní oči, než jsem bezvýhradně přijal závěr, k němuž jsem předtím dospěl."

V kanceláři veřejného žalobce na nás čekal Markham a Heath. Byly právě čtyři hodiny a slunce už zapadlo za New York Life Building, který čněl do nebe o ulici dál, severozápadně od budovy trestního soudu.

„Předpokládal jsem, že pro mne máte nějaké důležité sdělení," řekl Markham, „a proto jsem pozval i seržanta Heatha."

„Ano, je toho hodně." Vance klesl do křesla a zapálil si cigaretu. „Ale napřed chci vědět, jestli se tu za mé nepřítomnosti stalo něco nového."

„Nic. Vaše předpověď byla naprosto správná. U Greenů byl klid a napohled všechno v pořádku."

„Rozhodně máme tento týden větší naději přijít na něco, čeho bychom se mohli chytit. Sibella se včera vrátila z Atlantic City a od té doby se Von Blon odtamtud skoro nehnul."

„Sibella se vrátila?" Vance se napřímil a zúžil oči.

„Včera večer v šest hodin," řekl Markham. „Novináři z Atlantic City ji tam objevili a udělali z toho senzaci. Od té doby neměla chudinka chvilku pokoj; a tak včera sbalila kufry a vrátila se. Dověděli jsme se o jejích úmyslech od Heathových chlapců, kteří ji tam sledovali. Dnes ráno jsem za ní zajel a radil jsem jí, aby zase odjela. Ale je tak zhnusená, že se už za žádnou cenu nechce hnout z domu — že prý je jí milejší

umřít, než se nechat otravovat od reportérů ze skandálních plátků."

Vance vstal a přešel k oknu; zůstal tam stát a díval se na šedivou oblohu.

„Tak Sibella se vrátila," zabručel polohlasně a pak se otočil. „Ukažte mi tu meteorologickou zprávu, o kterou jsem vás žádal."

Markham sáhl do zásuvky a podal mu list papíru.

Vance si ho pročetl a hodil ho zpět na stůl.

„Tohle si schovejte, Markhame. Budete to potřebovat pro dvanáct poctivých a spravedlivých mužů."

„Co jste nám přišel říct, pane Vanci?" Heathův hlas zněl netrpělivě, ačkoli se snažil ovládnout. „Pan Markham říkal, že jste něco objevil. — Jestli máte proti někomu důkazy, tak mi je, proboha, přihrajte, a já ho sbalím. Už jsem se s touhle aférou natrápil, že je ze mě půlka."

Vance se napřímil.

„Vím, kdo je vrah, seržante, a důkazy mám také — ačkoli jsem neměl v úmyslu vám je zatím sdělit. Ale," — Vance v chmurném odhodlání zamířil ke dveřím —, „teď už nesmíme věci protahovat. Jsme donuceni jednat. — Vezměte si plášť, seržante, a vy Markhame také. Musíme se dostat ke Greenovým, než se setmí."

„Ale Vanci! K čertu!" rozzlobil se Markham. „Proč nám neřeknete hned, co máte na mysli?"

„Já to teď nemohu vysvětlovat — pochopíte to později..."

„Jestli toho víte tak moc, pane Vanci," vmísil se Heath, „proč bychom ho nemohli zavřít hned?"

„Však na to dojde, seržante — do hodiny ho máte." Ačkoli učinil tento slib bez nadšení, účinkoval na Markhama i Heatha jako elektrický výboj.

Pět minut nato už jsme ujížděli Vanceovým vozem po Západní Broadwayi.

Sproot nám otevřel jako obvykle bez nejmenší známky zájmu, a uctivě ustoupil, abychom mohli projít.

„Chtěli bychom mluvit se slečnou Sibellou," řekl Vance. „Požádejte ji, prosím vás, aby přišla do salónu — sama."

„Slečna Sibella bohužel není doma."

„Tak řekněte slečně Adě, že s ní chceme mluvit."

„Slečna Ada také není doma." Sluhův nevzrušený tón zněl podivně nesourodě v napjaté atmosféře, kterou jsme si přinesli s sebou.

„Kdy je čekáte nazpět?“

„To, prosím, nevím. Vyjely si spolu autem. Patrně tam nebudou dlouho. Nechcete se, pánové, zatím posadit?“

Vance zaváhal.

„Ano, počkáme,“ rozhodl se a zamířil do salónu.

Sotva však došel ke dveřím, náhle se otočil a zavolal na Sproota, který se pomalu šoural do zadní části haly:

„Říkáte, že si slečna Sibella a slečna Ada vyjely spolu autem? Jak je to dlouho?“

„Asi čtvrt hodiny — možná dvacet minut, pane Vanci.“ Sproot nepatrně nadzvedl obočí, což naznačovalo, že je náhlou Vanceovou změnou chování navýsost překvapen.

„Kterým vozem jely?“

„Autem pana doktora Von Blona. Když jsem přišel sklízet nádobí od čaje, právě o tom mezi sebou mluvily.“

„Opakujte mi všechno, co jste slyšel.“ Vance mluvil rychle a s viditelným vzrušením.

„Když jsem vešel, pan doktor zrovna říkal, že by si slečny měly trochu vyjet na čerstvý vzduch; a slečna Sibella říkala, že má prozatím čerstvého vzduchu dost.“

„A slečna Ada?“

„Nevzpomínám si, že by něco říkala.“

„A byl jste přitom, když nastupovaly do auta?“

„Byl, pane Vanci. Sám jsem jim otvíral dveře.“

„A jel doktor Von Blon s nimi?“

„Ano, ale mám dojem, že ho měly složit u paní Riglanderové, u které měl vykonat návštěvu. Podle toho, co říkal na odchodu, měl jsem dojem, že slečny pojedou samy a že on se vrátí pro vůz po večeři.“

„Cože!“ Vance strnul a zaryl se žhavým pohledem do sluhy. „Rychle, Sproote, kde bydlí ta paní Riglanderová?“

„Na Madison Avenue, někde kolem Šedesáté ulice.“

„Honem tam zavolejte a zjistěte, jestli už tam doktor přišel.“

Nechtě jsem se musel obdivovat bohorovnému klidu, s nímž Sproot zamířil k telefonu, aby vyplnil jeho překvapující a zdánlivě nepochopitelnou žádost. Vrátil se s bezvýraznou tváří.

„Pan doktor k paní Riglanderové ještě nepřišel,“ oznámil.

„Času měl jistě dost,“ poznamenal Vance jakoby sám pro sebe. A pak: Kdo řídil vůz, když odjížděli, Sproote?“

„To nevím určitě, pane Vanci. Nějak zvlášť jsem si toho

nevšiml. Ale mám dojem, že slečna Sibella nastoupila první, jako by chtěla řídit ona...“

„Pojďte, Markhame!“ Vance se rozběhl ke dveřím. „Mně se to vůbec nelíbí. Mám takovou šílenou představu... Pospěšte si, člověče! Kdyby se mělo něco ďábelského stát...“

Doběhli jsme k vozu a Vance skočil za volant. Heath a Markham, ačkoli nechápali, co se děje, dali se jako omámeni strhnout Vanceovou zlověstnou naléhavostí a nasedli dozadu; já jsem si sedl vedle Vance.

„Teď porušíme všechny dopravní a rychlostní předpisy, seržante,“ oznámil Vance, když se rozjížděl úzkou ulicí. „Připravte si odznak a průkaz. Možná že vás vezu na honičku za přeludem, ale riskovat to musíme.“

Vyrazili jsme k První avenue, řízli jsme zatáčku a otočili doprava. U 59. ulice jsme zabočili na západ směrem ke Columbus Circle. Na Lexington Avenue nás zdržela tramvaj; a na Páté avenue nás zastavil dopravní strážník. Heath mu ukázal průkaz a něco mu řekl, a už jsme ujížděli Central Parkem. Nebezpečnou rychlostí jsme projeli jeho zatáčkami, vyjeli u 81. ulice a zamířili na Riverside Drive. Tam bylo volněji, a až k Dyckmann Street jsme mohli jet rychlostí čtyřicet až šedesát mil za hodinu.

Byla to krutá zkouška nervů, neboť nejenže se už smrákalo, ale tam, kde roztálý sníh opět zmrzl při krajích, byla vozovka místy kluzká. Avšak Vance byl znamenitý jezdec. Dva roky už jezdil týmž vozem, takže ho dokonale ovládal. Jednou to s námi opile smýklo, ale podařilo se mu vyrovnat, než se zadní kola dotkla vysokého obrubníku. Celou dobu držel prst na klaksonu, a ostatní vozy nám uhýbaly z cesty, takže jsme měli před sebou volno.

Na několika křižovatkách jsme museli zpomalit; a dvakrát nás zastavil dopravní strážník, ale jakmile poznal, kdo sedí vzadu, nechal nás pokračovat v jízdě. Na Severní Broadwayi nás přinutil zastavit strážník na motocyklu a vychrlil na nás proud nadávek. Ale když ho Heath přerušil ještě šťavnatějšími výrazy, a strážník rozeznal v přítmí Markhamovy rysy, směšně zkrotl a až do Yonkers nám razil cestu, uvolňoval dráhu a zastavoval provoz na křižovatkách.

Na přejezdu poblíž yonkerského přívozu jsme museli několik minut čekat, protože tam posunovali nákladní vagóny, a Markham využil té příležitosti, aby dal průchod svým pocitům.

„Doufám, že máte pádné důvody pro tuhle nepříčetnou jízdu," řekl pobouřeně. „Ale vzhledem k tomu, že tím, že vás doprovázím, nasazuji vlastní život, rád bych alespoň věděl, proč."

„Teď není čas na vysvětlování," odsekl mu Vance stroze. „Buď jsem ošklivě naletěl, nebo nás čeká strašlivá tragédie." Obličej měl tvrdý a bílý a netrpělivě se díval na hodinky. „Máme dvacetiminutový náskok nad průměrným časem od Plazy do Yonkers. A také jedeme přímou cestou — a to je dalších deset minut navíc. Jestli se to, čeho se obávám, má stát dnes večer, pojede tamten vůz po Spuyten Duyvil Road a postranními silnicemi podél řeky ..."

V tom okamžiku se závory zvedly a náš vůz vyrazil dopředu a prudce nabíral rychlost.

Vanceova slova ve mně vyvolala celý řetěz myšlenek. Spuyten Duyvil Road — postranní silnice podél řeky ... Náhle mi bleskla hlavou vzpomínka na ten první výlet, který jsme před několika týdny podnikli se Sibellou, Adou a Von Blonem; a zmocnil se mě pocit čehosi nepřátelského a nepopsatelně hrůzného. Snažil jsem si připomenout si jednotlivé podrobnosti té vyjížďky — jak jsme odbočili z hlavní silnice u Dyckmann Street, jeli podél plotů starých zarostlých zahrad, křižovali soukromé cesty, lemované živými ploty, dorazili do Yonkers po Riverside Road a znovu odbočili z hlavní silnice u ardsleyského golfového hřiště, a pak se dali opuštěnou silničkou podél řeky na Terrytown a zastavili na vysokém skalním útesu, abychom se pokochali pohledem na údolí Hudsonu ... Ten útes vyčnívající nad řekou! — A vzpomněl jsem si na Sibellin krutý vtip — na její domněle žertovný návod na dokonalý zločin, který by se tu dal spáchat. A v tom okamžiku jsem pochopil, kam má Vance namířeno — a věděl jsem, čeho se bojí. Je přesvědčen, že druhý vůz rovněž míří k oné propasti nad Ardsley — vůz, který má před námi téměř půlhodinový náskok ...

Dojeli jsme k úpatí Longue Vue Hill a brzy nato jsme zabočili na Hudson Road. U Dobbs Ferry nám zastoupil cestu další strážník a divoce na nás mával; ale Heath se vyklonil z vozu, něco nesrozumitelného mu křikl a Vance, aniž zmírnil rychlost, objel strážníka a řítil se dál směrem k Ardsley.

Od okamžiku, kdy jsme minuli Yonkers, prohlížel si Vance každý vůz, který jsme předjížděli. Věděl jsem, že hledá Von Blonův žlutý daimler. Ale nebylo po něm ani stopy, a když

Vance šlápl na brzdu, aby odbočil na cestu ke golfovému hřišti, slyšel jsem, jak polohlasně zamumlal:

„Panebože, jen abychom nepřijeli pozdě!“[1])

Zatáčku u ardsleyského nádraží jsme vzali takovou rychlostí, že jsem zatajil dech a čekal, že se převrátíme; a musel jsem se oběma rukama chytit sedadla, abych udržel rovnováhu, když jsme pak odrcali po nerovné cestě na úrovni řeky. Do kopce jsme vyjeli na trojku a rychle se došplhali až na silničku podél skalního útesu.

Sotva jsme minuli vrchol kopce, Vance náhle vykřikl, a současně jsem spatřil v dálce před námi poskakující červená zadní světla auta. Vance znovu přidal plyn a znatelně jsme se přibližili k vozu před námi. A za chvilku už jsme mohli rozeznat jeho tvar i barvu. Omyl byl vyloučen, byl to Von Blonův daimler.

„Zakryjte si obličeje!“ křikl Vance přes rameno Markhamovi a Heathovi. „Ať vás nepoznají, až je budeme předjíždět.“

Sklonil jsem hlavu pod okraj dvířek, a za několik vteřin jsem podle náhlého škubnutí poznal, že daimlera předjíždíme. Za okamžik už jsme uháněli plnou rychlostí před ním.

O půl míle dál se cesta zúžila. Na jedné straně byl hluboký příkop a na druhé husté křoví. Vance prudce zabrzdil a smykem zadních kol po zmrzlé půdě stočil vůz o devadesát stupňů, takže stál napříč přes cestu a úplně ji zatarasil.

„Ven, chlapci!“ křikl Vance.

Sotva jsme vystoupili, druhý vůz nás dohonil a za skřípění brzd zastavil na několik stop od vozu našeho. Vance se rozběhl dozadu, a jakmile se vůz zastavil, rychle otevřel zadní dvířka. My všichni jsme běželi za ním, hnáni jakýmsi podivným vzrušením a pocitem zlé předtuchy. Daimler byl zavřený vůz s vysoko posazenými malými okny, a v posledních záblescích západní oblohy a při slabém světle z přední desky jsem jen stěží rozeznal osoby uvnitř. Ale vtom už do šera zazářila Heathova baterka.

Pohled, který se naskytl mému napjatému zraku, byl otřesný. Po celou cestu jsem uvažoval o výsledku naší dramatické honičky a představoval jsem si nejhorší věci. Ale byl jsem zcela nepřipraven na to, co jsem uviděl.

Zadní sedadlo bylo prázdné; a proti mému očekávání tu ne-

[1]) To bylo poprvé a naposled za celé trvání našeho přátelství, co jsem slyšel Vance brát jméno boží nadarmo.

bylo ani stopy po doktoru Von Blonovi. Vpředu seděly obě sestry. Sibella na vzdálenějším sedadle, zhroucená v rohu, hlavu poklesloú dopředu. Na spánku měla ošklivou řeznou ránu a po tváři jí stékal proud krve. Za volantem seděla Ada a hleděla na nás s chladnou zuřivostí. Paprsek Heathovy baterky jí dopadal přímo do tváře, takže nás Ada zprvu nepoznala. Ale když se její oči přizpůsobily světlu, její pohled se soustředil na Vance, a Ada sprostě zaklela.

Zároveň její pravá ruka klesla s volantu na sedadlo, a když ruku opět zvedla, držela v ní malý lesklý revolver. Vyšlehl plamen a třeskla rána, a ihned nato se ozvalo řinčení skla, jak střela roztříštila přední sklo. Vance stál jednou nohou na stupátku, nakloněn do vozu, takže v okamžiku, kdy Ada zvedla revolver, Vance ji chytil za zápěstí a přidržel jí ruku.

„Nikoli, má milá," ozval se jeho táhlý hlas, podivně klidný a bez zášti; „mě si do sbírky nepřidáte. Já jsem tohle totiž čekal, víme?"

Když její pokus Vance zastřelit selhal, Ada se na něho vrhla jako šílená. Ze rtů se jí mezi vyceněnými zuby řinul proud sprostých slov. Zachvácena zběsilým vztekem, byla jako divoké zvíře, zahnané do kouta, které ví, že prohrálo, ale přesto pudově bojuje v beznadějném zoufalství. Vance ji mezitím pevně uchopil za obě zápěstí, takže by jí byl mohl jediným pohybem zlámat obě ruce; ale zacházel s ní téměř něžně, jako otec, který krotí rozzuřené dítě. Udělal rychlý krok dozadu a vytáhl ji z vozu na silnici, kde se Ada počala s novou silou bránit.

„Pojďte sem, seržante," pronesl Vance znechuceně a znaveně. „Dejte jí raději želízka. Nerad bych jí ublížil."

Heath pozoroval to fantastické drama vyjeveně, zřejmě příliš ohromen, než aby se mohl pohnout. Ale Vanceův hlas ho probudil k řízné aktivitě. Dvakrát to kovově cvaklo a Ada náhle upadla do netečnosti a chmurné odevzdanosti. Opřela se o vůz, téměř bez dechu, jako by se nemohla udržet na nohou.

Vance se shýbl a zvedl revolver, který upadl na zem. Zběžně se na něj podíval a podal ho Markhamovi.

„Tady máte Chesterův revolver," řekl. A pak soucitným pohybem hlavou ukázal na Adu. „Odvezte ji k sobě do kanceláře, Markhame — Van vás tam zaveze. Já musím dopravit Sibellu do nemocnice. Přijedu za vámi, jak to jen bude možné."

Rychle nastoupil do daimlera, zasunul zpáteční rychlost a po obratném manévru otočil vůz na úzké silnici.

„A hlídejte ji, seržante!“ křikl ještě Heathovi, když už vůz vyrazil směrem k Ardsley.

Zpět do města jsem Vanceův vůz řídil sám. Markham a Heath seděli vzadu, Ada mezi nimi. Po celou hodinu a půl, co trvala cesta, nikdo nepromluvil. Několikrát jsem se ohlédl na trojici vzadu. Markham a Heath byli zřejmě dosud ohromeni neuvěřitelnou pravdou, která se jim zjevila. Ada seděla schoulená mezi nimi, apatická, oči zavřené, hlavu skloněnou. Jednou jsem si všiml, jak si spoutanýma rukama přitiskla kapesník k obličeji; a zdálo se mi, jako by zavzlykala. Ale byl jsem příliš rozrušen, abych tomu věnoval pozornost. Musel jsem sebrat všechnu sílu vůle, abych se soustředil na jízdu.

Zastavil jsem před postranním vchodem do budovy trestního soudu, a už jsem se chystal vypnout motor, když vtom Heath zděšeně vykřikl, a já jsem klíček zase pustil.

„Pro Kristovy svaté rány!“ slyšel jsem ho, jak říká ochraptěle. Pak mě bouchl pěstí do zad. „Do nejbližší nemocnice, pane Van Dine, a rychle! Zatracená červená! Šlápněte na to!“

Nemusel jsem se ani ohlédnout, abych věděl, co se stalo. Obrátil jsem vůz znovu do Center Street a rozjel se jako o závod do nemocnice. Vynesli jsme Adu na pohotovost, a Heath ještě ve dveřích volal, ať okamžitě zavolají lékaře.

Za víc než hodinu vstoupil Vance do Markhamovy pracovny, kde jsme na něho všichni čekali. Rychle se rozhlédl po místnosti a pak po našich tvářích.

„Říkal jsem vám, abyste ji hlídal, seržante,“ řekl a klesl do křesla; ale v jeho hlase nebyla ani výčitka, ani lítost.

Nikdo z nás nepromluvil. Přes dojem, jímž na nás zapůsobila Adina sebevražda, čekali jsme s jakýmsi úzkostným pocitem zlého svědomí na zprávy o Sibelle, kterou jsme, myslím, všichni tak trochu podezřívali.

Vance pochopil naše mlčení a uklidňujícím pohybem kývl hlavou.

„Sibella je v pořádku. Zavezl jsem ji do nemocnice Svaté Trojice v Yonkers. Má slabý otřes mozku — Ada jí udeřila francouzským klíčem, který vždycky ležel pod předním sedadlem. Za pár dní bude doma. Zapsal jsem ji v nemocnici jako paní Von Blonovou a pak jsem zavolal jejímu manželovi. Zastihl jsem ho doma, a on se hned rozjel za Sibellou. Touto dobou je u ní. Mimochodem nezastihli jsme ho u paní Riglanderové proto, že se po cestě zastavil v ordinaci pro svou lékařskou brašnu. To zdržení zachránilo Sibelle život. Jinak po-

chybují, že bychom ji byli dohonili dřív, než ji Ada pustila i s vozem do propasti."

Vance několikrát hluboko vdechl kouř. Pak zvedl obočí a podíval se na Markhama.

„Kyanid draselný?"

Markham sebou lehce škubl.

„Ano — aspoň lékař si to myslí. Byla z ní cítit vůně hořkých mandlí." Zlostně vysunul hlavu dopředu. „Ale jestli jste věděl..."

„Copak o to, já bych jí v tom nebyl v žádném případě zabránil," přerušil ho Vance. „Zhostil jsem se veškerých svých mytických povinností vůči státu tím, že jsem seržanta varoval. Ale tehdy jsem to nevěděl. Teprve teď jsem tu informaci získal od Von Blona. Když jsem mu řekl, co se stalo, ptal jsem se ho, jestli se mu někdy neztratil ještě nějaký jiný jed — nedovedl jsem si totiž představit, že by se ten, kdo plánuje tak ďábelský a riskantní podnik, jako bylo vyvraždění rodiny Greenů, nepojistil pro případ prohry. Von Blon mi řekl, že se mu asi před čtvrt rokem z temné komory ztratila tabletka kyanidu draselného. A když jsem mu povzbudil paměť, vzpomněl si, že několik dní předtím si to tam Ada prohlížela a na všechno možné se ho vyptávala. Patrně si tenkrát netroufala vzít víc než tu jedinou tabletku; tu si pak schovala pro sebe pro případ naléhavé potřeby."[1])

„Já bych rád věděl, pane Vanci," řekl Heath, „jak si to tak všechno naplánovala. Nebo v tom byl ještě někdo jiný?"

„Nebyl, seržante. Ada všechno naplánovala a provedla sama."

„Ale jak, proboha..."

Vance zvedl ruku.

„Když člověk jednou najde klíč, je to pak všechno velice prosté, seržante. Nás zmátla ta pekelná mazanost a odvážnost jejího plánu. Ale teď už o tom nemusíme dál spekulovat. Pro všechno, co se stalo, mám úplné vysvětlení. A není to vysvětlení ani smyšlené, ani vyspekulované. Je to skutečná kriminální historie, sebraná a sepsaná největším odborníkem v té oblasti, jakého kdy svět poznal — doktorem Hansem Grossem z Vídně."

[1]) Jak jsem se později dověděl, byl doktor Von Blon nadšený fotoamatér a často používal půlgramové tabletky kyanidu draselného; a v den Adiny návštěvy byly v temné komoře takové tablety tři. Když se pár dní nato chystal vyvolávat, našel jen dvě, ale nevěnoval tomu zvláštní pozornost, dokud se ho na to Vance nezeptal.

Vance vstal a oblékl si plášť.

„Zatelefonoval jsem z nemocnice Curriemu, aby nám připravil opožděnou večeři. Až se najíme, podám vám rekonstrukci a výklad celého případu."

/KAPITOLA XXVI/

/NEUVĚŘITELNÁ PRAVDA/

/Pondělí 13. prosince; 23.00 hod./

„Jak víte, Markhame," začal Vance, když jsme se pozdě večer sesedli kolem krbu v knihovně, „podařilo se mi nakonec sestavit jednotlivé body své tabulky takovým způsobem, že mi z toho vyplynulo, kdo je vrah.[1]) Jakmile jsem objevil základní koncepci, každý detail dokonale zapadal do celku. Technika zločinů však zůstávala nevyjasněná; a proto jsem si vyžádal ty knihy z Tobiasovy knihovny — byl jsem přesvědčen, že mi řeknou, co chci vědět. Jako první jsem si pročetl Grossovo dílo ‚Handbuch für Untersuchungsrichter', které jsem považoval za nejpravděpodobnější zdroj informací. Je to pozoruhodné pojednání, Markhame. Zahrnuje celou oblast dějin zločinu a kriminologie, a zároveň je to přehled kriminální techniky, v němž jsou uváděny jednotlivé specifické případy s podrobným vysvětlením a grafickým znázorněním. Není divu, že se toto dílo považuje za světovou encyklopedii v tom oboru. A jak jsem je pročítal, našel jsem to, co jsem hledal. Ada okopírovala každý svůj čin, každou metodu, každou pomůcku, každý detail z této knihy — *podle skutečné historie zločinu.* Nelze nám opravdu vyčítat, že jsme nebyli schopni bojovat proti jejím plánům; protože to nás neoklamala jen ona sama: byly to nahromaděné zkušenosti stovek mazaných zločinců plus analytická schopnost největšího kriminologa na světě — doktora Hanse Grosse."

Vance se odmlčel a zapálil si další cigaretu.

„Ale když jsem nalezl vysvětlení jejích zločinů," pokračoval, „cítil jsem, že mi ještě něco chybí, nějaký základní *sklon,* něco, co umožnilo tuto orgii hrůzy a co, abych tak řekl, do-

[1]) — Požádal jsem později Vance, aby mi seřadil jednotlivé body do konečného pořadí. A toto pořadí, které mu prozradilo pravdu, vypadalo takto: 3, 4, 44, 92, 9, 6, 2, 47, 1, 5, 32, 31, 98, 8, 81, 84, 82, 7, 10, 11, 61, 15, 16, 93, 33, 94, 76, 75, 48, 17, 38, 55, 54, 18, 39, 56, 41, 42, 28, 43, 58, 59, 83, 74, 40, 12, 34, 13, 14, 37, 22, 23, 35, 36, 19, 73, 26, 20, 21, 45, 25, 46, 27, 29, 30, 57, 77, 24, 78, 79, 51, 50, 52, 53, 49, 95, 80, 85, 86, 87, 88, 60, 62, 64, 63, 66, 65, 96, 89, 67, 71, 69, 68, 70, 97, 90, 91, 72.

dávalo vitalitu jejímu podnikání. Nevěděli jsme nic o Adině minulosti, nic o jejích rodičích a zděděných instinktech; a bez této znalosti byly zločiny, přes jejich jasnou logiku, neuvěřitelné. Proto můj další krok byl, zjistit si Adino psychologické zázemí a její původ. Od počátku jsem měl podezření, že Ada je dcera paní Mannheimové. Ale i když jsem si tento fakt ověřil, neviděl jsem jeho souvislost s daným případem. Z rozhovoru s paní Mannheimovou jasně vyplynulo, že Tobias a její manžel kdysi spolu podnikali nějaké nekalé transakce; ale později mi přiznala, že její manžel zemřel před třinácti léty v New Orleansu po ročním pobytu v nemocnici. Jak si jistě vzpomínáte, říkala také, že se setkala s Tobiasem naposledy rok před smrtí svého manžela. To znamená před čtrnácti léty — právě v době, kdy Tobias adoptoval Adu.[1] Napadlo mě, že by mohla existovat nějaká souvislost mezi Mannheimem a vraždami u Greenů, a dokonce jsem si zahrával s myšlenkou, že Sproot je Mannheim a že situace je propletena špinavým vyděračstvím. A tak jsem se rozhodl, že to prozkoumám. Moje tajemná cesta minulý týden vedla do New Orleansu; a tam jsem celkem snadno zjistil pravdu. Prohlédl jsem si záznamy o úmrtí za říjen před třinácti léty a zjistil jsem, že Mannheim byl po celý rok před svou smrtí v ústavu pro choromyslné zločince. A od policie jsem se dověděl některá fakta o jeho minulosti. Adolf Mannheim — Adin otec — byl zřejmě pověstný německý zločinec a vrah; byl odsouzen k smrti, ale uprchl ze stuttgartské věznice a odjel do Ameriky. Mám dojem, že do jeho útěku byl nějak zapleten nebožtík Tobias. Ale ať mu křivdíme nebo ne, jisté je, že Adin otec byl vrah a profesionální zločinec. A toto pozadí vysvětluje Adiny zločiny . . .“

„To chcete říct, že byla blázen jako její táta?“ otázal se Heath.

„Ne, seržante. Chci jen říci tolik, že zdědila v krvi potenciální zločinecké sklony. Když se popud ke zločinu stal dostatečně silným, její zděděné instinkty u ní vzaly vrch.“

[1] Později jsme se dověděli od paní Mannheimové, že Mannheim kdysi zachránil Tobiase před trestním stíháním tím, že vzal na sebe celou vinu v jedné z nejobskurnějších Tobiasových nelegálních transakcí a že si na Tobiasovi vynutil, že v případě, že by byl uvězněn nebo že by zemřel, Tobias Adu adoptuje a postará se o ni. Paní Mannheimová poslala Adu, když jí bylo pět let, do soukromého internátu, aby ji uchránila před otcovým vlivem.

„Ale pouhá chtivost peněz mi nepřipadá jako dostatečný motiv pro taková zvěrstva," namítl Markham.

„Jí nešlo o peníze. Skutečný motiv je daleko hlubší. A snad to byla dokonce nejmocnější ze všech lidských pohnutek — podivná, strašlivá kombinace nenávisti a lásky, žárlivosti a touhy po svobodě. Předně, Ada byla v té nenormální rodině Greenových popelkou, všemi přezíraná, spíš jako služka, která si musí vydělat na živobytí. Jistě si dovedete Adu představit, jak po čtrnáct let přemýšlí o svém postavení, živí v sobě zášť, vstřebává do sebe otrávené ovzduší, až nakonec začne nenávidět všechny členy rodiny? Už to by stačilo, aby se v ní probudily její vražedné pudy. Skoro se divím, že to u ní nepropuklo dřív. Ale připojil se další, stejně mocný činitel. Ada se zamilovala do Von Blona — což je zcela přirozené pro děvče v její situaci — a najednou zjistila, že jí ho přebrala Sibella. Buď věděla, nebo tušila, že se ti dva vzali; a její přirozená nenávist k sestře ještě vzrostla o zlou a zžírající žárlivost...

Přitom byla Ada jediný člen rodiny, který podle Tobiasovy závěti nemusel žít dál pod rodinnou střechou, kdyby uzavřel sňatek; a v tom faktu viděla příležitost, jak se zmocnit všeho, po čem toužila, a zároveň se zbavit všech osob, proti nimž se celá její vášnivá povaha bouřila v smrtelné nenávisti. Měla v úmyslu zbavit se celé rodiny, zdědit greenovské milióny a polapit Von Blona. Dalším faktorem byla pomsta; ale myslím spíš, že právě ona milostná fáze celé věci byla počáteční hnací silou té série hrůz, které Ada později napáchala. Láska jí dodávala sílu a odvahu; povznášela ji do oné vysněné říše, kde všechno je možné, a byla ochotna zaplatit jakoukoli cenu za kýžený výsledek. A ještě bych mimochodem připomněl jednu drobnost — pamatujete se, jak mladší komorná Bartonová nám říkala, že Ada občas řádí jako čert a mluví hrubě? Tenhle fakt mě měl varovat; ale kdo by v tom stadiu bral vážně, co říká nějaká Bartonová?...

Abychom vystopovali původ Adina ďábelského plánu, musíme především vzít v úvahu zamčenou knihovnu. Ada byla osamělá, otrávená, připoutaná k domu — a bylo proto zcela nevyhnutelné, že si toto perverzně romantické dítě zahrálo na Pandoru. Měla nejlepší příležitost zmocnit se klíče a dát si udělat duplikát; a tak se knihovna stala jejím útulkem, tam se utíkala před ubíjející jednotvárností svého života. Tam také objevila ty knihy o kriminologii. Lákaly ji nejen proto, že na nich mohla vybít svou doutnající potlačovanou nenávist, ale

také proto, že rozezvučely příbuznou strunu v její pokřivené duši. Nakonec přišla na Grossovu učebnici, a ta jí otevřela pohled na celou techniku zločinu, včetně diagramů a příkladů — nikoli jako příručka pro soudce, ale jako návod pro potencionálního vraha. Pomalu v ní uzrávala myšlenka na ty krvavé orgie. Zpočátku si však jen spřádala představy pro své vnitřní uspokojení, jak by tuto zločineckou techniku použila proti těm, které nenáviděla. Ale po čase se plán stál nesporně reálným. Uvědomila si jeho praktické možnosti; a tak vznikla celá její hrůzná koncepce. Sama si tu hrůzu vytvořila a nakonec v ni její chorobná fantazie uvěřila. Ty pravděpodobné příhody, které nám vyprávěla, její skvělé herecké výkony, její schopnost klamat, to všechno bylo součástí té zrůdné fantazie, kterou v sobě vypěstovala. Ty Grimmovy pohádky! Tehdy jsem měl pochopit. To od ní totiž vůbec nebyla hra; byla to spíš posedlost ďáblem. Žila ve snu. To se často stává u mladých dívek, které žijí pod tlakem ctižádosti a nenávisti. Constance Kentová tak oklamala celý Scotland Yard, takže uvěřil v její nevinu."

Vance chvíli zamyšleně kouřil.

„Je zajímavé, jak instiktivně zavíráme oči před pravdou, když přitom historie je plná názorných příkladů toho, na co se díváme. Dějiny zločinu obsahují řadu případů, kdy se dívka v Adině postavení dopustila surových zločinů. Vedle slavného případu Constance Kentové to byly například Marie Boyerová, Madeleine Smithová a Greta Beyerová[1]). Kladu si otázku, zda bychom je byli podezřívali..."

„Držte se současnosti, Vanci," přerušil ho Markham netrpělivě. „Říkáte, že Ada čerpala všechny své nápady z Grosse. Ale Grossova kniha je v němčině. Jak jste věděl, že Ada umí natolik německy..."

„Tu neděli, kdy jsem zašel s Vancem ke Greenovým, jsem se Ady zeptal, jestli Sibella umí německy. Položil jsem otázku tak, že mi na ni nemohla odpovědět, aniž mi přitom řekla, že sama také umí německy; a dokonce přitom použila typicky německé formulace: ‚Sibella mluví německy velmi dobře', čímž potvrdila, že je jí němčina zcela samozřejmá. Já jsem totiž chtěl, aby si myslela, že podezřívám Sibellu, tak aby nic ne-

[1]) Vylíčení případů Madeleiny Smithové a Constance Kentové nalezneme v knize Edmunda Lester Pearsona „Vražda ve Smutty Nose". Greta Beyerová byla poslední žena, která byla v Německu veřejně popravena.

podnikla do mého návratu z New Orleansu. Věděl jsem, že dokud je Sibella v Atlantic City, je před Adou v bezpečí.

„Ale já bych rád věděl," řekl Heath, „jak zabila Rexe, když přitom seděla v pracovně pana Markhama."

„Probereme to po pořádku, seržante," odpověděl Vance. „Julii zabila Ada jako první, protože Julie řídila celou domácnost. Jakmile byla Julie z cesty, měla Ada volnou ruku. A kromě toho Juliina smrt na začátku nejlépe vyhovovala plánu, který si Ada vymyslela; dávalo jí to nejlepší příležitost, aby mohla inscenovat vražedný útok proti sobě samé. Ada někdy patrně slyšela o tom, že Chester má revolver, a když se ho zmocnila, čekala jen na příležitost, aby zasadila první úder. Ta příležitost se jí naskytla v noci 8. listopadu; v půl dvanácté, když v domě všechno spalo, zaklepala na Juliiny dveře. Julie ji pustila dovnitř a Ada si patrně sedla k ní na postel a vymyslela si nějakou věrohodnou záminku, proč za ní jde tak pozdě v noci. Pak vytáhla revolver, který měla schovaný pod županem a zastřelila Julii přímo do srdce. Když se vrátila do svého pokoje, rozsvítila světlo, stoupla si před velké zrcadlo toaletního stolku, vzala revolver do pravé ruky a přiložila si ho šikmo na levou lopatku. Zrcadlo i světlo byly velice důležité, protože tak věděla, kam má přesně namířit hlaveň revolveru. To vše jí zabralo ony tři minuty mezi oběma výstřely. A pak stiskla spoušť . . ."

„Ale tohle normální holka přece nikdy neudělá," namítl Heath, „aby fingovala vraždu zastřelením!"

„Však také Ada nebyla normální, seržante. Nic na jejím plánu nebylo normální. Proto jsem tak potřeboval zjistit její rodinné pozadí. Ale to, že se sama postřelila, bylo docela logické, když vezmeme v úvahu její skutečnou povahu. A ostatně s tím nebylo spojeno prakticky žádné nebezpečí. Revolver spouštěl na nepatrný dotek. Nejhorší, čeho se mohla bát, bylo lehké povrchní zranění. Mimoto známe z historie spoustu případů, kdy se někdo záměrně poranil pro daleko méně, než bylo to, o které usilovala Ada. Gross jich uvádí celou řadu . . ."

Vance vzal první díl „Handbuch für Untersuchungsrichter", položil ho na stůl vedle sebe a otevřel na označeném místě.

„Poslechněte si tohle, seržante. Přeložím vám to zhruba přímo z listu: *»Nejsou vzácné případy, kdy lidé sami sebe záměrně poraní, vedle osob, které předstírají, že se staly obětí vražedného útoku, bývají to rovněž ti, kdo se pokoušejí vymáhat odškodné nebo někoho vydírat. Tak se často stává, že po*

bezvýznamné pračce jeden z účastníků ukáže zranění, o němž tvrdí, že je při ní utrpěl. Pro takové záměrné zranění je příznačné, že ti, kdo si je přivodí, obvykle ze strachu z bolesti neprovedou operaci do konce, a že to bývají většinou lidé přemrštěně pobožní nebo lidé žijící samotářským životem«[1] ... A jsou vám, seržante, jistě známy případy sebezmrzačení u vojáků, aby se dostali z vojny. Ti nejčastěji postupují tak, že si přiloží ruku na hlaveň pušky a ustřelí si prsty."

Vance zavřel knihu.

„A nezapomínejte, že Ada žila v beznaději, zoufalství a šedi a že mohla nejvýš něco získat, ale nemohla nic ztratit. Kdyby si nebyla vypracovala ten plán vraždění, byla by patrně spáchala sebevraždu. A ženy mají téměř nekonečnou schopnost sebeobětování. U Ady to byla součást její abnormality. — Ne, seržante, za daných okolností to, že se sama postřelila, naprosto odpovídalo..."

„Ale do zad!" Heath stále nechápal. „To mi nejde do hlavy. Kdo to jakživ slyšel..."

„Okamžik." Vance vzal druhý díl „Handbuchu" a otevřel ho na založené stránce. „Gross například znal mnoho takových případů — ostatně v Evropě jsou zcela běžné. A jeho stať o nich nesporně přivedla Adu na myšlenku střelit se do zad. Tady máte jeden odstavec, který jsem vybral z mnohostránkového popisu podobných případů: *»Následující dva případy ukazují, proč se nesmíme dát zmást umístěním rány. Ve Vídni se v Pratru zastřelil člověk v přítomnosti několika lidí tak, že se střelil z revolveru odzadu do hlavy. Nebýt výpovědi několika očitých svědků, nebyl by nikdo přijal myšlenku, že to byla sebevražda. Jistý voják se zastřelil do zad z vojenské pušky tak, že umístil zbraň do určité pozice a pak si na ni lehl. A opět umístění rány zdánlivě vylučuje teorii o sebevraždě.«*[2]"

[1] „Selbstverletzungen kommen nicht selten vor; abgesehen von solchen bei fingierten Raubanfällen stößt man auf sie dann, wenn Entschädigungen erpresst werden sollen; so geschieht es, daß nach einer harmlosen Balgerei einer der Kämpfenden mit Verletzungen auftritt, die er damals erlitten haben will. Kenntlich sind solche Selbstverstümmelungen daran, daß die Betreffenden meistens die Operation wegen der großen Schmerzen nicht ganz zu Ende führen, und daß es meistens Leute mit übertrieben pietistischer Färbung und mehr einsamen Lebenswandels sind" — H. Gross, „Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik", I., str. 32—34.

[2] „Daß man sich durch den Sitz der Wunde niemals täuschen lassen darf, beweisen zwei Fälle. Im Wiener Prater hatte sich ein Mann

„Moment!“ Heath se předklonil a pohrozil Vanceovi doutníkem. „A co revolver? Sproot vešel do Adina-pokoje hned nato, co padl výstřel, ale nikde nebylo po žádné zbrani ani stopa.“

Vance neodpověděl, jen zalistoval v Grossovi, až nalezl místo, kde vyčnívala další záložka, a začal překládat:

„Jednou časně ráno dostala policie hlášení, že byla nalezena mrtvola zavražděného muže. Na udaném místě byl nalezen obchodník obilím A. M., který byl všeobecně považován za zámožného člověka. Muž ležel tváří k zemi, se střelnou ranou za uchem. Střela proletěla mozkem a zaryla se do čelní kosti nad levým okem. Mrtvola ležela uprostřed mostu přes hlubokou řeku. Právě když ohledávání končilo a chystali se mrtvého převézt na pitvu, vyšetřující soudce si zcela náhodou všiml, že na dřevěném zábradlí mostu, téměř proti místu, kde mrtvola ležela, je malá, ale zcela čerstvá rýha, jako kdyby ji způsobil prudký náraz tvrdého a hranatého předmětu o vrchní hranu zábradlí. Ihned pojal podezření, že rýha nějak souvisí s vraždou. Rozhodl se proto, že dá prohledat dno řeky pod mostem. Téměř na první zátah byla vylovena silná, asi čtyři metry dlouhá šňůra, na jejímž jednom konci byl připevněn velký kámen a na druhém revolver, jehož hlaveň přesně odpovídala střele vyňaté z hlavy A. M. Šlo zřejmě o sebevraždu. A. M. spustil kámen přes zábradlí a střelil se za ucho. Jakmile vystřelil, pustil revolver, a kámen svou vahou ho stáhl přes zábradlí do vody“[1]) ... Odpovídá to na vaši otázku, seržante?“

Heath na něho vyvalil oči.

In Gegenwart mehrerer Personen getötet, indem er sich mit einem Revolver in den Hinterkopf schoß. Wären nicht die Aussagen der Zeugen vorgelegen, hätte wohl kaum jemand an einen Selbstmord geglaubt. Ein Soldat tötete sich durch einen in den Rücken gehenden Schuß aus einem Militärgewehr, über das er nach entsprechender Fixierung sich gelegt hatte; auch hier wäre aus dem Sitz der Wunde wohl kaum auf Selbstmord geschloßen worden.“ — Ibid. II., str. 843.

[1]) Es wurde zeitlich morgens dem UR. die Meldung von der Auffindung eines ‚Ermordeten‘ überbracht. An Ort und Stelle fand sich der Leichman eines für wohlhabend geltenden Getreidehändlers A. M., auf dem Gesichte liegend, mit einer Schußwunde hinter dem rechten Ohre. Die Kugel war über dem linken Auge im Stirnknochen stecken geblieben, nachdem sie das Gehirn durchdrungen hatte. Die Fundstelle der Leiche befand sich etwa in der Mitte einer über einen ziemlich tiefen Fluß führen den Brücke. Am Schluße der Lokalerhebungen und als die Leiche eben zur Obduktion fortgebracht werden sollte, fiel es dem UR zufällig auf, daß das (hölzerne und wettergraue) Brückegeländer an der Stelle, wo auf dem Boden der Leichnam lag, eine kleine und sichtlich ganz frische Beschädigung aufwies, so als ob man dort (am oberen Rande) mit einem

„To myslíte, že Adin revolver vypadl z okna, stejně jako ta pistole toho chlápka spadla do vody?"

„O tom není nejmenší pochyby. Nikam jinam se ten revolver nemohl podít. Jak jsem se dověděl od Sproota, bylo okno na stopu vysunuté, a Ada stála u okna, když se střílela. Když se vrátila od Julie, uvázala revolver na šňůru, na její druhý konec upevnila nějaké závaží a spustila je z okna. Když jí zbraň vypadla z ruky, závaží ji prostě vytáhlo z okna, takže zmizela v navátém sněhu na schodech na balkón A tady se ukazuje, jak důležitou úlohu tu hrálo počasí. Adin plán vyžadoval nezvyklé množství sněhu; a noc z 8. listopadu byla pro její nekalé úmysly ideální."

„Proboha, Vanci!" Markhamův hlas byl nepřirozeně přiškrcený. „Tohle už pomalu zní spíš jako fantastický zlý sen než jako skutečnost."

„Nejenže to byla skutečnost, Markhame," řekl Vance vážně, „bylo to dokonce opakování skutečnosti. Všechno už to udělal někdo předtím, a bylo to řádně zaznamenáno v Grossově pojednání, včetně jmen, dat a podrobností."

„Kruci, to se nedivím, že jsme ten revolver nemohli najít!" Heath byl ohromen i zhnusen. „A co ty šlápoty, pane Vance? Ty ona taky zfalšovala, co?"

„Ano, seržante — zfalšovala je podle podrobného návodu doktora Grosse a na základě jeho popisu systému falšování stop u celé řady slavných zločinců. Jakmile tehdy v noci přestalo sněžit, Ada tiše sešla dolů, obula si pár Chesterových

harten, kantigen Körper heftig angestossen wäre. Der Gedanke, daß dieser Umstand mit dem Morde in Zusammenhang stehe, war n[illegible] gut von der Hand zu weisen. Ein Kahn war bald zur Stelle und am [illegible]kenjoche befestigt; nun wurde vom Kahne aus (unter der fraglichen Stelle) der Flußgrund mit Rechen an langen Stielen sorgfältig abgesucht. Nach kurzer Arbeit kam wirklich etwas Seltsames zutage: eine etwa 4 m lange starke Schnur, an deren einem Ende ein großer Feldstein, an deren anderem Ende eine abgeschossene Pistole befestigt war, in deren Lauf die später aus dem Kopfe des M genommene Kugel genau paßte. Nun war die Sache klarer Selbstmord; der Mann hatte sich mit der aufgefundenen Vorrichtung auf die Brücke begeben, den Stein über das Brückengeländer gehängt und sich die Kugel hinter dem rechten Ohre ins Hirn gejagt. Als er getroffen war, ließ er die Pistole infolge des durch den Stein bewirkten Zuges aus und diese wurde von dem schweren Steine an der Schnur über das Geländer und in das Wasser gezogen. Hierbei hatte die Pistole, als sie das Geländer passierte heftig an dieses angeschlagen und die betreffende Verletzung erzeugt." Ibid. II, str. 834—836.

odložených přezůvek a v nich prošla od hlavního vchodu k bráně a zase nazpět. Pak schovala přezůvky v knihovně."

Vance znovu vzal do ruky Grossovu knihu.

„Tady je prakticky všechno, co člověk má znát o tom, jak se dělají a zkoumají šlépěje a — co je ještě důležitější — jak se vyrábějí šlépěje v botách větších, než je noha jejich původce. Přeložím vám o tom krátkou pasáž: *»Zločinec může chtít svést podezření na jinou osobu, zejména když předpokládá, že by podezření mohlo padnout na něho. V takovém případě vyrobí zřetelné šlépěje, které tak říkajíc biji do očí, tím, že si obuje boty, které se zásadně liší od jeho vlastních. Jak bylo dokázáno na mnoha pokusech, je možno tímto způsobem vytvořit šlépěje, které dokonale zmatou stopu . . .«*[1]), A tady na konci odstavce se Gross zmiňuje zvlášť o galoších[2]), což zajisté Adu přivedlo na myšlenku, aby použila Chesterových přezůvek. Byla natolik chytrá, že se z této pasáže poučila."

„A byla dost chytrá na to, aby nás všechny vodila za nos, když jsme ji vyslýchali," poznamenal Markham trpce.

„To je pravda. Ale to proto, že trpěla velikášstvím a prožívala to, co říkala. Ostatně se to celé zakládalo na faktech; všechny podrobnosti se zakládaly na realitě. Dokonce ty šoupavé kroky, o nichž říkala, že je slyšela ve svém pokoji, byly jen projekce skutečných šoupavých zvuků, které sama dělala, když chodila v Chesterových přezůvkách. A také toto šoupání ji patrně přivedlo na myšlenku, jak by asi zněly kroky paní Greenové, kdyby znovu nabyla vlády nad svýma nohama. A myslím, že Ada měla od počátku v úmyslu nějak vzbudit podezření na paní Greenovou. Ale Sibellino chování při té první rozmluvě ji přinutilo, aby změnila taktiku. Já si myslím, že Sibella svou roztomilou sestřičku podezřívala a že o tom mluvila s Chesterem, který měl možná také o Adě jisté pochybnosti. Pamatujete se, jak se Chester se Sibellou tajně radil, když jsme ho tehdy pro ni poslali? Patrně jí řekl, že si

[1]) „Die Absicht kann dahin gehen, den Verdach von sich auf jemand anderen zu wälzen, was namentlich dann Sinn hat, wenn der Täter schon im voraus annehmen durfte, daß sich der Verdacht auf ihn lenken werde. In diesem Falle erzeugt er recht auffallende, deutliche Spuren und zwar mit angezogenen Schuhen, die von den seinigen sich wesentlich unterscheiden. Man kann, wie angestellte Versuche beweisen, in dieser Weise recht gute Spuren erzeugen." — Ibid., II., str. 667.

[2]) „Über Gummiüberschuhe und Galoschen s. Loock; Chem. u. Phot. bei Krim. Forschungen: Düsseldorf, II. p. 56." — Ibid., II., str. 668.

ohledně Ady zatím ještě není jist a poradil jí, aby jednala opatrně, dokud nebude mít nějaký zvláštní důkaz. Sibella na to přistoupila a zdržela se jakéhokoli přímého útoku, dokud Ada ve své groteskní pohádce o vetřelci nenaznačila, že ruka, která se jí potmě dotkla, byla ruka ženská. To bylo na Sibellu příliš silné. Myslela, že Ada naznačuje, že to byla ona, Sibella, a proto vybuchla a obvinila Adu, ačkoli nám se to tehdy zdálo absurdní. Podivuhodné na tom je, že to bylo náhodou pravda. Sibella pojmenovala vraha a uvedla hlavní část motivu dřív, než kdokoli z nás byť jen vzdáleně vytušil pravdu, i když oak ucouvla a změnila názor, když jsme jí vyložili nesmyslnost jejího tvrzení. A Sibella skutečně viděla Adu v Chesterově pokoji, jak hledá revolver."

Markham přisvědčil.

„Je to neuvěřitelné. Ale po tom obvinění, když si Ada uvědomila, že ji Sibella podezřívá, proč nezabila Sibellu hned?"

„Na to byla moc mazaná Byla by tím mohla dodat váhu Sibellinu obvinění. Jen co je pravda, Ada to sehrála znamenitě."

„Pokračujte, pane Vanci," naléhal Heath, jemuž vadily tyto vedlejší otázky.

„Zajisté, seržante." Vance se pohodlněji usadil v křesle. „Ale napřed se zase musíme vrátit k počasí, protože počasí se vine jako zlověstný motiv vším. co následovalo. Druhou noc po Juliině smrti nastalo oteplení a sníh z velké části roztál. Tu noc si Ada zvolila k tomu, aby získala nazpět revolver. Zranění, jako bylo její, málokdy někoho upoutá na lůžko na víc než čtyřicet osm hodin; a Adě bylo ve středu natolik dobře, že si mohla večer obléknout plášť, vyjít na balkón a sestoupit až ke schodu, na němž byl revolver ukryt. Prostě ho sebrala a schovala si ho do postele — což bylo poslední místo, kde by ho někdo hledal. Pak trpělivě čekala, až zase napadne sníh — což se stalo příští noc. Tehdy, jak se snad pamatujete, přestalo sněžit kolem jedenácté. Scéna byla připravena. Druhé jednání tragédie mohlo začít ...

Ada tiše vstala, oblékla si plášť a sešla dolů do knihovny. Obula si přezůvky a znovu v nich prošla od hlavních dveří k bráně a nazpět. Pak šla přímo nahoru, aby se šlépěje objevily i na mramorovém schodišti, a dočasně ukryla přezůvky v komoře na prádlo. To byly ony šoupavé kroky a ono zavírání dveří, které slyšel Rex několik minut předtím, než byl Chester zastřelen. Jistě si vzpomínáte že Ada nám pak říkala, že neslyšela nic; ale když jsme jí opakovali, co říkal Rex,

polekala se a najednou si příhodně vzpomněla, že také slyšela, jak se zavírají nějaké dveře. Musel to pro ni být zatraceně nepříjemný okamžik. Ale rozhodně se z něho skvěle dostala. Teď chápu její zřetelnou úlevu, když jsme jí ukázali ty vzorky šlépějí a naznačili jí, že si myslíme, že vrah přišel zvenčí... A tak když si zula přezůvky a schovala je do komory, svlékla si plášť, oblékla si župan a šla k Chesterovi — patrně vešla bez zaklepání a s přátelským pozdravem. Představuji si, jak sedí na postranním opěradle Chesterova křesla nebo na kraji stolu a pak, jak uprostřed nějaké dokonale triviální otázky vytáhne revolver, přiloží ho Chesterovi na prsa, a než se Chester stačí vzpamatovat ze svého zděšení, stiskne spoušť. Přesto se Chester instiktivně pohnul, právě v okamžiku, kdy vyšla rána — což by vysvětlovalo diagonální dráhu střely. Pak se Ada rychle vrátila do svého pokoje a do postele. A tak byla ukončena další kapitola tragédie Greenů."

„Nezdá se vám divné," otázal se Markham, „že Von Blon v době obou zločinů byl pokaždé mimo domov?"

„Zpočátku ano. Ale koneckonců na tom není nic divného, když lékař není v nočních hodinách doma."

„Je snadné si představit, jak se Ada zbavila Julie a Chestera," zavrčel Heath, „ale když jde o Rexe, tak jsem v koncích."

„Mám takový dojem, seržante," opáčil Vance, „že by vám tenhle její trik neměl nějak zvlášť vrtat hlavou. Já si nikdy neodpustím, že jsem na to nepřišel už dávno — Ada nám rozhodně zanechala dost stop. Ale než vám to vysvětlím, dovolte, abych vám připomněl jistý architektonický detail sídla Greenů. V Adině pokoji je tudorovský vyřezávaný krb, a přesný duplikát toho krbu je v Rexově pokoji; a tyto dva krby jsou zády k sobě na jedné zdi. Jak víte, dům Greenů je velice starý a kdysi dávno — možná, když se ty krby stavěly — vznikl mezi oběma místnostmi otvor, zakrytý na Adině straně vyřezávaným panelem a odpovídajícím panelem na Rexově straně. Tento miniaturní tunel o stranách asi šest palců — což je přesný rozměr dřevěných panelů — je dlouhý asi dvě stopy, což odpovídá šířce obou krbů a zdi. Patrně byl původně míněn jako spojení mezi oběma místnostmi. Ale na tom nezáleží. Fakt je, že takový otvor existuje — dnes večer, když jsem se vracel z nemocnice, jsem si to ověřil. Mohu dodat, že panely na obou koncích tunelu jsou na péro, takže se otevřou, samy se zase zavřou a zapadnou na své místo tak, že nikdo nepozná, že nejsou pevnou součástí dřevěného obložení."

„Už to mám!“ zvolal Heath v radostném vzrušení. „Rex byl zabit systémem smrtícího sejfu; zloděj otevře sejf a dostane do hlavy kulku z pistole, která je namontovaná uvnitř.“

„Právě. A podobná metoda se vyskytuje u celé řady vražd. V prvních dobách na Divokém Západě přišel třeba nepřítel do stavení za nepřítomnosti majitele, zavěsil ke stropu nad dveře pušku a přivázal jeden konec šňůry ke spoušti a druhý ke klice. Když se rančeř vrátil — třeba po několika dnech — dostal to do hlavy, jakmile otevřel dveře. A tou dobou už byl vrah dávno za horama.“

„Já vím!“ Heathovi zazářily oči. „Taková věc se stala v Atlantě před dvěma roky — ten zavražděný se jmenoval Boscomb. A v Richmondu ve Virginii...“

„Takových případů bylo mnoho, seržante. Gross uvádí dva slavné případy z Rakouska a také pojednává o této metodě všeobecně.“

Vance znovu otevřel „Handbuch“.

„Na straně 943 Gross píše: *‚Nejnovější americká bezpečnostní opatření nesouvisí přímo se sejfem a mohou být použita v kterékoli jiné situaci. Fungují na základě chemických nebo mechanických samostřílů a mají za účel znemožnit cizí osobě, aby sejf nelegálně otevřela. Je třeba rozhodnout právní otázku, zda má někdo právo zloděje takto chladnokrevně zabít nebo poškodit na zdraví. Avšak v Berlíně v roce 1902 byl jistý zloděj zastřelen do hlavy ze samostřílu namontovaného u sejfu jedné vývozní firmy. Tohoto druhu samostřílu bylo rovněž použito k zákeřné vraždě. Mechanik G. Z. připevnil pistoli do kredence, přivázal spoušť ke dveřím a tak zastřelil svou ženu, zatímco sám byl v jiném městě. Budapešťský obchodník R. C. upevnil revolver do skříňky na doutníky svého bratra; když bratr otevřel víko, vyšla rána a ranila ho do břicha. Výbuch strhl skříňku se stolu a tak odhalil mechanismus, dřív než ho vrah stačil odstranit‘ ...*[1]) V obou případech uvádí Gross po-

[1]) — „Die neuesten amerikanischen Schutzvorrichtungen haben direkt mit der Kasse selbst nichts zu tun und können eigentlich an jedem Behältnisse angebracht werden. Sie bestehen aus chemischen Schutzmitteln oder Selbstschüssen, und wollen die Anwesenheit eines Menschen, der den Schrank unbefugt geöffnet hat, aus sanitären oder schon physischen Gründen unmöglich machen. Auch die juristische Seite der Frage ist zu erwägen, da man den Einbrecher doch nicht ohne weiteres töten oder an der Gesundheit schädigen darf. Nichtsdestoweniger wurde im Jahre 1902 ein Einbrecher in Berlin durch einen solchen Selbstschuß in die

drobný popis užitého mechanismu. A bude vás, seržante, zajímat — vzhledem k tomu, co vám teď řeknu —, že ten revolver v kredenci byl upevněn do pozice pomocí zouváku."

Vance zavřel knihu, ale nechal si ji na klíně.

„Odtud zřejmě Ada načerpala nápad pro Rexovu vraždu. Patrně spolu s Rexem objevili ten skrytý otvor už před léty. Asi ho jako děti — byli přibližně stejně staří — používali, aby si posílali tajná psaníčka. To by vysvětlovalo, proč tomu oba říkali ‚naše soukromá poštovní schránka'. A v souvislosti s tím, že Rex i Ada měli toto společné tajemství, jeví se metoda vraždy docela jasně. Dnes večer jsem v Adině skříni objevil starý kovový zouvák — patrně ho našla v Tobiasově knihovně. Byl právě asi tak šest palců široký a dlouhý byl necelé dvě stopy — a dokonale se vešel do toho spojovacího otvoru. Podle Grossova nákresu Ada vtiskla rukojeť revolveru pevně mezi ramena zouváku, takže v nich byl upevněn jako ve svěráku; pak uvázala ke spoušti šňůru, a druhý konec šňůry připevnila na vnitřní stranu Rexových dvířek, takže když Rex panel otevřel, revolver, který tak lehce spouštěl, musel vystřelit přesně ve směru tunelu a zabít každého, kdo by nahlédl dovnitř. Když Rex padl se střelou v čele, dvířka zase sama zaklapla a za vteřinu už tu nebyla žádná viditelná stopa, která by ukazovala, odkud výstřel přišel. A tu máme i vysvětlení Rexova klidného výrazu. Když se Ada vrátila s námi domů, šla rovnou do svého pokoje, odstranila revolver a zouvák, schovala je do své skříně, sešla dolů do salónu, aby nám řekla o těch šlépějích na koberci — které sama udělala před odchodem z domu. Mimochodem, to morfium a strychnin z Von Blonovy brašny ukradla těsně předtím, než tehdy přišla za námi dolů."

„Ale proboha, Vanci," řekl Markham, „co kdyby byl ten mechanismus selhal? Pak by to bylo na ni!"

„Pochybuji. Kdyby nějakou zvláštní náhodou léčka selhala

Stirne getötet, der an die Panzertüre einer Kasse befestigt war. Derartige Selbstschüsse wurden auch zu Morden verwendet; der Mechaniker G. Z. stellte einen Revolver in einer Kredenz auf, verband den Drücker mit der Türe durch eine Schnur und erschoß auf diese Art seine Frau, während er tatsächlich von seinem Wohnorte abwesend war. R. C., ein Budapester Kaufmann, befestigte in einem, seinem Bruder gehörigen Zigarrenkasten eine Pistole, die beim Öffnen des Deckels seinen Bruder durch einen Unterleibsschuß tötlich verletzte. Der Rückschlag warf die Kiste von ihrem Standort, sodaß der Mördermechanismus zu Tage trat, ehe R. C. denselben bei Seite schaffen konnte." — Ibid., II., str. 943.

nebo Rex se ze zranění zotavil, mohla Ada snadno obvinit někoho jiného. Stačilo, aby řekla, že ty kresby uložila do své skrýše a že ta druhá osoba revolver nalíčila později. Nikdo by jí to nedokázal, že to udělala ona."

„A co ty její obrázky, pane Vanci?" otázal se Heath.

Místo odpovědi Vance vzal opět druhý díl Grosse, otevřel ho a podal nám ho. Na liché straně byla řada podivných kreseb, které zde uvádím.

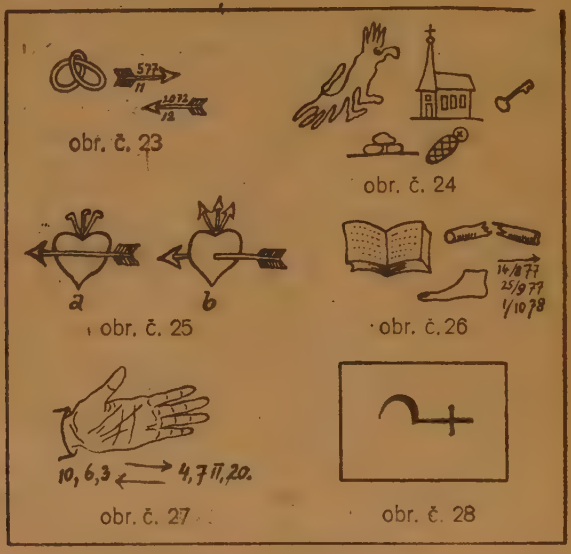

Tady jsou ty tři kameny a papoušek a srdce a dokonce i váš šíp, seržante. Jsou to všechno zločinecké symboly; a Ada je prostě použila při svém popisu. Ty její řeči o tom, že papír našla v hale, byly pustý výmysl, ale věděla, že tím vzbudí naši zvědavost. Abych řekl pravdu, já jsem si hned myslel, že ten papír někdo zfalšoval, protože zřejmě obsahoval symboly různých typů, bez ladu a skladu. Myslel jsem si ale, že je to falešná stopa, kterou někdo záměrně pohodil v hale, abychom ji našli — jako ty šlépěje; ale rozhodně jsem nepodezříval Adu, že si to všechno vymyslela. Ale teď, když se dívám zpátky na tuto epizodu, připadá mi zatraceně divné, že Ada tehdy nevzala ten zdánlivě důležitý papír s sebou

k Markhamovi. To, že to neudělala, nebylo ani logické, ani rozumné; a to mi tenkrát mělo být podezřelé. Jenže, řeknete sami, což tehdy v celé té směsici nesrovnalostí záleželo na nějakém tom nelogickém detailu? Ukázalo se, že Adina léčka nádherně zabrala a dala jí příležitost, aby telefonovala Rexovi a poslala ho podívat se do té schránky. Ale ono na tom vlastně ani nezáleželo. Kdyby se byl plán nepovedl tenkrát, byl by se povedl jindy: Ada byla nesmírně vytrvalá osoba."

„To tedy myslíte," vložil se Markham, „že Rex tu první noc opravdu slyšel výstřel v Adině pokoji a že se jí s tím svěřil?"

„Nepochybně. Tahle část její výpovědi byla pravdivá. Myslím si, že Rex ten výstřel slyšel a že měl neurčitý pocit, že to vystřelila paní Greenová. A protože byl povahově matce velice blízký, neřekl nic. Později svěřil své podezření Adě; a jeho přiznání ji přivedlo na myšlenku, že ho zabije — nebo spíš, že zdokonalí techniku, kterou si už předtím zvolila: Rex měl totiž být zastřelen pomocí tajné skrýše tak jako tak. Avšak Ada nyní objevila způsob, jak si vyrobit pro tu příležitost dokonalé alibi; ale ani její nápad, že v době, kdy padne výstřel, bude sama na policii, nebyl originální. V kapitole o alibi Gross uvádí o tomto tématu velice poučný materiál."

Heath sykavě zamlaskal jazykem.

„To jsem rád, že se s takovýmhle číslem nesetkávám tak často," poznamenal.

„Byla dcerou svého otce," řekl Vance. „A nesmíte ji přeceňovat, seržante. Měla na všechno tištěnou a ilustrovanou příručku. Stačilo, aby se řídila instrukcemi a zachovala si chladnou hlavu. A pokud de o Rexovu vraždu, nezapomeňte, že ačkoli byla Ada celou dobu u Markhama v úřadě, osobně řídila akci. Jen si vzpomeňte, jak nechtěla, abyste vy nebo Markham přišli za ní a jak trvala na tom, že přijde ona za vámi. Hned jak přišla, spustila svou historii a navrhla, abychom Rexovi zatelefonovali. A hned nato, co jsme jí vyhověli, řekla nám o tom tajemném nákresu a nabídla se, že sama řekne Rexovi, kam ho schovala, aby ho přinesl s sebou. A my jsme tam klidně seděli a poslouchali, jak posílá Rexe na smrt. Její chování na burze nás mělo varovat; ale přiznám se, že jsem to ráno byl obzvlášť slepý. Ada byla na vrcholu rozčilení; a když se zhroutila a rozplakala se na Markhamově stole, byly její slzy skutečné — jenže neplakala pro Rexe; byla to u ní reakce na tu hodinu strašného napětí."

„Teď začínám chápat, proč nahoře nikdo výstřel neslyšel" řekl Markham. „Revolver vystřelil vlastně ve zdi, a tím se rána skoro úplně utlumila. Ale proč ho slyšel Sproot v přízemí?"

„Vzpomeňte si, že v přijímacím pokoji je krb přímo pod krbem Adiným — Chester nám jednou říkal, že se v něm málokdy topí, protože má špatný tah — a Sproot byl v přípravně hned vedle. Zvuk výstřelu proběhl komínem dolů a tak byl jasně slyšitelný v přízemí."

„Před chvilkou jste říkal, pane Vanci," namítl Heath, „že Rex snad měl podezření na starou paní. Tak proč obvinil Von Blona, jak to udělal tenkrát při tom záchvatu?"

„Myslím, že to byla původně instinktivní snaha zapudit z vlastní mysli myšlenku na vinu paní Greenové A pak, jak nám vysvětlil Von Blon, Rex dostal strach, když jste se ho vyptával na ten revolver a chtěl ze sebe setřást podezření."

„Pokračujte o tom Adině plánu, Vanci," ozval se tentokrát netrpělivě Markham.

„Zbytek už je docela jasný, nezdá se vám? Nesporně to byla Ada, kdo tehdy poslouchal za dveřmi knihovny. Uvědomila si, že jsme našli ty knihy i přezůvky a musela jednat rychle. A tak, když jsme se vrátili z knihovny, vyprávěla nám ten hrůzostrašný příběh, jak viděla matku chodit, což byl pustý výmysl. Našla náhodou knihy o obrně, chápete, a ty ji přivedly na nápad, jak by mohla soustředit podezření na paní Greenovou — hlavní předmět své nenávisti. Je patrně pravda, co říká Von Blon, že ty dvě knihy nepojednávají přímo o hysterické obrně, ale že bezpochyby obsahují také zmínky i o těchto typech obrny. Ada patrně měla od počátku v úmyslu zabít starou paní jako poslední, aby to pak vypadalo, že vrah spáchal sebevraždu. Ale chystané vyšetření doktorem Oppenheimerem její plány zhatilo. Ada se o něm dověděla, když o tom doktor Von Blon při své návštěvě říkal staré paní; a protože nám předtím vyprávěla o té smyšlené noční procházce, nemohla už déle čekat. Stará paní musela zemřít — *před příchodem* doktora Oppenheimera. A za půl hodiny nato si Ada vzala morfium. Bála se paní Greenové dát strychnin hned, aby to nevypadalo podezřele . . ."

„A na to potřebovala ty knihy o jedech, viďte, pane Vanci?" přerušil ho Heath. „Když se Ada rozhodla, že někoho z rodiny otráví, vyhledala si k tomu v knihovně celou dokumentaci."

„Právě. Sama si vzala jen tolik morfia, aby upadla do bez-

vědomí — patrně takové dva grány. A aby si zajistila okamžitou pomoc, vymyslela si prostý trik, že poplach zdánlivě spustil Sibellin psík. Mimochodem tím také uvalila podezření na Sibellu. Když Ada spolkla morfium, prostě počkala, až pocítí ospalost, zatahala za šňůru od zvonku, strčila střapec psovi mezi zuby a lehla si. Velkou část své nevolnosti jen předstírala. Ale Drumm nemohl poznat, že simuluje, ani kdyby byl tak dobrý lékař, jak se nám snaží namluvit; příznaky pro jakékoli množství morfia jsou totiž u mladých lidí v první půlhodině prakticky stejné. A jakmile byla Ada zase na nohou, stačilo už jen, aby si počkala na vhodnou příležitost, až bude moci dát paní Greenové strychnin ..."

„Je to všechno projev takové chladnokrevnosti, že mi to připadá až neskutečné," zašeptal Markham.

„A přitom má Adin postup řadu precedentů. Vzpomínáte si na hromadné vraždy těch tří ošetřovatelek, Madame Jegarové, Frau Zwanziggerové a Vrow Van der Lindenové? A pak tu byl Modrovous v sukních, paní Belle Gunnesová; a Amelie Elizabeth Dyerová, opatrovnice dětí z Readingu; a paní Pearceyová. Chladnokrevné? Ano. Ale v Adině případě přistupovala i vášeň. Myslím, že k tomu, aby lidské srdce prošlo takovou kalvárií, je třeba zvlášť silného plamene — přímo bílé výhně. Ať to bylo jakkoli, Ada číhala na příležitost, aby mohla otrávit paní Greenovou, a ta příležitost se jí naskytla tu noc. Ošetřovatelka odešla do druhého patra v jedenáct, aby se převlékla na noc, a vrátila se až za půl hodiny. A během té půl hodiny Ada vešla do matčina pokoje. Nikdy se nedozvíme, zda to ona nabídla paní Greenové šumivou sůl, nebo zda si o ni stará paní řekla sama. Spíš to první, protože Ada jí sůl vždycky večer připravovala. Když se ošetřovatelka vrátila dolů, Ada už byla zase v posteli a předstírala spánek a paní Greenová byla na pokraji své první — a doufejme i poslední — křeče."

„Doremusova zpráva o pitvě musela pro ni být těžký šok," poznamenal Markham.

„Také že byla. Zkřížila všechny její výpočty. Představte si, jak jí asi bylo, když jsme jí oznámili, že paní Greenová nemohla za žádných okolností chodit! Ale vycouvala z nebezpečné situace docela dobře, to se musí uznat. Přesto se málem zapletla s tou tureckou šálou. Ale nakonec i tohle obrátila ve svůj prospěch tím, že jí použila jako indicie proti Sibelle."

„Jak si vysvětlujete chování paní Mannheimové během té

rozmluvy?" otázal se Markham. „Říkala tehdy přece, že to možná Ada viděla v hale ji."

Přes Vanceovu tvář přelétl mrak.

„Myslím," řekl nevesele, „že Frau Mannheimová začala v tom okamžiku svou Adičku podezřívat. Znala ošklivou minulost jejího otce, a možná že po celá ta léta žila ve strachu, aby se u jejího dítěte neprojevily zločinecké sklony."

Několik okamžiků bylo ticho. Každý z nás byl zaměstnán vlastními myšlenkami. Pak Vance pokračoval:

„Po smrti paní Greenové už stála mezi Adou a jejím zářivým cílem jen Sibella; a právě sama Sibella ji přivedla na myšlenku domněle bezpečného způsobu, jak provést poslední vraždu. Před několika týdny při vyjížďce autem, kterou jsme podnikli s Vanem, oběma děvčaty a Von Blonem, poznamenala Sibella neuváženě ve své zlomyslnosti, jak by bylo pro vraha snadné, aby svou oběť svrhl i s vozem do propasti; a Adině smyslu pro soulad se zřejmě velice hodilo, aby Sibella takto sama naznačila způsob své vlastní smrti. Nijak by mě neudivilo, kdyby Ada po smrti své sestry prohlásila, že Sibella chtěla zavraždit ji, ale že to včas vytušila a v poslední chvíli vyskočila z vozu a zachránila se; a že se Sibella přepočítala v rychlosti a přeletěla přes kraj silnice. Fakt, že Von Blon, já i Van jsme slyšeli Sibellinu úvahu o podobné metodě vraždy, by byl jen dodal váhu Adinu tvrzení. A jaké čisté zakončení by to bylo: vrah Sibella mrtvá, případ uzavřen a Ada dědičkou greenovských miliónů a volná jako pták! A na mou duši, Markhame — ono se jí to málem povedlo."

Vance vzdychl a sáhl po karafě. Když nám všem naplnil sklenice, znovu se usadil v křesle a chvíli zachmuřeně kouřil.

„Rád bych věděl, jak dlouho Ada tenhle svůj strašlivý plán připravovala. To se nikdy nedozvíme. Možná celé roky. Ada s přípravami nespěchala. Všechno bylo pečlivě promyšleno; a dala se vést okolnostmi — nebo spíš příležitostí. Jakmile se zmocnila revolveru, šlo už jen o to, vyčkat na příležitost, až bude moci vyrobit ty šlépěje a až si bude jista, že revolver zmizí ve sněhu na schodech na balkón. Ano, hlavní podmínkou pro úspěch jejího plánu byl sníh... Pozoruhodné!"

Nemám už mnoho, co bych ještě dodal. Pravda nikdy nevyšla najevo a případ byl uložen *„ad acta"*. Rok nato nejvyšší soud zrušil Tobiasovu závěť — totiž zrušil její odstavec obsahující klauzuli o pětadvacetiletém nuceném pobytu v domě, vzhledem k tomu, co se v něm odehrálo; a Sibella zdědila celé

greenovské jmění. Nevím, do jaké míry měl Markham svým vlivem na soudce podíl na rozhodnutí soudu; a přirozeně jsem se ho na to nikdy nezeptal. Ale jak se pamatujete, staré sídlo Greenů bylo brzy nato zbořeno a pozemek prodán realitní společnosti.

Paní Mannheimová, zdrcená Adinou smrtí, si vyžádala své dědictví — a Sibella jí ho štědře zdvojnásobila — a pak se vrátila do Německa, aby tam nalezla částečnou útěchu mezi svými synovci a neteřemi, s nimiž si podle Chestera neustále dopisovala. Sproot se vrátil do Anglie. Před odjezdem řekl Vanceovi, že už dávno měl v úmyslu si pořídit domek v Surrey, v němž by mohl v klidu lenošit a zpytovat svou duši. Živě si ho představuji, jak sedí na verandě obrostlé břečťanem s vyhlídkou na surreyské kopce a čte si svého milovaného Martiala.

Doktor Von Blon a paní Von Blonová ihned po rozhodnutí soudu odjeli na opožděnou svatební cestu na Riviéru. Nyní žijí ve Vídni, kde se Von Blon stal soukromým docentem na univerzitě — almě mater svého otce. Jak jsem slyšel, pracuje velice úspěšně v oboru neurologie.

OBSAH

I. Dvojí tragédie 9
II. Vyšetřování začíná 16
III. Sídlo rodiny Greenů 26
IV. Ztracený revolver 37
V. Vražedné možnosti 47
VI. Obvinění 55
VII. Vance probírá případ 64
VIII. Druhá tragédie 73
IX. Tři střely 83
X. Dveře, které se zavřely 91
XI. Trapný rozhovor 101
XII. Vyjížďka autem 110
XIII. Třetí tragédie 120
XIV. Stopy na koberci 130
XV. Vrah v domě 140
XVI. Ztracené drogy 149
XVII. Dvě závěti 157
XVIII. V zamčené knihovně 164
XIX. Víno a obrna 173
XX. Čtvrtá tragédie 181
XXI. Zdecimovaná domácnost 190
XXII. Stínová postava 200
XXIII. Chybějící fakt 208
XXIV. Tajemná cesta 221
XXV. Dopadení 229
XXVI. Neuvěřitelná pravda 239

ČTENÍ NA DOVOLENOU

S. S. Van Dine

VYVRAŽDĚNÍ RODINY GREENŮ

Příběh Phila Vance

Z amerického originálu The Greene Murder Case, vydaného nakladatelstvím Charles Scribner's Sons, New York, přeložila Eva Outratová. Obálku navrhla Helena Zmatlíková, grafická úprava Zdeněk Seydl. Vydal Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, n. p. jako svou 2577. publikaci v redakci krásné literatury. Praha 1969. Odpovědná redaktorka Helena Nebelová. Vytiskl Mír, nov. záv., n. p., závod 1, Praha 1, Václavské nám. 15. 16,24 autorských archů, 16,49 vydavatelských archů. 602 22 862. Vydání v Odeonu první. Náklad 150 000 výtisků.

01-069-69 13/34 Cena kart. 15,50 Kčs